

BEREISHIS

FROM PARSHAS BEREISHIS TO
PARSHAS CHAYA SARAH

Prepared By Ner Le'Elef

BEREISHIS נ

Prepared by Ner Le'Elef

Publication date 08 August 2013

Permission is granted to reproduce in part or in whole.

Profits may not be gained from any such reproductions.

This book is updated with each edition and is produced several times a year

Other Ner Le'Elef Booklets currently available:

**AMERICAN SOCIETY
BOOK OF QUOTATIONS
EVOLUTION
HILCHOS MASHPIAH
JEWISH MEDICAL ETHICS
JEWISH RESOURCES
LEADERSHIP AND MANAGEMENT
ORAL LAW
PROOFS
QUESTION & ANSWERS
SCIENCE AND JUDAISM
SOURCES
SUFFERING
THE CHOSEN PEOPLE
THIS WORLD & THE NEXT
WOMEN'S ISSUES (Book One)
WOMEN'S ISSUES (Book Two)**

For information on how to order
additional booklets, please contact:

Ner Le'Elef

P.O. Box 14503

Jewish Quarter, Old City, Jerusalem 91145

E-mail: nerlelef@netvision.net.il

Fax #: 972-02-653-6229

Tel #: 972-02-651-0825

BERESHIS א

TABLE OF CONTENTS

HOW TO USE THIS BOOK	4
THE THEME OF THE FIVE BOOKS:.....	5
SEFER BEREISHIS - OVERVIEW.....	8
בראשית.....	11
1. THE CREATION	11
2. THE CREATION OF MAN AND WOMAN	23
3. SHABBOS	32
4. THE FIRST MAN AND THE SIN	44
נח	52
1. NOACH'S FAILED GREATNESS	52
2. THE SEVEN NOACHIDE MITZVOS.....	58
3. MIGDAL BAVEL – SCIENCE, CIVILIZATION & G-D	72
לך לך.....	81
1. AVRAHAM AVINU & THE TRIPLE CORD	81
2. AVRAHAM AVINU: THE MAN OF SCIENCE TRANSCENDS HIMSELF	96
וירא	103
1. WHY IS GIVING SUCH A JEWISH TRAIT - WHY IS IT SUCH A SPIRITUAL ACT	103
2. THE AKEIDAH – HUMAN POTENTIAL AND ITS FULFILLMENT	113
חיי שרה	127
1. THE MIDOS AND NISYONOS OF THE AVOS.....	127
2. SARAH AND RIVKA – TWO GENERATIONS OF FEMALE HOLINESS	138
INDEX OF CHUMASH TOPICS.....	149
BIBLIOGRAPHY	154

HOW TO USE THIS BOOK

The following points will tell you what this commentary does and does not do:

1. We tried to present the main themes of each parsha, and not to use the parsha as a spring board for other lessons.
2. The experienced reader will be able to understand the subject by reading the English on top fairly quickly, and gain easy access to more information through the Meforshim quoted in the footnotes.
3. A lot of extra information was quoted in full in the footnotes. However, for a full understanding, the original Pirush needs to be consulted.
4. We gave the approach of the major Meforshim wherever we were able to identify this. We used approximately 20 primary sources (Chazal and Meforshim) and we frequently quoted another 20. However where we saw the need, we used other Meforshim as well. In some essays, the Meforshim we used were primarily not Meforshei HaChumash.
5. The essays are generally between eight to ten pages, with a one to two page summary at the beginning. They do not represent polished droshas for the following reasons:
 - They have too much information in them.
 - They were written for an experienced reader.
 - They lack midrashim, stories and other elements required to bring the subject alive.
 - They require an application to contemporary circumstances.

THE THEME OF THE FIVE BOOKS:

ספר בראשית is the book of Creation. This includes the creation of all the nations and the birth of the Jewish nation in the form of the Avos, who were the spiritual source for all people. The Avos are a part of the book of Creation because they set up the patterns of history which were to repeat themselves throughout the period of This World.

Adam and Chava, Kayin and Hevel, Noach and the Mabul, all show that man must fulfill his purpose or be accountable before G-d.

There is a principle that **דרך ארץ קדמה לתורה**. The Torah therefore begins with a whole book and a half before it gets to the first Mitzvah, as a lesson to the Jewish nation to illustrate the power of harmonizing their character with His Will. Hence it is the character of the Avos, in particular their kindness and uprightness, even to those who were despicable to them, which is highlighted. We will deal with an overview of Bereishis in greater depth below.

ספר שמות deals with the birth of the Jewish people, their purpose and mandate, which is the Torah. It ends with the Mishkan, which is the way of permanently maintaining the Sinai experience, i.e. the resting of the Shechinah in the midst of the Jewish people¹. The Mishkan is like a portable Sinai. Since it was essential that there be a Torah-keeping people for the purpose of the world to be fulfilled, **ספר שמות** is really the completion of **ספר בראשית**². It leads to a higher understanding of HaSh-m, from an understanding of His Hashgacha (בראשית) to an understanding of His **יחוד**³.

ספר ויקרא gives us the means to keep the Mishkan (and later the Beis HaMikdash) once we have it⁴. The Korbanos ensure that should we lapse, we are able to get a Kaparah through the Korbanos⁵. It is an expression of our understanding of HaSh-m's **יחוד**⁶.

¹ מהר"ל שם: וכדי לומר לך התכלית מה שגאל הקדוש ברוך כי התכלית הוא מעיקר הדבר והתכלית הוא כמו שאמרנו לשכון ביניהם וברמב"ן, הקדמתו לשמות: וכשבאו אל הר סיני ועשו המשכן ושב הקדוש ברוך הוא והשרה שכינתו ביניהם אז שבו אל מעלת אבותם ... ואז נחשבו גאולים

² כתב הבה"ג (סוף ספר) ששמות נקרא חומש שני (אבל אין ויקרא נקרא חומש שלישי אלא ספר כהנים, וכן במדבר חומש פקודים ודברים משנה תורה) ועל זה כתב העמק דבר (הקדמתו לספר שמות) דזה ללמדנו ביחוד שהוא שני לספר ראשית הבריאה כי הוא חלק שני מזה הספר, היינו בו נגמר סדר הבריאה

³ רבינו בחיי, דברים א': ואחר ספר בראשית נחיד "ואלה שמות", שבו סיפור האבות אברהם יצחק ויעקוב שהחזיק באמונה והיו שרש היחוד, ועל כן נסמכה יחד "בראשית", "ואלה שמות", כי אמונת החידוש תביא האדם לאמונת היחוד.

However, the Maharal says that it is which teaches us of HaSh-m's Hashgacha.

⁴ רמב"ן הקדמתו לספר ויקרא: כי כאשר יהיה ספר אחד בענין הגלות והגאולה ממנו, והשלימו בענין אהל מועד וכבוד ד' אשר מלא את המשכן, צוהו בקרבנות ושמירת המשכן שיהיה הקרבנות כפרה להן ולא יגרמו העוונות לסלוק השכינה

⁵ רמב"ן, הקדמה לספר ויקרא

⁶ רבינו בחיי, דברים א': ואחריו ספר ויקרא שהוא ספור הקרבנות, וידוע שעיקר היחוד הם הקרבנות שהם קירוב הכתות זה בזה עד הסבה הראשונה יתעלה, כי הצדיק על ידי הקרבן מיחד לאותו המחדש יתעלה. מהר"ל, שם: והספר השלישי נגד והנורא שהוא יתברך אחד בעולמו לכך ממנו היראה כי הוא אחד ומי מוחה בידו אשר הוא עושה והכל אפס זולתו, ולפיכך מקריבין אליו הקרבנות שהוא הוראה שהוא יתברך אחד כמו שהתבאר, וזהו ספר ויקרא.

According to the Ramban¹, **ספר במדבר** completes the issue of **ויקרא**, i.e. of preserving the Kavod HaShechina in the Mishkan,² and brings us **מצוות השעה** that are not **נוהג לדורות**³, amongst them issues pertaining to Klal Yisrael's imminent entry to Eretz Yisroel⁴. The Maharal⁵ tells us that **ספר במדבר** teaches us HaSh-m's Hashgacha, both His **השגחה כללית** over the whole nation, as well as His **השגחה פרטית** over each and every one of us⁶. Therefore, the book begins with the *Degalim* and how HaSh-m led Bnei Yisrael using the cloud by day and the pillar of fire by night, with this pattern going right through until the end of the Book⁷.

The most perplexing of the Five Books is **ספר דברים**. Tosfos say that it is called **משנה תורה** because it is a repeat of the previous books⁸. However, this is difficult to comprehend due to the fact that there are over 70 new Mitzvos contained therein⁹. In his introduction to *Devarim*, the Ramban¹⁰ painstakingly shows why all those Mitzvos appear as they do in Devarim¹¹.

¹הקדמתו לספר במדבר

²ענתה יגביל את המשכן בהיות הכבוד שם

³והספר הזה כולו במצוות שעה שנצטוו בזה בעמדם במדבר סיני ... וצוה איך תחלק הארץ להם

⁴רבינו בחיי, דברים א': ואחר ספר ויקרא נתיחד ספר במדבר סיני שבו הסיפור בענין ארץ ישראל, ונסמכה זה לזה לבאר כי אין הקרבנות כי אם בארץ ישראל.

⁵גבורות ד', פ' סט

⁶מהר"ל: ספר הרביעי שהשם יתברך מנהיג את הנמצאים בחכמתו ובהנהגה ראויה כמו שהיה מנהיג את ישראל במדבר בכל מסעיהם שהיו הולכים, וזה נגד עושה משפט וגו' שכל זה הנהגת השם יתברך הנמצאים בהנהגה ראויה

⁷מהר"ל שם: ולפיכך מתחיל הספר במדבר בסדר הדגלים ואיך היו נוסעים ומנהיג אותם על פי הענן עד סוף הספר שחנו בערבות מואב שהוא מסע האחרון. ...

⁸כתבו תוס' בריש מס' גיטין דמשנה תורה חזר ושונה מה שלמעלה, והרמב"ן טרח לבאר כמה מצוות כהמשך ממצוות המוזכרות כבר ולכן חשב שמצוות שלוח הקן הוא חלק ממצוות אותו ואת בנו וכו' (ע"פ העמק דבר, הקדמתו לדברים)

⁹R. SR Hirsch (דברים ג): Of the just over a hundred laws which are contained in this book (Devarim) more than seventy are completely new.

וכן כתב העמק דבר וז"ל: בספר דברים לא נמצא הרבה מצוות שנשנה ומה שנשנה אינה מיותר ח"ו

¹⁰הקדמתו לספר דברים

¹¹Those which required chizuk and emphasis, because they were about to become relevant, were repeated:

הספר הזה ... יבאר בו משה רבינו לדור הנכנס לארץ רוב המצוות הצריכות לישראל ... יזהיר המצוות הנוהגות בהם פעם אחר פעם להוסיף בהן ביאור, ופעמים ... רק להזהיר את ישראל ברוב אזהרות.

No Mitzvos connected with the Cohanim are mentioned since they are zrizim:

רמב"ן שם: לא יזכיר בו דבר בתורת כהנים ולא במעשה הקרבנות ולא בטהרת הכהנים ובמעשיהם שכבר ביאר אותם להם. והכהנים זריזים הם, לא יצטרכו לאזהרה אחר אזהרה

Other Mitzvos are mentioned for the first time because they only now became relevant:

¹¹אולי לא נהגו באותן המצוות רק בארץ אף על פי שהן חובת הגוף

emphasizes our ultimate purpose¹, which will be achieved with the Geula Asida, the underlying message of Sefer Devarim². Therefore, Devarim is a completion of the Torah and the Jewish people³.

Sefer Devarim also serves as the transition between the Written Torah, the Torah outside of us, and the Oral Torah, the Torah that exists inside of ourselves. The Maharal explains that the giving of the Torah has two dimensions. There is the dimension of the Torah as reflected in The Giver, and there is the dimension of the Torah as reflected in the receiver⁴. This is as a result of the vast difference between the Giver (G-d) and the receiver (Man). The covenant of the Torah requires that both these sides be connected to the Torah, that the Torah reflect both the giver as well as the receiver. For it is the very essence of a covenant that it be a connection between the two parties⁵. Therefore, it is natural that the two ends of the Bris relate to each one of the parties. Thus, the first four books are the Torah reflected in the Giver⁶, followed by ספר דברים which reflects the receiver. As a result, it is said by Moshe in the first, and not the third, person⁷.

We will consider each Sefer in greater depth at the beginning of each Sefer.

¹ דמזה הספר ביחוד יש להוציא ממנו כל אופני מוסר. וכן בפרשת המלך כתיב וכתב לו את משנה התורה וגו'

² רבינו בחיי, דברים א': ואחר ספר במדבר סיני נתיחד הספר הזה שהוא "אלה הדברים" ולפי שאין עיקר ישובן של ישראל בארץ ישראל בשני המקדשים שעברו כי אם בגאולה אחרונה שאין אחריה גלות, לכך רצה לחתום בספר הזה שמדבר בסופו בגאולה אחרונה שהיא כענין חידוש העולם והוא תכלית בריאת העולם, מעין ספר בראשית שפתח בו על דרך ניעוץ סופן בתחילתן בכל קשור חמישה חומשי תורה זה אחר זה, כי החידוש סבת היחוד, והיחוד על ידי הקרבנות, והקרבנות אין עקרון אלא בארץ ישראל, וישראל אין להם שלימות בכל הזמנים כי אם בגאולה אחרונה שאין אחריה גלות. ויש לך להתבונן עוד למה התחיל הספר הזה במילת "אלה" ולא אמר "ואלה הדברים" כיון שהכל קשור אחד בוא"ו. אבל זה יורה כי הספר החמישי הזה אע"פ שהוא מיוחד עם הארבעה הראשונים והכל קשור אחד ובנין אחד, הנה הוא ענין בפני עצמו, כענין האתרוג שהוא מיוחד עם מיניו, שאין מצותו אלא עמהם אבל הוא בפני עצמו, שאין לאוגדו באגד שלהם....

³ מהר"ל, גבורות ד', פ' סט: אמנם משנה תורה, הוא ... ענין בפני עצמו ומזה הוא משנה תורה שהוא שלימות התורה כי בספר הרביעי שם הנהגת ישראל וכל הנהגה לה שלימות, ולפיכך בספר החמישי משלמת ישראל ...

⁴ מהר"ל שם: הבחינה האחת מצד השם יתברך אשר הוא נותן התורה, הבחינה השנית מצד ישראל המקבלים את התורה.

⁵ מהר"ל שם: הברית הוא מחבר כורת הברית והמקבל הברית ביחד

⁶ מהר"ל שם: ולפיכך התורה כולה חוץ ממשנה תורה שהוא חומש האחרון ראוי שתמצא בו הבחינה מצד הנותן, כי המקבל מקבל בסוף וגו'

⁷ מהר"ל: משנה תורה שהוא בסוף התורה והוא הקצה השנית הוא קרוב אל ישראל המקבלים התורה. ולפיכך משנה תורה מפי משה שמעו כי משה קרוב אל ישראל הם המקבלים

Sefer Bereishis - Overview

ספר בראשית is the book of Creation. This includes the creation of all the nations¹ and the birth of the Jewish nation in the form of the Avos, who were the spiritual source for all people². This was reflected not only in the fact that they became the core of אדם הראשון's Neshama, but also because of their care and concern for the physical and spiritual well-being of all the peoples of the earth³. Since the Jews completed the purpose of the world, the Jewish people were the last nation to be formed, after Edom, the last true non-Jewish nation to be formed⁴. According to the Ramban, the Avos are a part of the book of Creation because they set up the patterns of history which were to repeat themselves throughout the period of This World⁵.

Both the Rabeinu Bachaya⁶ and the Maharal⁷ say that each one of the חמשה provides us with a different dimension of HaKadosh Baruch Hu and therefore insight into a different relationship with Him. Rabeinu Bachaya details how **ספר בראשית** is an insight into the Ribono shel Olam's Creative Will and, subsequently, His ongoing Hashgacha. It therefore also teaches the principle of שכר ועונש⁸. Adam and Chava, Kayin and Hevel, Noach and the Mabul all show that man must fulfill his purpose or be accountable before G-d. Teaching this fundamental principle is one of the primary purposes for all of the Bereishis stories⁹.

The first two parshios of Bereishis cover a long time span. A full 2006 years passes between the creation of man and the death of Noach¹⁰. The third parshah until

¹ מהר"ל, גבורות ד', פ' סט: וכן תמיד היה העולם יוצא לפועל להיות נבראים האומות ... ועדיין לא היו ישראל בעולם עד שפרו ורבו במצרים ואז נשלם העולם שכל האומות ... ולפיכך עד סוף פרשת ויחי מדבר מן בריאת עולם.

² מהר"ל, גבורות ד', פ' סט: וכן בו בריאת האבות שמהם הושגת העולם

³ עיין בהעמק דבר, פתיחה לספר בראשית

⁴ מהר"ל, גבורות ד', פ' סט: ... אדם שנזכר בפ' וישלח שהם האומה האחרונה שיצאת לעולם ... ועדיין לא היו ישראל בעולם עד שפרו ורבו במצרים ואז נשלם העולם שכל האומות נחשבים בריאה ואחר ישראל לא נבראת שום אומה כלל

⁵ ריש הקדמתו לספר שמות: שכל מקריהם [של האבות] ציורי דברים לרמז להודיע כל העתיד לבא להם

⁶ דברים א א

⁷ מהר"ל, גבורות ד', פ' סט:

ספר בראשית כנגד הקל הגדול שהוא יתברך ברא הכל וזה נזכר בספר בראשית גדולתו של הקדוש ברוך הוא אין ברא הוא יתברך העולם, ... **ספר שמות** מדבר כנגד הגבור כמו שהשם יתברך ברא העולם כך הוא מפסיד ברצונו הנבראים ועושה גבורות כמו שעשה במצרים מה שפועל השם יתברך בעולם ויציאת מצרים נגזר מתחילת פרשת שמות עד שגאלם השם יתברך

⁸ רבינו בחיי, דברים א': שפתח תחילה בספר בראשית מפני שחידוש העולם הוא שרש האמונה ומתוך אמונת החידוש וההשגחה, ומתוך ההשגחה יתבאר עונש ושכר ולפי שהענינים האלה הם עיקרי התורה לכך נתיחד ספר בראשית בחידוש עולם ובהשגחה על האדם שנמסרו בידו מצוות עשה ומצוות לא תעשה, ולענין השכר כשהניחוהו בגן עדן ובענין העונש כשגירש אותם משם, גם סיפור המבול מופת גדול ועדות ברורה על החידוש ועל ההשגחה ועל העונש ועל השכר, כי נח הצדיק ובניו נמלטו לזכותם ובני הדור נאבדו לענשם.

⁹ שם

¹⁰ Noach was 600 years old at the beginning of the flood.

the end of Bereishis deals with the Avos and the 12 tribes, and covers a time period of only 200 years¹. This is because the Avos did all the groundwork which allowed us to later receive the Torah.

Rebbe Yitzchak wonders why the Torah, which is here to teach us how to get close to G-d, did not begin with the first Mitzvah, HaChodesh Hazei Lachem². Ramban explains that ultimately we do not understand the creation story, so it would have been enough to tell us the words of the 10 Commandments concerning Shabbos – ויכולו השמים, etc. Rebbe Yitzchak answers that the purpose of the תורה telling us the creation story is to tell us that, since G-d created the world, it was His to give to whom He chose. He chose to give the land of Israel to the Jews even though other nations inhabited it then. When the nations of the world would later cry that we, the Jews, took their land, it would be the original owner, G-d, that they would be challenging.

The commentators ask how this answer accounts for the rest of Bereishis and the Egyptian slavery³.

The Nesivos Shalom explains that the land could only be given to those whose character was in harmony with the Torah and the land. It was the Avos, and the final purification of the Egyptian experience, which achieved this. In fact, the Jews only inherited the part of Canaan belonging to seven of the ten Canaanite nations, for they did not achieve the perfection needed for all ten. (Generally, the Jewish people is considered to have had seven 'shepherds', the three Avos, Yosef, Moshe, Aaron, and David – each one correcting one of the dimensions needed to conquer one of the Canaanite nations. The Mashiach will provide the last three dimensions)⁴.

These character traits are not contained in any one Mitzvah of the Torah, for, as Rav Chaim Vital explains, they are the underlying foundation for every Mitzvah and for all of Torah⁵. In the beautiful encapsulation of the Sages, תורה לתורה.

The Torah therefore begins with a whole book and a half before it gets to the first Mitzvah, because, as Rebbe Yitzchak puts it, כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת, G-d will tell the Jewish nation the power of harmonizing their character with His Will. He will give the Jewish nation of good character the inheritance of those nations of bad character⁶.

¹The last of the tribes, Levi, dies in 2332, at the beginning of Parshas Shemos.

²רש"י בראשית א: א: אמר רבי יצחק לא היה צריך להתחיל את התורה אלא מהחודש הזה לכם שהיא מצוה ראשונה שנצטוו בה ישראל ומה טעם פתח בבראשית משום (תהלים קי"א) כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים שאם יאמרו אומות העולם לישראל ליססים אתם שכבשתם ארצות שבעה גוים הם אומרים להם כל הארץ של הקב"ה היא הוא בראה ונתנה לאשר ישר בעיניו ברצונו נתנה להם וברצונו נטלה מהם ונתנה לנו:

³עיין רמב"ן ריש בראשית

⁴נתיבות שלום עמ' יד-טו: כי ירושת הארץ תלויה בתיקון המדות ... והנה איתא בספר חסד לאברהם להס"ק מסלונים זי"ע (בראשית פ"ד א,ה), וז"ל: והנה כתיב עולם חסד יבנה וכו', הענין שהמדות הם בנין העולם, ויש לנו השגה להשיג הבס בזיכרון המעשים מהמדות, וזהו על ידי פתיחת שבעה רועים, אבות עשו סימן לבנים, אברהם חסד ואהבה להשי"ת יצחק גבורה וכו', אבל שלש הראשונות לא פתחו אלינו וכו', ולכן ניתנו ארץ שבעת עממין לישראל, אבל הקיני הקניזי והקמוני שהם החמורות עדיין לא ניתנו לנו, עד בא מלך המשיח והוא יפתח לנו פתח בהם, ומלאה הארץ דעה את ד'. ועי"ש.

⁵ד"ח ויטאל, שערי קדושה (ח"א ש"ב): שאין המדות מכלל תרי"ג המצות, כי הן הכנות עיקריות אל תרי"ג המצות בקיומם או בביטולם, ולפיכך ענין המדות הרעות קשים מן העבירות עצמם מאד מאד, ולהיותם עיקרים ויסודות לא נמנו בכלל תרי"ג המצות ונמצא כי יותר צריך להזהר ממדות הרעות יותר מן קיום המצות (מובא בנתיבות שלום עמ' יג)

⁶ע"פ נתיבות שלום עמ' טו

HaEmek Davar says that of all the character traits, it is chesed which towers above all as a preparation for Torah. Bereishis is called Sefer HaYashar¹, he says, because it shows the uprightness of the Avos in giving even to those who were despicable to them. Any idolatrous gentile who came their way was privileged to their exceptional care and concern for their fellow man². Chesed is so central a trait because it is through this trait that we are able to walk in the ways of G-d on this earth.

These values are also true for non-Jews who wish to serve the Almighty. The Sefas Emes says that this was behind Rebbe Yitzchak's question that the Torah should have begun with the first mitzvah for the Jews, HaChodesh Haze Hachem, for up until then the Torah is relevant to non-Jews as well. According to the Sefas Emes, Rebbe Yitzchak's answer is surprising: כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים – G-d began the Torah with Bereishis because He wanted everything to be in the Torah, including the wisdom non-Jews need to serve him³.

To underlay this, the Genesis story first brings us three cases of the opposite, of just how destructive bad character can be. The three root traits of evil are קנאה, תאוה וכבוד and these were each expressed by Cain, the generation of the flood and the generation of the Tower of Babel in turn⁴.

This, says the Nesivos Shalom, is the meaning of the opening words of the Chumash:

*In the beginning G-d created the [spiritual reality of the] Heavens and He created the [physical reality of the] Earth, [as it says], and the earth was [full of] Tohu, Vohu and darkness, [thereby giving man freedom to choose between good and evil]. And G-d said [that in order to defeat the evil,] let [His] light be, [and allow it to enter into you and it will lighten up all the dark parts of your being]*⁵.

¹ מס' עבודה זרה כה עמ' א

² העמק דבר, פתיחה לספר בראשית: וזה היה שבח האבות... היינו שהתנהגו עם אומות העולם אפילו עובדי אלילים מכוערים מ"מ היו עמם באהבה וחשו לטובתם כאשר היה קיום הבריאיה כמו שאנו רואים כמה השתח אברהם אבינו להתפלל על סדום וע"ג שהיה שנא אותם ואת מלכם תכלית שנאה עבור רשעתם וגו'.

³ השפת אמת מובא באור גדליהו עמ' ו בזה הלשון: באמת חלק זה של התורה עד החודש הזה לכם, הוא מחלק התורה השייך לאומות העולם, וכח מעשיו הגיד לעמו – פירוש התורה עד פירוש החודש הזה לכם, לתת להם נחלת גוים – ליתן להם גם חלק התורה שהיא נחלת גוים, גם חלק התורה שהוא שייך לעכו"ם.

⁴ נתיבות שלום עמ' יד: ובתחילה ... מלמדת לנו התורה עד היכן מגיע פגם המדות הרעות ... הם הקנאה התאוה והכבוד ... וזהו שנזכר תחילה פרשת קין שחטאו היה שנפל בקנאה ... ואח"כ כתיב ענין דור המבול, שפגם דור המבול היה בתאוה, ... [היינו] גזל ועריות ... ואח"כ כתיב דור הפלגה שהיה ענין כבוד, כמ"ש הבה נבנה לנו עיר ומגדל וראשו בשמים ונעשה לנו שם ... ואח"כ התחיל עולם התיקון

⁵ נתיבות שלום עמ' טו ד"ה וזהו עיין שם משהביא בשם הר"ן מלכו"ץ

בראשית

1. The Creation

SUMMARY:

While most three-year-olds can relate the basic events of creation, the true depth of creation only be understood by those who have attained Kabbalistic wisdom through an established teacher. We do not know the order of creation: we learn that G-d's Spirit hovered over the waters, but we are never told when the waters were created.

Ten things were created on the first day, yet we are by no means clear of their relationship or sequence. We are not told when the higher spiritual worlds or *Malachim* were created, or when or how the minerals came into being. We are not told at all about intermediary forms and the only way we know of the ten things created *Bein HaShamashos* of *Erev Shabbos* is through an oral tradition from the Sages.

In fact, the Chumash has an entirely separate agenda in telling us about creation in the first place: it is in order to tell us that the world was created for a purpose. The group of people who would fulfill this purpose is the Jewish people. Therefore, for their sakes - בשביל ישראל שנקראו ראשית תבואתו - the world was created.

The Torah tells us quite clearly that everything was created ex-nihilo (something from nothing) on the first day. *These are the chronicles of the heaven and earth when they were created, on the day G-d completed earth and heaven.* However, things were still in a highly spiritual form. The later creation days were essentially a further development, taking the created potential from that first day and actualizing it.

Hence the first day uses the word ברא, creation ex-nihilo, while all the other days use words such as He formed (יצר) and He made (ויעש). יצר means to make something from something, whereas ויעש (as in עשה) means to complete a process, to place it in its final form. We also see phrases like, *Let the earth bring forth*, etc., implying that the earth already had within it what it needed to bring forth. Rashi tells us that when G-d said יהי מארת on the fourth day, these lights were already created on the first day and were now only being commanded to correctly position themselves in the Heavens.

In order that one should not now err and think that the later days were an automatic evolutionary process devoid of G-d's input, the Chumash explicitly states ויאמר אלוקים on each occasion to show that all of creation is but a reflection of Divine Will. Yet, the Sages tell us, the creation is set up in such a way that a concerted effort for an atheistic interpretation of these events will yield a plausible theory. On the other hand, an honest attempt to see G-d's hand in the creation process will do so to such a degree that the Sages decreed that there should be ten verses of Malchus, of proclaiming G-d's reality on Rosh Hashana, paralleling each one of the Ten Sayings of Creation.

There are but two other places in the entire creation story which use the word ברא. The first is at the beginning of the creation of animal life, the *Taninim*, implying that the *Nefesh HaBeheimis* could not entirely evolve from what already existed. The

transition from plant to animal life required another creation ex-nihilo. After that, the rest of the animal kingdom could once again be directed by G-d to develop out of what already existed.

The second additional place where the word ברא is used is with the creation of Man. By man, all three words, עשייה, יצירה, בריאה are employed. The body of man appears to have emerged from existing reality while his *Neshama* was created ex-nihilo. (See footnote where the Vilna Gaon breaks this down into 3 stages for each of the three creation words used for man.) We will come back to the creation of man in greater detail below.

Not only was the world created over six days and in ten separate 'Sayings of Creation', but each thing was also developed in stages. G-d could have easily created everything to its completion in one act of creation. Why did He choose to create the world as He did?

The Sages answer that this action of G-d was to give reward to the righteous and punish the wicked. What this means is that had G-d created the world in one go, His involvement in this world would have been so obvious and revealed that there would have been no room for choice, and therefore Avodah. Instead, He partially hid Himself in the Ten Sayings, thereby creating the עולם, the world, which comes from the word העלם, to be hidden. This was achieved through the fact that with each Saying, G-d's original light was brought lower.

Ohr Gedalyahu adds another reason. Had G-d created everything all at once, each one would have been given simultaneous existence on the same plain of existence with everything else. As a result, there would have been no connection between it and the rest of creation. However, since creation happened in stages, the whole world is connected in a chained-down form with higher realities connected to lower ones, each one receiving and giving in turn.

DETAIL:

The Mystery of Creation

The creation took place over a period of seven days. At first glance, the Psukim seem to be quite clear about what happened on each day – so simple, in fact, that most three-year-olds can relate the basic events of creation. However, seen through the microscope of Chazal and the Meforshim, a far more complex picture emerges¹. Even this more complete view is only the tip of the iceberg; Ramban tells us that no analysis of the Psukim can entirely reveal the true story². Even the order of creation is impossible to determine from the Pesukim: we learn that G-d's Spirit hovered over the waters, but we are never told when the waters were created³.

Ten things were created on the first day,⁴ yet we are by no means clear of their relationship or sequence. We are not told when the higher spiritual worlds⁵ or *Malachim* were created (though Rashi tells us that this was on the second day⁶), or when or how the minerals came into being (the Tanya ascertains it through Gematriahs). We are not told at all about intermediary forms⁷ and the only way we know of the ten things created *Bein HaShamashos of Erev Shabbos*⁸ is through an oral tradition from the Sages. Furthermore, we need to understand how miracles fit

¹For example, the verses tell us that G-d created light on the first day. But Rashi tells us that that light was only used during the days of creation, after which it was hidden away. We are told that it will shine once more during the Messianic Era, possibly being removed again after *Techiyas HaMeishim*. The light which we have today is from the sun and the stars which were only created on the fourth day.

²רמב"ן (בראשית א:א): שמעשה בראשית סוד עמוק אינו מובן מן המקראות

³רש"י א א (ד"ה בראשית ברא): ולא בא המקרא להורות סדר הבריאה שהרי כתיב ורוח אלוקים מרחפת על פני המים ... שהרי המים קדמו ... ועוד שהשמים מאש ומים נבראו

⁴עשרה דברים נבראו ביום ראשון ואלו הם שמים וארץ, תהו ובהו, אור וחשך, רוח ומים, מדת היום, ומדת לילה

ובספרו מנחת יהודה, הסביר הרב יהודה פתיה במקצת (ס' א): בראשית ברא וגו' פירוש קודם שברא הקב"ה את השמים ואת הארץ, היה כל העולם כולו מלא מים הנקראים תהו, עד אפס המקום לברוא שם שמים וארץ. וכל כך היו המים רבים וגבוהים, עד שהיו מגיעים קרוב לכסא הכבוד הנקרא רוח אלוקים ... [ו]ברא את השמים ואת הארץ בתוך אותם המים. ... וכל זה עשה המאציל בעוד היות החושך על פני תהו קודם שיצר את האור

⁵אדרת אליהו בראשית א-א ד"ה ואת הארץ

הביטה וראה ותמצא בפסוק ראשון שבעה תיבות ובהן כ"ח אותיות. ד' פעמים ז' נגד ד' עולמות סימנן אבי"ע בראשית ברא' הוא עולם הבריאה. 'אלקים' הוא אצילות ב"ה. 'את השמים ואת הארץ' המה עולמות היצירה והעשיה. 'את השמים' יש בהן שבעה אותיות, ונחלקו לב' תיבות של ב' וה' אותיות. לכלול שבעה הרקיע'.

⁶בראשית רבה: ר' יוחנן אומר בשני נבראו המלאכים הה"ד (תהלים קד ג) המקרה במים עליותיו השם עבים רכובו המהלך על כנפי רוח וגו' ר חנינא אמר בחמישי וגו'

⁷ספר העיקרים מ"ג פ"א: האלמוג (ש) הוא כמו אמצעי בין הדומם והצומח ונמצא האספוג הימי שאין לו אלא חוש ההרגש והוא כמו האמצעי בין הצומח והחי, ונמצא הקוף שהוא כמו אמצעי בין מיני הב"ח ומין האדם

⁸אבות פ"ה מש' ו: עשרה דברים נבראו בערב שבת בין השמשות, ואלו הן, (פתיחת) פי הארץ (לבלוע) אנשי קרח, ופי הבאר, ופי האתון, והקשת, והמן, והמטה, והשמיר, והכתב, והמכתב, והלוחות. ויש אומרים, אף המזיקין, וקבורתו של משה, ואילו של אברהם אבינו. ויש אומרים, אף צבת בצבת עשויה: ועיין בפסחים נ"ד, א, שתי ברייתות ובתוספות ששם נתנו רשימות אחרות ועוד הזכיר שם מערה שעמד בה משה ואליהו מקלו של אהרן שקדיה ופרחיה

tradition from the Sages. Furthermore, we need to understand how miracles fit into the creation pattern¹.

As we delve deeper, the creation becomes increasingly more mysterious, bringing us to the conclusion that the Chumash had an entirely separate agenda in telling us about it in the first place²:

בגדיו של אדם הראשון

(ובמתניתין דידן אין כל הגרסאות שוות, והמהר"ל (דרך חיים על אבות) כתב שאין מחלוקת בין הדעות)

ובמוצאי שבת, נברא האור והפרד:
בפסחים שם רבי יוסי אומר ב' דברים עלו במחשבה לבראות מערב שבת ולא נבראו עד מוצאי שבת ובמוצאי שבת נתן הקב"ה בינה באדם הראשון מעין דוגמא של מעלה ולקח שני אבנים וטחנן זו בזו ויצא מהם אור והביא שתי בהמות והרכיב זו על זו ויצא מהם פרד ע"כ
ובמהר"ל ספר דרך חיים: ופירושו המשנה הזאת מה שהוצרכו חכמים לומר כי יש דברים נבראו בערב שבת בין השמשות ... מצד שהוא בין השמשות של קדושה הוא יותר במדרגה משאר ימי הטבע שאינם כל כך במדרגה. ואי אפשר לומר שלא יהיה נברא בו דבר שהרי אינו שבת גמור הוא, ואי אפשר שיהיה נברא בו כמו שנברא בששת ימי בראשית שהרי אינו ימי חול גם כן, ולפיכך נבראו בערב שבת בין השמשות דברים שהם למעלה מן הטבע ואינם טבעיים ... והם קרובים אל הטבע. כי כל אלו דברים הם דברים גשמיים ... ומצד שאינם כמו שאר דברים טבעיים הם יוצאים מן הטבע ... וכבר התבאר כי כל דבר שיש בו קדושה ראוי לו מספר עשרה ואין קדושה בפחות מעשרה, ... כמו שנברא העולם בכל ששת ימי בראשית בעשרה מאמרות מצד שהעולם דבק במדרגה העליונה שמורה על זה מספר עשרה ...
ואין נראה כי האיל של יצחק היה חי מששת ימי בראשית עד אברהם, רק שגזר על בריאתו וזהו בריאתו ... ובגמרא מוקי לה דעלו במחשבה בערב שבת ... ומה שהוצרך לברוא הכתר והמכתב בערב שבת בין השמשות מפני כתב הלוחות וספר תורה, שאין ראוי שיהיו נכתבים אלו דברים ע"י דברים שהם מסדר האדם, ולפיכך צריך לומר שהם פועל הש"י ואין דומה דבר זה לדברים הטבעיים שנבראו בששת ימי בראשית ולפיכך אנו אומרים שבבריאתן בערב שבת בין השמשות שראוי לדברים שאינם טבעיים לגמרי.
ועוד במהר"ל ספר דרך חיים: עשרה דברים נבראו בין השמשות. יש לשאול למה יחדו הדברים האלו שהיו נבראים בין השמשות ולא ביום ודוקא בין השמשות של ערב שבת. ... [ו]למה לא היו נעשים אלו נסים כמו שאר הנסים ששם בטבעם בעת הבראם שיהיה נעשה הנס בזמנו, וכאשר ברא ביום ה' המים שם בהם הטבע שיהיו נקראים כשיבאו ישראל לים וכן שאר הנסים, וכך היה ראוי שיהיה נעשה ביום שברא הארץ שיהיה לה פה כשיהיה קרח חולק על הכהונה, וכן שאר דברים שנזכרו כאן שנבראו בע"ש בין השמשות. ואם יוכל הש"י לשנות הטבע ולשום בטבע המים שיהיו נקדעים והאש לא ישרוף, אם כן גם כן יכול לעשות זה הקב"ה בשעת הנס ולמה יעשה זה בששת ימי בראשית דוקא. כי אין לומר כי עתה שהושם דבר זה בכחם בששת ימי בראשית נעשה הדבר בטבע, כי איך יהיה זה דבר טבעי שלא ישרוף האש ואי אפשר לומר רק שהוא שלא בטבע ואם כן אף שלא בששת ימי בראשית יכול לחדש זה:
אבל ... אם לא שם הש"י בכח העולם לקבל שנוי כמו זה היה [כל נס] ... חורבן העולם ... ולפיכך אמרו תנאי התנה הקב"ה עם מעשה בראשית כי לא עם אלו שזכר בלבד התנה, דהיינו מפני שידע הש"י כי בסוף יהיו צריכים ישראל לזה הנס שאין הדבר כך, רק שהתנה עם העולם הטבעי שלפעמים כשירצה הש"י יהיה נוהג שלא על פי הטבע. והתנאי הזה כי העולם הטבעי הזה קשור עם עולם הנבדל, ומפני שקשור עולם הזה עם עולם הנבדל ולא נעשה מחיצה ביניהם, ומעתה לא נחשב כאן חורבן לעולם הטבעי. כי לכך נקשר העולם הזה עם עולם הנבדל, כי בעת הצורך מתדבק עולם הזה הטבעי בעולם הנבדל ונעשה הנס, ולא הניח העולם הזה לגמרי ביד הטבע, שאז היה כאן שנוי העולם כשיהיה הנס ... רק היה מקשר העולם הטבעי בעולם הנבדל שיהיה כח עליו לשנותו ואין כאן שנוי בריאה, כאלו היה הנס גם כן מענין העולם הזה שברא הש"י בששת ימי בראשית וכך הם פ' דברי חכמים. ... והתנה הקב"ה עם העולם כלומר שלא מסר אותו אל הטבע לגמרי ...

¹ עיין מהר"ל, הקדמה שנייה לגבורות ד' ועיין הארה הקודמת הקטע המתחיל ועוד מההר"ל והקטע המתחיל אבל

² רש"י א א ועיין בהגות בפרשיות התורה המאמר הראשון (כח מעשיו הגיד לעמו) שמביא קושיות הראשונים ותיורציהם על מאמר הזה של רבי יצחק

According to Chazal, the opening sentence of Bereishis is coming to tell us the purpose for which the world was created:

רש"י א א: כמ"ש רז"ל (ב"ר) בשביל התורה שנקראת (משלי ח) ראשית דרכו ובשביל ישראל שנקראו (ירמ' ב) ראשית תבואתו

i.e. The world was created so that mankind would keep G-d's Torah. Similarly, at the end of creation, this theme is repeated. On the sixth day, a Vav is added – *Yom HaShishi* – and Rashi tells us that this is because the very existence of the physical creation is a function of Mankind fulfilling and maintaining the spiritual and moral creation, i.e. the Torah which was given on the Sixth Day of Sivan.

As for our need to know the Bereishis story, Sifsei Chachamim (ריש הפרשה) tells us that it would have been better placed after Parshas HaAzinu, at the end of the Torah. Ramban

Rebbe Yitzchak said: The Torah should have started with Hachodesh HaZeh (the first Mitzvah), but started instead with the act of creation to show that He was the one who created the world and therefore it is His world to give to whom He pleases. He chose to give the land of Israel to the Jews, and this is the answer to those nations of the world who claim that we stole this land from others¹.

Alternatively:

בראשית ברא – This verse demands that it be darshened. As the Sages said: For the sake of the Torah that is called ראשית דרכו; for the sake of Israel that is called ראשית תבואתו².

The Torah is the blueprint for the world. G-d not only used it as His plan for creating the world³, but the world is nothing other than the translation of the Torah into another form⁴! Therefore, 'using ראשית, which is Torah⁵, G-d created the Heaven and the Earth.' The Torah, in turn, is comprised of the Names of G-d⁶. Therefore the creation, which came from that Torah, hides within it the Names of G-d, The Names of G-d are, in turn, nothing but G-d's various manifestations. Therefore, someone who reads the secrets of the earth correctly will see the world as one huge manifestation of G-d⁷.

This is the purpose of creation. The group of people who would fulfill this purpose is the Jewish people. Therefore, for their sakes – בשביל ישראל – שנקראו ראשית תבואתו⁸ – the world was created.

states that since we cannot understand the creation act from the Pesukim anyhow, it would have been enough for us to hear in Parshas Yisro the brief statement that for six days G-d created the heavens and the earth and on the seventh He rested.

The Ramban and others also explain why, according to Rebbe Yitzchak, we need the rest of Bereishis – the story of Noach, the Avos and the Shevatim.

¹רש"י בראשית א: א: אמר רבי יצחק לא היה צריך להתחיל את התורה אלא מהחודש הזה לכם שהיא מצוה ראשונה שנצטוו בה ישראל ומה טעם פתח בבראשית משום (תהלים קי"א) כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים שאם יאמרו אומות העולם לישראל ליסטים אתם שכבשתם ארצות שבעה גוים הם אומרים להם כל הארץ של הקב"ה היא הוא בראה ונתנה לאשר ישר בעיניו ברצונו נתנה להם וברצונו נטלה מהם ונתנה לנו:

²רש"י שם: בראשית ברא - אין המקרא הזה אומר אלא דרשוני כמ"ש רז"ל (ב"ר) בשביל התורה שנקראת (משלי ח) ראשית דרכו ובשביל ישראל שנקראו (ירמ' ב) ראשית תבואתו

³בר"ר בראשית א: א: היה הקב"ה מביט בתורה ובורא את העולם (ע"ש כל המדרש) זוהר (תרומה קסא ע"א: כד ברא קודשא בריך הוא עלמא, אסתכל בה באורייתא וברא עלמא

⁴ממעמקים, עמ' 16: וכי הקב"ה צריך לעיין בתורה כדי לדעת מה כתוב בה? אלא למדים אנו מהמדרש שהעולם אינה נחשבת כמציאות נבדלת המיוסדת על פי התורה, העולם הוא העתקת מציאות התורה בפני חדשות. לפיכך העולם נברא כדין ספר תורה ממש, וכשם שספר תורה אסוקר לכתוב אות אחת שלא מן הכתב (מגילה יח ע"ב), כך הקב"ה ברא את העולם מתוך הכתב – "היה מביט בתורה וברא את העולם!"

⁵בר"ר, שם: והתורה אמרה בראשית ברא אלוקים ואין ראשית אלא תורה

⁶רמב"ן, פתיחה כללית לחומש: יש בידינו קבלה של אמת כי כל התורה כולה שמותיו של הקב"ה

⁷ממעמקים עמ' 15-16.

⁸ירמ' ב

The word שמים comes from the word שם – over there – a goal, a vision, a purpose. The word ארץ comes from the word רץ – movement, growth. שמים is the purpose; ארץ is the environment for achieving this purpose¹. Therefore, “In the beginning G-d created a purposeful world and the means of achieving this.”

The deeper reality of this 'ראשית', the mystery surrounding the Creation event, will only be understood by those who have attained Kabbalistic wisdom through an established teacher².

The First and Subsequent Days:

The Torah tells us quite clearly that everything was created ex-nihilo (something from nothing) on the first day:

בראשית ב:ד : אלה תולדות השמים והארץ בהבראם ביום עשות ה' אלקים ארץ ושמים

These are the chronicles of the heaven and earth when they were created, on the day G-d completed earth and heaven³.

Since we see that there were six days of creation, this verse must mean that everything was created in potential on the first day, which was much more spiritual than the rest of creation⁴. The rest of the creation days were essentially a further development from that first day⁵ whose prime substances of תהו and בהו became the stuff for later developments⁶. According to the Ramban, the initial creation of the

¹ רד"ק (מובא בממעמקים עמ' 13)

² רמב"ן שם: ולא יודע על בוריו אלא מפי הקבלה עד משה רבינו מפי הגבורה, ויודעיו חייבין להסתיר אותו, לכך אמר רבי יצחק שאין להתחלת התורה צורך בבראשית ברא.

³ רש"י ב:ד: תולדות השמים והארץ בהבראם ביום עשות ה' למדך שכלם נבראו בראשון. (וכן כתוב על פ"א פסוק יד) והסביר הגור אריה (דף י"ד) דהדיוק מלשון את (בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ) ואחרי שהביא הסבר הרמב"ן (ע"ש) פירש דמלת את הוא עצם הדבר... כי דבר שהוא עיקר נמשך אליו דברים הרבה... ולפיכך הוא מרבה כל דבר הנמשך והמחובר אל הארץ ואל השמים... ולפיכך דרשו חכמים ז"ל את ד' אלוך תירא לדבות ת"ח והיינו טעמא שת"ח הם דביקים ומחוברים בהש"ת (ע"ש עוד הסבר) (עיין בחגיגה יב, ב"ר א-יד; לכלל הענין עיין פסחים כב. וביתר אריכות במלבי"ם ד"ה את השמים ואת הארץ.)

⁴ רמב"ן, דרשת תורת ה' תמימה: הקודם בבריאה דק מן השני, וכי הוא נאצל ממנו

⁵ רש"י א יד ד"ה יהי מאורות: מיום ראשון נבראו וברביעי צוה עליהם להתלות ברקיע וכן כל תולדות שמים וארץ נבראו ביום ראשון וכל אחד נקבע ביום שנגזר עליו

One might say that the other days were an evolutionary development from the first day. However, the word evolutionary is fraught with implications that are not intended here.

⁶ והארץ היתה תהו ובהו (בראשית א:ב) ספורנו: ואותה הארץ הנבראת אז היתה דבר מורכב מחומר ראשון הנקרא תהו ומצורה ראשונה הנקראת בהו

רמב"ן, דרוש התורה תמימה: "תהו, פירוש הכתוב כי יולי הארץ היו ארבעה יסודות שהם עפר ומים אש ורוח, כי פ' תהו דבר מורגש, וכן אמרו רבותינו תהו, דבר המתהוה את הבריות, כלומר שמרגישין בו. ופירוש, "בהו", דבר שיש בו ישות, כלומר בו הוא, שאדם אומר בזה הדבר איכא יש. והוא יסוד המים... וחשך על פני תהום, האש היסודית שהיא חשכה... ורוח אלוהים, הוא יסוד הרוח... אומר תנשא הארץ, ישרצו המים, תוצא הארץ, לומר שהוציא מן הארץ העשבים והאילנות, והוציא מן המים הדגים, והוציא מן הארץ החיות שהושם בתולדותם להוציא כן, כי גם גופם עפרי וגם, ונפשם דקית איירית מורכבת מן היסודות... ועל תתמה על מילת עשיה בארץ, כי כמו שני ותוציא כן מלת נעשה, כי כתיב עץ פרי עושה פרי, וכתיב ועשתה את התבואה לשלוש השנים."

Heavens and the Earth involved two very, very dense grains which contained the creation substance (היולי) for all that would come thereafter¹.

Rashi brings as one of the proofs for this the fact that the verse does not say:

בראשית ברא אלוקים השמים והארץ

but rather

את השמים ואת הארץ

The word את is all-inclusive. Whenever applied to any concept, it means that concept and everything that goes around it, as if to say that concept from א to ת² (In English we say from A to Z). We find that it says כבוד את אביך וגו' which means that you should not only honor your father, but also everyone who is included by the broader concept of father such as your step-mother, your grandfather, etc³. Therefore, on the first day G-d created the earth and everything on it (the earth from A to Z) and the Heavens and everything in it⁴.

Because the creation emanated from G-d's creative Will, which then had to come down many, many steps until it reached its final form, the first day was actually much more spiritual than the other days⁵. In fact, all the higher, more spiritual universes were created on that first day⁶. This would explain why, although the first verse is considered one of the Ten Sayings of Creation⁷, it does not begin with the words, "And G-d said". For what was then being created was higher than the world of speech⁸.

¹רמב"ן, דרשת תורת ה' תמימה: בתחלה האלקים ... ברא השמים והארץ, ר"ל מאפיסה מוחלטת ומאין גמור, יש נקודה פחותה מגרגיר חרדל והוא השמים וכל אשר בס, ונקודה אחרת הארץ וכל אשר עליה, והם היולי השמים והיולי הארץ, ... והוא כח היסודות ... [והנה] ברא השמים והארץ, כי ברא היולי לזה והיולי לזה, לומר שאין יסודם אחד

²רש"י א יד: הוא שכתוב את השמים לרבות תולדותיהם ואת הארץ לרבות תולדותיה ופירש הרמב"ן שלכך אתא את לרבותי מפני שהוא מלשון אתא ובלשון חכמים לאתוויי הא ולפיכך הא לרבותא. ועיין בגור אריה א יד ד"ה כל תולדות שמים וארץ נבראו (דף יד)

³מסכת בבא קמא מ"א ע"ב. תניא שמעון העמסוני ואמרי לה נחמיה העמסוני היה דורש כל אתין שבתורה כיון שהגיע לאת ה' אלקיך תירא פירש וכו' עד שבא רבי עקיבא ולימד את ה' אלקיך תירא לרבות תלמידי חכמים (וכן בפסחים דף כב ע"ב)

⁴בראשית רבה: את השמים לרבות חמה ולבנה כוכבים ומזלות ואת הארץ לרבות אילנות ודשאים וגן עדן

⁵רוח החיים פ"ה משנה א: וכל אלו העולמות נבראו ב' מאמרות. מאמר הראשון הוא בהעלם גדול דקה מן הדקה. והב' למטה הימנו יותר בהתגלות כל עד המאמר האחרון.

⁶אדרת אליהו בראשית א-א ד"ה ואת הארץ הביטה וראה ותמצא בפסוק ראשון שבעה תיבות ובהן כ"ח אותיות. ד. פעמים ז' נגד ד' עולמות סימנן אבי"ע. בראשית ברא' הוא עולם הבריאה. 'אלקים' הוא אצילות ב"ה. 'את השמים ואת הארץ' המה עולמות היצירה והעשיה. את השמים, יש בהן שבעה אותיות, ונחלקו לב' תיבות של ב' וה' אותיות. לכלול שבעה הרקיעי'.

⁷מס' ראש השנה לב. בראשית נמי מאמר הוא

⁸מהרש"א ר"ה לב. ד"ה נמי מאמר הוא: ונראה בזה מה שלא הוזכר נמי לשון אמירה בראשונה כמו בפי' האחרים ... כי חומר הראשון אשר ממנו נתהוו כל הצורות נברא ביום ראשון. ובמאמר ראשון יש מאין במאמר הש"י כמ"ש בדבר ה' שמים נעשו. אבל בימים אחרים לא היה הבריאה יש מאין אלא מן החומר הראשון נקבע לכל אחד צורתו המיוחדת לו ביומו במאמר השם יתברך והוה יש מיש.

What emerges is an initial creation ex-nihilo (something from nothing) on the first day, followed by later days when things were formed from existing reality (something from something). Hence the first day uses the word ברא¹, creation ex-nihilo, while all the other days use words such as He formed (יצר) and He made (עשה) (עשה as in ויעש). יצר means to make something from something, whereas ויעש (עשה) means to complete a process, to place it in its final form³. We also see phrases like, *Let the earth bring forth*, etc.⁴, implying that the earth already had within it what it needed to bring forth⁵. Rashi tells us that when G-d said יהי מארת on the fourth day, these lights were already created on the first day and were now only being commanded to correctly position themselves in the Heavens⁶. The Maharsha says that in order that one should not now err and think that the later days were an automatic evolutionary process devoid of G-d's input, the Chumash explicitly tells us ויאמר אלקים on each occasion in order to show that all of creation is but a reflection of Divine Will⁷. Yet,

¹ בראשית א:א - בראשית ברא א-לקים...
אמנם, עיין באבן עזרא בפסוק הראשון.

² בראשית ז: ויעש אלקים את הרקיע ויבדל בין המים אשר מתחת לרקיע ובין המים אשר מעל לרקיע ויהי כן: בראשית ט: ויעש אלקים את שני המארות הגדלים את המאור הגדל לממשלת היום ואת המאור הקטן לממשלת הלילה ואת הכוכבים:
בראשית א:כה: ויעש אלקים את חית הארץ למינה ואת הבהמה למינה ואת כל רמש האדמה למינה וירא אלקים כי טוב:
בראשית ב:א-ג: ויכלו השמים והארץ וכל צבאם: ויכל אלקים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה וישבת ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה: ויברך אלקים את יום השביעי ויקדש אותו כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלקים לעשות:
ובאמת אפילו לשון 'יצירה' לא מצינו מיום ראשון עד יום חמישי (בכור שור א ג)

³ רמב"ן: לשון עשייה בכל מקום תקון הדבר על מתכונתו
וכן בבכור שור (א ז): עשייה אינו לשון בריאה אלא לשון תיקון ולפיכך כל דבר שנעשה על ידי אדם אומר בו ויעש כמו ויעש בצלאל, שאדם אינו בורא אלא מתקן
אמנם הגר"א באדרת אליהו בראשית א-א ד"ה ברא פירש מילת יצירה באופן אחר: בריאה. יצירה. עשייה..מלת בריאה הונח להורות על חידוש העצם אשר אין בכח הנבראים אפי' כולם חכמים ונבונים לחדשו כמו הדומם או הצומח וכל מיני מתכיות. יצירה נופל על צורת הדבר בכמות והוא המקרה הדבוק. עשייה יתכן על תיקון עשיתו והוא שאינו דבוק.

⁴ בראשית א:ט: ויאמר אלקים יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד ותראה היבשה ויהי כן:
בראשית א:יא: ויאמר אלקים תדשא הארץ דשא עשב מזריע זרע עץ פרי עשה פרי למינה אשר זרעו בו על הארץ ויהי כן:
בראשית א:יב: ותוצא הארץ דשא עשב מזריע זרע למינהו ועץ עשה פרי אשר זרעו בו למינהו וירא אלקים כי טוב:
בראשית א:כד: ויאמר אלקים תוצא הארץ נפש חיה למינה בהמה ורמש וחיתו ארץ למינה ויהי כן:

⁵ רמב"ן, דרשת תורת ה' תמימה: ומכאן ואילך לא ברא דבר אלא שהוציא יש מיש, שאמר הכתוב יהי רקיע, ויעש את הרקיע, יקוו המים, יהי מאורות, שמן הרקיע נעשו, ישרצו המים, תוצא הארץ ... מפני שאינו בורא מאין בימים האלו ... אומר תדשא הארץ, ישרצו המים, תוצא הארץ, לומר שהוציא מן הארץ העשבים והאלנות, והוציא מן המים הדגים, והוציא מן הארץ חיות, שהושם בתולדותם להוציא כן, כי גופם עפרי וגס, ונפשם דקית ואוירית מורכבת מן היסודות

⁶ רש"י על בראשית א יד: יהי מארת וגו' - מיום ראשון נבראו וברביעי צוה עליהם להתלות ברקיע וכן כל תולדות שמים וארץ נבראו ביום ראשון וכל אחד ואחד נקבע ביום שנגזר עליו. הוא שכתוב את השמים לרבות תולדותיהם ואת הארץ לרבות תולדותיה:
ובבכור שור א ג: וכן אמר רבותינו (חגיגה יב א) ברביעי נתלו המאורות, ולא אמרו נבראו המאורות.

⁷ מהרש"א מס' ראש השנה לב. ד"ה הני
והשתא ביום הראשון שהיה אמירה ראשונה בראשית וגו' לבריאת יש מאין לא הוצרך להזכיר בו שהיה באמירה דודאי באמירה בעלמא לחד נברא חומר הראשון ביש מאין ולא תפול עשייה בדבר שאין בו ממש אבל אחרי אמירה ראשונה שהיה ביום הראשון שכבר נברא חומר הראשון היה ח"ו לבעל דין לחלוק ולומר כאן שהיה יש מיש דבעשייה נעשה הכל בימים אחרים ע"י הרכבות החומרים הפשוטים עד שנעשו צורות אחרות

the Sages tell us, the creation is set up in such a way that a concerted effort for an atheistic interpretation of these events will yield a plausible theory¹. On the other hand, an honest attempt to see G-d's hand in the creation process will do so to such a degree that the Sages decreed that there should be ten verses of Malchus, of proclaiming G-d's reality on Rosh Hashana, paralleling each one of the Ten Sayings of Creation².

There are but two other places in the entire creation story which use the word ברא³. The first is at the beginning of the creation of animal life, the *Taninim*⁴, implying that the *Nefesh HaBeheimis* could not entirely evolve from what already existed⁵. The transition from plant to animal life required another creation ex-nihilo. After that, the rest of the animal kingdom could once again be directed by G-d to develop out of what already existed⁶.

The second additional place where the word ברא is used is with the creation of Man⁷. By man, all three words, עשייה, יצירה, בריאה are employed⁸. The body of man

כמעשה ידי אדם ולהוציא זאת הדעת מלב הטועה הזכיר בכל הבריאות שבימים אחרים נמי אמירה לומר שעל ידי אמירה בעלמא לחוד נתהווה הכל בלי שום מעשה כלל והענין מבואר אלו נברא העולם בעשייה לא היה אפשר באדם לשנות בבחירתו עשייתו ית' ב"ה

¹אבות פ"ה משנ' א'
(א) בעשרה מאמרות נברא העולם ומה תלמוד לומר והלא במאמר אחד יכול להבראות אלא להפרע מן הרשעים שמאבדין את העולם שנברא בעשרה מאמרות ולתן שכר טוב לצדיקים שמקימין את העולם שנברא בעשרה מאמרות

²ר"ה לב. הני עשרה מלכיות כנגד מי אמר ... ר' יוחנן אמר כנגד עשרה מאמרות שבהן נברא העולם הי ניהו ויאמר
(ויאמר) דבראשית ט' הווי בראשית נמי מאמר הוא דכתיב בדבר ה' שמים נעשו.

³Our approach here is that each time the word *Bara* is used, it means that there was another aspect of creation which was ex-nihilo. However, Ramban, in his *Drush al HaTorah*, does not agree with this approach, and argues that the only creation ex-nihilo was at the beginning.

⁴בראשית א:כא: ויברא אלקים את התנינים הגדלים ואת כל נפש החיה הרמשת אשר שרצו המים למיניהם ואת כל עוף כנף למיניהם וירא אלקים כי טוב:

⁵ספורנו א כא (ד"ה ויברא את התנינים): שלא הספיק הכח המוליד המסודר במים להמציא התנינים הראשונים בלי זרע עד שברא אז כח מספיק לזה ע"כ
ועיין במלבי"ם ההארה הבאה
אבל לפי הרמב"ן, אין משמעות ברא כאן בריאה יש מאין וז"ל בדרשת תורת ה' תמימה: ואע"פ שכתב ויברא אלקים את התנינים הגדולים, היא מלה חוזרת לעיקר ההתחלה, ואמר זה בתנינים להפלטתם, לומר כי עיקר המצאתם מאין הוא לבורא ית'
רמב"ן בראשית א כט: אך הבשר לא הורשו בו עד בני נח ... מפני שבעלי נפש התנועה יש להם קצת מעלה בנפשם נדמו בה לבעלי הנפש המשכלת (i.e. humans) ויש להם בחירה בטובתם ומזוניהם ויברחו מן הצער והמיתה.
עיין בעולת ראיה של הרב אי"ק ח"ב דף רצב ד"ה וערבה לה' מנחת יהודה (סוף ש"ע)

⁶כבר בארנו כי בריאה מציין בריאת יש מאין ובעלי חיים נבראו יש מיש כמ"ש ישרצו המים, אמנם המים לא היה בכחם רק להוציא גופי הבעלי חיים אבל הנפש החיונית שלהם אין זה בכח המים והיה הבריאה יש מאין מה' לבדו. (מלבי"ם)...

⁷בראשית א:כו - ויברא א-לקים את האדם בצלמו...

⁸בראשית א כו: ויאמר אלקים נעשה אדם בצלמנו כדמותנו וירדו בדגת הים ובעוף השמים ובבהמה ובכל הארץ ובכל הרמש הרמש על הארץ:
בראשית ב ז: וייצר ה' אלקים את האדם עפר מן האדמה ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה:
בראשית א כז: ויברא אלקים את האדם בצלמו בצלם אלקים ברא אתו זכר ונקבה ברא אתם

appears to have emerged from existing reality¹, while his *Neshama* was created ex-nihilo². (See note where the Vilna Gaon breaks this down into 3 stages for each of three creation words used for man.³) We will come back to the creation of man in greater detail below.

We have seen that not only was the world created over six days and in ten separate 'Sayings of Creation', but each thing also developed in stages. G-d could have easily created everything to its completion in one act of creation. Why did He choose to create the world as He did?

Bechor Shor tells us that it is like a builder who prepares all the building materials before constructing a house, and then proceeds to place each in its place. Finally, he commissions furniture for the house (i.e. the fish, birds & animals)⁴. Clearly, though, G-d does not have the limitations of a human builder.

The Sages answer that this action of G-d was to give reward to the righteous and punish the wicked⁵. What this means is that had G-d created the world in one go, His involvement in this world would have been so obvious and revealed that there would have been no room for choice, and therefore Avodah. Instead, He partially hid Himself in the Ten Sayings, thereby creating the עולם, the world, which comes from the word העלם, to be hidden. This was achieved through the fact that with each Saying, G-d's original light was brought lower⁶.

Ohr Gedalyahu adds another reason. Had G-d created everything all at once, each one would have been given simultaneous existence on the same plain of existence with everything else. As a result, there would have been no connection between it and the rest of creation. But now that creation happened in stages, the

¹ It was, if you like, an evolutionary development

² אמנם שיטת הרמב"ן בזה שלא היה עוד בריאה יש מאין אחרי היום הראשון וז"ל בדרשת תורת ה' תמימה: וכן אמר באדם ויברא, כי נתכון לבריאת הנפש שאינה לא מן השמים ולא מן הארץ, כמו שאמר ויפח באפיו נשמת חיים, כן בריאה אצל הוצאת יש מאין, כי אין מלה בתורה ראויה לזה אלא היא, כי עשיה ויצירה נפעלות דבר מדברה

³ אדרת אליהו בראשית א-א ד"ה ברא:

ואצל בריאת האדם נאמר שלש אלה. ויברא אלקים את האדם בצלמו. וייצר ה' אלקים את האדם עפר מן האדמה. ויאמר אלקים נעשה אדם בצלמינו. בריאה לעומת נשמתו צלם אלוקים. יצירה על ציור ותואר אבריו. ועשיה על אופן תיקונו הנטפל אליו בשמירת בריאותו. כמו ויעש ה' אלוקים לאדם ולאשתו כנתנו עור וילבישם.

⁴ בכור שור א ג: כאדם שרוצה לבנות בית ומכין כל צרכי בניינו, ואחר כך בונה ביתו ומשים כל אחד על מקומו, ואח"כ עושה לו מטלטלין כך הקב"ה תיקן כל צרכי הבנין ביום ראשון, ותיקן הרקיע ביום שני, והושיבו על כנו, ונתן עליו מקצת המים להמטיר על הארץ להולידה ולהצמיחה, ובשלישי נמי הפריש מים לצד אחר שהיא מקום דגים ותנינים, ומשם המשיך נהרות ומעיינות לתוך היבשה ללחלח את הארץ ולהשקות כל בריותו, והיבשה לצד אחד, והוציא מהיבשה דשא ואילנות שהוא לצרך הבריות למאכל ולעידון, כאדם שמיפה ומרבץ קרקע ביתו כדי שיהנו ההולכים והיושבים בה, וברביעי תלה בו האור ליראות לבריות שבתוכו כאדם שפותח חלונות אל ביתו להאיר, ואחר שגמר בניינו ברא בחמישי ובששי דגים ועופות ורמשים ובהמה וחיה שהם מטלטלין בתוך הבית, וגו'

⁵ אבות פרק ה (א) בעשרה מאמרות נברא העולם. ומה תלמוד לומר, והלא במאמר אחד יכול להבראות, אלא להפרע מן הרשעים שמאבדין את העולם שנברא בעשרה מאמרות, ולתן שכר טוב לצדיקים שמקימין את העולם שנברא בעשרה מאמרות:

⁶ אור גדליהו עמ' ח: במשנה באבות (פ"ה מש' א) בעשרה מאמרות נברא העולם וכו' ... שאילו היה העולם נברא במאמר אחד לא היה מקום כלל לעבודה, כי אם היה הכל נברא במאמר אחד היה הכל בגלוי והיה ניכר הכל לעין כל מלכותו ואיך הוא יתברך מהוה כל נברא ונברא ... ולכן מפרש המשנה שנברא העולם בעשרה מאמרות, שפירושה שבכל מאמר ומאמר נשתלשל אורו ית' למטה, ונכנס לתוך הסתר ... שזהו שורש מלת עולם מלשון העלם.

whole world is connected in a chained-down form with higher realities connected to lower ones, each one receiving and giving in turn¹.

Appendix I – Other Creation Words:

וירא אלוקים כי טוב: The end of a process. Hence, Rashi² tells us that there is no *Ki Tov* on the second day because the completion of this process was only on the third.

וייהי כן: And the thing was given its final, permanent nature³.

למינו: A species will be able to produce only from within the species.

Appendix II: Translation of First Day according to Meforshim:

In the beginning G-d created of all the elements needed for the rest of creation⁴, in) as well as in the form of the environment perfectly the form of its ultimate purpose ()⁵. As an intrinsic result of creation, there was now a הארץ suited to achieve that purpose ()⁶. As an intrinsic result of creation, there was now a reality of fragmentation and separateness. This was expressed as Water, which represented the fluid and changing state of the universe, now covered the universe, a state that, left undirected, was formless and chaotic. However, G-d's spirit hovered over the water, directing it and controlling it⁷. As a result, He created an initial powerful source of light, some of which was later to be formed into the Sun, the Moon and the Stars,⁸ and the rest of which was hidden until Messianic times⁹. And G-d confirmed that the . And G-d used the original, ongoing reality of the light would be according to His original

¹ אור גדליהו עמ' 16: אילו נברא העולם במאמר אחד היה הכל בשוה, כי היה הכל נברא ברגע אחת בשוה, ולא היה קשר בין כל הנבראים. אבל כשנברא בעשרה מאמרות הוא כעין שרשרת שאחד קשור בהשני, וכל דבר בעולם קשור אחד בהשני, וכל נברא מקבל ומשפיע ולכן האדם שנברא בסוף הוא כולל את כל העולם יחד, ועיי' יכול הוא לקיים את כל העולם

² א"ז ד"ה מעל הרקיע באמצע

³ מאור בשמש (ד"ה ויאמר אלוקים ויהי אור): שכל דבר שנשאר על טבעו ובקיומו נאמר בו ויהי כן ספורנו א"ח (ד"ה ויהי כן): נשאר קיים נגד טבעו ספורנו א"כא (ד"ה ויהי כן): ובלי תוספת וגרעון שאם יתחדש מורכב משני מינין לא יולד

⁴ דש"י

⁵ ממעמקים, עמ' 13

⁶ מהר"ל ע"פ חז"ל

– the means, from Alternatively: And it was, as a result of the separation of (רוח אלוקים מרחפת על פני המים – זו רוחו של משיח : ממעמקים, עמ' 19). In which case, (רוח אלוקים מרחפת על פני המים – זו רוחו של משיח : And the way to reconnect the means to the purpose is through teshuvah (the Moshiach). (ממעמקים, עמ' 20).

⁷ Rav Aryeh Kaplan, Waters of Eden

⁸ דש"י

⁹ חז"ל

very powerful light throughout the 6 days of Creation, creating periods of darkness and periods of light¹. And it was evening and it was morning on this day when His Unity was still very dominant².

¹ספורנו

²רש"י

2. The Creation of Man and Woman

SUMMARY:

Man is the pinnacle of creation. By coming at the end of creation, he contains within him all the elements of creation. He is a mini-universe all unto himself, an עולם קטן. In fact, the higher levels of his soul soared, and continue to soar, way above the Angels, to the very tip of creation.

Man was created in stages, perhaps as many as four stages:

- The creation of Adam's body
- The creation of his animal life force and possibly the power of speech
- The creation of his upper souls, making him *BeTzelem Elokim*
- The division of this male-female being into a separate male and female

All three creation words, עשייה, יצירה, בריאה are employed in the creation of man. The use of the word בריאה indicates that at least one aspect of man was created ex-nihilo, whereas the use of the words עשייה, יצירה tell us that other aspects of man were later formations of some earlier form. The body of man appears to have emerged from existing reality, while his Neshama was created ex-nihilo.

Man was created as a composite of all existing reality both laterally and vertically. Laterally, man's body was taken from all the dust of the earth; vertically, the different levels of man's soul go as high as all the universes of spirituality. Man then is an *Olam Katan*, a complete world that parallels the *Olam HaGadol*, the world beyond man's body and soul.

The first stage of man-creation, that of his basic body, occurred when G-d commanded the earth to bring forth (תוציא הארץ) both the animals and the body of man (נפש חיה). Both were already contained within the potential of the earth. (This was the partnership of ground which G-d was referring to when He said נעשה אדם.) However, whereas the body of man was taken from a sampling of all the dust of the earth, the animals possibly evolved from the earlier fish forms but at any rate did not come from all the dust of the earth. Secondly, the final shape of man's body had his head, power of speech and primary senses on top, his heart in the middle and his most sensual and physical aspects further down. This was a function of the spirituality which filled him up (his soul) and is not purely a physical phenomenon.

So much for the body of man. As for his more spiritual aspects, the verse states, *And He blew into his nostrils the soul of life and he became a living being.* (לנפש חיה)¹. Until this point, man's body was a lifeless lump of clay. Now he became a Nefesh Chaya, a living being, at a basic animal level. Alternatively, man now became a speaking being. According to this, man had already become uniquely distinguished before this verse.

Either way, there was now a third stage of creation, where man became BeTzelem Elokim², and a final stage when man was divided into separate male-female components. Until then man was an androgynous being, the male face looking

¹Genesis 2:7

²Genesis 1:27

one way and the female looking the other way. פנים, face, means turning, for the face is the point at which one's internal reality turns towards the outside. Man's faces, his inner spirituality, faced the world from every side. Man was complete; there was no back to man where spiritual lack or sin could take place. Being complete, man had no need to face him/herself; there was no deficiency, no need for the male/female parts to turn to each other in order to give to each other to fill any lack; consequently, man faced away from him/herself.

In this state there was no possibility of imitating G-d by giving to another. Man was simply a spiritual robot. This state was לא טוב: It was not good for אדם to be alone and maintain the state of independence in which he/she does not feel the need to relate to others. Initially, Adam thought that the solution lay in becoming a giver to the animals, that they should become the חומר for his צורה. This did not work, for although he might complete them they do not fully complete him. His completion of them, therefore, only involves some of his general potential but not the full force of his human uniqueness. For a perfect match, Man therefore needed a fellow *bar-Sechel*, a being that he could connect to with all of his unique potential.

The solution to this was to take Adam himself and divide him into two parts, neither one complete on its own. The creation of an incomplete being was reflected in the תרדמה, the deep sleep, which השם caused to fall on Man at the time of Woman's creation. Now each half of אדם had a front and a back. The back represented the missing half, what man lacks in his existing state. אדם now existed as a potential to be actualized just like the ground he came from.

Unlike the animals, man was first created as one being and only afterwards was his partner created from him. This gave a certain dimension of unity. He is not a total unity like G-d, for, as a created being, he needs a partner. Yet he has a dimension of unity to him. He was originally one and he can again become one by giving himself over to his other half. In this way man and woman re-create G-d's original act of the creation of אדם. This is the ultimate imitation of G-d, the creation of Man.

Woman is called עזר in the sense that she completes a process already begun. Although other animals were an עזר, even to the point of some חבור, they were not כנגדו, i.e. not equal in their complimentary roles. She is called the helpmate and not him because he initiates and she completes. Herein lies a danger, for since she is the force which desires for final expression in this world she has the most contact with this world. She is סוף קומת האדם, the point at which man translates his potential into the world. This is called the *midah* of *Malchus*, and is reflected in the fact that when השם created the First Woman, He first placed אדם in a deep, deep sleep which is one sixtieth of death.

The creation of woman allowed for a greater potential for good, but that same potential could also be used for bad. The Nachash recognized this and therefore targeted Chava rather than *Adam* for moral seduction. Therefore, it is the very reality of a man divided in two, the creation of a back of man, which allows for the potential weakness of man, both male and female. But it is just that same fact which allows for man to soar to greater heights. Either he will be the pinnacle of creation or he will sink to such depths that he will be told, "Even the mosquitoes preceded you in the creation."

DETAIL:

Man is the pinnacle of creation. Everything in creation was created to testify the greatness of G-d, but until man was created there was no witness. Only man could see the glory of G-d everywhere and hence unify all of creation¹.

By coming at the end of creation, man contains within him all the elements of creation. He is a mini-universe all unto himself, an עולם קטן². In fact, the higher levels of his soul soared, and continue to soar, way above the Angels, to the very tip of creation³. As mentioned before, the grass, trees, birds and animals, etc. were created in two or more stages. Man, the mini-world, was no different.

According to some commentators, there were as many as four stages in the creation of Man:

- The creation of Adam's body
- The creation of his animal life force and possibly the power of speech
- The creation of his upper souls, making him *BeTzelem Elokim*.
- The division of this male-female being into a separate male and female

Man – a Mini-World

All three creation words, *עשייה*, *יצירה*, *בריאה* are employed in the creation of man⁴. The use of the word *בריאה* indicates that at least one aspect of man was created ex-nihilo, whereas the use of the words *עשייה*, *יצירה* tells us that other aspects of man were later formations of some earlier form. The body of man appears to have emerged from existing reality while his Neshama was created ex-nihilo⁵.

¹ ממעמקים עמ' 14: "כל מה שברא הקב"ה בעולמו לא ברא אלא לכבודו". ... במימוש אפשרות זו – להרבות 'כבוד' – פרטי הבריאה מתחברים אל תכליתם. ומאליה עולה המסקנה כי זהו יעודו של האדם – לגלות את הכבוד הנסתר והחבוי בכל דבר ודבר שבבריאה, ולחברם בכך אל הבריאה.

² אור גדליהו עמ' 16: אילו נברא העולם במאמר אחד היה הכל בשוה, כי היה הכל נברא ברגע אחת בשוה, ולא היה קשר בין כל הנבראים. אבל כשנברא בעשרה מאמרות הוא כעין שרשרת שאחד קשור בהשני, וכל דבר בעולם קשור אחד בהשני, וכל נברא מקבל ומשפיע ולכן האדם שנברא בסוף הוא כולל את כל העולם יחד, וע"ז יכול הוא לקיים את כל העולם

³ תני"א, פ' לט: מעלת הצדיקים גדולה מהם [מהמלאכים] כי מדור נשמות הצדיקים הוא בעולם הבריאה ומדור המלאכי בעולם היצירה

⁴ בראשית א:כו
ויאמר אלקים נעשה אדם בצלמנו כדמותנו וירדו בדגת הים ובעוף השמים ובבהמה ובכל הארץ ובכל הרמש הרמש על הארץ:
בראשית ב:ז: וייצר ה' אלקים את האדם עפר מן האדמה ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה:
בראשית א:כו: ויברא אלקים את האדם בצלמו בצלם אלקים ברא אתו זכר ונקבה ברא אתם

⁵ אדרת אליהו בראשית א-א ד"ה ברא:
ואצל בריאת האדם נאמר שלש אלה. ויברא אלקים את האדם בצלמו. וייצר ה' אלקים את האדם עפר מן האדמה. ויאמר אלקים נעשה אדם בצלמנו. בריאה לעומת נשמת צלם אלוקים. יצירה על ציור ותואר אבריו. נעשה על אופן תיקונו הנטפל אליו בשמירת בריאותו. כמו ויעש ה' אלוקים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם.

Man was created as a composite of all existing reality¹ both laterally and vertically. Laterally, man's body was taken from all the dust of the earth²; vertically, the different levels of man's soul go as high as all the universes of spirituality. Man then is an Olam Katan, a complete world that parallels the Olam HaGadol, the world beyond man's body and soul.

This combining of body and soul into one integrated reality creates man's freedom of choice. Since man has free choice, the words וירא אלוקים כי טוב, meaning that the process has come to an end, do not appear by him³.

The Creation of Man's Body

The first stage of man-creation, that of his basic body, occurred at the same time as the formation of the animals. Both he and they seemed to be already contained within the potential of the earth (i.e. not requiring a new creation) and just required that HaSh-m command the land to bring forth – תוציא הארץ. The verse states:

בראשית א:כד - ויאמר אלוקים תוצא הארץ נפש חיה למינה בהמה ורמש וחיתו ארץ למינה ויהי כן

Man is not mentioned in this verse. However, there is a redundancy. The end of the verse states that G-d commanded that the land bring forth חיתו ארץ, wild animals. That being the case, what is נפש חיה referring to? The Sages tell us that this is the body of man⁴, or, alternatively, his basic life-force, which he had in common with the . The body of man emerged with the animals from that which had been created previously. (This was the partnership of ground which G-d was referring to when He said נעשה אדם.⁵)

Nevertheless, there is a difference between the body of man and that of the animals. The former was taken from a sampling of all the dust of the earth while the animals⁶ possibly evolved from the earlier fish forms but at any rate did not come from all the dust of the earth. In addition, the final shape of man's body had his head, power of speech and primary senses on top, his heart in the middle and his most

¹ רוח חיים פ"ה מש"א: האדם הוא כמרכז הנקודה אשר עם קוטנה קוי כל הקצות נמשכות אחרי'... וזמ"ש הקב"ה נעשה אדם. ר"ל כולנו נעשה וניתן בו כח מכולנו.

² וייצר ד' אלוקים את האדם עפר מן האדמה ואמר וז"ל: אדם הראשון מכל העולם הוצבר

³ משך חכמה: לא כתב וירא אלוקים כי טוב על האדם בפרט כמו בכל הנבראים רק כללו בכל אשר עשה בזה רמז סוד הבחירה, שאין הידיעה [= הראייה] מכרחת. ע"ש

⁴ ויקרא רבה יד א: (תהלים קלט) אחר וקדם צרתני ... אר"א אחר זה יום ראשון וקדם זה יום האחרון על דעתיה דר"א דכתיב (בראשית א) תוצא הארץ נפש חיה למינה נפש חיה זו רוחו של אדה"ר אמר ר"ל אחר זה יום האחרון וקדם זה יום הראשון (מובא ג"כ במדרש תהלים קלט ובבראשית רבה פרשה ז) אברבנאל: הוא שאמר נעשה לפי שהארץ המציאה מצד הכח שנתן בה את האדם מהצד שהוא חי כמו שהמציאה שאר הבעלי חיים ... ולכן אמרו חז"ל: תוצא הארץ נפש חיה למינה אמר ר' אלעזר זה רוחו של אדם הראשון ר' בחיי: דרשו רז"ל: זה רוחו של אדם הראשון ואמר זה על הנפש הבהמית שבאדם וגו' (וכדומה ברמב"ן)

⁵ רמב"ן, דרשת תורת ה' תמימה: ואמר נעשה אדם בצלמנו ... אבל לבריאת אדם אמר נעשה אדם, כלומר אני והארץ ... כי הארץ תעשה הגוף כעשותה הבהמה, ואני הנפש, כענין ויפח באפיו נשמת חיים, ואומר בצלמנו כדמותנו, כי הגוף בצלם הארץ ובדמות שתכלה ותפסד, והנפש בצלם העליון שאינה גוף ולא ימשול עליה ההווה וההפסד, כן פי' רבי יוסף קמחי ז"ל, והוא פירוש נכון וטוב.

⁶ וייצר ד' אלוקים את האדם עפר מן האדמה

sensual and physical aspects further down. This was a function of the spirituality which filled him up (his soul) which is not a purely physical phenomenon.¹

The Creation of Man's Soul

So much for the body of man. As for his more spiritual aspects, the commentators differ on what happened. The verse says:

בראשית ב ז: ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה

The Ramban brings two interpretations. According to the first pirush, man's body was, until now, a lifeless lump of clay. Now he became a Nefesh Chaya, a living being, at a basic animal level.² The Seforno clearly states that until this point man could not yet speak, i.e. was not yet fully human.³

The Ramban's 2nd explanation (actually Targum Onkelus's) was that this was not just a basic life-source, but rather that man at this stage became a speaking being.⁴ According to this, man had already become uniquely distinguished before this verse.

Both opinions are compatible with the idea that there was yet a third stage of creation, the creation of the final levels of the soul in such a way that man was now BeTzelem Elokim. This is stated as follows:

בראשית א כז: ויברא אלקים את האדם בצלם אלקים ברא אתו זכר ונקבה ברא אתם

Here the creation word ויברא is used to describe a totally new dimension of man (בצלם אלקים), one which could not emerge from what was already in the creation.⁵ Man was now a living body with a soul, but there was one further stage before man became complete: his division into male and female.

The Division into Male & Female

Man at this stage was an androgynous being. Adam was a he/she being, a male in one direction and a female in the other.⁶ G-d's response to this was to state:

¹ רב צדוק הכהן מחשבות חרוץ

² רמב"ן בראשית ב: ז ד"ה ודע כי ויפח באפיו נשמת חיים... יאמר שיצר השם את האדם עפר מן האדמה והיה מוטל גולם כאבן דומם והקב"ה נפח באפיו נשמת חיים ואז חזר האדם להיות נפש חיה שיתנועע בה כמו החיות והדגים... וזה טעם "לנפש חיה", כלומר ששב האדם להיות נפש בה חיים אחרי שהיה חרש את חרשי אדמה ובאדרת אליהו: ביאורו כאשר נפח בו השם יתברך את נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה אז נתהווה בו הנפש הצומחת ורוח החיוני בבת אחת.

³ ספורנו בראשית ב: ז ד"ה ויפח באפיו נשמת חיים מ"מ ויהי האדם לנפש חיה היה עכ"ל חיה בלבד בלתי מדברת עד שנברא בצלם ודמות.

⁴ אבל אונקלוס אמר והות באדם לרוח ממללא. נראה שדעתו כדברי האומרים שהם נפשות שונות וזאת הנפש המשכלת אשר נפחה השם באפיו היתה בו לנפש מדברת. וכן נראה לי מדעת רבותינו.

⁵ אמנם אין כן דעת הרמב"ן וכמו שהסברנו במאמר הקודם

⁶ רש"י: זכר ונקבה ברא אותם - ולהלן הוא אומר (בראשית ב) ויקח אחת מצלעותיו וגו' במדרש אגדה שנבראו שני פרצופים בריאה ראשונה ואח"כ חלקם. וגו'

בראשית ב: יח
ויאמר ד' אלקים לא טוב (אונקלוס-לא תקין) היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו

And G-d said: "It is not good for man to be alone. I will make for him a help-meet against him."

Targum Onkelus translates לא טוב as לא תקין, i.e. this is an uncorrected or incomplete state. The Maharal explains that man was then intrinsically not in a good state, for the only being that can stand alone and yet still be in a complete state of unity is G-d Himself¹. Therefore, it had to be that man would have a partner².

What then, asks the Maharal, is the difference between man and the animals? Did they not both need partners? However, says the Maharal, if we look at the creation process closely, we see that man was first created as one being and only afterwards was his partner created from him. The animals, on the other hand, were created as two beings from the very outset³. This is because man has a certain dimension of unity, being the only being of his kind down here on earth⁴.

This places man between G-d and the animals. He is not a total unity like G-d, for, as a created being, he needs a partner. Yet he has a dimension of unity to him, being created one at the outset and making him more connected to unity, more able to achieve that state of unity with which he began at the outset⁵. We will explain in the

מדרש רבה ויקרא יד א: אמר ר' שמואל בר נחמן בשעה שברא הקב"ה אדם הראשון אנדרוגינוס בראו אמר ר"ל בשעה שנברא דו פרצופין נברא ונסרו ונעשה שנים גבים גב לזכר גב לנקבה איתיבין ליה (בראשית ב) ויקח אחת מצלעותיו אמר להן מסטרוהי כדכתיב (שמות כו) ולצלע המשכן (נראה לי שהדיוק של רש"י הוא מתחיל מהרישא של הפסוק הראשון: בראשית א כו: "ויברא אלקים את האדם בצלמו בצלם אלקים ברא אתו זכר ונקבה ברא אתם". כתוב "ויברא אלקים את האדם" בלשון יחיד – אדם. ואילו בסיפא של הפסוק כתוב "זכר ונקבה ברא אותם" בלשון רבים – משמע ששניהם היו כלולים באדם אחד)

¹G-d honored man and all of the lower creation by creating male and female pairs which would complete each other, each one fulfilling the deficiencies of the other. For both male and female each have unique attributes which the other is lacking, and the fact that each one comes with a partner whose natural desire is to unite with it is in and of itself a reflection of its importance. Since each created species is by its nature incomplete, being as it is only a part of the whole creation, it is doomed to be an incomplete part of a whole if it remains isolated. But if we see that its nature is to combine with others, and more than that, if we see that it has a natural partner in the creation, we see then that it really does have the potential to move towards wholeness and completion.

מהר"ל (חידושי אגדות שם דף קו קטע המתחיל אמנם):
... רצה הקב"ה לזכות את חשיבות האדם וכל התחתונים מה שחסר להם מצד אשר טובים השנים מן האחד, כי מה שחסר בזה גלה בזה כי יש בזכר מה שאין בנקבה ויש בנקבה מה שאין בזכר ... שכל אחד בפני עצמו גם כן הוא יותר חשוב כאשר נמצא זוג אליו כי כאשר נמצא האחד בלבד הוא חלק בלבד וכאשר נמצא זיווג אליו והזוג הוא דבר שלם הרי כל אחד הוא חלק הכל.

²גור אריה, שם:
שהמציאות בעצמו לא טוב ... שאין ראוי האחדות אלא ליחיד הקב"ה [א"כ] בהכרח שיהיה לו זוג ...

³גור אריה שם: ויש בזה הפרש גדול בין האדם ושאר בעלי חיים שהרי שאדם נברא יחיד בלא זוג שלו ואלו שאר בהמות ושאר נבראים נברא זוג שלהם עמהם

⁴וככל זה מפני שראוי לאדם קצת אחדות בעבור שהוא יחיד בתחתונים (גור אריה, שם)

⁵מכתב מאליהו

next paragraph that man's original unity had its flip side – that although it created unity within man himself, it actually held him back in some ways from uniting with the broader creation.

Initially, as we stated before, Adam was created **זכר ונקבה**, male-female in one being, i.e. complete. According to one opinion in the **גמרא**, **אדם** was an androgynous (male/female) being – **אדם** being a gender-neutral term¹. **אדם** had two faces, the male face looking one way and the female looking the other way. **פנים**, face, means turning², for the face is the point at which one's internal reality turns towards the outside³.

In the First Man, from whichever side one looked at man, one saw his face. Put differently, man's faces, his inner spirituality, faced the world from every side. Man was complete; there was no back to man where spiritual lack or sin could take place. Being complete, man had no need to face him/herself; there was no deficiency, no need for the male/female parts to turn to each other in order to give to each other to fill any lack; consequently, man faced away from him/herself.

In this state there was no possibility of imitating G-d by giving to another. Man was simply a spiritual robot. This state was **לא טוב**: It was not good for **אדם** to be alone and maintain the state of independence in which he/she did not feel the need to relate to others. Initially, Adam thought that the solution lay in becoming a giver to the animals, that they should become the **חומר** for his **צורה**. This did not work, says the Maharal, because even though man is indeed the *Tzura* of all creation and provides creation with its form and content, uniting with the animals did not provide Adam with the satisfaction and sense of completion that he needed. For he might complete them but they do not fully complete him. Animals are non-*Sechel* creatures, creating an unbridgeable gap between Adam and *Behemah*. His completion of them, therefore, would only involve some of his general potential but not the full force of his human uniqueness. For a perfect match, Man therefore needed a fellow *bar-Sechel*, a being that he could connect to with all of his unique potential⁴. Nothing else in creation at that time could solve his problem. Woman was that being that could complete the process of man actualizing his unique capacity to strive for higher levels of oneness. She is called **עזר** in the sense that she completes a process already begun. Although other animals were an **עזר**, even to the point of some **חבור**, they were not **כנגדו**, i.e. not equal in their complimentary roles, or as the Mei Shiloach understands it, not a challenge to the other to force them to a higher level of truth⁵.

The solution to this was to take Adam himself and create two beings from one. Adam needed to find himself/herself divided so that he would feel he lacked half of

¹ עירובין יח א: רב ושמואל חד אמר פרצוף וחד אמר זנב פירושי: פרצוף שחילקו לשנים שהיה זכר מכאן ונקבה מכאן. זנב היה לו לאדם הראשון ונטל ממנו וברא לו חוה

– turn² from the word פונה

The word פנים³ – *panim* – inside, is comprised of the same letters as פנים – *panim*

⁴ אף על גב שהוא צורה לכל הנבראים ... אבל אין בזה הנחה והשקט כי אין האדם צורה מיוחדת בשלימות רק באשתו ... שגם היא בעלת שכל משא"כ הבהמות א"א החבור עליהם לגמרי כי הם אינם בעלי שכל ודאוי שיהיה האדם נבדל [מהם].. והכל כדי שימצא לו דבר שהוא לו כמו חומר כי א"א מבלעדי חומר. (גור אריה ב כב ד"ה שבא על כל בהמה)

⁵ מי שלוח עמי' טו ד"ה אעשה לו עזר כנגדו: ... כמו שמצינו (בבא מציעא פד ע"א) על ר"ש בן לקיש נגד ר' יוחנן דהוי מקשי ליה כד קושיתא ומפרק ליה כד פריקין וממילא רוחא שמעתא

himself. The whole אדם was now being sub-divided into two parts, neither one complete on its own. The creation of an incomplete being was reflected in the תרדמה, the deep sleep which השם caused to fall on Man at the time of the Woman's creation. Now each half of אדם had a front and a back. The back represented the missing half, what man lacks in his existing state. אדם now existed as a potential to be actualized, just like the ground he came from¹.

Man must now move from being an אדם to being an איש². To attempt this on his own would be to self-destruct, to become the unrestrained force of אש. Only if he takes what he lacks, אישה, can he use that אש to reach קדושה, to become an אש with א in it³.

In this way there is the possibility of the two halves, both בעלי שכל facing each other, uniting. Man can only unite with his other half by giving himself over to her (and she to him)⁴. By uniting, man and woman are simply returning to their natural state, i.e. their original condition. Furthermore, by actively re-creating this state they re-create G-d's original act of the creation of אדם. This is the ultimate imitation of G-d, the creation of Man⁵, and repeats itself each time a man marries a woman⁶.

There is a lot at stake in the ability of male and female to unite in the right way. For it is not just that they complete what each other lacks, thereby fulfilling each other; rather, it is the completion of the whole world that they effect⁷.

Women, as we have said, have the ability to complete the process and express it in action. This requires that women be at the point of contact with the world. Herein lies a danger, for since she is the force which desires for final expression in this world she has the most contact with this world. She is סוף קומת האדם⁸, the point at which man translates his potential into the world. This is called the *midah* of *Malchus*, and is reflected in the fact that when השם created the First Woman, He first placed אדם in a deep, deep sleep⁹ which is one sixtieth of death.

The creation of woman allowed for a greater potential for good, but that same potential could also be used for bad. The Nachash recognized this and therefore

¹מהר"ל תפארת ישראל פי"ד

²לפי הגר"א, השם איש מראה על דרגה יותר גבוהה מהשם אדם

³סוטה יז: דרש ר' עקיבא איש ואישה שזכו שכינה ביניהם לא זכו אש אוכלת.

⁴ידוע כי הצורה נמשל באיש ואשר הוא צורה לו נמשל לנקבה גור אריה שם

⁵Based on מחשבות חרוץ של רב צדוק

⁶Just as the original אדם comprised a זר"נ so too husband and wife form this new unit of זכר ונקבה.

⁷Rebbetzin Leah Kohn: The relationship between man and woman can best be described as a team in which each member contributes something unique. The team itself would be unnecessary if each member were talented in exactly the same way as the other. Thus, the team is successful precisely because of its diversity. In terms of spiritual accomplishment, therefore, the differences between the sexes are necessary. Men and women share common goals, with each responsible for distinct aspects of a given project. (Project Genesis Website)

⁸רב צדוק, דובר צדק 121

⁹ב (כא) ויפל ה' אלקים תרדמה על האדם וישן ויקח אחת מצלעותיו ויסגר בשר תחתנה:

targeted Chava rather than Adam for moral seduction¹. Just as she could take Man's greatest spirituality and actualize its potential, she was capable, if led astray, of taking the evil designs of the *Nachash* and implementing them as well. Later in the Chumash we see that women excel in faithfulness, and this makes them the leaders, ahead of the men, in steadfast commitment to G-d in Egypt, during the *Chet HaEgel* and during the *Cheit HeMeraglim*. For it is the creating and maintaining of a relationship with G-d, as well as with man, in which women excel. Therefore, it is the very reality of a man divided in two, the creation of a back of man, which allows for the potential weakness of man, both male and female. But it is just that same factor which allows for man to soar to greater heights. Either he will be the pinnacle of creation or he will sink to such depths that he will be told, "Even the mosquitoes preceded you in the creation²."

¹מהר"ל חידושי אגדות:

לא מצד שהנקבה היא עזרו לעשות צרכו מצד המלאכה בלבד או שיהיה להם תולדות אך כי האחד אינו שלם וכאשר הם שנים אז הביאה שלימה בלי חסרון ... כי יש בזכר מה שאין בנקבה ויש בנקבה משאין בזכר ... נמצא כי הזכר והנקבה בחבור שניהם הוא שלימות הבריאה (בבא בתרא עד: דף קו במהר"ל קטע המתחיל אמנם)

וכדומה ברב צדוק הכהן, דובר צדק (pg. 121) :
ולכך היתה התחברות הנחש...[עם האשה] כי יש לו התחברות ושייכות לה

²מדרש רבה ויקרא יד א: (תהלים קלט) אחר וקדם צרתני ... על דעתיה דר"ל דכתיב (שם) ורוח אלקים מרחפת על פני המים זה רוחו של מלך המשיח אם זכה אדם אומרים לו אתה קדמת לכל מעשה בראשית ואם לאו אומרי' לו יתוש קדמך שלשול קדמך

3. Shabbos

SUMMARY:

In order to understand Shabbos we must first come to a Jewish understanding of time. Time is a part of the physical dimensions of the universe and was either a consequence of creation or a separate act of creation by G-d. Man, as a created being, exists in time, and therefore perceives everything which G-d does within this framework. Since G-d made the whole of creation to serve man and allow man to get close to Him, time was also created to serve man.

G-d arranged time in cycles of seven and He ensured that each cycle would end in *kedusha*, allowing for all the other days to contribute to that final day and thereby be elevated by it. Seven is the unit of holiness because the physical world exists in six dimensions. The seven comes to unify these six into a higher whole. The seventh day is Shabbos, which is a concentration of time, a day that encompasses all other days. Therefore, Shabbos is begun by G-d, not man. It is *Keviah VeKayama* – Shabbos is holy whether we keep it or not. It is up to us to respond. If we do, we will show thereby our ability to use time to achieve holiness and get closer to G-d.

On the seventh day, rest (מנוחה) was created to complete the universe. This rest was G-d's; not man's. Clearly G-d does not need to rest because He is tired. In resting from creation, G-d showed that He had completed all that was necessary for the creation - אשר ברא אלוקים – and that now – לעשות – He would renew the creation, based according to that which He had already put into place.

G-d had now completed His part of the creation. However, He left the creation incomplete so that man could come and finish the job. This is what is meant by the words אשר ברא אלוקים לעשות – i.e. (the world) which G-d created (incompletely, leaving space for man) to do. The time for man to do this is the weekday, connecting it back up to G-d. Shabbos is the way that man stays on track, ensuring that his work reconnects the creation back up to G-d.

Each week now becomes a test of the success of the previous Shabbos. For this same work can easily enslave man. By resting on Shabbos, man puts purpose into all of his labor. By relating to all of his work as if it was complete, man proclaims his freedom from being a slave to his labor. By obeying G-d's Will and declaring his subservience to G-d, man frees himself from the shackles of this world. Then, when he engages this world, he does it as a master and not as a slave.

As for man, so for the world: The word ויכולו, that G-d *completed* the heavens and the earth, means נעשה כלים; on Shabbos the whole world becomes a receptacle to join in total harmony with higher spiritual realities. The Shabbos world is one where there is no contradiction between the world down here and the worlds higher up.

But is not good enough to be a master of this world. One must know where it is all going to, how it all fits in. Shabbos allows us to take a step back and gain a more holistic perspective of life. We are no longer caught up in the weekday details (מה רבו מעשיו); rather, we can see מה גדלו מעשיו – how the big picture comes together. During Mussaf, we say תכנת שבת רצית קרבנותיה – a reverse alphabetical acrostic. By working backwards we gain a perspective of the context of everything we did in the whole week – of how it all fits in – of how we fit in.

Shabbos unifies the creation into one whole in the same way as the soul takes a bunch of separate limbs and creates from it an integrated human being.

In fact, by seeing a whole universe we see ourselves more wholistically as well. By taking a step back from our fragmented selves we become a more integrated self. On Shabbos we are no longer defined by what we do but rather by how we are. We see ourselves not only in the specialized professional and other roles we play during the week, but *all* of ourselves. So too, we see the wholeness of the people around us. מה גדלו and not רבו.

In this sense, Shabbos is a relationship with oneself (self-integration) and with others (the unity of creation). Ultimately, Shabbos is the starting point for our relationship with G-d as well. Shabbos is a bris – ברית עולם. A bris is a commitment by two sides to a relationship. This is why breaking Shabbos undermines our whole relationship with G-d.

Shabbos is the fourth of the Ten Commandments. The first three commandments deal with our most basic concepts and our belief in G-d. What does Shabbos, the fourth commandment, have to do with our most basic beliefs?

The Torah itself answers this question by saying that Shabbos demonstrates our belief in G-d as a Creator. Since G-d created the world in six days and rested on the seventh, we emulate G-d and also rest. Therefore, by observing the Shabbos we are proving that G-d is the creator of the world.

But, and here's a twist, we can only achieve this recognition of His control through a very active dimension on our part, Daas, which establishes the relationships of things, עיקר to טפל.

A man digs a hole on Shabbos: if he wants the hole to plant a tree, it is as if he had ploughed his field, and he has broken the Shabbos. But if he is digging because he wants sand, it is not considered as if he is digging at all. His mind determines the very definition of the act being done. Thought-action. Thought-action requires that the act be done to achieve an inherently higher order of design, that a person determine what is primary and what is secondary, that one determine the purpose of his actions. All this awareness of the relationship between things must go on in the mind of the Shabbos observer, even to keep Shabbos at a basic, technical level.

This concept is unprecedented in Jewish law. If a man kills but did not intend to kill, he is exempt from punishment. But kill he did. The objective action is defined by what he did. The intention merely determines the culpability. Not so on Shabbos – the very act is determined by the intention of his mind. And so, when we refrain from Melacha on Shabbos, we do so with the full force of our mind. We have to understand the Melacha and consciously rest from it.

The outer עשרת המאמרות of the physical world are now seen in their right proportion; they are טפל - there to serve the inner content of עשרת הדברות. Daas of the human mind gets to work and, through the Shabbos experience, defines the relationship between the two. Now, for the first time, we see the term "holiness" mentioned in the Torah.

Therefore, Shabbos is not a removal of our minds from attempting to understand this world just as Shabbos is not a removal from the physical pleasures of this world. Quite the contrary! Oneg Shabbos dictates that we partake of better foods, dress better, have more sleep and enjoy the world more than the weekday. We do all this because by removing our own creative input we want to appreciate G-d's world better; we want to see it all and understand how it all fits together. Shabbos, then, is not so much a day of prohibited labor as a day of restoring that labor to its serving a higher end. Without Shabbos, man is but a מאמר amongst the 10 מאמרות of מעשה בראשית. With the Shabbos, as created by man's דעת, man is no longer a מאמר but part of the purpose and the ends.

DETAIL:

The train dragged on with its human freight. Pressed together like cattle in the crowded trucks, the unfortunate occupants were unable even to move. The atmosphere was stifling. As the Friday afternoon wore on, the Jews and Jewesses in the Nazi transport sank deeper and deeper into their misery. Suddenly an old Jewish woman managed with a great effort to move and open her bundle. Laboriously she drew out two candlesticks and two challot. She had just prepared them for Sabbath when she was dragged from her home that morning. They were the only things she had thought worthwhile taking with her. Soon the Sabbath candles lit up the faces of the tortured Jews and the song of Lekhah Dodi transformed the scene. Sabbath with its atmosphere of peace had descended upon them all¹."

Time

In order to understand Shabbos we must first come to a Jewish understanding of time. Because the world includes a physical dimension, the creation included the creation of time². Time is a part of the physical dimensions of the universe and was either a consequence of creation or a separate act of creation by G-d. Man, as a created being, exists in time³, and therefore perceives everything which G-d does within this framework⁴. Since G-d made the whole of creation to serve man and allow man to come close to Him, time was also created to serve man⁵.

G-d arranged this time in cycles of seven⁶ and He ensured that each cycle would end in *kedusha*, allowing for all the other days to contribute to that final day and thereby be elevated by it⁷. Seven is the unit of holiness because the physical world exists in six dimensions. The seven comes to unify these six into a higher

¹Eyewitness report brought in The Secret of Sabbath, From The Sabbath: A Guide To Its Understanding and Observance by Dayan Dr. I. Grunfeld

²מהר"ל, גבורות ד' פ' מו: דע כי הזמן יש לו יחוס אל הגשם ... כי ההמשך והחלוק אשר יש לזמן הוא דומה להמשך וחלוק הגשם ... ידע כי הזמן והתנועה והגשם משתתפים מתיחסים בכל דבר

³מהר"ל על אבות (דרך חיים) פ"ה מש"א: כי הוא יתברך יכול לפעול הכל בלא המשך זמן כלל, רק כי היה צריך זמן מצד המקבל כי איך אפשר שתקבל האדמה בריאת עצמה והוצאת הצמחים כאחד, וסדר הבריאה כך הוא שהארץ תוציא צמחיה וכן כל הדברים, ולכך היה צריך המשך זמן אל בריאת העולם

⁴דרך ד' ח"ד פ"ז: הנה במ (בשבעת הימים) נברא המציאות כלו תפארת ישראל פ' מ: הזמן אשר היה לבריאה הוא מצד המקבל

⁵רב צדוק הכהן פרי צדיק ח"א קדושת שבת מאמר ב: ותכלית הבריאה בשביל האדם והזמן ג"כ נברא כידוע לשון הכתוב ששת ימים עשה ד' ולא בששת

6i.e. He did two things: He arranged time to move in cycles, and He decreed that each cycle would amount to seven.

⁷דרך ד' ח"ד פ"ז: ואולם גזרה חכמתן שיהיו הימים כלם מתגלגלים בשיעור מספר אחד ... והוא מספר השבעה ימים שראוי שיקרא שיעור שלם... והנה כיוונה שסוף הסבוב יהיה תמיד בקודש, ומצא זה עלוי גדול לכל הימים, שאע"פ שרובם חול ... בהיות החלק הזה סוף הסבוב וחתומו, נמצא הסבוב כלו נתקן ומתעלה על ידי זה, עד שנמצא כל ימות האדם מתקדשים.

whole¹. The seventh day is Shabbos, which is a concentration of time, a day that encompasses all other days².

“By looking at a clock we get the impression that time is uniform, that every minute has sixty seconds and every second is the same as every other second. Our Sages have taught us a secret: Time is weighted. There are moments in time which are fleeting and there are those special moments which make a lifetime worthwhile. Shabbos is one of those special moments.”

Shabbos – G-d’s relationship with us

We have talked about Shabbos as a relationship with oneself (self-integration) and with others (the unity of creation). Ultimately, all of this leads to a relationship with G-d. Shabbos is a bris – ברית עולם. A bris is a commitment by two sides to a relationship. In this case, G-d and the Jewish people sustain their relationship through Shabbos. G-d does this by coming down every Shabbos and giving Shabbos its Kedusha, whether we keep the Shabbos or not. It is if He is saying: “I am here, waiting for you, the Jewish People. You decide whether you want to respond.”

Like any relationship, our relationship with G-d must be nurtured and developed with effort. The Shabbos provides the starting point for this relationship, as through Shabbos we testify that G-d is recognized as the Creator and as an ever-present reality involved even in today’s world³. שבת is not just another of the 613

¹מהר"ל, גבורות ד', פ' טו: דע כי הזמן יש לו יחוס אל הגשם ודבר זה מבורר למי שמעיין בחכמה כי ההמשך והחלוק אשר יש לזמן הוא דומה להמשך וחלוק הגשם, שכל גשם יש לו משך והוא נחלק. ועוד כי הזמן נתלה בגשם כי הזמן מתחדש מן התנועה ... ותמצא שהגשם יש לו חלופין וצדדין והם המעלה והמטה ימין ושמאל פנים ואחור, וכל שש צדדין אלו מתיחסין אל הגשמים בעבור שכל צד יש לו רחוק וזהו גדר הגשם. אמנם יש בו שביעי והוא האמצעי שאינו נוטה לשום צד ומפני שאינו מתיחס לשום צד דומה לדבר שהוא בלתי גשמי שאין לו רחוק, ולפיכך יש גם כן לזמן המתיחס ומשתתף עם הגשם ששה ימים והם ימי חול, אבל השביעי קדוש, ונמצא כי שבעת ימי שבוע הם דומים לגשם הפשוט שיש לו ששה קצות והאמצעי שבשניהם זהו ענין ששת ימי חול והשביעי הוא קדש.

²צדקת הצדיק קעב: כמו שיש אבן שתיה שממנו הושגת העולם והיא שורש כל העולם, וכך בנפש יש נפש אחד שכוללת כל הדור והוא פרנס הדור כידוע וכן הכוללת כל הדורות כנודע. וכן בזמן יש זמן שכולל כל הימים והוא יום השבת עיין עוד בפרי צדיק מאמר ב

(This is similar to the Even haShetiyah from which all space developed. Similarly, there is one soul in each generation which encompasses all the spiritual realities of all the souls.)

³ערוך השלחן או"ח רמב ב: השבת היא עיקר האמונה בהקב"ה שברא עולמו (ג) והוא עדות על יכלתו יתברך לשנות את הטבע ... ולכס בסוף כי תשא כתיב את חג המצות תשמור ואח"כ ששת ימים תעבוד וביום השביעי תשבות ובכל התורה שבת קודם לדגלים דהוא תדיר ומקודש אלא להורות דלחג המצות ההכרח לשמור שבת ואם אין שבת אין פסח ואין תורה.

The first of Maimonides' 13 Principles of Faith states, "I believe with complete faith that the Creator, Blessed is His Name, creates and guides all creatures, and He alone made, makes and will make everything." The principle points out that it is not sufficient to believe that G-d created the world; rather, one must also recognize that He continues to be a 'guiding' force in everyday existence. Hence Shabbos is not just a remembrance בראשית as is mentioned in the עשרת פרשת ואתחנן, but it is also a reminder ליציאת מצרים as is mentioned in the עשרת הדברות פרשת יתרו in the הדברות ואתחנן.

commandments; it is called a ברית¹, a fundamental covenant with HaSh-m which, if broken, undermines our whole identity as G-d's chosen people².

Rabbi Samson Raphael Hirsh states that, "Clearly, the Sabbath is not a new institution. It was in existence since man was in existence and the Jewish people are commanded to remember, not to forget as humanity did before." As the Aruch HaShulchan points out, it would have been appropriate for the whole world to keep the Shabbos³. That the Jews were selected to keep it exclusively is a sign of their closeness to uphold the responsibilities that ultimately grants the whole world its purpose. Our Shabbos-exclusivity is therefore universal in its particularism. For once G-d is recognized as Creator, the next logical step would be to assume that all He created has a purpose. That purpose was revealed on a national level at Mount Sinai.

But there are other relationships we have with G-d as well. What is unique about the Shabbos relationship that it is called a Bris?

Rashi tells us that after the Six Days of Creation, even though Man had been created, the world was still incomplete. What was lacking was rest (מנוחה)⁴. The verse states clearly that we are talking about G-d's rest; not man's⁵. This means that Shabbos is *Kedusha Meleila Delesata* –holiness which originates in higher spiritual realities, with G-d's rest, and which devolves down to us. There are some relationships with G-d which we initiate, like Yom Tov, and there are some which G-d initiates. Shabbos is an example par excellence of a G-d-initiated relationship. It is קדושה מלעילא דלתתא – קביעא וקיימא – Shabbos is holy whether we keep it or not⁶. It is a relationship which G-d begins and to which we are now beckoned to respond. Unlike the weekday, where we have to create the unity (מלתא דלעילא) and connect things back up to G-d, on Shabbos G-d rested, i.e. created this harmony and unity, and it is up to us to respond.

When, on Friday night, we say the words הפורש סוכת שלום עלינו by "tabernacle of peace" we are referring to the harmony (שלום) of the higher worlds which is now spread over this world⁷. We do not have to create that harmony with our integrated perspective. We just have to tune into it. This reflects the major difference between

¹ שמות לא טו: ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת לדרתם ברית עולם.

² ערוך השלחן או"ח רמב"ג: ואם אינם מודים שהקב"ה ברא עולמן הרי כופרים בכל הדברים

³ ערוך השלחן או"ח רמב"א: שבת הוא זכר למעשה בראשית ... א"כ הוא שייר לכל בראי עולם ואינה דומה למועדים שהם זכר ליציאת מצרים שאין לשאר אומות העולם שייכות בזה שהם לא יצאו מצרים אבל במעשה בראשית כולם נבראו

⁴ מה היה העולם חסר מנוחה באה שבת באה מנוחה כלתה ונגמרה המלאכה

⁵ וישובות ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה
אמנם, כתב התפארת ישראל שם שכמו שהזמן אשר היה לבריאה הוא מצד המקבל, כך המנוחה והשביתה גם כן היא מצד המקבל, ... שהמקבל עייף ויגע לקבל הכל כאחד, ולדבר זה היה המנוחה ביום השביעי

⁶ רב צדוק הכהן, פרי צדיק, קדושת שבת ריש מאמר ב: קדושת שבת קביעא וקיימא מצד השם יתברך שקידשו בימי בראשית וכמו שכתוב (פסחים קיז): ואף דשם לענין קביעת זמנו קאי דאין צריך לקביעת בית דין שאינו תלוי בימי החודש, מכל מקום ממילא משמע גם לענין הקדושה

⁷ שפת אמת:

Another expression of this harmony is our greeting the *Malachim* when we sing עליכם שלום at the Friday night table. We call them מלאכי השלום because they reflect the unity of all creation.

Shabbos and the Chagim. The Chagim are weekday affairs; there are six Yamim Tovim for each one of the six days of the week¹. Hence the Chagim depend on when we declare the new moon. But Shabbos is declared by G-d². It sanctifies us rather us sanctifying it³.

But this does not mean that we do not add to the holiness of Shabbos. Each person builds on the holiness of this gift to the Jewish people⁴.

Shabbos – The unification of all reality

We mentioned above that G-d rests on the Shabbos. But what it is that G-d does when He rests?

Clearly G-d does not need to rest because He is tired. Something else must be understood by G-d's rest. The Tiferes Yisroel explains that in resting from creation, G-d showed that He had completed all that was necessary for the creation⁵ - אשר ברא - and that now - לעשות - He would renew the creation, based according to that which He had already put into place⁶.

But G-d did not only complete the world in general - ויכולו השמים והארץ - He also completed each particular aspect of the creation to its highest, intended state of completion - וכל צבאם⁷. This does not imply perfection on an absolute scale⁸. On the contrary, G-d entered into a partnership with man to complete the world together with him. G-d had now completed His part of the creation. But He left the creation incomplete so that man could come and finish the job. This is what is meant by the words אשר ברא אלוקים לעשות - i.e. (The world) which G-d created (incompletely, leaving space for man) to do.

Man completes the creation during the weekday. Shabbos does not only give meaning to the week, but the week also gives meaning to Shabbos!⁹ Man is meant to

¹Rav Tzadok HaCohen. They are the first and last days of Pesach, Shavuot, Rosh HaShana (one day), the first day of Sukkos and Shmini Atzeres. Rav Tzadok explains that the chagim reflect the holiness of the average day of Adam HaRishon before the Cheit. Melacha is allowed, but only a very focused and directed sort.

²פרי צדיק שם: שהרי מיד בימי בראשית נאמר ויקדש אותו שהשם יתברך קידשו מעצמו

³פרי צדיק שם: נמצא השבת מקדש אותם לא הם אותו וע"כ נקרא מתנה טובה (שבת י:)

⁴פרי צדיק שם: ומ"מ משניתנה תורה נצטוו ישראל זכור את יום השבת לקדשו שאף הם צריכים לקדשו מיד בכניסתו משקידש היום ... ואע"פ שעיקר קדושתו מד' בלא פעולת אדם ואתע"ל כלל ... מ"מ אין זה סותר מצות לקדשו שעל האדם. ואילו היה רק מצד קדושה שמד' לבד הרי היה כל ישראל שוים בהרגשת קדושת השבת ... וכל אחד כפי מדריגתו וכפי הכנתו בימי החול ע"ש

⁵תפארת ישראל פ"מ ...: השם יתברך אשר שבת ביום השביעי מכל מלאכתו מורה דבר זה שמלאכתו בשלמות ואין עוד חסרון

⁶אדרת אליהו: ביאורו כי לעשות משמעו לעתיד כי הקב"ה מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית.

⁷העמק דבר, שמות כ יא
ד"ה וכל צבאם - דפי' חז"ל צביונם היינו שכל מין וכל בריה היה באופן היותר משובח במינו ובשביל זה ג"כ ברכ' ה' את יום השבת אבל בשעת מתן תורה כבר נשתנה העולם וכל מין וכל בריה נתחלק לכמה פרטים גרועים משהיה בבריאה הראשונה

⁸גור אריה בראשית א יאצ (דף יב) ד"ה והיא לא עשת ...: הארץ ... היא מחסרת מן השלימות תמיד ... (ע"ש)

⁹רב צדוק הכהן, פרי צדיק ח"א קדושת שבת א: קדושת שבת נמשך מעבודת ו ימי המעשה כפשטיה דקרא בפרשת יתרו 'ששת ימים תעבוד ועשית כל מלאכתך ויום השביעי שבת' וכן בסוף פרשת כי תשא, ששת ימים

work in this world, to complete this world as G-d's active partner in creation. G-d begins the creation, and man completes every aspect of it¹, connecting it back up to G-d.

But it is easy to get off track, to get lost in the stream of weekday messages. Shabbos is the way that man stays on track, ensuring that his work reconnects the creation back up to G-d.

In a sense, each new week is a test of the success of the previous Shabbos. For this same work can easily enslave man. By resting on Shabbos, man puts purpose into all of his labor. By relating to all of his work as if it was complete, man proclaims his freedom from being a slave to his labor². By obeying G-d's Will and declaring his subservience to G-d, man frees himself from the shackles of this world. Then, when he engages this world, he does it as a master and not as a slave.

Just as G-d's rest shows that He completed His part of the creation, so man's rest should reflect an attitude that he has completed this week's cycle of his part of completing the creation.

As for man, so for the world: G-d's rest creates a harmony and holiness in the whole of creation. On Shabbos G-d finished the creation – i.e. each species could now *fulfill its role* to perfection as a part of the total symphony of creation³. This, says the Sefas Emes, is the meaning of *ויכולו*⁴. *VaYechulu* means *נעשה כלים*⁵ - on Shabbos the whole world becomes receptacles to join in harmony with higher, spiritual realities⁶.

תעבוג וביום השביעי תשבית' ובפרשת משפטים 'ששת ימים תעשה מעשיך וביום השביעי, וגו' ... ולא יזה צורך פתח הא דששת וגו' שאינו אלא רשות והל"ל רק ביום השביעי וגו'

¹ רב צדוק שם: כי כל מה שברא הקב"ה צריך תיקון כמשרז"ל בענין המילה שהראה השי"ת שאפילו בריאת גוף האדם לא נשלם עדיין וצריך תיקון על ידי האדם

²The Sforno explains the phrase: "Remember the day of Shabbos in order to sanctify it" to mean that a person should plan his duties during the week in such a way that he can remove his mind from them on Shabbos. A person who controls his every act in such a manner will not be connected to his activities in and of themselves, but rather he will attach himself to their spiritual purpose which is the holiness of Shabbos. The Sifsei Chaim explains further: When Chazal state that a person must complete all his work before the Shabbos is brought in, it is not referring to a person's ultimate results, but rather it is referring to a person's personal effort in achieving his goal. So, even if a person has not managed to complete all his set out plans once the Shabbos enters he must consider it complete in his eyes. One may think that this is an attempt to create a personal allusion of completing all one's work when in actual fact this is not the case. Rather, this sort of mindset is a gradual attainment of emunah and bitachon. One puts in the necessary and maximum effort to attain one's goals, but one can only rely on Hashem and trust in Him that He will cause the results.

³ספר העקרים (ח"ג פ"ב): ביצירת הבעלי חיים הזכיר הכתוב למינה למינהו ... כי בבעלי חיים אין הבדל בין תכלית מין אחד לתכלית מין אחר ובין יצירת הזכר ליצירת הנקבה כי המכוון מכולם תכלית אחד בלבד כולל והוא קיום המין

דעת תבונות (הוצאת פרידלנדר סימן קכח: אמר השכל: חלקי הבריאה הזאת, מי שמביט עליהם לפי ראות עיניו, בתחלה לא יראם אלא ענינים מפוזרים ומפורדים, פירוש: בלתי מתקשרים כולם אל תכלית אחת, אלא כל אחד ענין בפני עצמו, לתכלית מיוחד, נשלם בעצמו ... אך מי שיעמיק בחכמה ימצא היות כל הנמצאות כולם מתקשרים קשר גמור זה בזה, שכולם צריכים להשלים הענין שאליו כיוונה החכמה העליונה בבריאה, וכולם מתקבצים לתכלית אחת.

⁴ויכול אלוקים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה.

⁵תרמ"ה (דף 9) ד"ה בפ' ויכולו

⁶בכל נברא נולד גם למעלה בחלק העליון השייך לאותו בריאה ולכן בשבת קודש יורד אותו הכח השורש ומתחברין ב החלקים.

The Shabbos world is one where there is no contradiction between the world down here and the higher worlds.

But it is not good enough to be a master of this world. One must know where it is all going, how it all fits in. Shabbos allows us to take a step back and gain a more holistic perspective of life. We are no longer caught up in the weekday details where we often get side-tracked from the purpose of life. Rather we can see how the big picture comes together, what the priorities and important things in life really are.

During the weekday davening, in the morning Brocha of *יוצר אור*, we say the words *מה רבו מעשיך*. These words are left out on Shabbos, and instead, we say the words of the *שבת שיר ליום השבת*, *מה גדלו מעשיך*, *מזמור שיר ליום השבת*. The difference between the two, says the Pachad Yitzchak, is that *מה רבו* reflects an appreciation of the multiplicity of creation, of appreciating how complex and how detailed the creation is. Shabbos, on the other hand, is a praise of *מה גדלו*, of how great the creation is when it all comes together.

During the week, the micro-biologist may see G-d in the details of cilia and the neurologist in the way dopamine and other neuro-transmitting chemicals transport each message from the axon of one neuron to the dendrite of another. On Shabbos, the micro-biologist and the neurologist join with the bus-driver and the businessman to see a whole world. "Shabbat is a stop-over where we refuel and adjust our bearings. It is the time to refocus our energies to what is really important in life."

We are then able to put our own lives together – to feel more whole. "For six days we work: building, creating, and acquiring. On Shabbat we stop and appreciate what we have and what we have accomplished."

As the *Shem MiShmuel* says, until Shabbos came, the world was a place of disparate, separate realities, not really reflecting any one stable reality¹. The Shabbos unified the creation into one whole in the same way that the soul takes a bunch of separate limbs and creates from it an integrated human being². This being said, the idea of *VaYechulu, NaaSeh Keilim*, can be seen in a new light³. What it really means is that the whole world became one *Kli*, that the whole creation became *Klal Echad*⁴.

This unity of purpose propels us to take a step back from our fragmented selves and connect with a more integrated self. "On Shabbat we peel away our external uniforms and we expose our true selves. On Shabbat we are no longer defined by what we do, we are now defined by how we are. When we enter Shabbat we are transformed into fathers, sisters, husbands, and friends. Shabbat is a spiritual time – a time of relationships." It is a time where we can see ourselves: not only in the specialized professional and other roles we play during the week, but when we can see *all* of ourselves. So too, we see the wholeness of the people around us. *מה גדלו* and *מה רבו*.

¹ באור החיים בשם חז"ל: כי העולם היה רופף ורועד עד שבאה שבת ונתקיים העולם ונתסד

² שם משמאל ריש בראשית ד"ה הנה: הנה כל בריאה פרטית מבריאת שמים וארץ טרם בוא יום השבת היה כל פרט ופרט בפני עצמו כי היה חסר בהם כח המאחד אותם, אך כאשר בא יום השבת בא בכל בריאה פרטית רוח נפשי והיה השבת כמו הנפש באדם חי כמ"ש שבת וינפש, וכמו רוח חיים שבאדם שהנפש היא התכלית כל האברים, וכל אבר משיג כח כללי על ידה אור החיים: שבת וינפש פירוש נשפע שפע החיוני בכל הנבראים כי קודם שבת לא היה נפש לכל הנבראים.

⁴ שם משמאל: וזהו הפירוש ויכולו שנעשתה כל הבריאה כלל אחד

During the week we work forwards; on Shabbos we look backwards. Hence in the same weekday יוצר אור prayer, there is a forward alphabetical acrostic:

קל ברוך גדול דעה וגוי,

while on Shabbos this is omitted. Instead, we say a reverse alphabetical acrostic worked into the core, middle brocha of the Mussaf – the special Shabbos davening:

תכנת שבת רצית קרבנותיה

By working backwards we gain a perspective of the context of everything we did in the whole week – of how it all fits in – of how we fit in.

The Recognition of G-d the Creator requires the activation of Man's Daas

Shabbos is the fourth of the Ten Commandments. The first three commandments deal with our most basic concepts and our belief in G-d. The first tells us to believe in G-d. The second confirms G-d's unity and warns against idol worship. The third cautions us to respect G-d and not to use His Name lightly. These are basic and fundamental beliefs about G-d. The fourth commandment is Shabbos. What is the thematic flow between the first three and the fourth? How does a day of rest sneak itself into the Ten Commandments? What does Shabbos have to do with our most basic beliefs? (The fifth commandment, to honor one's parents, is described by many Meforshim as the essence of how the Mesorah will be transferred, as without parental respect the whole idea that there was a Maamad Har Sinai would be lost¹.)

The Torah itself answers this question by saying that Shabbos demonstrates our belief in G-d as a Creator. Since G-d created the world in six days and rested on the seventh, we emulate G-d and also rest. Therefore, by observing the Shabbos we are proving that G-d is the Creator of the world². Ironically, by giving ourselves over to Him and showing that He controls everything, we become more like Him.

But, and here's a twist, we can only achieve this recognition of His control through a very active dimension on our part. The key, says Pachad Yitzchak³, is our

¹אברבנל ובספר העיקרים, משך חכמה, רב ש.ר. הירש ועוד

²The first of Maimonides 13 Principles of Faith states, "I believe with complete faith that the Creator, Blessed is His Name, creates and guides all creatures, and He alone made, makes and will make everything." This principle points out that it is not sufficient to believe that G-d created the world; rather, one must also recognize that He continues to be a 'guiding' force in everyday existence. Even the most insignificant incident is considered G-d's Will. Nothing occurs outside of Him. Therefore, to claim that He created the world and withdrew would contradict a basic tenant of Jewish belief.

Faith requires action, and Sabbath is the physical testimony of this belief. As it says, "The children of Israel shall observe the Sabbath... Between me and the children of Israel it is a sign forever that in a six day period Hashem made the Heaven and Earth and on the seventh day he rested..." . The Sabbath stands witness to G-d's creation of the world and his continuous indirect involvement. As Rabbi Aryeh Kaplan explains, "The one ritual that does this is the observance of the Sabbath. It is the confirmation of our belief in G-d as the Creator of all things." (Pivo, Moreshet essay)

³פחד יצחק, שבת, מאמר א. פסח, מאמר טז

Melacha on Shabbos, we do so with the full force of our mind. We have to understand the Melacha and consciously rest from it.

During all 6 days of creation, Pachad Yitzchak continues, we do not see the word קדושה mentioned. Only when Shabbos revealed that which was until then hidden, the purpose of creation, do we understand how Kedusha can be achieved¹. The outer עשרה מאמרות of the physical world now get seen in their right proportion; they are טפל - there to serve the inner content of עשרת הדברות. Daas of the human mind gets to work and, through the Shabbos experience, defines the relationship between the two.

Therefore, Shabbos is not a removal of our minds from attempting to understand this world, just as Shabbos is not a removal from the physical pleasures of this world. Quite the contrary! Oneg Shabbos dictates that we partake of better foods, dress better, have more sleep and enjoy the world more than the weekday. We do all this because we want to appreciate G-d's world better; we want to see it all and understand how it all fits together. Our removal is from active engagement which perforce leads to a specialized and narrow involvement in one or another aspect of the world, an undermining of the correct relationship of מעשה בראשית to its intended purpose. We remove our own creative input in order to step back, release ourselves from the 'trance of action' of the weekday, learn Torah and appreciate the unity of all creation. But for that we need an active mind, alert to the lessons which G-d has in store for us on that day. Shabbos, then, is not so much a day of prohibited labor as a day of restoring that labor to its serving a higher end². Without Shabbos, man is but a מאמר amongst the 10 מאמרות of מעשה בראשית. With the Shabbos, as created by man's דעת, man is no longer a מאמר but part of the purpose and the ends³.

¹פחד יצחק, שבת, מאמר א ס"ד: בששת ימי בראשית פעלו עשרת המאמרות. בכחם של מאמרות הללו נאצלו, נבראו, נוצרו, ונעשו כל חוקי ההנהגה של עצם טבע כל העולמות. אבל בכל העשרה מאמרות של ששת ימי בראשית לא הוזכר עדיין ענין קדושה כל עיקר, ורק עם הופעתה של שבת נזכרה בראשונה מציאות הקדושה. כלליות ענין הקדושה בכאן פירושה הוא, בעוד שעד עכשיו בששת ימי בראשית יצא לפועל גופם של העולמות, הנה עכשיו עם הופעתם של השבת יצאה מן ההעלם אל הגילוי התכלית והמטרה של קיום העולמות ... וזהו פירוש של ויקדש אחרי ויכולו. עם סיום פעולתם של עשרת המאמרות בששת ימי בראשית הגיעה השעה להופעתה של אור תכלית פעולה זו. ... ומעתה נידונת היא פעולת עשרת המאמרות לגבי אור עשרת הדברות – ככלי לגבי תוכן וכטפל לגבי עיקר. ... ומכאן שאין חידוש מעשה בראשית בכל רגע ורגע ויותר כלל לשביתת השבת. כי שביתת שבת איננה אלא שינוי-ערכין ולא העדר הפעולה.

²פחד יצחק, שבת, מאמר א ס"ד, ס"ה וס"ז: אין חידוש מעשה בראשית בכל רגע ורגע ויותר כלל לשביתת השבת. כי שביתת שבת איננה אלא שינוי-ערכין ולא העדר הפעולה. ... הדעת ... מפקעתו על ידי כך מתורת מלאכת מחשבת עד שאין הוא מתנגד כלל למהות השביתה ... [ו]מאחר שכלליות השביתה מתקיימת בכחה של הדעת, הרי ברור הוא שלא תתכן שביתה בכח הדעת עצמו. ... וממילא יוצא מזה כי דוקא בשעה שהכל שובת הדעת יוצרת

³שם ס"ז: כי לגבי קדושתה של שבת יוצא הוא המאמר של נעשה אדם בתוך הפעולה הכללית של עשרת המאמרות כולם, הנה ביום השבת מתיחד הוא המאמר "נעשה אדם" מתוך שהוא פועל את פעולתו בשביתת פעולתם של שאר המאמרות.

4. The First Man and the Sin

The Sages say that the light which G-d created on the first day was used by Adam HaRishon to see from one end of the universe to the other¹. And why should this be surprising! Was not the universe created to serve man, and the First Man and Woman had such spiritual potency that they were able to see from the heights of the spiritual universe (one end) to the depths of the physical universe (the other end)². With that spiritual power, the First Man and Woman could have revealed the entire unity of the universe, without the aid of exile or any other form of suffering³. Man's physicality was as spiritual as our spirituality is today, and his spirituality was much more spiritual in turn⁴. Had he continued to grow, his physicality would have reached the level of the spirituality that he started out with, and so on.

All of this could have been achieved by the power of intellect alone⁵. In those days, good and evil existed in two opposing but separate domains⁶.

That intellect imposed also a purity of the physical. There was no sensual desire, and choosing good would have been the more natural of the two choices⁷. In fact, the first man and woman were so pure that they saw their outer bodies as a pure garment for their inside reality, as the verse says:

ספר בראשית פרק ב (כה) ויהיו שניהם ערומים האדם ואשתו ולא יתבששו :

Tznius is required when there is an incompatibility between the outer, superficial reality and the deeper spiritual reality⁸. Tznius then allows one to de-focus from the superficiality of the situation in order to identify its true essence. Adam and Chava, however, were identified with the good all the way through. All their body parts, even the most private ones, were but instruments to do G-d's Will⁹, fully under the control of their דעת¹⁰. This was even true when they had marital relations¹. The

¹ חגיגה יב ע"א: אור שבא הקב"ה ביום ראשון אדם מביט בו מסוף העולם עד סופו וכו' נפש החיים א פ"ו . פירוש מסוף העולם (הרוחני) עד סופו (סוף העולם הגשמי) הוא כל המציאות
² דעת תבונות ס' מ: כי הן אמת, שהיו יכולים בני אדם להיות זוכים במעשיהם, ומכירים הם האמת, ... ואם היו עושים כן, הנה היה יחודו ית' מתגלה אליהם מצד עצמם, ונמצאו מקרבים להם הישועה; ולא היה צריך הקב"ה להראותו הוא להם בדרך קשי הגלות וארכו, כי כיון שנתברר להם האמת מדעתם - די בזה, וכשנתברר - נתברר.
³ דעת תבונות דף קיג: ותראי כי הגופניות של אדה"ר קודם חטאו היה כדרך הרוחניות אשר לו עתה
⁴ [ו]הגופניות שלו אם היה מתעלה, היה יכול להיות כדרך הרוחניות של אז, כי כן הדברים מתעלים מעילוי לעילוי

⁵ כי לולי היו רוצים להשיג זה, ולקבוע ידיעה זאת בנפשותם מצד החכמה - היה די, כי אין צריך אלא שידעוהו, והרי ידעוהו, וכשנתברר - נתברר.

⁶ רמח"ל, מאמר הגאולה ח"ב: כי לא היו מדבקות הקדושה והטומאה זו בזו כלל, רק הקליפה עומדת נוכח הקדושה ותאונה להדבק, אך לא ניתן לה רשות, כי חוק הושם עליה ולא תעברנה.

⁷ דרך ד' ח"א פ"ג ס' ח: כי בתחלה היה נקל לו לצאת מן החסרון שכך הוטבע ביצירתו

⁸ רש"י ב כה: ולא יתבששו. שלא היו יודעים דרך צניעות להבחין בין טוב לרע (ב"ר) ואע"פ שנתנה בו דעה לקרות שמות לא נתן בו יצר הרע עד אכלו מן העץ ונכנס בו יצר הרע וידע מה בין טוב לרע (ב"ר):
⁹ ספורנו ב כה: ערומים ולא יתבששו. כי אז היו כל פעולותיהם וכל איברייהם לעשות רצון קונם בלבד לא להשיג תענוגות נפסדות כלל באופן שהיה פעולת הזיווג אצלם כפעולת האכילה והשתיה המספקת ובכן היה ענין איברים ההם אצלם כמו ענין הפה והפנים והידיים אצלנו:

¹⁰ רמב"ן על בראשית פרק ב פסוק ט: לא היה בוחר בדבר ולא קץ בו, והיה אוכל מבלי שיטעם ושומע מבלי שיתענג בשיר: והנה בעת הזאת לא היה בין אדם ואשתו המשגל לתאוה, אבל בעת ההולדה יתחברו ויולידו, ולכן היו האיברים כלם בעיניהם כפנים והידיים ולא יתבששו בהם

closest thing we see to this today, says HaEmek Davar, is the love of a brother and a sister to each other. It is not inappropriate for them to publicly display their affection for each other because it is not at all sensually based².

The spirituality of Adam and Chava was so concentrated³ that they were able to achieve through one positive מצוה, i.e. לעבדה/מכל עץ הגן אכל תאכל, and one negative מצוה, i.e. לשמרה/מעץ הדעת טוב ורע לא תאכל⁴, all that was needed for the תקון of this world⁵. (The Seven Noachide Mitzvos were subsumed under these two commands and are actually learned out from the same verse.) The verse tells us: *And G-d planted a garden in Eiden in the East and He placed man, whom He had formed, in it*. This planting, says the Nesivos HaMussar, was the Torah, for there was complete harmony of the physical and the spiritual worlds. Man, by living in this very elevated 'physical' environment, was able to understand all that we do today from the Torah⁶.

¹ העמק דבר שם: וכשעלה ע"ד להיות דבוקה אליו לא בוששה עד שהגיעה לזה אלא השיגה תומ"י וכד דייקת תבין כי העדר הבוששה אז היה מסיבת שלא התבוששו בהשגתם.

² העמק דבר שם: וכאמור בשה"ש מי יתנך כאח לי יונק שדי אמי אמצאך בחוץ אשקך גם לא יבוזו לי. המשל בדביקה לשכינה כאהבה בין אנשים והנה כהיום נמשל אהבה זו להקב"ה כמשל אהבת איש לאשה שאינו בא אלא ע"י התעוררות לתאוה ע"כ חרפה היא לנשק אשתו בשוק. או להיפך שהאשה תישק לאישה בשוק. וכך מי שרוצה לדבק דעתו בשכינה נדרש להיות בצניעות בחדרו. וכמו שאמרו חז"ל (ברכות ל"ד ב') חציף עלי מאן דמצלי בביתא. משא"כ אם יהיה נמשל אהבה זו כאהבת אח ואחות שאינו לחרפה לנשק את האח בשוק. באשר אינו בא ע"י התעוררות תאוה אלא בטבע ההולדה. כך ביקש המשורר שיהיה כ"כ רגיל ונקל להשיג אהבת ה' עד שלא יבוזו לו אם יתדבק בדעת עליון בשוק.

³ העמק דבר שם: והנה כל הנביאים מי שרוצה להתדבק בשכינה נדרוש להפשיט מעליו לבושי הגוף היינו דעות אנושי ולהתדבק עצמו ודעותיו בשכינה. וא"כ לא בקל ובמהירות משיג מעלה העליונה זו. עד שמשתתה כמה שעות להתקרב לא לאט. משא"כ אדם לפני החטא היה ערום מבלי חציצה מדעות אנושי וא"כ כשרצה להיות דבוק בשכינה לא בושש עד שהגיע לזה. אלא השיג תומ"י אהבת ה'. וה"ז כמו משה רבינו שאמר בפני רבים עמדו ואשמעו מה יצוה ה'.

Rav Hirsch states that when the prophecy later takes place, "we do not consider such instances as ... unnatural events, but ... [rather] momentary return, brought about by the strength of the Torah to the original natural condition. (Bereishis, pg. 78)

⁴Rav Hirsch points out that this command was a Chok, a dietary law, a negative prohibition and an oral transmission – all the aspects of Judaism that the non-Jewish world has always taken umbrage to and resented.

⁵ רמח"ל מאמר הגאולה ח"ב: בראשית ב' טו: "ויניחיהו בגן לעבדה ולשמרה" ואמרו (זהר בראשית כו א): לעבדה – אלו מצוות עשה, ולשמרה – אלו מצוות לא תעשה וגו' אולם בהמשך כתב: כתוב (בראשית ב' טז) מכל עץ הגן אכל תאכל, והוא מצוות עשה לתקן הבנין, כמו שאמרתי, ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל (בראשית ב' יז), הוא לא תעשה וגו' משמע שלעבדה היא נתבטאת על ידי מכל עץ ... אכל תאכל ולשמרה נתבטאת על ידי מעץ הדעת ... לא תאכל.

The Ramchal then proceeds to explain why the order is first the positive mitzvah and then the negative mitzvah, whereas it says for us סור מרע ועשה טוב. Similarly at Sinai, the order is first the positive, נעשה ונשמע. The Ramchal explains that at Adam HaRishon's level, when the Tumah and the Kedusha were already separated, what was needed was for the first man to achieve the necessary positive level of kedusha (לעבדה) and then to maintain it (לשמרה). (This was a similar level to Sinai.) However, after the חטא, when we now have a situation where the Kedusha is mixed with the Tumah, we need to first separate ourselves from the Tumah (סור) and then engage in the Kedusha (עשה טוב).

⁶ נתיבות המוסר (מאמר הבריאה פסקא א מובא בחכמת המצפון עמ' מה): הנטיעה ... היתה התורה האלוהית ... אדה"ר קודם חטאו ... היה יכול להתנהג על פי תורת הבריאה ולא היה זקוק לתורה מיוחדת. גן עדן, הנטיעה, הם היה בכחם לתת לו את כל רום גדלות האדם ושלמותו

At this stage, לעבדה, the positive command preceded the מרע (לשמרה), for Adam and Chava were already pure¹.

Although the First Man and Woman had freedom of choice, חטא did not exist as a tangible reality². Man identified himself with the good and saw the יצר הרע as something outside of himself³ (the *Nachash*). The Nefesh HaChaim compares the choice of doing evil at this time with the choice of putting our hand in fire⁴. We might be capable of doing such a thing, but no normal person would act so contrary to his own interests or nature⁵. Man at this time was totally other-centered, seeing himself in virtually egoless terms. He was therefore able to see himself as totally dedicated to serving his Creator⁶. There was no sensual desire, because the source of desire is the need to give to oneself – to “the me”⁷.

The world stood poised: In one action, Man could provide it with its completion or impose upon it great destruction. Man chose the latter⁸.

¹ The Ramchal (מאמר הגאולה ח"ב) explains why the order is first the positive mitzvah and then the negative mitzvah, whereas it says for us מרע ועשה טוב. Similarly at Sinai, the order is first the positive, נעשה ונשמע. The Ramchal explains that at Adam HaRishon's level, when the Tumah and the Kedusha were already separated, what was needed was for the first man to achieve the necessary positive level of kedusha (לעבדה) and then to maintain it (לשמרה). (This was a similar level to Sinai.) However, after the חטא, when we now have a situation where the Kedusha is mixed with the Tumah, we need to first separate ourselves from the Tumah (סור) and then engage in the Kedusha (עשה טוב).

² רמב"ן על בראשית פרק ב פסוק ט: האדם היה עושה בטבעו מה שראוי לעשות כפי התולדת, כאשר יעשו השמים וכל צבאם, פועלי אמת שפעולתם אמת ולא ישנו את תפקידם, ואין להם במעשיהם אהבה או שנאה

³ רמח"ל, מאמר הגאולה, ח"ב: והיצר הרע מתחלה לא היה רע באדם, ונעשה רע אח"כ נפש החיים שער א, פ"ו וכחות הרע היו עומדים לצד וענין בפ"ע חוץ ממנו ... ולכן כשרצה הס"א להחטיאו הוצרך הנחש לבא מבחוץ לפתות, לא כמו שהוא עתה שהיצר המפתה את האדם הוא בתוך האדם עצמו

נפש החיים (שער א פ"ו בהג"ה ד"ה והענין: לא שהיה ענין בחירתו מחמת שכחות הרע היו כלולים בתוכו ... [אלא ש]כחות הרע היו עומדים לצד, וענין בפני עצמם, חוץ ממנו, והיה בעל בחירה ליכנס אל כחות הרע ח"ו, כמו שהאדם בעל בחירה ליכנס אל האש. לכן כשרצה הס"א להחטיאו הוצרך הנחש לבוא מבחוץ לפתות, לא כמו שהוא עתה שהיצר המפתה את האדם הוא בתוך האדם עצמו, ומתממה להאדם שהוא עצמו הרוצה ונמשך לעשות העוון, לא שאחר חוץ ממנו מפתהו ועיין מכתב מאלוהיו ח"ב עמ' 138

⁴ נפש החיים, שער א, פ"ו: והיה בעל בחירה ליכנס אל כחות הרע ח"ו כמו שהאדם הוא בעל בחירה ליכנס אל תוך האש.

⁵ רמב"ן על בראשית פרק ב פסוק ט: האדם היה עושה בטבעו מה שראוי לעשות כפי התולדת, כאשר יעשו השמים וכל צבאם, פועלי אמת שפעולתם אמת ולא ישנו את תפקידם, ואין להם במעשיהם אהבה או שנאה ופרי האילן הזה היה מוליד הרצון והחפץ שיבחרו אוכליו בדבר או בהפכו לטוב או לרע ולכן נקרא "עץ הדעת טוב ורע", כי ה"דעת" יאמר בלשוננו על הרצון, כלשונם (פסחים ו) לא שנו אלא שדעתו לחזור, ושדעתו לפנותו ובלשון הכתוב (תהלים קמד ג) מה אדם ותדעהו, תחפוץ ותרצה בו, ידעתך בשם (שמות לג יב), בחורתי מכל האדם, וכן מאמר ברזילי האדע בין טוב לרע, שאבד ממנו כח הרעיון, לא היה בוחר בדבר ולא קץ בו, והיה אוכל מבלי שיטעם ושומע מבלי שיתענג בשיר: והנה בעת הזאת לא היה בין אדם ואשתו המשגל לתאוה, אבל בעת ההולדה יתחברו ויולידו, ולכן היו האיברים כלם בעיניהם כפנים והידיים ולא יתבוששו בהם

⁶ ממעמקים עמ' 34: (כל פי המהר"ל, שרך החיים על אבות פ"ג משנה טו ד"ה והענין): טרם חטא האדם, התייחסותו הטבעית אל מציאותו היתה כאל מציאותו עלולה טפלה ובטילה למציאו יש מאין. קודם חטא האדם תפיסתו הראשונית היתה שכל מהותו ותפקידו הוא לעשות רצון קונו. המושג "אני" לא היה קיים כלל במושגי אדם הראשון, הלכך ליצר לא היה שום מקום תפיסה לפתות את האדם לעבור על מצות קונו, כי כל מעשיו נמשכו אחרי רצון ד' באופן טבעי

⁷ ממעמקים, שם: כל רצון שנוולד בלב האדם פונה אליו בלשון של "אני" – "אני רוצה", "אני צריך". ע"ש עוד.

⁸ דעת תבונות ח"ב ס' נח דף נז:דעי כי מתחילה עשה המאציל את עולמו בדרך שיהיה מוכן לקבל מיד השלימות האחרון על ידי מעשה אחד שיעשה אדם הראשון שיזכה בו וגם להקלקל בכל הקלקולים.

After the חטא:

After the חטא, man truly became G-d-like in the sense that he now had a deeper capacity for choice, but the price he paid was huge¹. The chol and the kodesh were mixed². Man began to identify his "I" with his Yetzer Hara (I want), whereas he saw goodness as something outside of himself, an 'ought' or ethical imperative to be aspired to³ (*You ought to do this, this is forbidden to you*, as if our conscience were speaking to us in the second person).

As a mashal, let us consider someone on diet, where a piece of cake becomes the forbidden food. Before the חטא, the person would have said, "I don't want the cake" although there is something outside of me telling me that I ought to have it. After the חטא, the person would say, "I want the cake, even though I know that I shouldn't be eating it."

Spirituality was now no longer obvious – it had to be looked for below the surface of things⁴. This required the instrument of Tznius, without which man would be reduced to no more than a sophisticated animal, doomed to seeing only material and not spiritual reality⁵. The need for clothes was but one expression of this⁶.

(ז) ותפקחנה עיני שניהם וידעו כי עירמם הם ויתפרו עלה תאנה ויעשו להם חגרת⁷:
(כא) ויעש ה' אלקים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבשם:

What could have been achieved by the power of intellect alone, would now only be understood experientially⁸, i.e. to truly understand what evil is and then to perceive that, even though it seemingly has a wide scope to operate, in the end, everything leads to a revelation of G-d's Oneness in the world⁹.

¹ רמב"ן על בראשית פרק ב פסוק ט: והנה אחרי אכלו מן העץ היתה בידו הבחירה, וברצונו להרע או להטיב בין לו בין לאחרים, וזו מדה אלקית מצד אחד, ורעה לאדם בהיות לו בה יצר ותאוה:

² רמח"ל, מאמר הגאולה, ח"ב: וכאשר חטא האדם, אז נתערב החול בקדש עיין עוד בר' בחיי ובכתב והקבלה על בראשית ג ה

³ מכתב מאליהו ח"ב מאמר חטא אם הראשון (דף 138): במצב שלאחר החטא, נשמעים לנו דברי היצר הרע בגוף ראשון: "אני" רוצה, "אני" מתאוה, והיצר הטוב תובע מאתנו בלשון נוכח: "אתה" מחוייב, "אסור" לך, וכדומה. כלומר השכל והמצפון תובעים מאתנו הטוב והישר, ורצונו בתחלה, מזדהה עם התאוה.

⁴ בבור שור ג א: [האשה] אכלה ונתנה לאישה, ומיד נכנסה בהן ערמומיות וגאווה וגסות וקנאה ותחרות וחמדנות וצדייה לצדד ולחניף ולעשות במחשך מעשיהם ולגזול ולגנוב והמרוצה לעשות מכתב מאליהו ח' ג דף 116: אחר חטא אדם הראשון... א"א להשיג דרגת לשמה אלא בהצנע לכת.

⁵ פלא יועץ: צניעות: בזה האדם נבדל מן הבהמה
⁶ בבור שור ג יא: מי הגיד לך כי עירום אתה: שאין נקרא ערום אלא מי שראוי ללבוש ואין לו. אין דרך לומר
... מי הגיד לך שאתה ראוי לבגדים? על הבהמה ערומה היא, כיון שאינה ראויה לבגדים.

⁷ רמב"ן על בראשית פרק ב פסוק ט: ועץ הדעת טוב ורע - אמרו המפרשים כי היה פרי מוליד תאות המשגל, ולכן כסו מערומיהם אחרי אכלם ממנו ...

⁸ דעת תבונות ס' מ: והנה, אז הוצרך להראות לו במופת מה שלא רצה להשיג מצד הידיעה
⁹ דעת תבונות ס' מ: והיינו להראות לו מהו הרע באמת; ואיך, אף על פי שמניחים לו מקום כל כך גדול, סוף סוף צריך לבא הכל לממשלת הטוב היחידית

הטא:

The Tree of Life and the Tree of Knowledge of Good and Evil between them contained the entire order of creation¹. עץ הדעת – the רצון – to choose between good and evil, and act one way or the other as opposed to the clear דעת, which Adam and Chava used as their guide until then². The *Nachash* (animal wisdom as Rav Hirsch calls it,³) appealed to Chava's enormous spiritual and intellectual prowess by saying that upon eating from the Tree of Knowledge, והייתם – you will have G-dly powers with which you will be able to form new worlds⁴. Indeed, man has an inherent and good potential to imitate G-d. והייתם was not such a strange message. The very name for man, Adam, comes from the word אדמה - Adameh, I will be like – לעליון. Man was blessed with a mighty power of imagination (לדמות דמיון). It is this which allows man to imagine that which is beyond himself (G-d) and to strive towards Him⁵.

So, the Nachash fed into Chava's natural and positive trait to imitate G-d, and took it to an evil conclusion. והייתם כאלוקים - combine your כח with the דעת of the tree, and you can compete with G-d Himself! Chava, however, never actually fell for this. She ate the fruit not as an act of arrogance, but as an act of Taava:

ג ו: ותרא האשה כי טוב העץ למאכל וכי תאוה הוא לעינים ונחמד העץ להשכיל ותקח מפריו ותאכל ותתן גם לאישה עמה ויאכל:

Gaava – the seduction of the Nachash - is much more of a contradiction to G-d than Taava. Taava distances us from G-d, but it is not a total contradiction to G-d. It weakens the bonds by making us more material, but it does not break them⁶. From then on Taava would be mixed into our most noblest of endeavors¹.

¹ דעת תבונות ח"ב סי' נח דף נז: ענין העצים האלה שהם כלולים ענין סדר כל הבריאה כולה
² רמב"ן על בראשית פרק ב פסוק ט: ופרי האילן הזה היה מוליד הרצון והחפץ שיבחרו אוכליו בדבר או בהפכו לטוב או לרע ולכן נקרא "עץ הדעת טוב ורע", כי ה"דעת" יאמר בלשונו על הרצון, כלשונם (פסחים ו) לא שנו אלא שדעתו לחזור, ושדעתו לפנותו ובלשון הכתוב (תהלים קמד ג) מה אדם ותדעוהו, תחפוץ ותרצה בו, ידעתך בשם (שמות לג יב), בחרתך מכל האדם, וכן מאמר ברזילי האדע בין טוב לרע, שאבד ממנו כח הרעיון...

³Bereishis – pg. 74: [The Nachash says]: "Well even if G-d has said so! Is that a reason for your having to obey? Is not the urge within you the Voice of G-d? If eating it is bad for you, why did he first give the food the appeal to you, and you the urge to eat it – did He not tell you thereby quite clearly that this food and you are there for each other? Is not this Voice His earlier clearer voice? ..." ... Thus speaks animal wisdom to us to this day, either straight out or cloaked in philosophical covering.

⁴רש"י ג ה והייתם כאלקים - יוצרי עולמות. אמנם האבן עזרא וחזקוני פירשו והייתם כאלוקים – כמלאכים

And this is why G-d prohibited eating from the tree for "G-d did not prohibit this tree out of any concern for your lives, but because He is aware that by eating from it you will attain extra wisdom and become omniscient like Him. Then you will be independent of Him." (R. Hirsch)

⁵רב צדוק הכהן, מחשבות חרוץ, אות ד: וההתחלה בהשתדלות אדם להתקדש הוא ה[נאות] קוף החפץ להתדמות לאדם העליון שזהו כל שורש השתדלות אדם על ידי החשק שיש לו להתדמות לעליון היינו להדבק במדותיו ולהתקדש בקדושתו שזהו חשק היצר טוב

⁶רב צדוק הכהן, מחשבות חרוץ - אות ד: ועל כן נקרא אדם לשון אדמה לעליון (ישעיה י"ד, י"ד) שהוא בקדושה שורש בריאת האדם היה לדבר זה, אלא שמצד הידיעה דטוב ורע בא היצר רע והחשק להתדמות לעליון מצד התאוה והחשק לגרמיה שהוא הרע ולא על דרך הביטול בא התחלת הסתת הנחש והייתם כאלקים

And this became our legacy. As long as the remnants of the Cheit had not been resolved, some sensuality would creep into and mix with virtually everything².

Spirituality became more hidden. G-d asked Adam איכה (ג ט) – where are you spiritually now? Where are your former exalted heights³? (Or, even stronger, “Where are you in creation? You are now a contradiction.”) He asks him further –⁴ ... המן העץ. The Sages ask: התורה מניין⁵ and quote these words. In other words, at what point did the force of Haman, the anti-spirituality, enter the world? Or, the way G-d asks Adam: “Did you introduce this force into the world making it harder for all mankind?”

The Challenge of the World After the Cheit:

Had the First Man and Woman not done what they did, they would have brought in the Messianic Era by Shabbos (5 hours later)⁶. The First Man would have been the Mashiach. All of mankind would have been born into the Messianic Era. All of mankind would have comprised the concept כלל ישראל⁷. There would have been no distinction between Jew and non-Jew.

After the חטא, completion (משיח) had to be reached in a much more difficult, two stage process:

- i- First we have to get back to the level of אדם and חוה before the חטא⁸;
- ii- Only then can we get to the level of the Messianic Era⁹.

וגו' לפתותו שיוכל להתדמות עצמו לא שיתבטל ויתכלל במקורו רק שיהיה נפרד ורשות לגרמיה וכאלקים שזהו עבודה זרה גמורה,

¹Rav Tzadok HaChohen. Later, those who attached themselves to the core of Adam HaRishon's Neshama, the Jews, would have Taava as their primary Yetzer Hara. Those who attached themselves to the periphery of his Neshama, the non-Jews, would have Gaava as their main Yetzer Hara.

²רב צדוק הכהן, פרי צדיק ח: בזוהר חדש סוף פרשה זו אדם הראשון כיון שנשרד מגן עדן חשב שימות מיד והיה בוכה ומתחנן ושב בתשובה עד שקבלו הקב"ה בתשובה והאריך ימיו כו', נתן לו יומו שהוא אלה שנה. ... הרי דאדם וחוה שבו בתשובה שלימה. ויש להבין למה לא נתבטלה הגזירה מכל וכל. ... אבל כיון שאכל מעץ הדעת, היינו שהרגיש הנאת הגוף באכילה על ידי זה נעשה ערבוּב וכל אכילות שאכל הרגיש מעץ הדעת טוב ורע הנאת הגוף וזה ענין עטיו של נחש ... ומטעם זה אף שהועילה תשובת אדם וחוה להאריך ימיהם עד קרוב לאלף שנה יומו של הקב"ה. מכל מקום לבטל הגזירה מכל וכל אי אפשר כיון שיש הערבוּב וירגיש הנאת הגוף נצרך המיתה להפריד הטוב מהרע שיושאר רק טוב.

³אדרת אליהו

⁴ג' יא: ויאמר מי הגיד לך כי עירם אתה המן העץ אשר צויתך לבלתי אכל ממנו אכלת?

⁵חולין קלט ע"ב

⁶דרך ד', ח"א פ"ג ס' ו: והנה היה ראוי לו שיבחר בטוב ... ואז היה משתלם מיד, ונח בשלמות לנצח (וכן שם בס' ח), ואיתא בפסיקתא נמצא אומר בר"ה נברא אדם הראשון שעה ראשונה עלה במחשבה שנייה נתייעץ עם מלאכי השרת, בשלשה כנס עפרו, בד גבלו, בה רקמו, בו עשאו גולם, בז זרק בו נשמה, בח' הכניסו לגן עדן בתשיעית נצטוו בעשירית סרח באחת עשרה נידון בשתיים עשרה יצא בדימוס.

שם משמואל עמ' כג: קודם החטא אם היה זוכה לשבת היה נשאר בקיומו טוב לעולם בלי

אפשרות ליפול ממדריגתו

⁷כנ"ל במאמר הראשון בפרשה הזאת דמוכרח להיות שיהיה מושג של כלל ישראל דבשביל ראשית הנקרא כלל ישראל נברא העולם. ורק המושג של נכרי לא יהודי הוי חידוש (היינו טעות – רב ראובן לויכטר) בעולם.

⁸Although I have written that we have to return to the level of החטא אדם prior to the Messianic Era, in practice we may go into the early stages of the Messianic Era first and only then be מתקן the חטא before going on to higher levels of the Messianic Era.

⁹דרך ד' שם סוף ס' ח:

In order to achieve this, Adam's Neshama was divided amongst the billions of people who came after him, each one charged with fulfilling a tiny amount of the task that Adam and Chava would have achieved on their own.

The process of achieving completion became more arduous, yet it is still accessible. On the one hand, the new reality required that Adam and Chava cover their bodies, unlike any other creature on earth¹. On the other hand, G-d Himself made their clothes. It was G-d's way of saying, "I am still with you. We still have a relationship²."

The entrance to Gan Eiden was guarded by revolving-sword yielding angels³. But, on the other hand, it was only guarded, limiting entry, and not completely blocked. The ground was now cursed, but not man⁴. The first man, and any future generation, could still return to the exalted level of the First Man before the Cheit⁵. The exile out of the Garden was for a *shlichus*, a mission⁶, וישלחו ד' מן עדן - the mission of gathering the holy sparks scattered far and wide by the Cheit⁷.

The Cheit of Adam HaRishon brought death to the world. The Neshama was no longer powerful enough to purify the body⁸. This in turn prevented the Neshama from fully expressing itself⁹. Death was now necessitated to purify the body¹⁰ by rotting in the ground¹¹ and returning to dust, it's most elemental form¹², thereby

However, the destruction of the world, necessitated by the sin, occurs only at the end of the Messianic Era. (Michtav MeEliyahu Chelek Daled, Daf 151, Derech HaSh-m, ibid.)

¹ בכור שור ג יא, ד"ה מי הגיד לך כי ערום אתה: שאין נקרא ערום אלא מי שראוי ללבוש ואין לו. אין דרך לומר על בהמה ערומה היא, כיון שאינה ראויה לבגדים. ... מי הגיד לך שאתה ראוי לבגדים

² ד' בחיי

³ בראשית ג כד: ויגרש את האדם וישכן מקדם לגן עדן את הכרבים ואת להט החרב המתהפכת לשמר את דרך עץ החיים

ולפירוש מלת כרובים, עיין בכור שור

⁴Rav Hirsch (pgs 87 -88): In the whole of this verdict of G-d, the curse is pronounced only against the ground and the animal, but in no wise over Man. Mankind is in no manner whatsoever placed under a ban for his first disobedience, In all that was said, not a single syllable altered by a hairsbreadth Man's high calling or his ability to reach or fulfill it. ... Still today, every Jew approaches his G-d with the avowal: and it is up to me to keep it pure, and to restore it to You pure. Our Sages teach:

ב"ד נו: אין דור שאין בו כאברהם כיעקוב כמשה כשמואל

... In every generation, the spiritual and moral highest is attainable.

⁵אור גדליהו – (פרשת בראשית דף 22 ד"ה ועתה): מלשון הפסוקים משמע שיש דרך לבא לגן עדן, רק יש להט החרב המתהפכת השומר את הדרך למי שאינו ראוי להכנס כי אף שנשלח מגן עדן, ביכלתו לחזור לשם

⁶שפת אמת תרס"א דף 18

⁷אור גדליהו (פרשת בראשית דף 22 ד"ה וישלחו): גירוש אדם הראשון היה כגלות ... שהיה צריך לקבץ את כל ניצוצי קדושה שנתערבו על ידי החטא בתוך הרע, ולבררם ולהכניסם לתוך הקדושה

⁸דעת תבונות דף סא: אין עילוויה [של הנשמה] מגיע שתוכל לשנות הגוף שיהיה זכוכי נראה לעיניים אמנם עיין בבכור שור ד יז

⁹דרך ד' (א ג יב): הנשמה, כל זמן היותה בגוף בעוה"ז ... תהיה גם היא חשוכה ועמומה, ואע"פ שעל ידי המעשים הטובים שהאדם עושה רונה היא בעצמה שלימות ויקר ... הכל נשאר כבושה בעצמה

¹⁰דרך ד' שם ס' ט: גזרה מדת דינו שלא יוכלו לא האדם ולא העולם מעתה הגיע השלמות – עודם בצורה שנתקלקלה, דהיינו הצורה שיש להם עכשיו, שבה נתרבה הרע, אלא יצטרך להם בהכרח עבור מעבר ההפסד, דהיינו המיתה לאדם, וההפסד לכל שאר הווים שנתקלקלו עמו, ולא תוכל הנשמה לזכך הגוף, אלא לאחר שתצא ממנו תחלה וימות והגוף ויפסד, ואז יחזור ויבנה בנין חדש ...

דרך ד' ח"א פ"ג ס' ט

¹¹כי עפר אתה ואל עפר תשוב

¹²והנה הגוף צריך שיחזור ליסודו ותפרד הרכבתו ותפסד צורתו

breaking it down and reconstituting it in a purer form¹. The Neshama goes to Olam HaNeshamos (Gan Eiden²), where it too grows³. But all of this is just a catch-up game for all the growth it lost out on as a result of the חטא of הראשון⁴ until soul and body can reconstitute in Techiyas Hameisim⁵. Both soul and body will then continue to grow towards ultimate spirituality forever⁶.

¹ שם והיינו המיתה והרקבון הם כדי לנקות את הגוף מזהמתו של חטא אדם הראשון (ר' חיים פרידלנדר הארה 132 בדעת תבונות) והגמ' בבא בתרא יז. כתב שבנימין, עמרם, ישי וכלאב בן דוד לא הוסיפו שום עכירות לגופם על ידי מעשיהם. אולם הוצרכו למות, כי לא יוגלו אפילו ע"י רוב מעשיהם הטובים לזכך את גופם מהפגם שנגרם ע"י חטא עץ הדעת, היינו שמתו בעטיו של נחש, לתקן פגם זה. (רב חיים פרידלנדר הארה 127 בדעת תבונות)

² רמב"ן שער הגמול, סימן שמו: עכשיו ביארנו כונתנו בשכרי המצות וענשן ונחזור בקצרה כי שכר הנפשות וקיומם בעולם הנשמות נקרא לרבותינו "גן עדן" ופעמים קורין אותו "עליה" ו"ישיבה של מעלה" ואחרי כן יבאו ימי המשיח והוא מכלל העולם הזה ובסופן יהא יום הדין

³ דרך ד' שם: ועל העולם שיחבר ויחזור ויחדש, והוא ענין מה שאמר חכמינו ז"ל: "שיתא אלפי שני הוי עלמא וחד חרוב ולסוף אלף שנה הקב"ה חוזר ומחדש את עולמן" (סנהדרין צז)

⁴ דרך ד' (א ג יב): אמנם בצאת הנשמה מהגוף ולכתה אל עולם הנשמות, הנה שם מתפשטת ומזהרת בזהירה, כפי מה שראוי לה על פי מעשיה, ובמה שהיא משגת שם כל זמן הייתה שם – מתחזקת ממה שנחלשה בגוף, ומזדמנת יותר למה שראוי שתעשה בזמן התחייה, עד שכשתשוב בזמן הראוי, תוכל לפעול בו הפעולה הנאותה לה

⁵ דעת תבונות (דף נז): אז כשישוב [הגוף] ויבנה – תרד בו הנשמה בכל תוקף מעשיה הטובים וזיו אור העליון שנהנית ממנו בגן עדן כפי מעשיה, ותאיר בו בגופה אור גדול, שבו יזדכך לגמרי

⁶ ר' חיים פרידלנדר הארה 133 בדעת תבונות

1. Noach's Failed Greatness

At the end of Parshas Bereishis, the Chumash says that G-d regretted having made man, which Ohr Hachaim explains as meaning that G-d no longer desired that His attribute of mercy modify His attribute of justice¹

Evil, explains the Beis HaLevi, can reach a point when it is no longer a means to an end but rather an end in and of itself. The harlot plies her trade to earn money. There is nothing wrong with the ends – making a living. It is the means that is wrong. The harlot despises herself for the acts in which she engages, on the means she feels she has to use. Woe betides a harlot who loses that sensitivity to the depravity of the act itself, as she will no longer have any core, and there will be nothing to work with anymore. Teshuva for such a person becomes an almost impossible task.

This is what happened in Noach's time. Man no longer sinned as a means; the sin had become the end in and of itself². In this state, says HaEmek Davar, people spent all their time working on how to be evil,³ רק רע כל היום. They created an entire legal fabric to ensure that their actions were 'strictly legal'⁴. So pervasive was this

¹ (ו) וינחם ה' כי עשה את האדם בארץ ויתעצב אל לבו: (ז) ויאמר ה' אמתה את האדם אשר בראתי מעל פני האדמה מאדם עד בהמה עד רמש ועד עוף השמים כי נחמתי כי עשיתם: (יג) ויאמר אלקים לנח קח כל בשר בא לפני כי מלאה הארץ חמס מפניהם והנני משחיתם את הארץ: (יז) ואני הנני מביא את המבול מים על הארץ לשחת כל בשר אשר בו רוח חיים מתחת השמים כל אשר בארץ יגוע: אור החיים ו ה: וינחם ה' פירוש בחינת הרחמים תחפוץ שלא תהיה הבריאה כדי שלא להפך המדה ולא מפני זה תשולל הבריאה:

ובהמשך כתוב: (ח: א) ויזכר אלקים את נח ואת כל החיה ואת כל הבהמה אשר אתו בתבה ויעבר אלקים רוח על הארץ וישכו המים: ושם כתב רש"י: ויזכור אלקים - זה השם מדת הדין הוא ונהפכה למדת רחמים ע"י תפלת הצדיקים ורשעתן של רשעים הופכת מדת רחמים למדת הדין שנאמר (בראשית ו) וירא ה' כי רבה רעת האדם וגו' ויאמר ה' אמתה והוא שם מדת רחמים:

² בית הלוי ו ה: ... בגמרא מס' ע"ז (דף י"ז) אמרו שם כל זונה שנשכרת לסוף היא שוכרת שנאמר (יחזקאל טו) ובתתך אתנן ואתנן לא נתן לך... וגם הזונה בעצמה... ותאמר כי הוא דבר משוקץ ומתועב רק כל כוונתה בזה הוא הרווחת ממון לפרנסתה... והלא השתדלות והשגת הפרנסה והממון בעצמו אינו דבר רע כי כן הוא מנהגו של עולם אם יהיה בהשתדלות באופנים וממוצעים הנאותים רק היא בחרה באופן בזוי כזה, אבל עיקר תכליתה בזה הוא לדבר הראוי לאנשים להשתדל בו.

... אבל אח"כ כשנתרגלה בהעבירה אזי העבירה מטמסת הלב ונעשית קשורה בו ככלב עד שלבסוף עצם של מעשה העבירה זו הוא לה לתכלית המבוקש לה. ועוד אדרבה תפוזר גם כל ממונה רק למען תשיג את התיעוב שבעצמה היתה מואסת בו מקודם ... וכן הוא דרכו של היצירה בכל החסאים, ... והנה כל זמן שהאדם לא נתקשר לעצם החטא רק כוונתו לתכלית אחר אזי בנקל לו לשוב בתשובה כשיתבונן מעט ויראה בעיניו כי שקר בימינו וכל מה שחשב להשיג בעבירה לא ישיגו ולא יצמח לו שום טובה תכליתית מהחטאים רק הרה עמל וילד שקר, ישוב ממעשיו הקודמים. ועוד כי כל עוד שהשכל בעצם אינו מקולקל מצד עצמו והוא מכיר ברע... ואינו אומר לרע טוב, ואז יתכן לו שישוב בתשובה ולהגביר שכלו על החומר ושכלו יעוררו לשוב. אבל אח"כ שהרע בעצם הוא תכליתו והענין המבוקש לו הרי כבר נתקלקל שכלו בעצם ואומר לרע טוב הרי אין לו בעצמו מי שיעוררו לשוב וע"כ הוא רחוק מתשובה.

³ העמק דבר ו ה: רק רע כל היום. ידוע דרע הוא בין אדם לחבירו. העיד הכתוב איך שהאדם אבד כ"כ דעת אנושי עד שכל מחשבותיהם ה' איך להרע לאחרים. וממילא היו גרועים גם מחיות באשר אין בהם דעת כ"כ להזיק כמו אדם. וגם בחיה אין המדה באה ע"י קלקול אלא בטבעה הוא לטרודף כדי צרכו משא"כ אדם שהגיע לידי כך. הוא מצד השחתת הטבע ונעשה בהרגל כמו טבע השני להזיק כל האפשר. וע"ע מש"כ בס' ויקרא כ"ה מ"ז ולהלן פ' נח שביארנו דהשחתת הדעת בתאוה מביא אח"כ דם להיות רק רע בין אדם לחבירו:

⁴ R Scheinbaum, Peninim on the Torah, vol 5, pg 9: The Oshrover Rebbe explains that they derived no material benefit from the fruits of their theft. Their thievery always remains within the parameters of legitimacy, since they stole less than the value of a prutah, a coin

momentum that the very moral fabric of nature itself began to break down,¹ כי השחית כל בשר. This is where hope of Teshuva was lost.

In this environment, Noach became potentially the greatest man ever to live on earth². In fact HaSh-m initially planted Moshe Rabeinu's neshama into Noach³ (Noach's name comes from the word Menucha, for just as the Shabbos menucha provides a unification of all the fragmented elements of the world, so to was Noach's potential⁴.)

Although he stood passively by his Ark for 120 years, rebuking the generation, Noach never went out on an active campaign to change the world. He thought himself not strong enough to influence those around him without being influenced himself⁵. Nor did he believe in himself sufficiently; he was מקטני אמנה in his ability to effect changes in others⁶. Therefore, although Noach had originally been very active in engaging and improving society⁷, he later separated himself from them, living the life of a scholarly recluse. To protect himself, Noach decided he had to go all the way in his isolated spirituality, becoming a truly righteous man.⁸

designated as the minimum standard for them. They stole for the specific purpose of stealing, but they were careful to stay within the boundaries of the laws. Indeed, they performed every form of abominable activity, but they found a heter, permission of their evil behavior. [In fact, they] defined their iniquity as culture and enlightenment. ... One who steals less than the value of a prutah indicates that he sins only for one purpose- to challenge HaSh-m! This is the pasuk's interpretation, "And the earth was corrupted before Hash-m." Only "before Hash-m", Who knows what is in the recesses of everyone's mind was it considered corruption. Their corruption was defined by the senseless stealing, rather than the Halachic limitations. It was this form of immorality that sealed their fate.

¹ בית הלוי ו ה: פרשת נח וירא אלקים את הארץ והנה נשחתה כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ. אמרו במס' סנהדרין (דף ק"ח) מלמד שהרביעו בהמה על חיה וחיה על בהמה וכולם על אדם ואדם על כולם, ובמדרש רבה פרשת בראשית (כח ח) אמר דכלם קלקלו מעשיהם הכלב הולך אצל זאב והתרנגול אל הטווס הה"ד כי השחית כל בשר את דרכו. ... [ופירוש הדבר הוא ש]אפי' אם חוטא בצינעא בינו לבין עצמו מ"מ ע"י המשכו אחר איזו תאוה הוא מגביר כחה של התאוה הלזו עד שמשריש זה בטבע של כל הברואים ובהעולם להיות טבעם נמשך לזה יותר ממה שהיה מקודם, כי כן יסד מלכו של עולם בהטביעו טבע לכל בריותיו להיות טבעם נשתנה ונמשך אחר מעשה האדם והרגלו, ... וכן היה בדור המבול שהגבירו כל כך התאוה להזדקק לשאינם מינם עד שנעשה כן בטבע ונתחדשה זאת הטבע גם להבהמה לעשות כן. וזהו שאמר הכתוב וירא אלקים את הארץ והנה נשחתה כי טבע הארץ בעצם נשחת עד כי השחית כל בשר את דרכו גם הבהמה. ע"ש שהאריך מאד

² ו ט (ריש הפרשה): אלה תולדות נח נח איש צדיק תמים היה בדרתיו את האלקים התהלך נח מדרגת האדם: בשעה אשר השחתת האדם כבר הגיעה לקצה האחרון ... בה בשעה נמצא גם אדם אחד אשר רוח הזמן לא בעתתו וגו' בראשית ו (ח) ונח מצא חן בעיני ה': (ט) אלה תולדות נח נח איש צדיק תמים היה בדרתיו את האלקים התהלך נח: (כב) ויעש נח ככל אשר צוה אותו אלקים כן עשה:

³ הקב"ה שתל למשה בימי נח ולא אצלת, לכך בפעם הראשון נקרא איש צדיק ואח"כ איש אדמה

⁴ זוהר, עא

⁵ בראשית ו ט: את האלוקים התהלך נח - שפתי חכמים (ד) על רש"י שם

⁶ Kedushas Levi who asks, like the Shem MiShmuel, how could Noach be a Tzadik and be Mikatnei Emunah if he was a Tzadik. Do we not say, Tzadik BeEmunaso Yichyeh?

⁷ מדרש תנחומא בראשית יא: קודם שנולד נח... היו זורעים חטים וקוצרים קוצים ודרדרים, כיון שנולד נח חזר העולם לישובו... נולד נח התקין להם כלי מחרישה וכלי מלאכה

⁸ מדרגת האדם תקופות העולם ב (בחכמת המצפון דף ק - קכב): בשעה כזו אי אפשר לבחור לא בצוננין ולא בפורשין אלא בחמין. כי אם לא ישתדל להשיג את המדרגה היותר גבוהה ההבל העולמי בהכרח ימשכו מטה מטה

This seems like a reasonable position, for we are not allowed to engage in caring for others if in the process we will be undermining our own spirituality.

But Noah's approach fails. He starts out as an איש צדיק and, after all his glorious separation, meditating and praying to G-d, he ends as an איש אדמה.¹

Noah made a common mistake, thinking that although we are required to give spiritually to others, that this is in tension with our own growth.

Indeed, had he been around, he could have pointed to the price Avraham Avinu paid for his outreach work to the world. Avraham did not reach the mystical heights of many of his ancestors, of Chanoch, Shem and Eiver². Instead he engaged in Chesed, both physical and spiritual. It is a messy business and time consuming to run out, wash the dust off the feet of your guests, and prepare meals for them³.

Yet, it was just this that led to Avraham becoming the Father of our people. Just when he seemed to be giving up the most from the Noah perspective, he was actually achieving his greatest heights. As the Chasam Sofer put it, Avraham saw that G-d did not need another Malach in the world.⁴ And he consciously learned from Noah that Noah's was not the way⁵. To quote the Chovos Halevavos:

... And even if a person were to be close to the angels ...this is not as worthy as the merits of one who shows his fellow man the good and right way, and who sets the evil on a straight path in serving G-d; for such a person's merits will be multiplied because of the merits of those he helped, increasing as they accumulate merits over time⁶.

¹ ט"כ: ויחל נח איש האדמה ויטע כרם
² שו"ת חתם סופר הקדמתו לשו"ת יורה דעה הנקראת פתוחי חותם: כי באמת גם לפניו היה היו יחידי סגולה אשר ידעו את ה' ודעת דרכיו יחפצו ובאהבתו ישגו תמיד. מי לנו גדול מחנוך אשר מעוצם תשוקתו ודביקותו בה', נתפרדה החבילה חברת ארבע היסודות, חדל מלהיות אדם ונתעלה להיות כאחד מצבא מרום העומדים את פני המלך לשרתו: [ואיננו כי לקח אותו אלקים] ולא מצינו באברהם אע"ה שנזכר עפירותיו כל כך
³ חתם סופר שם: אך לא מצד פחיתות וחסרון נפשו לא הגיע אל המעלה הזו, לא, כי אם אאע"ה היה עושה כאשר עשה חנוך להתבודד עצמו מחברת בני אדם התעלה גם הוא להיות ממלאכי א-ל.
⁴ חתם סופר שם: ולמה זה חיבה יתירה נודעת לאברהם אע"ה משאר אבות העולם שקרא אותו המקום בשם אוהבו? בירור ענין זה נודע לנו ממאמר השי"ת [בראשית י"ח]: כי ידעתי למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך ה' וגו' [ידעתי פי' רש"י לשון חבה]. הורה בזה כי נפלאות אהבת ה' לאברהם אע"ה על שלילת דעת את העם וקירבם לעבודתו, והיא שעמדה לו יותר מכל מעשה הטוב וזכות הנפש אשר היה לו לעצמו, ... ואשר לא עשה כן, הוא כי התבונן בחכמתו כי לא באלה חפץ ה' שישלים האדם את נפשו לבד. ואת אנשי דורו ישאיר אחריו תרבות אנשים חסאים ומכעסי ה', כמקרה אשר קרה לדורו של חנוך ודור המבול, הנסיון הזה לימד אותו כי טוב לאדם למעט בהשלמת נפשו, למען רבות כבוד ה' למעט את מורדיו ולהרבות עבדיו ויודעיו. כי מה יתן ומה יוסיף האדם אם יוסיף מלאך אחד על אלפי רבבות מלאכי מעלה, הלא ה' בורא וממציא כהנה וכהנה חדשים ובקרים. ואם כה יעשו יחיד סגולה בכל דור ודור, ימצא אחד מני אלף קדש לה' ורוב העולם מקולקל. הארץ תשם מרעת יושביה וחפץ הבריאה תשאר מעל... והאוחז במדה זו מראה אהבתו אל ה' ביתר שאת וביתר עז, כי מדרך אוהב את המלך להתאמץ ולהשתדל בכל האפשר להכניס בני אדם תחת עול מלכותו. ולהרבות לו עבדים כיד המלך, ויען כי זכה אאע"ה למדה זו טרם ציוה ה' עליה. רק משכלו ומדעתו עמד בראש כל חוצות, בנה מזבחות וקרא בשם ה'. העמיד תלמידים הרבה, את הנפש אשר עשה בחור, לכן לו יאות להקרא אוהבו של המלך ית"ש, זרע אברהם אוהבי, וכגמול נפשו השיב לו ה' וחלף אהבתו אל ה' היה אהבת ה' אליו, וזהו שהודיענו ית"ש באמרו כי ידעתי [אהבתיו] למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך ה'".
⁵ חתם סופר, שם: ואשר לא עשה כן, הוא כי התבונן בחכמתו כי לא באלה חפץ ה' שישלים האדם את נפשו לבד. ואת אנשי דורו ישאיר אחריו תרבות אנשים חסאים ומכעסי ה', כמקרה אשר קרה לדורו של חנוך ודור המבול, הנסיון הזה לימד אותו כי טוב לאדם למעט בהשלמת נפשו, למען רבות כבוד ה' למעט את מורדיו ולהרבות עבדיו ויודעיו.
⁶ רבינו בחיי, חובות הלבבות (שער אהבת השם): ואילו היה קרוב למלאכים במדותיהם הטובות, ומנהגיהם המשובחים והשתדלותם בעבודת הבורא ואהבתם הזכה בו אינם כזכויות מי שמורה בני אדם אל הדרך הטובה ומיישר הרשעים אל עבודת הבורא שזכויותיו נכפולות בעבור זכויותיהם בכל הימים ובכל הזמנים."

The Tanchuma puts it even more strongly:

One who ... says, "Why should I bother with the community ... Just let me live my life in peace" – destroys the world!¹

The Sages also contrast Noah to Moshe Rabbeinu. Noah started out as an איש מצרי and ended an איש שדה. Moshe, on the other hand, started out as an איש מצרי and ended an איש אלוקים. The difference, says the Meshech Chochma was the same as our theme. Moshe Rabbeinu gets brought up in a totally assimilated environment – an Egyptian man. But his deep caring for his fellow Jew, risking his life to kill an Egyptian tormentor, turned him into a holy man².

This is nothing but counter-intuitive. Is there no boundary in helping others to protect oneself from their negative influence? However, even by that standard, Noah fails. Perhaps there are situations where we cannot help someone, but we should always feel their pain. Noah fails this test as well. We do not see him pleading with G-d to save the world for the sake of the few Tzadikim as Avraham Avinu desperately appealed on behalf of Sedom and its co-cities, and as Moshe Rabbeinu later did on behalf of the Jewish people³. Noah cried after he exited the Teivah and saw the destruction of the world. By then it was too late⁴.

Noah's starting point should have been, 'I have to do something. I must reach out. And if I am not strong enough, I must work on myself until I am strong enough. And I must work on myself fast. There is no time.' The first question anyone should ask himself upon seeing someone else in need is, 'What can I do?' (and not merely, 'What can be done?') There is not always a good answer to this. However, someone who doesn't instinctively reach out has yet to internalize the spiritual pain of the other, and because the other is far from G-d, he has not internalized G-d's pain either.

HaSh-m, realizing that Noah was lacking a mature sense of giving, gave him a fabulous opportunity to correct this. For a year, in the purifying atmosphere of the

¹ במשלי (כט ד) מלך במשפט יעמיד ארץ – ואיש תרומות יחרטנו ועל סיפא דפסוק (ואיש תרומות יחרטנה) כתב התנחומא (משפטים ב): אם משים אדם כתרומה הזו שמושלכת בזויות הבית ואומר: מה לי בטורח הציבור? ... מה לי לשמוע בקולם? ... שלום עליך נפשי – הרי זה מחריב העולם. וכן אמר החפץ חיים זצ"ל: האומר די לי במה שאני עצמי יהודי והולך בדרכי אבותנו, טועה בעצם ההענין (מובא בספר צדקתם עומדת לעד דף 9)

² משך חכמה פרשת נח (בראשית ט כ – דף ט) ד"ה איש האדמה: במדרש פרשה לו אמר ר' ברכיה חביב משה מנח נח משנקרא איש צדיק נקרא איש האדמה משה משנקרא איש מצרי נקרא איש אלקים הענין דיש שני דרכים בעבודת השי"ת. דרך אחד מי שמייחד עצמו לעבודתו יתברך ומתבודד ויש מי שעוסק בצרכי צבור ומבטל עצמו בשביל הכלל ומפקיר נפשו עבורם א"כ צ"ל לפי המושג (היינו לפי המבט הראשון) שזה שמתבודד יעלה מעלה מעלה וזה ירד מדריגתו ... ובכ"ז מצאנו שנח התבודד ולא הוכיח את בני דורו לכן אמרו עליו שאף הוא היה ראוי לכלייה ורק מתבודד לעצמו היה בכ"ז אחר שנקרא איש צדיק ירד ממדרגתו ונקרא איש האדמה ומשה נקרא איש מצרי שהוכרח לגלות, שזה מורה פחיתות הנפש, מ"מ הואיל ומסר עצמו על ישראל בהריגת מצרי נקרא איש אלוקים, שהגיע לתכלית השלמות מה שיוכל האדם להשיג וגו'

³ זהר ח"א סז: בא וראה מה בין משה לבין אחרים, משה, כשאמר לו הקדוש ב"ה "ועתה הניחה לי וגו' ואעשה אותך לגוי גדול" (שמות לב, י) אמר משה, וכי בשביל טובתי הפרטית אעזוב דינים של ישראל? "ויחל משה וגו'", נח, מכיון שאמר לו הקדוש ב"ה שיציל אותו בתיבה, לא ביקש רחמים על העולם ונאבדו. שם סז

⁴ כשיצא מן התיבה וראה את העולם חרב, התחיל לבכות לפניו ואמר, רבונו של עולם, אתה נקרא רחום, היה לך לרחם על בריותיך, השיבו הקדוש ב"ה, רועה שוטה, עכשיו אתה אומר זאת? למה לא אמרת זאת בשעה שאמרתי לך "כי אותך ראיתי צדיק לפני" וגו' [אמר הקב"ה: "אמרתי לך זאת בכדי שתבקש רחמים על העולם, ואתה מכיון ששמעת שתנצל בהתיבה התעלמת מלבקש רחמים, ועכשיו אתה פותח פיך לדבר לפניי" כיון שראה נח כן, התחיל להקריב קרבנות. זהר ח"א רנד]

תִּיבָה¹, Noach worked only on his חֶסֶד². The Gemora Sanhedrin describes how Noach had to feed each animal an exact amount of food of a particular type, according to a specific schedule for each one³. Moreover, Noach was required to give all this food exclusively from his own possessions⁴. What Noach was really doing was reconstructing a whole world. Indeed, the Ark was built to resemble the world⁵, and Noach had invested a whole lifetime, 120 years, in building it.

The מִבּוֹל was like the primordial waters coming to cover the earth and purify it once more⁶, just as a mikvah of water purifies the one immersing in it. The ark was the dry land, the place where man can serve his maker. It was made clear to Noach that the world depended on his chesed, on his walking in G-d's ways. Otherwise the world had no purpose. This was brought home to him when, by being slightly off in his schedule for the lion, the lion whacked him with his tail⁷. At that point, Noach's life and the future of the world were literally in danger.

Yet in the end, Noach didn't get it. The moment he left the Ark he erred in just this area of his Tikun. He planted a vineyard, taking care of his own needs first. The verse says:

ט כ: ויחל נח איש האדמה ויטע כרם

¹ קינים תעשה את התיבה (בראשית ו' יד) אמר רבי יצחק מה הקן הזה מטהר את המצורע, אף (אתה) תיבתך מטהרתך. (בר"ר כח, ט)

התבה: (יד) עשה לך תבת עצי גפר קנים תעשה את התבה וכפרת אתה מבית ומחוץ בכפר: (טו) וזה אשר תעשה אתה שלש מאות אמה ארך התבה חמשים אמה רחבה ושלשים אמה קומתה: (טז) צהר תעשה לתבה ואל אמה תכלנה מלמעלה ופתח התבה בצדה תשים תחתים שנים ושלשים תעשה:

² "שתולים בבית ה' בחצרות אלו קינו יפריחו" ... זה נח, ששתלו הקב"ה בתיבה. (בר"ר כו, ב) (לא תיבת הגנה גרידא, אלא "בית ה'" - בית אולפן לתורת חסד. נ"ל שזהו "פ"ה ה' באלוה)

³ לב אליהו: וכן במדרש שו"ט תהילים ל": כאשר (אברהם אמר) למלכי-צדק (שם בן-נח) כיצד יצאתם מהתיבה? אמר לו, בצדקה שהיינו עושים. אמר לו אברהם וכי מה צדקה היה לכם לעשות, וכי עניינים היו שם, והרי לא הייתם שם אלא נח ובניו, ועל מה הייתם עושים את הצדקה? אמר לו, על החיה והבהמה והעוף. לא היינו ישנים כל הלילה, אלא היינו לפני זה ולפני זה. פעם אחת איחרנו עצמינו ויצא אבי משובר. מדרש נחומא נח ט כל אותם שנים עשר חדש, לא טעם טעם שינה לא נח ולא בניו, שהיו זקוקים לזון את הבהמה ואת החיה ואת העופות, יש בהמה אוכלת לשתי שעות בלילה ויש אוכלת לשלש שעות מדרש שו"ט צא, ח: כל שנים עשר חדש היה נח מדייש על הנחשים ועל העקרבים ולא היו מזיקים אותו יצא העכבר מן הנקב, והלך לו אל נח ואמר לו, עשה עמי צדקה ותפור לחיי שקרע לי החתול אויבי, הביא לו שער מזנב החזיר ותפור לו סנהדרין קח: הזיקית הזאת לא ידע נח מה מאכלה, פעם אחת ישב ופלח רימונים, נפל תולעת משם ואכלה, מכאן ואלך היה אוגד קוצים וכשהתלעו היתה אוכלת

⁴ כלי יקר מדכתיב (בראשית ו כא): קח לך - משמע משלך

⁵ מהר"ל, גור אריה, פר' נח, ד"ה יש אומרים חלון: התיבה ... היתה דומה לכלל בעולם. ולפיכך היה לה תחתונים, שניים, ושלשים, כמו ששיש לכלל עולם שלושה עולמות ... וכדי שלא יהיה חסר מאור קבע בה אבנים דומים לשמש ולירח ולכוכבי השמים

⁶ Similarly, Daas Zekeinim MiBaalei HaTosfos point out that in the pasuk

ז א: ויזכר אלוקים את נח ואת כל החיה ואת כל הבהמה אשר אתו בתבה ויעבר אלוקים רוח על הארץ וישכו המים
that the רוח אלוקים which was על רוח אלוקים that is being talked about here is the same רוח אלוקים at the beginning of Bereishis. פני המים

⁷ אותה ענה אמר אברהם, מה אלו, אילולא צדקה שעשו עם בהמה חיה ועוף, לא היו יוצאים משם, ובשביל שאיחר עצמו, קיבל שכר ונשבר - אני אם אעשה עם בני אדם, על אחת כמה וכמה. באותה שעה, נטע 'אש"ל' בבאר שבע - אכילה, שתיה, לינה. (מדרש שו"ט תהילים ל"ז)

Rashi tells us that ויחל means that he went out of his *Kedusha* and made himself more secular¹. The next verse testifies to this. It says:

ט כא: וישת מן היין וישכר ויתגל בתוך אהלה

The Maharal in the Gur Aryeh says that ויתגל means that Noach put himself into exile. Exile and revealing oneself (ויגלה) come from the same root. Exile is a loss of touch with one's deeper spiritual self, a move towards relating to the surface, to that part of oneself which is revealed.

Noach failed to actualize his deeper potential, even though by our standards he remained a great man². The thought is a frightening one – that a man who saw his every action as a fulfillment of the word of G-d³ could get it so wrong⁴. The world had to move on to Avraham Avinu, for a third beginning, after Adam HaRishon and Noach. Hence each one of the first three parshios of Bereishis deals with one of these beginnings⁵.

¹Some of the commentators, however, translate ויחל as 'started' i.e. Noach was the first to plant a whole vineyard as opposed to individual vines. (Ramban, Ibn Ezra)

²And hence there are other, less negative interpretations of the verses which were brought above. For example, Ish HaAdama can mean simply that he was skillful in the art of working the earth (Ibn Ezra), or someone who is concentrated on cultivation rather than urban development (Ramban). See also the note above on the word VaYachel.

³"אני פי מלך שמור וגו'" (קהלת ח, ב) - כיוון שיבשה הארץ כו', אמרו לו בניו לנח, נצא לנו, אמר להם נח, חס ושלום, ברשותו של הקב"ה נכנסנו, וברשותו של הקב"ה נצא. כיוון ששמע הקב"ה כך, מיד נתן להם רשות". (תנחומא ח, טז: ועי' גם בר"ר לד, ד) (וכמו שכתוב בהמשך (בראשית ח יג: ויסר נח את מכסה התיבה וירא והנה חרבו פני האדמה ... וידבר אלוקים אל נח לאמר צא מן התיבה וגו' .)

⁴Astonishingly, the Teivah was nearly used by Haman to hang Mordechai and it was only the Zechus of Avraham Avinu which saved us:

"... והיה המן מבקש קורה של חמישים אמה ולא מצאה, אלא קורה שהיתה בביתו. שהיה בנו פרשנדא, הגמון בקרדוניה, ונטל נסר אחד מתיבתו של נח כו'". (ילקוט ש בשלח רנ"ו)

"כתיב: 'יעשו עץ גבוה חמישים אמה ... ויתלו את מרדכי עליו' והקב"ה צווח, לא יהיה קלוסון (כפקודתם) ומה אני עושה לאברהם (דכתיב ביה) (בראשית יח, ח) והוא עומד עליהם תחת העץ (ויאכלו) ... ההוא אמר ולא יעשה?". (שם)

⁵Similarly, Parshas Bereishis and Parshas Noach both end with Noach and Avraham (the subject of the next Parsha) respectively.

2. The Seven Noachide Mitzvos

SUMMARY:

The First Man (and Woman) received a prophetic revelation to keep six of the Noachide mitzvos. After Noach left the Ark, eating meat became permissible. At that stage, a seventh law, that of not eating the flesh of a living animal, was added to נח. Since this completed these laws, and since, after the flood, civilization began anew, these Mitzvos are called Noachide Laws. These are to establish a system of justice, not to serve idols, not to curse G-d, not to murder, commit adultery, steal or eat the limb of a living creature. The Ran adds that besides these 7 commandments, non-Jews are also commanded to do two positive Mitzvos, to give charity and to do work on Shabbos.

Noachide laws feature prominently in the Chumash. The judgment of the generation of the flood was sealed on theft, and the other major sin of the time was sexual immorality, both Noachide Mitzvos. Later on, when Shimon and Levi murdered all the males of Shechem over the defilement of their sister Dinah, we see that they were never accused of murder. This was because the inhabitants of Shechem were חייב מיתה for failing to establish a system of justice and try Shechem for his kidnapping and having relations with Dinah.

The Seven Noachide Laws reflect a baseline of civilized behavior. They are therefore relevant for all mankind through all times. The Jews were also commanded to keep the 7 Noachide Mitzvos until Maamad Har Sinai. At that stage, their acceptance of the Torah superseded the Noachide laws.

Three of these laws, גילוי ערויות, ברכת ד' וע"ז, are between Man and G-d, while another three, גזל ודינים ושפיכות דמים, are between man and his fellow man. The last, אבר מן החי, addresses man's base passions. Each one of the man-to-G-d Mitzvos are matched with one of the man-to-man Mitzvos. These three pairs then translate into one of the three dimensions of man, his soul-intellect, his body and a combination of both (Maharal). The remaining Mitzvah, אבר מן החי, comes to harness man's desires.

	<i>Man to G-d:</i>	<i>Man to Man:</i>
Soul-Intellect	ע"ז	דינים
Body	גילוי ערויות	גזל
Soul-Body	ברכת ד'	שפיכות דמים
Desire		אבר מן החי

Besides the Noachide Laws, a non-Jew is obligated in every other natural law or law which conforms to straight logic, something akin to natural law. No legal system can detail every situation which is likely to arise. Therefore, it is also required of non-Jews that they develop their minds in order to apply them to serving HaSh-m and through this to add appropriate rules. According to this, for example, Noachides would be commanded in honoring their parents, for every society is capable of appreciating the importance and the correctness of doing this. In fact, when the nations of the world heard the Jews being commanded in Kibud Av Ve'em, they recognized the truth of the Ten Commandments, a recognition which many nations give expression to until this day.

Since these seven laws are considered minimum standards of the human race, a Noachide who does not keep any of these laws gets the death penalty. They are considered so obvious that he does not need warning, and only one witness is required.

The Seven Noachide Laws are really general principles which translate into many details and ultimately into a comprehensive system of laws, values and instructions. For example, it is prohibited for a non-Jew to learn תורה. This is either an act of theft or a sub-category of an illicit relationship. (Although Noachides may not be taught the details of the Torah, they are considered holy and praiseworthy for studying those parts of the Torah and the Talmud which affect them.) There are as many as 66 separate מצוות in which Jews are commanded that have parallels subsumed under the seven Noachide laws.

The most comprehensive of the Noachide laws is the law of justice. In its narrower sense, this law requires the establishment of courts, laws of evidence, etc. However, some commentators understand this as a requirement to establish a comprehensive legal system. This would include laws relating to financial relationships between people, e.g. laws of theft, of hiring, renting and custodianship, of damages, loans, etc.

A non-Jew who keeps these Seven Mitzvos is called one of the righteous of the gentiles of the world (מחסידי אומות העולם) and receives a portion in the World to Come. Judaism is therefore unique in the opportunities it gives to those who are not of its own faith and nationality. While Jews cannot choose whether they are going to be Jewish or not, a non-Jew has a choice. He can remain a non-Jew, keep the Seven Mitzvos and get Olam Haba this way, or he can choose to convert, become a Jew and get his Olam Haba that way. In addition, a non-Jew who accepted the 7 Noachide commandments in the time of the יובל (in front of a בית דין) was called a גר תושב and was entitled to live in the land of Israel. The Jews were obligated to guarantee the welfare of such a non-Jew.

In 1900, Rabbi Elijah Benamozeg of Leghorn (Livorno) wrote to Frenchman Aime Palliere as follows: "Can it be imagined for a single moment that after having concerned Himself for so long with the descendants of Noah, G-d would give a special Law to the Jews as his 'Kingdom of Priests' and then not trouble Himself further about the rest of the human race? Would He thus leave them totally abandoned, without revelation and without law, abolishing His ancient Noachide bond with them, so that they must rely for long centuries on their own poor reason? Not even a mortal man would behave in such a way..."

Though few in number, Noachides have always existed. Under Imperial Rome there were so many that the Roman government gave them special status in law. Another wave of interest began after the time of the Reformation, when the Thirty Years War destroyed the old Catholic order. The center of this interest became Holland, where Jewish refugees from Spain became close to the Dutch citizens who had fought to expel the Spanish governors from their tiny country. Rabbinic scholars discussed with the Dutch all the issues that confronted them in establishing their small state and securing its prosperity. Artists such as Rembrandt joined in this discussion too, painting many portraits of the rabbis themselves.

At this time several great jurists came to research the Noachide Laws as a part of their effort to establish natural law as a basis for international law. John Sheldon of England wrote a whole book on the subject, and Hugo Grotius, the great Dutch jurist, referred to the Seven Noachide Laws as proof that there have always been natural laws.

There is even a USA congressional law recognizing the Noachide laws as “the bedrock of all civilization”

DETAIL:

1. דינים¹
2. ברכת השם²
3. עבודה זרה³
4. שפיכות דמים⁴

5. גילוי עריות⁵
6. גזל⁶
7. אבר מן החי⁷

¹סנהדרין דף נו ע"ב: והתניא כשם שנצטוו ישראל להושיב בתי דינים בכל פלך ופלך ובכל עיר ועיר כך נצטוו בני נח להושיב בתי דינים בכל פלך ופלך ובכל עיר ועיר אלא אמר רבא האי תנא תנא דבי מנשה הוא דמפיק ד"ך ועייל ס"ך דתנא דבי מנשה שבע מצות נצטוו בני נח עבודה זרה וגילוי עריות ושפיכות דמים גזל ואבר מן החי סירוס וכלאים רבי יהודה אומר אדם הראשון לא נצטווה אלא על עבודה זרה בלבד שנאמר ויצו ה' אלקים על האדם רבי יהודה בן בתירה אומר אף על ברכת השם ויש אומרים אף על הדינים

²מאירי סנהדרין דף נו ע"א: בן נח מצווה על ברכת השם כישראל ואינו נהרג אלא בסייף שרוב מיתות בני נח בסייף כמו שיתבאר ואפילו לא בירך את השם המיוחד אלא אחד מן הכנויים שהזכרנו למעלה שאין נחקקין נהרג מה שאין כן בישראל שאינו נהרג אלא כ"כ בירך שם המיוחד אם באחד מן הכנויים לדעת גדולי המחברים או דוקא בשם המיוחד עצמו שדעת שאר המפרשים אם אף בלא שם ובלא כנוי לדעת גדולי הרבנים אלא שאם בירך את הכנויים לוקה שהרי נאמר אלקים לא תקלל ואלקים מן הכנויים הוא ולדעת המצריכים בישראל שם בשם בבני נח מיהא פוסקין שכשם שבני נח חייבין על ברכת הכנוי כך חייבין בקללה לבד אף על פי שלא בירך שם בשם שלא נאמר דין שם בשם אלא על ישראל וכן נראה מלשון גדולי המחברים אף על פי ולא כתבוה בפירוש וכן נראה שהרי שם בשם למדוהו למעלה מבנקבו שם ועליו נאמר כגר כאזרח למעט בני נח:

³סנהדרין דף נו ע"ב: ויצו זו עבודה זרה מאי משמע רב חסדא ורב יצחק בר אבדימי חד אמר סרו מהר מן הדרך אשר צויתם עשו להם וגו' וחד אמר עשוק אפרים רצוק משפט כי הואיל הלך אחרי צו מאי בינייהו איכא בינייהו עובד כוכבים שעשה עבודה זרה ולא השתחוה לה למאן דאמר עשו משעת עשייה מחייב למאן דאמר כי הואיל הלך עד דאזיל בתרה ופלח לה סנהדרין דף נו ע"ב: עבודה זרה וגילוי עריות דכתיב ותשחת הארץ לפני האלקים ותנא דבי רבי ישמעאל בכל מקום שנאמר השחתה אינו אלא דבר ערוה ועבודת כוכבים ... עבודת כוכבים דכתיב פן תשחיתון ועשיתם וגו' סנהדרין דף נו ע"ב: והתניא בעבודת כוכבים דברים שבית דין של ישראל ממיתין עליהן בן נח מזהר עליהן

⁴סנהדרין דף נו ע"ב: שפיכות דמים דכתיב שופך דם האדם

סנהדרין דף נו ע"ב: רבי ישמעאל אמרו אף על העובדין ... דכתיב שופך דם האדם באדם דמו ישפך איזהו אדם שהוא באדם הוי אומר זה עובר שבמעתי אמו ותנא קמא תנא דבי מנשה הוא דאמר כל מיתה האמורה לבני נח אינו אלא חנק ושדי ליה האי באדם אסיפיה דקרא ודרוש ביה הכי באדם דמו ישפך איזהו שפיכות דמים של אדם שהוא בגופו של אדם הוי אומר זה חנק

⁵רש"י סנהדרין דף נו ע"א: וגילוי עריות - כולן חוץ מנערה המאורסה, דכתיב (בראשית כ) גבי אבימלך הנך מת על האשה אשר לקחת והיא בעולת בעל, בעולת בעל יש להם, נערה המאורסה אין להם:

סנהדרין דף נו ע"ב: עבודה זרה וגילוי עריות דכתיב ותשחת הארץ לפני האלקים ותנא דבי רבי ישמעאל בכל מקום שנאמר השחתה אינו אלא דבר ערוה ועבודת כוכבים דבר ערוה שנאמר כי השחית כל בשר את דרכו וגו'

⁶סנהדרין דף נו ע"ב: גזל דכתיב כירק עשב נתתי לכם את כל ואמר רבי לוי כירק עשב ולא כירק גנה

סנהדרין דף נו ע"ב: לפחות משהו פרוטה ... כותי בישראל ... בר מחילה הוא ... כותי בכותי כיוצא בהן כיון דלאו בני מחילה נינהו גזל מעליא הוא

⁷סנהדרין דף נו ע"ב: אבר מן החי דכתיב אך בשר בנפש דמו לא תאכלו

סנהדרין נ: תוספתא ע"ז פ"ט; רמב"ם פ"ט ה"א וזה לשון הספר החינוך ס תנב ס"ק יב: ודעת הר"ם שם דבן נח מזהר הן על אבר מן החי כישראל. והכסף משנה בה"א תמה עליו הא פסק בפ"ד ממאכלות אסורות ה"ו כר' יוחנן דבשר מן החי חייב משום לאו דטרפה, ואמאי יהיה בן נח מזהר עליו הא אינו מזהר עליו, הא אינו מזהר על הטרפה, ועיין בלחם משנה שם מה שתייר. גם פוסק הר"ם ... דעל עוף אין בן נח נהרג עליו ... ועיין בכרתי ופלתי ס' סב (פלתי אות ב) שדעתו בדעת הרמב"ם דסובר דאינו מזהר כלל. ... ועל אבר מן החי של שרצים כולם סוברים דאין בן נח מזהר וגו'

The Ran adds that besides these 7 commandments, non-Jews are also commanded to do two positive Mitzvos, to give charity¹ and to do work on Shabbos². (There are other Mitzvos about which there are various opinions as to whether בני נח may be חיוב or not³. They include ⁴סירוס, ⁵כשוף, ⁶כלאים, ⁷חלול שבועה, ⁸פרו ורבו, ⁹הכאת

¹A is obligated to give צדקה (ד"ה ויצו) but is not obligated to give (ר"ן, there). According to the Ran, this is one of two positive commandments obligatory upon a בני נח.

² The Ran (סנהדרין נ: ד"ה ויצו) states that only negative commandments but not positive commandments are included. Rav Shach זצ"ל, explains that too every monetary law included under דינים is a negative prohibition, whereas the רמב"ם who gives a much more limited scope to דינים will hold like:

רש"י סנהדרין נ"ט. ד"ה ומשני קום עשה בריש העמוד

The Ran there explains that the prohibition against keeping Shabbos, although phrased negatively (לא ישבות), is really a positive commandment in that it requires the non-Jew to get up and do something positive, i.e. to do work. Concludes the Ran:

נמצא בני נח חייבים על שבע מצוות לא תעשה... וחייבין נמי על שני מצוות עשה והם הצדקה ולא לשבות. חזון איש אמונה ובטחון (פ"ו ס"ק ב נבואה): וכשנברא אדם הראשון נברא בכח נבואי, ואז נצטוו מכח הנבואה שבע מצוות בסוד מרע ועוד מצוות בקום ועשה, הבורא העמידו על אמיתות סוד העולם וגו'

The prohibition for a non-Jew to work on Shabbos is considered a positive mitzvah, because the non-Jew is being told to do something active:

סנהדרין נח: נכרי ששבת חייב מיתה שנאמר (בראשית ח) ויום ולילה לא ישבתו רש"י: דאבני אדם נמי קאי

מהר"ל דרך החיים פ"ה מ"ט: ודבר זה אין ראוי לבן נח מפני שאין להם השלימות בפועל והם בכח ולא בפועל לכך ראוי להם התנועה התמידות וזה אמרם ז"ל במס' סנהדרין (נח): נכרי ששבת חייב מיתה שנאמר יום ולילה לא ישבתו. דגוי ששבת חייב מיתה שמהם אין להקב"ה נייחא אלא על ידי המעשה שעוסקים (פירוש המעשים הטובים) משא"כ בישראל ... אהוב בלא טעם ... מצד השורש ... ומצד מדריגה זו שבעה"ב אין שום נפש מישראל נגחה אלא בלעם שהוא מאומות העולם (ע"ש שמבאר ענין זה ע"פ הקשר שבתפילין

The Binyan Tzion wrote that for a non-Jew to do anything requiring exertion is tantamount to him not keeping Shabbos, even if he does not break any melachos. Additionally, he adds, the time frame for the non-Jew is from the morning until the next morning, not from the morning to the night.

³סנהדרין דף נו ע"ב: רבי חנניה בן (גמלא) [גמליאל] אומר אף על הדם מן החי רבי חידקא אומר אף על הסירוס רבי שמעון אומר אף על הכישוף רבי יוסי אומר כל האומר בפרשת כישוף בן נח מזהר עליו לא ימצא בן מעביר בנו ובתו באש קוסם קסמים מעונן ומנחש ומכשף וחובר חבר ושואל אוב וידעוני ודורש אל המתים וגו' ובגלל התועבות האלה ה' אלקיך מוריש אותם מפניך ולא ענש אלא אם כן הזהיר רבי אלעזר אומר אף על הכלאים מותרין בני נח ללבוש כלאים ולזרוע כלאים ואין אסורין אלא בהרבעת בהמה ובהרכבת האילן

⁴סנהדרין דף נו ע"ב: סירוס דכתיב שרצו בארץ ורבו בה וגו' אמנם אין זה להלכה דכתב בשו"ת פני יהושע (יו"ד סי' יד) הובא השו"ת חתם סופר חו"ס תשובה קפ"ה דרוב פוסקים וממש כולם פסקו דאין בן נח חייב על הסירוס

⁵רמב"ם: בני נח אינם חייבים בכישוף והראב"ד חולק עליו

According to רמב"ם when he stated that the maiden that would offer him and his camels a drink would be his bride (since there is nothing wrong with כשוף, whereas רמב"ם holds that this was not כשוף שם).

⁶סנהדרין דף נו ע"ב: כלאים דכתיב מהעוף למינהו

רמב"ם פ"י מהל' מלכים הל' ו: מפי הקבלה שבני נח אסורין בהרבעת בהמה ובהרכבת אילן בלבד ואין נהרגין עליהן

A Ben Chabla Israel⁵ and לא לתהו בראה אלא לשבת יצרה, חבלת עצמן⁴, מילה³, ישראל² (Noach can also get reward as an אינו מצווה ועושה⁶ for doing certain Torah Mitzvos.⁷)

In several places, the Talmud tells us that all non-Jews are commanded in Seven Noachide Laws⁸. The Seven Noachide Commandments serve as the backdrop of several of the Chumash stories in Bereishis. Rashi tells us that the judgment of the generation of the flood was sealed on theft⁹, and that the other major sin was sexual immorality¹⁰, both Noachide Mitzvos. Theft, the Ramban points out, should have

⁷ בספר חסידים ט' תיז משמע שבן נח מוזהר על שבועת שקר וכתב המקור חסד שם שיתכן דהוי בכלל מגדף כלה"כ (ויקרא יט יב) ולא תשבועו בשמי לשקר וחללת את שם אלקיך וכתב דבפי' האזולאי ט' תקיא כתב דאנו מוזהר

¹ Although non-Jews are not commanded in פרו ורבו נח and אדם הראשון were commanded in today. The principle that whatever is originally a commandment to a בן נח (i.e. before סניי) which was not repeated at סניי, is, after סניי, obligatory upon Jews and not upon non-Jews. Only where repeated at סניי (e.g. the prohibition against eating blood) does the original commandment remain obligatory on non-Jews.

סנהדרין נט. כל מצוה שנאמרה לבני נח ונשנית בסניי לזה ולזה נאמרה לבני נח ולא נשנית בסניי לישראל נאמרה ולא לבני נח

For this reason Noachides are not prohibited in גיד הנשה, even though, according to one opinion, was a בן נח at the time.

² רמב"ם פ"י מהל' מלכים הל' ו': ... ועכו"ם שהכה ישראל אפילו חבל בו כל שהוא חייב מיתה (ואינו נהרג) סנהדרין נח: שנאמר ויפן כה וכה וירא כי אין איש ויך את המצרי

The ר"ן brings two possible sources for this obligation. Either it is included under the prohibition of theft, in which case the prohibition extends to not hitting his fellow non-Jew as well; or it is a unique prohibition prohibited ישראל משום קדושת ישראל.

³ רמב"ם פ"י מהל' מלכים הל' ח: אמרו חכמים שבני קטורה שהן זרעו של אברהם שבא אחר ישמעאל ויצחק חייבין במילה והואיל ונתערבו היום בני ישמעאל-בני קטורה יתחייבו הכל במילה בשמיני ואין נהרגין עליה רש"י חולק

⁴ עיין במשך חכמה לד:טו (וישלח דף 34) ד"ה אך בזאת

⁵ סנהדרין דף נח ע"ב: אמר רבי חנינא עובד כוכבים שהכה את ישראל חייב מיתה שנאמר ויפן כה וכה וירא כי אין איש [ויך את המצרי] וגו' ואמר רבי חנינא הסוטר לועו של ישראל כאילו סוטר לועו של שכינה שנאמר מוקש אדם ילע קודש: מגביה עבדו שבת סימן:

⁶ רמב"ם פ"י מהל' מלכים הל' י': בן נח שרצה לעשות מצוה משאר מצות התורה לקבל שכר אין מונעין אותו לעשותה כהלכתה ואם הביא עולה מקבלין ממנו נתן צדקה מקבלין ממנו וכו'

⁷ אגרות משה יו"ד ח"ב ס"ז: (על זה שכתב הרמב"ם) שפי' במתי' דפ"ג תרומות מ"ט בטעם שתרומתן תרומה והקדשו הקדש משום שאע"פ שאינן חייבין במצות אם עשו מהם שום דבר יש להם קצת שכר וכיון שהם משתתפין עמנו בשכר מעשיהן במצות קיימין, הנה ברור שקאי רק על אלו מצות דהקדש וצדקה וכדומה שמצינו בבבלי שקבל שכר על הקרבנות שהביא וצדקה מפורש בנבוכדנצר בקראי דדניאל ובב"ב דף ד' ודף י' וכן בעניני מצות כהא דשכר שיחה נאה דהצעירה בבנות לוט וכהא דכבוד ה' כג פסיעות דנבוכדנצר, אבל בשמירת שבת ויו"ט והנחת תפילין וציצית וסוכה ולולב ושופר ואכילת כשרות וזהירה משעטנז וכדומה אין להם שום שכר על זה דאין שייכין כלל למצוות אלו וגו'.

⁸ סנהדרין דף נו עא: תנו רבנן שבע מצות נצטוו בני נח דינין וברכת השם עבודה זרה גילוי עריות ושפיכות דמים וגזל ואבר מן החי (תוספתא ע"ז פ"ט; רמב"ם פ"ט ה"א)

⁹ רש"י ו יג: כי מלאה הארץ חמס - לא נחתם גזר דינם אלא על הגזל (סנהדרין קח)

¹⁰ (יא) ותשחת הארץ לפני האלהים ותמלא הארץ חמס

been readily understood by all mankind¹. Later on, when Shimon and Levi murdered all the males of Shechem over the defilement of their sister Dinah², we see that they were never accused of murder³. The commentators state that this was because the inhabitants of Shechem were חייב מיתה for transgressing a Noachide command, though they differ on which one. The Rambam says that it is clear that Cham faced no challenge from any local law enforcement to his kidnapping and having relations with Dinah and that Shechem, therefore, lacked a proper legal system, a Noachide prerequisite⁴.

The First Man (and Woman) received a prophetic revelation to keep six of the Noachide mitzvos⁵. (In fact, the Talmud finds a verse stated to Adam which hints at all seven - ויצו ד' אלקים על האדם לאמר מכל עץ הגן אכל תאכל⁶ - Even though this verse

רש"י ותשחת - לשון ערוה וע"א (סנהדרין נז) (ס"א ערוה כי השחית כל בשר את דרכו וע"א) כמו (דברים ז) פן תשחיתון: ותמלא הארץ חמס - גזל (ס"א שנאמר (יונה ג) ומן החמס אשר בכפיהם):

¹רמב"ן ו (יג) חמס הוא הגזל והעושק ונתן לנח הטעם בחמס ולא הזכיר השחתת הדרך, כי החמס הוא החטא הידוע והמפורסם ורבותינו אמרו (סנהדרין קח) שעליו נחתם גזר דינם והטעם מפני שהוא מצוה מושכלת אין להם בה צורך לנביא מזהיר, ועוד שהוא רע לשמים ולבריות והנה הודיע לנח החטא שעליו בא הקץ הגיע הצפירה

²בראשית לד (כה) ויהי ביום השלישי בהיותם כאבים ויקחו שני בני יעקב שמעון ולוי אחי דינה איש חרבו ויבאו על העיר בטח ויהרגו כל זכר: (כו) ואת חמור ואת שכם בנו הרגו לפי חרב ויקחו את דינה מבית שכם ויצאו: (כז) בני יעקב באו על החללים ויבזו העיר אשר טמאו אחותם: (כח) את צאנם ואת בקרם ואת חמריהם ואת אשר בעיר ואת אשר בשדה לקחו: (כט) ואת כל חילם ואת כל טפם ואת נשיהם שבו ויבזו ואת כל אשר בבית:

³רמב"ן לד יג: ורבים ישאלו, ואיך עשו בני יעקב הצדיקים המעשה הזה לשפוך דם נקי

⁴רמב"ן לד יג: והרב השיב בספר שופטים (רמב"ם הלכות מלכים פי"ד ה"ט) ואמר שבני נח מצווים על הדינים, והוא להושיב דיינין בכל פלך ופלך לדון בשש מצות שלהן, וכן נח שעבר על אחת מהן הוא נהרג בסייף, ראה אחד שעבר על אחת מהן ולא דנוהו להרגו הרי זה הרואה יהרג בסייף ומפני זה נתחייבו כל בעלי שכם הריגה שהרי שכם גזל, והם ראו וידעו ולא דנוהו:

⁵חזון איש אמונה ובטחון (פ"ו ט"ק ב נבואה):
וכשנברא אדם הראשון נברא בכח נבואי, ואז נצטוו מכת הנבואה שבע מצוות בסור מרע וגו'

⁶ויצו ד' אלקים על האדם לאמר מכל עץ הגן אכל תאכל (בראשית ב:טז)

ויצו: הדינים	ד': ברכת השם
אלקים: עבודה זרה	על האדם: שפיכות דמים
לאמר: גילוי עריות	מכל עץ הגן: גזל
אכל תאכל: אבר מן החי	

תוספות סנהדרין נו: ד"ה אכל תאכל

Why do we need a prohibition of אבר מן החי for the First Man, since he was not allowed to eat any meat from any animal? Had there been no additional prohibition of אבר מן החי, then only those animals which he had to kill in order to eat would have been prohibited; however, those animals that had died of their own accord would have been permitted. Therefore the prohibition of אבר מן החי was added to prohibit eating also from those animals. רמב"ם פ"ח מהל' רמב"ם פ"ח מהל' holds that אדם הראשון was in fact only commanded in 6 מצוות נח was given the seventh. (As the ר"ן explains (סנהדרין נט: ד"ה אדה"ר), the permission to eat of all the trees (except אבר מן החי) (in the words of אכל תאכל performance excluded all meat including אבר מן החי).

סנהדרין דף נו ע"ב: מנהגי מילי אמר רבי יוחנן דאמר קרא ויצו ה' אלקים על האדם לאמר מכל עץ הגן אכול תאכל ויצו אלו הדינים וכן הוא אומר כי ידעתינו למען אשר יצוה את בניו וגו' ה' זו ברכת השם וכן הוא אומר ונוקב שם ה' מות יומת אלהים זו עבודת כוכבים וכן הוא אומר לא יהיה לך אלהים אחרים על האדם זו שפיכות דמים וכן הוא אומר שופך דם האדם וגו' לאמר זו גילוי עריות וכן הוא אומר לאמר הן ישלח

was directed to אדם הראשון, the 7 laws are called Noachide laws after נח. Firstly, after Noach left the Ark, eating meat became permissible. At that stage, a seventh law, that of not eating the flesh of a living animal, was added to נח. Secondly, after the flood Noach began the world again. Civilization began anew during his time¹ and as such, these Mitzvos were named after him. Thus, although only the seventh mitzvah was given to Noach, they are all called the Seven Noachide Laws.

The Seven Noachide Laws are the basic minimum which man needs to belong to the natural order² and to civilization. They are the means through which mankind is able to connect with G-d³. Although they do not reflect G-d's ultimate aspirations for man, they do reflect a baseline of behavior. They are therefore relevant for all mankind through all times. The Jews were also commanded to keep the 7 Noachide Mitzvos until Maamad Har Sinai⁴. At that stage, their acceptance of the Torah superseded the Noachide laws⁵.

If we look closely at these laws, we see that three of them, גילוי עריות, ברכת ד', גזל ודינים ושפיכות דמים are between Man and G-d, while another three, אבר מן החי, are between man and his fellow man. The last, אבר מן החי, addresses man's base passions⁶. Each one of the man-to-G-d Mitzvos are matched with one of the man-to-man Mitzvos. These three pairs then translate into one of the three dimensions of man, his soul-intellect, his body and a combination of both⁷. The remaining Mitzvah, אבר מן החי, comes to harness man's desires.

איש את אשתו והלכה מאתו והיתה לאיש אחר מכל עץ הגן ולא גזל אכל תאכל ולא אבר מן החי כי אתא רבי יצחק תני איפכא ויצו זו עבודת כוכבים אלהים זו דינין
 כוזרי מאמר ג סע"ג: כמה רחוק בין אלו הענינים ובין הפסוק הזה אך אצל העם קבלה ששבע המצות האלה ומכנין אותה בפסוק הזה בסימן שמיקל עליהם בזכרם.

¹אברבנל

² רמב"ם הל' מלכים ט א: על ששה דברים נצטווה אדם הראשון ... כולן ... הדעת נוטה להן ... מהר"ל תפארת ישראל, פרק א: ומפני כי עכו"ם הם מן העולם הטבעי לכך היו שבעים אומות, כי עולם הטבע נברא בשבעת ימי בראשית, וכנגד שבעת ימי עולם הטבע היו שבעים אומות כנגד כל יום עשרה. ... כי הטבע היא תחת מספר שבעה ... ועכו"ם לפי מעלתם נתן להם ז' מצות שהם שבע מצות בני נח

³ מהר"ל גבורות ד', פ' סו: הם ז' מצוות שהם חבור העלה בעלול על ידי גזירות ומצותין במה שעלול מקבל גזירות וצוות העלה

⁴ סנהדרין דף נו ע"ב: והתניא עשר מצות נצטוו ישראל במרה שבע שקיבלו עליהן בני נח והוסיפו עליהן דינין ושבת וכיבוד אב ואם דינין דכתיב שם שם לו חוק ומשפט שבת וכיבוד אב ואם דכתיב כאשר צוך ה' אלקיך ואמר רב יהודה כאשר צוך במרה

⁵ הספר העיקרים האריך בזה ע"ש

⁶ מהר"ל שם: והשביעי אבר מן החי הוא התחלה וסבה שלא יבא לידי אלו עבירות ... שלא ילך אחר יצרו שאם ילך אחר יצרו לבסוף יאמר לו יצרו עשה כך עד שיעבור כל העבירות ... ואין עריות וגזל בכלל חמדה כי עריות שהוא רודף ומחמד נשים או הגזל שהוא רודף אחר העושר אין זה חמדה בלבד אבל הוא חמדה לדבר מיוחד ... אבל החמדה הוא שחומד דבר החסר לו ולא שיהיה חומד לדבר מיוחד

⁷Maharal

	<i>Man to G-d:</i>	<i>Man to Man:</i>
Soul-Intellect	ע"ז ¹	דינים
Body	גילוי עריות ²	גזל ³
Soul-Body	ברכת ד' ⁴	שפיכות דמים ⁵
Desire	אבר מן החי ⁶	

Many commentators hold that the Noachide Laws are natural laws,⁷ self-evident to all,⁸ intrinsic to human nature and not exhaustive. A non-Jew, they hold, is obligated in every other natural law⁹ as well any law which conforms to straight logic, something akin to natural law¹⁰. According to this, for example, Noachides would be commanded in honoring their parents, for every society is capable of appreciating the importance and the correctness of doing this¹¹. In fact, the Gemora states that when the nations of the world heard the Jews being commanded in Kibud Av Ve'em, they

¹מהר"ל שם: דכל העבירות אין מצטרפות מחשבה למעשה חוץ מן ע"ז ...

²מהר"ל שם: וגילוי עריות הוא לבשר מחמת יצרו שבגוף

³מהר"ל שם: אמרו חכמים גזל ועריות שנפש האדם מחמתו ... ועיקר הגזל רדיפת הממון

⁴מהר"ל שם: ברכת ד' הוא לאדם במה שהוא אדם מחובר מגוף ונפש, כי ברכת השם הוא חוטא בלשון שמברך השם וגדר האדם שהוא חי מדבר, והנה הדבור הוא צורת האדם הכולל גוף ונפש

⁵מהר"ל שם: אין החטא בחלק ממנו רק בכללו, וכמו שחטא ברכת השם הוא כופר בעיקר שהוא הכל כן זה השופך דמים הוא שופך דמו לגמרי לפיכך חטא זה גם כן בכלל כל האדם ... [כי] עשאו לאדם שאינו נמצא לגמרי

⁶מהר"ל שם: והשביעי בחומר האדם שממנו החמדה ואינו יכול להמתין עד שישחוט, וזהו החמדה שהוא בא מן החומר שהוא חסר תמיד ולכן הוא תאב ומחמד להשלים חסרונו

⁷משן חכמה: האזינו (דברים לג ד דף 422) ד"ה תורה צוה לנו: מצוות שלהם הוא רק שמירת הסדר קרוב לדת הנימוסי ... והכרת הבורא

⁸As in Preamble to American constitution: We believe these laws to be self-evident.

⁹הקדמת רב ניסים גאון למס' ברכות: כל המצות שהן תלוין בסברה ובאובנתא דליבא כבר הכל מתחייבים בהן מן היום אשר ברא אלקים אדם על הארץ עליו ועל זרעו אחריו לדור דורים.
רמב"ן בראשית ו:יג (נח) ורבותינו אמרו (סנהדרין קח.) שעליו (על החמס) נחתם גזר דינם (אע"פ שהיו שם עבירות חמורות מגזל, ע"ז וגילוי עריות שבהן הדין בישראל ייהרג ואל יעבור, וגזל בישראל אינו אלא לאו-שם משמאל) והטעם מפני שהוא מצוה מושכלת
ספר העקרים מאמר ג פ"ז: וע"ז לא שעה השם לקין ואל מנחתו... "כי השכל האנושי יגזור שראוי להודות למטיב".

(אבל זה שקיימו האבות את התורה, ושנח הקריב קרבנות מן הבהמות הטהורות דווקא, ושהתהלך חנוך עם ד', מדרגה יותר גבוהה היא, עיין בנפש החיים שער א פ' כא)

¹⁰לקמן נביא דברי הרב ניסים גאון בהקדמתו לברכות. וכתב רב צדוק הכהן, צדקת הצדיק קצא: דרך ארץ גם הגוים זהורים יותר מישראל כי כבוד אב ואם זה ממדת דרך ארץ וכמו שכתוב (קדושין לא.) כיון ששמעו כבוד הודו אומות העולם לדברות

¹¹צדקת הצדיק קצא: ואז"ל (בר"ר פ סה) דעשו נזהר בו הרבה וארשב"ג כל ימי הייתי משמש את אבא ולא שמשתי אותו אחד ממאה שמשעו עשו את אביו (ע"ש שרשב"ג שמש את אביו בבגדים מלוכלכים ועשו שמש את אבא בגדי מלכות)

recognized the truth of the Ten Commandments¹, a recognition which many nations give expression to until this day.

Since these seven are considered minimum standards of the human race, a Noachide who does not keep any of these laws gets the death penalty². They are considered so obvious that he does not need התראה, and only one witness is required³. In many cases, this is much more severe than the punishment a Jew gets for doing the same transgression. However, this may only reflect a limited, earthly perspective. Rav Tzadok HaCohen points out that in cosmic, spiritual terms, Jewish transgressions cause more damage and therefore the consequences to the Jew himself is greater. However, when it comes to punishment by a human court, the need to set minimum standards for the whole world with appropriate deterrents requires Noachide laws to include the punishments that they do⁴.

A non-Jew who keeps these Seven Mitzvos is called one of the righteous of the gentiles of the world and gets the World to Come⁵. Judaism is therefore unique in the opportunities it gives to those who are not of its own faith and nationality. While Jews cannot choose whether they are going to be Jewish or not, a non-Jew has a choice. He can remain a non-Jew, keep the Seven Mitzvos and get Olam Haba this way, or he can choose to convert, become a Jew and get his Olam Haba that way⁶. In addition, a non-Jew who accepted the 7 Noachide commandments in the time of the יובל (in front of a דין) was called a גר תושב and was entitled to live in the land of Israel. The Jews were obligated to guarantee his welfare⁷.

¹ קידושין לא.

² סנהדרין נ: בן נח נהרג בדין אחד ובעד אחד שלא בהתראה מהרש"א בסנהדרין נח ע"ב

says that only those commandments subsumed under the seven ד"ה עכו"ם שהכה ישראל (in front of a דין) were entitled to live in the land of Israel. The Jews were obligated to guarantee his welfare⁷.

בידי שמים מיתה, it means חייב מיתה, says on these גמרא. (However, there makes this into a מחלקת. The opinion that says that Moshe killed the Egyptian using שם השם would indeed hold like the Maharsha; the opinion that says that Moshe killed him with his fist, however, would hold that there he ought to be put to death by an earthly court.)

³ סנהדרין דף נו ע"ב: אשכח רבי יעקב בר אחא דהוה כתיב בספר אגדתא דבי רב בן נח נהרג בדין אחד ובעד אחד שלא בהתראה מפי איש ולא מפי אשה ואפילו קרוב משום ... מנא הני מילי אמר רב יהודה דאמר קרא אך את דמכם לנפשותיכם אדרוש אפילו בדין אחד מיד כל חיה אפילו שלא בהתראה אדרשנו ומיד האדם אפילו בעד אחד מיד איש ולא מיד אשה אחיו אפילו קרוב סנהדרין דף נו ע"ב: אמר רב נחמן בר יצחק אזהרה שלהן זו היא מיתתן

⁴ רב צדוק הכהן, תקנת השבים סט"ו דף 134:

וצריך לומר דאע"ג דלענין עונש בידי אדם החמירה תורה בבני נח לענין עונש בידי שמים אין חילוק דדיני אדם שהם לתיקון העולם שיתיראו מעונש ב"ד בזה צריכים לגזור בבני נח טפי דפריצי טפי משא"כ דני שמים שהוא נמשך מצד פגם העבירה עצמה אדרבא ישראל למעלתם פוגמים בחטאם טפי מאומות העולם.

⁵ רמב"ם שם ח יא: כל המקבל שבע מצות ונזהר לעשותן הרי זה מחסידי אומות העולם ויש לו חלק לעולם הבא והוא שיקבל אותן ויעשה אותן מפני שצוה בהן הקב"ה בתורה והודיענו ע"י משה רבינו שבני נח מקודם נצטוו בהן אבל אם עשאו מפני הכרע הדעת אין זה גר תושב ואינו מחסידי אומות העולם ולא (אלא) מחכיהם

⁶ Since the Torah is an even more comprehensive system than the Seven Laws, someone who keeps the Torah will get an even greater share of the world to come than somebody who keeps the Seven Laws.

⁷ רמב"ם פ"ד מהל' איסורי ביאה הל' ז: אי זה הוא גר תושב זה עכו"ם שקיבל... המצות שנצטוו בני נח ...

Seven roots - many branches

The Seven Noachide Laws are really general principles which translate into many details and ultimately into a comprehensive system of laws, values and instructions¹. For example, it is prohibited for a non-Jew to learn תורה. This is either an act of theft or a sub-category of an illicit relationship². Rabbi Aaron Lichtenstein¹

רמב"ם פ"ח מהל' מלכים הל' י: והוא שיקבל אותן ויעשה אותן מפני שצוה בהן הקב"ה בתורה, והודיענו על ידי משה רבינו שבני נח מקודם נצטוו בהן...
ובספר דעת ומחשבה חידש הרב משה שטרנבוך שליט"א שלהיות גר תושב מספיק שיקבל הבן נח את מצוותיו אפילו מדעת עצמו ורק להקרא מחסידי אומות העולם אינו סגי בכך. ובן נח כזה לא יקבל שכרו בעולם הבא אלא בעולם הזה. (פ"י מהל' עבודה זרה הל' ו)
רמב"ם פ"ד מהל' איסורי ביאה הל' ז: ...ולמה נקרא שמו תושב לפי שמותר לנו להושיבו בינינו בארץ ישראל...
רמב"ם פ"י מהל' עבודה זרה הל' ו: ...ואין מקבלין גר תושב אלא בזמן שהיובל נוהג...
ראב"ד (פ"ד מהל' איסורי ביאה הל' ח): ...בזמן שהיובל נוהג...אין משיבין אותו בעיר עצמו ומצוה להחיותו כדכתיב וחי עמך...אבל בזמן שאין היובל נוהג...יושב אפילו בעיר עצמה שאין קדושת הארץ עליה...אבל אין אנו מצווים להחיותו...וקרוב הדבר להיות מן הטעם כי בזמן היובל היו שמטין והיה יכול להתפרנס שלא בטורח צבור עכשיו אינו יכול...
ובכסף משנה דגם הרמב"ם סובר שבזה"ל אפשר להושיב בארץ ישראל אלה שמקיימים שבעה מצוות ב"נ
רמב"ם פ"י מהל' עבודה זרה הל' ו: ...אסור לנו להניח עובדי כוכבים בינינו ואפילו יושב ישיבת עראי או עובר ממקום למקום בסחורה לא יעבור בארצנו...
פ"ח מהל' מלכים הל' י: ...וצריך לקבל עליו בפני שלשה חברים ובכסף משנה (פ"ד מהל' איסורי ביאה הל' ז): זה להחיות בלבד
(ובנוגע ליינו עיין פ"א הל' מאכלות אסורות הל' ז, בנוגע למילה עיין פ"ח מהל' מלכים הל' י ומדלא הזכיר זה באסו"ב משמע דרק אם מעצמו קבל ע"ע למול)

¹ ספר החינוך מצוה תטז - לא תתאוה :
שאותן שבע הן כעין כללות אבל יש בהם פרטים הרבה כמו שאתה מוצא שאיסור העריות נחשב להם דרך כלל למצוה אחת ויש בה פרטים כגון איסור אמות מן האם ואיסור אשת איש ואשת אב וזכר ובהמה. וכן ענין ע"ז כולן נחשב להם מצוה אחת ויש בה כמה וכמה פרטים שהרי הם שוים בה לישראל לענין שתייבים בכל מה שב"ד של ישראל ממיתין עליה וכמו כן ... בגזל כאילו נאמר בהם לא תגזלו אבל תתרחקו ממנו בתכלית ובכלל ההרחקה שלא לחמוד אבל בישראל אין הענין כן שרצה המקום לזכותם והרבה להם מצות יותר מהם

ספר כללי המצוות לר' יוסף גיקטיליא:
אם תשאל ותאמר הלא שבע מצות נצטוו בני נח ...הא גרסינן בפ' גיד הנשה (חולין צב.) וישקלו את שכרי שלשים כסף עולא אמר אלו שלשים מצות שקבלו עליהם בני נח...[וב]סנהדרין עד: בעו מיניה מר' אמי בן נח מצווה על קדושת השם או אין מצווה על קדושת השם...ת"ש שבע מצות נצטוו בני נח ואם איתא תמני הויין

(מצוות then there are eight קידוש השם and if you are going to say that they are commanded on the eight)
אמר ליה רבא אינהו וכל אבזרייהו (סנהדרין עד):
i.e. the seven translate into many specific commandments.

² סנהדרין נט. נכרי שעוסק בתורה חייב מיתה שנאמר תורה צוה לנו משה מורשה (דברים לג) לנו מורשה ולא להם וליחשבה גבי שבע מצות מ"ד מורשה מיגזל קא גזיל לה; מאן דאמר מאורסה דינו כנערה המאורסה

The explains that we do not literally mean that such a non-Jew would be put to death because the verse is only an asmachta. Therefore the states: in רמב"ם הל' ט

ומודיעין אותו שהוא חייב מיתה על זה אבל אינו נהרג

The most lenient opinion in this is the מאירי and תוספות הראש:

ספר חמרא וחיי על מס' סנהדרין נט.
תוספי הראש ז"ל והרב המאירי ז"ל כתב גוי שעוסק בתורה שלא לכוונת קיום מצותיה אלא שלבו חפץ לירד ולדעת תורתנו ותלמודינו ראוי ליענש מפני שבני אדם סבורין שהוא משלנו מתוך שרואים אותו יודע ויבואו לסעודת אחריו ומ"מ כל שהוא עוסק בעיקר ד' מצוות...אע"פ שרוב גופי תורה נכללין הם מכבדין אותו שאין חשש לסעודת אחריו שהרי בשלל הוא עוסק וכ"ש אם חקירתו על דעת לבא עד תכלית שלמות תורתנו עד

counts a total of 66 separate מצוות in which Jews are commanded that have parallels subsumed under the seven Noachide laws².

Possibly the most comprehensive of the Noachide laws is the law of justice. In its narrower sense, this law requires the establishment of courts, laws of evidence, etc. However, the Ramban and in particular the Ramo understand this as a requirement to establish a comprehensive legal system. This would include laws relating to financial relationships between people, e.g. laws of theft, of hiring, renting and custodianship, of damages, loans, etc³. Non-Jewish judges judging non-Jews may be obligated to be learned in Noachide law⁴. (Although Noachides may not be taught the details of the Torah, they are considered holy and praiseworthy for studying those parts of the Torah and the Talmud which affect them⁵.)

Non-Jews are not allowed to make up their own religious practices or festivals, even if these are Monotheistic⁶. Clearly, this law does not extend to the requirements on a Noachide to establish a justice system and perhaps a whole legal system⁷.

שימצאנה שלמה יחזור ויתגיייר וכ"ש אם עוסק ומקיים עיקרי מצותיה לשמה אף בשאר החלקים שבה שלא משבע מצות ע"כ

¹The Seven Laws of Noah, pg. 89

² Theft	16	Justice	19
Homicide	1	Illicit Intercourse	10
Limb of the Living Creature	2	Idolatry	10
Blasphemy	8		

He points out that if one will take the ratio of commandments which Jews have today (271 according to the ספר מצוות הקצר) to these 66, one emerges with a ration of 4 to 1.

³רמב"ן בראשית לד יג: ועל דעתי הדינין שמנו לבני נח בשבע מצות שלהן אינן להושיב דינין בכל פלך ופלך בלבד, אבל צוה אותן בדיני גנבה ואונאה ועושה ושכר שכיר ודיני השומרים ואונס ומפתה ואבות נזיקין וחובל בחבירו ודיני מלוה ולוה ודיני מקח וממכר וכיוצא בהן כענין הדינין שנצטוו ישראל וברמ"א - שו"ת י, כתב שבני נח חייבים באפילו יותר מזה ע"ש שהאריך מאד אבל לפי הרמב"ם בני נח רק חייבים להקים מערכת משפטים והפעלתו ותו לא.

⁴This would include the study of those Gemorahs, particularly in Masechta Sanhedrin, which discuss these laws. A Noachide who studies these laws is considered as holy as a Cohen Gadol.

⁵תנא דבי אליהו ט: א - מעיד אני עלי את השמים ואת הארץ, בין ישראל בין עובד כוכבים, בין איש בין אשה, בין עבד ובין שפחה; הכל לפי המעשה שהוא עושה, כך רוח הקדש שורה עליו. סנהדרין נט. - עובד כוכבים שעוסק בתורה חייב מיתה...מיתבי היה ר"מ אומר מניין שאפילו עכו"ם ועוסק בתורה שהוא ככה גדול שנאמר (ויקרא יח:ה) אשר יעשה אתם האדם וחי בהם....התם בשבע מצוות דידהו

); His status to his fellow non-Jews is עין יעקב He takes the first portion ("כהן גדול") (He is like a the same as that of a to his fellow Jews גדול (see בני יהודה); (מאירי quoted in חמרא וחיא).

⁶רמב"ם פ"י מהל' מלכים הל' ט: אין מניחים אותן לחדש דת ולעשות מצות לעצמן מדעתן אלא או יהיה גר צדק ויקבל כל המצות או יעמוד בתורתו ולא יוסיף ולא יגרע

Note: The רמב"ם here is referring to completely new religious practices. A many מצוות as an מצוה ועושה איתו may observe

⁷ Above we brought the opinions of the רמב"ן and the רמ"א against the רמב"ם. It is not clear whether the issue there and the one here are connected.

History of Observance

Though few in number, Noachides, those who keep the seven Noachide laws, have always existed. At times, there were a significant number of Noachides. Under Imperial Rome there were so many that the Roman government gave them special status in law, with the influence of their beliefs felt all across the empire.¹

Another wave of interest began after the time of the Reformation, when the Thirty Years War destroyed the old Catholic order. The center of this interest became Holland, where Jewish refugees from Spain became close to the Dutch citizens who had fought to expel the Spanish governors from their tiny country. Rabbinic scholars discussed with the Dutch all the issues that confronted them in establishing their small state and securing its prosperity. Artists such as Rembrandt joined in this discussion too, painting many portraits of the rabbis themselves².

At this time several great jurists came to research the Noachide Laws as a part of their effort to establish natural law as a basis for international law. John Sheldon of England wrote a whole book on the subject³, and Hugo Grotius, the Dutchman, also

¹ The Seven Colors of the Rainbow: "They were known as "G-d fearers", *Yirei Shamayim* in Hebrew. In Italy and other western regions of the empire they were called by the Latin equivalent, *metuentes*. In the Greek-speaking lands to the east, where they were much more numerous, they were known as *phoboumenoi* (fearers of the One) or *theosehei* (worshippers of G-d). A memorial tablet found in the synagogue of Aphrodisiac in Turkey in 1976, commemorating donors to charity, has two separate groups of names: one is of Jews, but the other is of Greeks, such as "Polychronios," "Apianos," and "Athenagas," and it is headed with the words, "and also these Fearers of the One..."

"A similar inscription has also been found in the synagogue of Sardis, this time with three groups of names, born Jews, full converts to Judaism, and observers of the Seven Laws. The "Fearers" are mentioned many times by the Roman commentators and historians, often with sarcasm and mockery of their closeness to the Jewish world and its ideas.

"Josephus describes the large non-Jewish community associated with the synagogue of Antioch, which was then one of the largest cities in the world. The biographer Plutarch, in his *Life of Cicero*, describes how the great lawyer-politician defended a free Rome accused of abandoning the pagan religion of the state in favor of "Jewish practices" making clear that the accused had not in fact become a Jew.

"The satirists Petronius and Juvenal derided non-Jews who "act the part of the Jew," mocking at their reluctance to be circumcised even after accepting Jewish truth upon themselves. Talmudic sources speak of a non-Jewish king named Lemuel who was reproached by Rabbi Hanina for unseemly behavior with the reminder, "Your father was a Fearer of Heaven." The Noachide observers were often well-educated people, sometimes members of the Roman aristocracy, and they endured and answered the pagan wits with great patience and intellectual distinction. The Roman Emperor Antonius, who enjoyed a close friendship with the Jewish sage Rabbi Judah the Prince, was thought to have established the relationship on the basis of a personal adherence to the Seven Laws. Josephus also mentions a King Iztes, who underwent a Jewish "conversion" without being circumcised after discussions with a Jew named Ananias who lived within his kingdom of Adiabene in Mesopotamia.

²The Seven Colors of the Rainbow

³The Seven Colors of the Rainbow: "The English jurist John Selden (1584-1645) was a Hebraist, a non-Jew who knew the Hebrew language and read the Jewish source-books in the original... He wrote a complete exposition of the Seven Laws for the scholars of his time in his Latin work, *De jure naturali et gentium, juxta disciplinam ebraeorum* ("On natural and Gentile law, compared with Hebrew principles").

referred to the Seven Noachide Laws as proof that there have always been natural laws¹.

Rabbi Aaron Lichtenstein quotes the case of a Frenchman, Aime Palliere, who enquired of Rabbi Elijah Benamozeg of Leghorn (Livorno) in Italy in 1900 on whether to convert. He was encouraged by the rabbi to instead become a Noachide. "Could you suppose that the true religion which G-d destines for all humanity is only the property of a special people? Not at all. His plan is much greater than that. The religion of humanity [other than for the Jews] is none other than 'Noachism,'... Can it be imagined for a single moment that after having concerned Himself for so long with the descendants of Noah, G-d would give a special Law to the Jews as His 'Kingdom of Priests' and then not trouble Himself further about the rest of the human race? Would He thus leave them totally abandoned, without revelation and without law, abolishing His ancient Noachide bond with them, so that they must rely for long centuries on their own poor reason? Not even a mortal man would behave in such a way..." Palliere was convinced.

There is even a USA congressional law recognizing the Noachide laws as "the bedrock of all civilization²."

¹The Seven Colors of the Rainbow: "Grotius laid the foundations of modern international law in his *De jure belli ac pacis* ("On the rights of war and peace"), where he quoted the leading Rabbinic writers extensively as sources for the universal morality.

²The congressional resolution of the Seven Laws was signed into law by former U.S. President George Bush on March 20, 1991 (H.J. Resolution 104, Public Law 102-14)

3. Migdal Bavel – Science, Civilization & G-d

SUMMARY:

The Tower of Babel represents one of the grandest and most visionary rebellions of man against the idea of G-d. The people at that time said: *Come, let us build us a city and a tower, whose top may reach to heaven; and let us make us a name, lest we be scattered abroad upon the face of the whole earth.* The idea of unifying the human race through building a great city with a great tower in the middle was noble. However, Dor Haflaga started their tower as an instrument to conquer every aspect of the creation and bring it under the control of man (דברים אחדים). They would then be able to prevent G-d from using the heavens as an instrument for implementing His decrees against the earth. “Remove Divine Providence from the equation,” they said, “and we can then use science and medicine to give us a more secure, healthy, wealthy and happy existence.”

The original impetus lay in the fact that the people of that generation had calculated that the world has a major collapse, as in the case of the flood, every 1656 years. The tower, in the center of a world capital, was an attempt to build some kind of an alternative, heavenly system to beat the natural cycle as they perceived it.

Similarly, the current paradigm of science does not allow G-d to be invoked in any scientific explanation. It strives for a complete explanation of reality without mentioning G-d at all. Over the last 100 years, many scientific theories have actually gotten closer to Torah ideas. But, just at the point where they could be connected back to G-d, they are cut off from the final connection and then subsumed under man’s achievements, separate from G-d.

Although the name אלוקים was consistently used in the story of Noach, the Chumash now uses the 4 letter name of G-d to show that all extends back to Him.

The tower, a beacon of human achievement, was to serve as a center of science, a giant lightning rod, and a potential launching pad for future lunar expeditions. Man quickly came to worship the new god of science, as testified by the fact that when a man fell to his death building the tower, no one looked up, but when a brick fell, it attracted the greatest concern and attention.

The truth is, says the Shiurei Daas, that despite the massive advances of contemporary science we have revealed but a drop in the vast ocean that is G-d’s world of nature. It is possible that, had the generation of Dispersion created the mechanisms for long term, international scientific cooperation, we would have been much further in our progress than we can imagine. This is especially true because those early generations had a much deeper understanding of certain types of forces than we have today.

The problem was not in the desire to know more and to organize accordingly; it was that when G-d “came down” to look, He saw a rebellion, not a scientific venture. In reality, the people themselves were not fully conscious of this rebellion. They didn’t see themselves as anti-G-d but rather just pro-science, not realizing that the science they proposed made G-d inadmissible. They felt this was for the good of mankind, not seeing that they were seeking a level of control that contradicted G-d’s Hashgacha. This is why the verses do not explicitly mention any sin.

Their punishment was Midah keNeged Midah – their attempts at unity ended in a complete breakdown in communication between them, with different languages leading to different cultures.

Earlier in Parshas Noach 70 different nations were mentioned, reflecting the complete order of the physical world. The Maharal explains that since each nation was induced to speak its own language through Ruach HaKodesh, each language reflected the inherent potential and unique contribution to world civilization which that nation could contribute. For example, Edom was to inherit the scientific, technological and industrial wisdom of the world. Greece received philosophic and aesthetic wisdom. Each country, in turn, was given a country suitable for its development.

Many individual G-d fearing non-Jews have made great contributions to the whole of mankind. In addition, non-Jewish civilization has, in general, advanced steadily towards higher moral and spiritual standards.

On the other hand, as a result of lacking the Torah, progress is slow and imperfect, and whole continents may be excluded from advancing. Nations have often gone backwards. Overall the nations fell short, and their potential was in danger of getting lost.

When the Jews came along, G-d began to use them to harness the positive spiritual energy of each nation. The Jewish people are capable of doing this because of their comprehensive spiritual breadth, incorporating in their core spiritual commitments all the elements spread out amongst the nations. The Jews are therefore sometimes called “nations” (as in *אף חבב עמים* and *ולו יקרת עמים*), and, in fact, reflect a concentration of the spirituality of all the 70 nations.

The Jews provided a solution to the lack of the nations' spiritual completion of the nations by harnessing their spiritual energy in two ways: Firstly, conversion meant that certain non-Jews redeemed the potential of their nations by bringing their sparks of holiness into the Jewish people. Secondly, G-d spread the Jewish people amongst the nations of the world. They then expressed their Torah observance, incorporating the positive elements of the local culture, elevating it and making it a part of the Jewish people. Both required that G-d spread the Jews out amongst the nations, who themselves had been spread out at the time of the Tower of Babel.

Both Geirus and Kedusha-consolidation through dispersion are facilitated by the fact that *אברהם אבינו* was *אב המון גוים*, which means that he was the spiritual forefather of all the nations. So too, his direct lineage has a spiritual connection to the *קדושה* in all the nations. Similarly, *שרי*, whose name meant only “שרי לי” and not to others, was changed to the more universal *שרה*.

In fact, the nations of the worlds contribute to the Torah sometimes through their very anti-Semitism. Many of the things we do today have their roots in anti-Semitic acts or decrees. For example, we read the Haftarah because the Romans banned the Torah reading; we blow the Shofar during Musaf (and not at the earliest possible time) because of a decree against its blowing altogether, and we add Shema into the Kedusha of Shabbas Musaf for the same reason. Chazal understood that it was the Ratzon HaSh-m that these things should be done this way and left them as permanent decrees.

Prior to the *גאולה* Jews will have had to live in every country. Once the Jews have redeemed the Kedushah of a specific country, such as Egypt, there is no point in remaining there any longer. Moshiach will redeem any remaining untapped Kedusha of the nations, which is why he will draw, through both sides of his lineage, on the *קדושה* of the nations of the world.

And so, in a few lines, the Torah gives us a whole perspective on life. As individuals, we are also prone to Migdalism at times. We try a particular medicine or herb, and we don't give a thought that it has to be G-d who wants to use that

instrument to heal us; we look to become rich without knowing whether our service of G-d is meant to be through wealth or poverty.

DETAIL:

In the song of Haazinu, Moshe Rabbeinu zeroes in on two generations - בינו - for us to remember¹. In the next verse, Rashi tells us that Moshe is talking about the generation of the flood and the Dor Haflaga – the generation of dispersion that built the Tower of Bavel². These two are singled out (in fact they begin Shiras Haazinu) because they teach, for all generations, two characteristic sins – that of sensuality (the generation of the flood) and that of idolatry (the generation of dispersion). Idolatry is ultimately self-worship. It is the setting up of alternatives to G-d, which man will then use to make up his own value system as he pleases. The idolatry of Dor Haflaga was particularly sophisticated, as we shall see, and impacts very directly on the beliefs of our generation³.

The Tower of Bavel represents one of the grandest and most visionary rebellions of man against the G-d idea. Conditions were then perfect for a United Nations, as most of mankind was still concentrated around a small area.

However, the population density required that mankind spread out. In order to consolidate their unity before it would become too difficult, the people at that time said: *Come, let us build us a city and a tower, whose top may reach to heaven; and let us make us a name, lest we be scattered abroad upon the face of the whole earth*⁴. A great city with a great tower in the middle to maintain the unity of the human race! What could be wrong with that? In fact, the Meforshim describe the great power in this unity, an achievement to be copied and duplicated by the Jewish people, כאיש

¹ ספר דברים פרק לב (ז) זכר ימות עולם בינו שנות דור ודור שאל אביך ויגדך זקניך ויאמרו לך:

² רש"י לב ח: בהנחל עליון גוים - כשהנחיל הקב"ה למכעיסיו את חלק נחלתם הציפם ושטפם: בהפרידו בני אדם - כשהפיץ דור הפלגה היה בידו להעבירם מן העולם ולא עשה כן אלא יצב גבולות עמים קיימם ולא אבדם: (אבל עיין רש"י בפסוק הקודם שכתב רש"י שם: בינו שנות דור ודור - דור אנוש שהציף עליהם מי אוקינוס ודור המבול ששטפם.)

³ ממעמקים עמ' 60

⁴ יא (ד) ויאמרו הבה נבנה לנו עיר ומגדל וראשו בשימים ונעשה לנו שם פן נפוצ על פני כל הארץ:

אחד ובלב אחד, as a precondition for their receiving the Torah. This unity saved the generation of the dispersion (דור ההפלה) from the fate of the flood¹. What, then, was their sin?

Rashi, as explained by Gur Aryeh, tells us that the דברים אחדים – mentioned in the פסוק, are referring to the consensus that they reached to do battle with G-d². The tower was being built as an instrument to conquer every aspect of the creation and bring it under the control of man. They would then be able to prevent G-d from using the heavens as an instrument for implementing His decrees against the earth³. “Remove Divine Providence from the equation,” they said, “and we can then use science and medicine to give us a more secure, healthy, wealthy and happy existence.” Although many scientists today are religious, the current practice of science makes a similar claim. The paradigm of science does not allow G-d to be invoked in any scientific explanation. It strives for a complete explanation of reality⁴ without mentioning G-d at all. Over the last 100 years, many scientific theories have actually gotten closer to Torah ideas. But, just at the point where they could be connected back to G-d, they get cut off from the final connection and are then subsumed under man’s achievements, separate from G-d.

The way the Kabbalists describe such a thing is the attempted separation of the last Sefira, Malchus, through which all hashpaos from above must ultimately pass, from the other, higher, Sefiros in order to control and use the former⁵. The discoveries of דור ההפלה and of contemporary science are of tangible benefit to mankind. But they can also become a Tower of Babel, used as an instrument to lead people astray. Hitler had just this idea. He proposed building a tower of science in Liebtzig to dispel people from their “superstitious notions of religion.” “A little bit of knowledge,” he parodied, “dispels a lot of darkness.”

So too in Migdal Bavel, the Maharal explains that it would not have done to make a tower from the highest mountain on earth. It was not the absolute height of the tower which mattered. It was the fact that it was all man-built, using the wizardry of their latest science, and it, per force, had to be in the middle of the most major urban center⁶.

¹ הגות בפרשיות התורה: על השאלה: למה אנשי דור המבול שהיו רק שטופים בגזל נמחקו מהעולם, ואילו אנשי דור ההפלה שחטאו בכפירה נשארו לפליטה? עונים חז"ל (סנהדרין קט) תירוצי השקפתי מעניין. הם ניצלו בזכות השלום והאחדות ששררו ביניהם. גדול השלום שאפילו עובדים עבודה זרה, כביכול אינו יכול לשלוט בהם, שנאמר: (הושע ד) “חבור עצבים אפרים הנח לו” (חז"ל בכמה מקומות). ספרי חסידות מדגישים שלכך התכוון השם באומר: “הן עם אחד ושה אחת לכולם וזה החלם לעשות” ע"ש עוד

² רש"י יא א: ודברים אחדים - באו בעצה אחת ואמרו לא כל הימנו שיבור לו את העליונים נעלה לרקיע ונעשה עמו מלחמה.

³ גור אריה יא א: לא כל הימנו וכו' בואו ונעשה עמו מלחמה. פירוש כי זה המגדל היו בונים להיות דבקים עם מערכות עליונים, שהיו עושים בפעולות הידוע להם לבנין ההוא, ובבנין ההוא נכנסו למעלה להיות עם המערכות העליונים, וזהו המלחמה שעושים עם העליונים, כי היה כל פעולתם לבטל כמה דברים הבאים בגזירות ה', וזה שהיו אומרים לא די שיבור לו העליונים להיות גזירתו על התחתונים גזירות, בואו ונעלה השמים בפעולתנו להתחבר עם מערכות השמים ונעשה עמו מלחמה לבטל מעלינו הגזירות שהם באים על התחתונים:

⁴ Notably, the search for a Theory of Everything which is an attempt to combine the four basic forces of nature – the strong, weak, electromagnetic and gravitational forces.

⁵ שעורי דעת ח"א אמ רסח

⁶ גור אריה יא א: והשתא לא יקשה קושיא יבנו אותו בהר, שזה היה קשיא כאשר נפרש שלא היה המגדל הזה רק לעלות בו, ואם כן יבנו אותו בהר, אבל עתה המגדל היה כמו השמים עצמו, ודבר זה לא יתכן בהר, שאין ההר - שהוא מן הארץ - יש לו דמיון לזה. כלל הדבר הזה שהמגדל הזה היה בנין על ידי פעולות זרות הידוע

Although the name אֱלֹהִים was consistently used in the story of Noah, the Chumash now uses the 4 letter name of G-d¹. The generation of Noah was guilty of moral depravity (theft) and sexual immorality, both interpersonal transgressions, requiring G-d's attribute of Justice to respond. But, in the case of the Tower of Babel, the problem was in not realizing that all forces extend back to G-d's ongoing creative Will, and that G-d cannot be excluded from the running of this world, even for a moment, if it is to survive. Here it was necessary to mention G-d's ineffable Name, not His attribute of Justice, to show that all extends back to Him². It is G-d's attribute of Justice which defines all the laws of nature, and so it required something above that level to show man that there really was a limit to how far a man-centered universe could go³.

Rashi brings another, fascinating interpretation for the words דְּבָרִים אֶחָדִים: The people of that generation had calculated that the world has a major collapse, as in the case of the flood, every 1656 years. The tower was an attempt to build some kind of an alternative, heavenly system to beat the natural cycle as they perceived it⁴. This second approach amounts to the same thing as the first. As the Ramban explains it, they wished to cut off G-d's connection with the world⁵ in the belief that this would allow them to discover and harness all the scientific forces that would be needed for them to solve every sort of human misery.

Not naïve to the scope of the job at hand, they realized that only if there was a United Nations far more powerful than the one we have today was there any hope of bringing the necessary resources to bear in resolving the issues of illness, poverty, war and natural disaster⁶. The idea of a world capital with its gigantic tower, a monument to human possibility, was the solution for this challenge⁷. Of course, a tower of this size was not just meant to be an empty monument. Its multi-purpose structure would

להם לאותו דור, עד שהיה בנין זה מתנגד אל רצון השם יתברך, וסדור העולם אשר סדרו השם יתברך, ודי בזה ואין כאן מקום להאריך:

¹רמב"ן, יא ב: והסתכל כי בכל ענין המבול הזכיר אלוהים ובכל ענין הפלגה הזכיר השם המיוחד

²רמב"ן שם: כי המבול עבד השחתת הארץ, והפלגה בעבור שקצצו בנטיעות

³שעורי דעת ח"א עמ' רסז: כי בלבול השפה נעשה על ידי ההנהגה היותר עליונה, הנהגת שם הוי', שהיא למעלה משם אלוהים. שם אלוהים מורה על ההנהגה התמידית המסודרת ומגבלת במערכות השבע ... בהנהגה התמידית של שם אלוהים נדמה להם כי יש ביכולת בני האדם על ידי כח הבחירה שנתן להם להשתמש בכחות הבריאה שלא כחפץ ההשגחה ... ואמנם הם לא ידעו ולא הבינו כי עצם ההנהגה הוא צמיד בידו של הקב"ה ולא נמסרו מוסדות ההנהגה לכחות הבריאה התחתונים

⁴רש"י יא א: ודברים אחדים (ס"א דברים חדים) אמרו אחת לאלף ותרנ"ו שנים הרקיע מתמוטט כשם שעשה בימי המבול בואו ונעשה לו סמוכות (ב"ר):

גור אריה יא א: אין צריך לפרש כי על ידי מגדל היו רוצים לעלות השמים, אלא מפני כי המגדל הזה במה שהיה "ראשו בשמים" (פסוק ד) - הוא דוגמא משמים, שהמגדל הוא נבדל מן הארץ בגבהותו כמו השמים - להיות רוצים להתנגד אל השם יתברך, כי האדם ראויו שיהיה למטה והוא יתברך למעלה, וכאשר עשו להם מגדל לדוגמא - היו רוצים בפעולתם הזרות לכונו בדברים השייכים לעליונים בהוראות המגדל הזה שהוא נבדל מן המטה, ודבר זה הוא התנגדות אל השם יתברך, והוא המלחמה:

⁵רמב"ן יא ב: כי היו קוצצים בנטיעות

⁶שעורי דעת ח"א עמ' רסה: עלה בדעתם שצרכים למצא עצות ותחבולות למען תשלט ביניהם אחדות גמורה ושתיינה כל משפחות הארץ מאורגנות ללחום בכחות משותפות עם פגעי העולם.

⁷שעורי דעת ח"א עמ' רסו: הבה נבנה לנו עיר ומגדל וראשו בשמים שישמש להם בתור מרכז וסמל להתאחדות

serve as a center of science, a giant lightning rod¹, and a potential launching pad for future lunar expeditions². Man quickly came to worship the new god of science, as testified by the fact that when a man fell to his death building the tower, no one looked up, but when a brick fell, it attracted the greatest concern and attention³.

The truth is, says the Shiurei Daas, that despite the massive advances of contemporary science and its revolutionary impact on us, we have revealed but a drop in the vast ocean that is G-d's world of nature. It is possible that had the generation of Dispersion (as those from the Tower of Babel are called) created the mechanisms for long-term, international scientific cooperation, we would have been much further in our progress than we can imagine⁴. This is especially true because those early generations had a much deeper understanding of certain types of forces than we have today⁵.

The problem was not in the desire to know more and to organize accordingly; it was that when G-d "came down" to look⁶, He saw a rebellion, not a scientific venture⁷. In reality, the people themselves were not fully conscious of this rebellion. They didn't see themselves as anti-G-d but rather just pro-science, not realizing that the science they proposed made G-d inadmissible. They felt this was for the good of mankind, not seeing that they were seeking a level of control that contradicted G-d's Hashgacha⁸. This, says the Shiurei Daas, is why the verses do not explicitly mention any sin⁹.

Their punishment was Midah keNeged Midah – their attempts at unity ended in a complete breakdown in communication between them¹⁰, with different languages leading to different cultures.

Earlier in Parshas Noach 70 different nations were mentioned, reflecting the complete order of the physical world¹. The Maharal explains that since each nation

¹ ר' בחיי

² יהונתן אייבשיץ, תפארת יהונתן

³ מדרש: אם נפל אדם ומת לא היו שמים לב אליו. ואם נפלה לבנה אחת היו יושבים ובוכים ואומרים אימתי תעלה אחרת תחתיה (מובא בהגות בפרשיות התורה)

⁴ שעורי דעת שם עמ' רסה: הלא גם בדורות האחרונים ראינו כמה המצאות חדשות שעשו מהפכה ... עד שקודם התגלותם קשה היה לשער ולהאמין כי נמצאים כחות כאלו בטבע, ואמנם כל מה שנתגלתה לנו עתה אין זה אלא טפה מן הים מול סתרי הטבע שעדיין לא נתגלו לנו ולא ידענו אודותם ולאמלא היו בני אדם בכל הדורות באחדות גמורה בשלום ושלוה והיו עובדים כל אחד במנוחה במקצוע שלו לתועלת האדם, מי יודע כמה כחות נפלאות הטמונים בחיק הטבע היו יכולים למצא ולהשתמש עמם להנאות העולם וכתרים נגד הפורעניות השונים.

⁵ שעורי דעת ח"א עמ' רסו
עיין בחזון איש, אמונה ובטחון, שני הפרקים האחרונים

⁶ יא (ה) וירד ה' לראות את העיר ואת המגדל אשר בנו בני האדם:

⁷ שעורי דעת ח"א עמ' רסו: הבורא ב"ה ראה וידע, שבבקשת המצעים האלה טמון רגש רע החפץ להשתחרר מההשגחה ושלא להיות מוטל תחת הנהגת ד'

⁸ שעורי דעת ח"א עמ' רסו: בבקשת המצעים האלה טמון רגש רע החפץ להשתחרר מההשגחה ושלא להיות מוטל תחת הנהגת ד' ... אמנם זאת היתה כונה נסתרת שלא נגלתה בבחירות גם להם בעצמם

⁹ שעורי דעת שם: ולכן בפשטות הכתובים ספרה לנו התורה המעשה הנגלית כפי שהביעו בדבריהם המפורשים שאמרו "ונעשה לנו שם פן נפוץ על פני כל הארץ".

¹⁰ רמב"ן יא ב: והעונש שבא עליהם להפרידם בלשונות ובארצות מדה כנגד מדה

was induced to speak its own language through Ruach HaKodesh, each language reflected the inherent potential and unique contribution to world civilization which that nation could contribute. The decree of the 70 languages was not so much a punishment as a directing of these national forces in the right direction. For example, Edom was to inherit the scientific, technological and industrial wisdom of the world. Greece received philosophic and aesthetic wisdom. Each country, in turn, was given a country suitable for its development².

Many individual, G-d fearing non-Jews have made great contributions to the whole of mankind. The Tiferes Yisrael brings the examples of Edward Jenner who discovered vaccination, Drucker who introduced the potato to Europe, and Guttenberg who discovered the printing press. These people, he states, will surely be rewarded for benefiting mankind³.

He also states that non-Jewish civilization has, in general, advanced steadily towards higher moral and spiritual standards⁴. Since these standards have been achieved without the תורה, he states, they are even more praiseworthy than an equivalent Jewish achievement⁵.

On the other hand, as a result of lacking the Torah, that progress is slow and imperfect and whole continents may be excluded from advancing. Nations have often gone backwards. There is no question that despite being given all the means to be able to develop their necessary potential the nations fell short, overall, and their potential was in danger of getting lost.

When the Jews came along, G-d began to use them to harness the positive spiritual energy of each nation. The Jewish people are capable of doing this because of their comprehensive spiritual breadth⁶, incorporating in their core spiritual commitments all the elements spread out amongst the nations⁷. The Jews are therefore sometimes called "nations" (as in ⁸עמים and ⁹אף חבב עמים), and, in fact, reflect a concentration of the spirituality of all the 70 nations.

The Jews provided a solution to the lack of the nations' spiritual completion of the nations by harnessing their spiritual energy in two ways: Firstly, they did this

¹בראשית י לב: אלה משפחת בני נח לתולדתם בגויהם [ומונה שם שבעים] ומאלה נפרדו הגוים בארץ אחר המבול

מהר"ל, תפארת ישראל פ' א: וכנגד שבעת ימי עולם הטבע היו שבעים אומות כנגד כל יום עשרה

²דברים ב ה: ...כי ירשה לעשו נתתי את הר שעיר

³תפארת ישראל, אבות פ' ג מש' יד

⁴תפארת ישראל, אבות פ' ג מש' יד

⁵תפארת ישראל, אבות פ' ג מש' יד

⁶מהר"ל, דרך חיים על כל ישראל יש להם חלק (ריש אבות): ועוד יקראו ישראל נצר מטעי בלשון רבים, והוא שפירש אחריו מעשה ידי ר"ל שתי ידי נטעו את הנטיעה הזאת וזהו מטעי בלשון רבים על שתי ידיים. ... (פירוש) היד האחת היא לימין והשנייה לשמאל וכל אחת היא קצה בפני עצמה ... ולכך בריאת ישראל הם בלא צד רק מן השם יתברך בעצמו שהוא כולל כל הצדדין המחולקים

⁷דברים לב ח: בהנחל עליון גוים בהפרידו בני אדם [בשעת מגדל בבל] יצב גבלת עמים למספר בני ישראל

⁸בראשית מט י

⁹דברים לג ג

through conversion¹. Certain non-Jews redeemed the potential of their nations by bringing their sparks of holiness into the Jewish people. Secondly, G-d spread the Jewish people amongst the nations of the world. They then expressed their Torah observance, incorporating the local culture, elevating it and making it a part of the Jewish people.

The latter was done through incorporating the positive מדות and energy of that nation into the practice of their Yiddishkeit². Both required that G-d spread the Jews out amongst the nations³, who themselves had been spread out at the time of the Tower of Babel.

Both Geirus and Kedusha-consolidation through dispersion are facilitated by the fact that אברהם אבינו was אב המון גוים, which means that he was the spiritual forefather of all the nations. So too, his direct lineage has a spiritual connection to the קדושה in all the nations. Similarly, שרי, whose name meant only "שרי לי" and not to others, was changed to the more universal שרה⁴.

In fact, the nations of the worlds contribute to the Torah sometimes through their very anti-Semitism. Rav Tzadok HaCohen points out that many of the things we do today have their roots in anti-Semitic acts or decrees. For example, we read the Haftorah because the Romans banned the Torah reading; we blow the Shofar during Musaf (and not at the earliest possible time) because of a decree against its blowing altogether, and we add Shema into the Kedusha of Shabbas Musaf for the same reason. Chazal understood that it was the Ratzon HaSh-m that these things should be done this way and left them as permanent decrees.⁵

Similarly, non-Jews whose ancestry was full of evil, or who even did evil themselves, converted and took all that energy with them into holiness⁶.

According to some commentators, prior to the גאולה Jews will have had to live in every country.⁷ Once the Jews have redeemed the Kedushah of a specific country, there is no point in remaining there any longer. Thus the Arizal says that the prohibition of returning to Egypt was because all the קדושה was already redeemed. The final redemption was through the Keilim.

¹ יבמות דף סג ע"א: א"ר אלעזר, מאי דכתיב ונברכו בך כל משפחות האדמה, אמר ליה הקב"ה לאברהם, שתי ברכות טובות יש לי להברוך בך, רות המואביה ונעמה העמונית

² צדקת הצדיק (רנו): כל אומה ... יש לה ג"כ איזה ניצוץ קדוש מיוחד שממנה חיותה ... ועל זה הוא הגלות לקלוט אותו דבר טוב לישראל...

³ בנוגע לגרים: פסחים פז: ואמר ר"א לא הגלה הקב"ה את ישראל לבין האומות אלא כדי שיתוספו עליהם גרים (והא דאמר ביבמות קט: רעה אחר רעה תבא למקבלי גרים - היינו כשאינו גר אמיתי)

⁴ עיין רש"י בראשית יז: טו

⁵ צדקת הצדיק קעח: כל התנשאות על יד התורה ... ומתוך הגזירות מבינים במה כחם בדברי תורה ושוורש כל גזירותם הוא ... להפוך גם על כל עמים שפה ברורה לקרוא בשם ד'. ... כענין הפטורה הנתקן על ידי גזירה שלא לקרוא בתורה והבינו חז"ל דרצון הש"י אדרבא דקורין רק מעט ודצריך להוסיף עוד קריאת מפטיר בנביאים. וכיוצא בו באמירת שמע ישראל בקדושת מוסף ... גם תקיעות במוסף ... שהוא שלא על פי דין דמדין ראוי להיות זריזים מקדימים ודבר זה אי אפשר להיות על ידי חכמי ישראל רק נעשה על ידי גזירתם.

⁶ נצח ישראל פ' י"ד: דע כי מה שספרו כאן מן הרשעים שזרעם התגייר... כאשר הם מופלגים ברשע ... א"א שלא יהיה מצורף כח שלהם אל כח עליון... רק שהיה אצלם בטומאה אבל אצל הבנים כאשר נתגיירו נצרך ונזדכך... ולפיכך היו בניהם גדולים

⁷ רב יואל שוורץ, עם סגולה

Moshiach will redeem any untapped Kedusha of the nations, which is why he will draw, through both sides of his lineage¹, on the קדושה of the nations of the world.

And so, in a few lines, the Torah gives us a whole perspective on life. As individuals, we are also prone to Migdalism at times. We try a particular medicine or herb, and we don't give a thought that it has to be G-d who wants to use that instrument to heal us; we look to become rich without knowing whether our service of G-d is meant to be through wealth or poverty; we doven to HaSh-m for all kinds of things that we want as if He is under our control and we are the ones to decide what should be going on².

¹ועיין מהר"ל, נצח ישראל פל"ב הקטע המתחיל ובפרק הבא על יבמתו והקטע אחרי זה - למה דוד נולד ממואבית ושלמה מעמונית

²שעורי דעת ח"א עמ' רסט: האדם מבקש עצות מרחוק להטיב מצבו ורוצה להנתק מהמצב שהועמד בו על פי ההשגחה אולם באמת יש לדעת כי מלבד שאין זה לפי דרך האמונה לחקור עתידות, ושיבקש האדם להעמיד גורל חייו על ידי השתדלות יותר מפכי הנאות וגו'

לך לך

1. Avraham Avinu & the Triple Cord

SUMMARY:

From Noach until the Egyptians, the actions of man had banished spirituality (the Shechina) to exist only in the very spiritual planes removed from this world. Avraham and his descendents, in turn, gradually reversed this process, bringing spirituality back down into the world. The end of this purification process was יציאת מצרים. Therefore, the 1000 years of Torah began with Avraham Avinu even though the 1000 years of Tohu only ended with the downfall of the Egyptians.

To achieve this, Avraham was given 10 tests - a complete range of Nisyonos (ten being a complete idea, as we see with the ten plagues and the Ten Sayings of Creation). These ten tests fulfilled every aspect of his potential, so that Avraham was able to serve G-d in a very complete way.

Avraham Avinu, once he gained a mature G-d idea, set out to convince others of this idea. This was at great personal risk and with a high personal price, sacrificing certain spiritual and Kabbalistic heights that Chanoch, Shem and Ever had achieved before him.

Things were going extremely well for Avraham. He had begun a single-handed campaign to spread the G-d idea, and was achieving enormous success, to be measured in the tens of thousands of returnees. Miraculously escaping the death penalty of the king, he had become something of a celebrity, wealthy and honored by some, even as he was being persecuted by others. He had everything to look forward to, with the possibility of turning tens of thousands into hundreds of thousands – perhaps the entire world – to the G-d idea.

Then, in a surprising turn, G-d tells Avraham to leave everything and start anew. לך לך – go to yourself. Go on a spiritual journey of self-discovery, for this will be לך – for your own spiritual benefit. Faced with Nimrod's furnace, you were willing to die to serve Me; but now, I will give you an even bigger test – to see whether you can live for Me.

But to do this, Avraham was not only being asked to rid himself of the culture of his country (לך לך מארצך) but to go deeper into himself and get rid of all the influences of his youth (ממולדתך). Indeed, he was told, go deep into your very concept of self, and rid yourself of the vestiges of your home (ומבית אביך). The discontinuity between Terach and his son Avraham was so great that Avraham was considered to have begun the world from scratch.

This was a radical and complete break at the age of 75, a time when most people are looking to wind down their lives and enjoy the fruits of their labor. He was not being offered anything on the other side or even told where he was heading for. He was to become a citizenless person, a refugee, where his family connections would count for naught, without even progeny to hope for some remembrance or continuity of his work.

He went to Canaan where we might have thought he would be less successful in his mission, facing strange cultures and languages. Ultimately, however, he was rewarded with enormous success.

The great difference between Avraham Avinu and those who came before him was not only that he reached out to others but that he undertook responsibility for fulfilling the purpose of the world. To do this, he had to communicate not just the grand idea of One G-d, but also the idea that this G-d is personally involved with each individual as well as with all of history at every moment. Eventually, his spirituality reached such heights that his soul was able to envelop all the nations of the world – אב המון גוים. Through this, he was able to reach out not only to those limited numbers whom he was able to convert to Judaism entirely, but to provide the spiritual light (אור לגוים) for all members of the human race to understand G-d. He therefore represents the prototype for which the world was created, as the Sages understand the verse: In the beginning – i.e. through Avraham (in his merit) - these became the generations of the heavens and the earth.

Just as Avraham had perfected his soul, G-d gave him circumcision to perfect his body as a sign to the world that core spirituality would now revolve around him.

Both Avraham's nephew Lot and his first-born Yishmael were very influenced by Avraham and, in particular, by his chesed. However, neither could sustain this independently. Both eventually took their chesed and turned it on themselves, becoming takers rather than givers. Lot got so caught up in his possessions that he relocated to the area of Sdom, which was great for pasture but was a spiritual disaster. He became so self-centered that he began to see the G-d idea as a contradiction to his needs. Still, some remnants of giving were so ingrained in Lot that even in Sdom he defied the society to be hospitable. Somehow, he thought that he could have it both ways – be steeped in Sdom and still be holy. Nevertheless, the rot had set in to such a degree that his descendants were no longer compatible with Jews even after they had converted. Avraham already saw this coming and demanded הפרך נא מעלי.

Yishmael went even further, willing to become savage in order to do chesed to himself. Yishmael took the impurities of his father's chesed, leaving an even purer line in Avraham's other son, Yitzchak. On the other hand, being that Yishmael was Avraham Avinu's firstborn son, he absorbed Avraham's lessons much more deeply, and in the end did Teshuva, just as his progeny are destined to do Teshuva in the end of days.

Humans have a concept of יחוס, of the connection between generations, and the possibility that each subsequent generation will build on the efforts of the previous generation. But, until the Avos, no three generations had ever implemented this idea. Now Yitzchak and Yaakov continued to build on Avraham's achievements, forming a triple cord or a three-legged stool, the first combination where stability can be achieved. Therefore, the generations of the Avos were completed and the generations of their progeny, the twelve tribes, began.

In certain respects, our forefathers acted with such perfection that their character traits became a permanent spiritual inheritance to all Jews. In addition, they set up historical and spiritual patterns that were to form the underlying themes and cycles of later history (מעשה אבות סימן לבנים). There were now the beginnings of an entire nation dedicated to knowing and serving G-d.

But, despite the enormous progress of the previous four generations, the G-d-idea was still sufficiently tenuous that the historic upheaval of the Egyptian experience endangered all that had been achieved. The Jews were tested in Egypt by slavery on the one hand and the appeal of the most advanced civilization to assimilate on the other. Yet they held fast.

Finally, the whole nation was required to unconditionally accept the Torah. By now this was no small group of exceptional people, nor even a national movement

within the nation. Sinai was a commitment by every single member of the nation present.

G-d chose us as a response to our first choosing Him, again and again, over many generations, under the most trying of circumstances and exacting of standards. As the saying goes: *How odd of G-d to choose the Jews; It's not so odd the Jews chose G-d.*

DETAIL:

Avraham begins the Tikun of Adam HaRishon

Although Noach began the world again after the flood, he failed to correct the חטא of Adam HaRishon. The beginning of the תקון of the הראשון started with אברהם אבינו, who began the world anew for the third time¹ (after Adam and Noach). Remarkably, Avraham Avinu stood against an entire world – אברהם העברי² – and succeeded in creating a revolution of monotheism that changed the world forever. Avraham succeeded in re-creating a separate domain for קדושה from the טומאה that was caused by the חטא, at least within his own personage. However, the קדושה domain he created was weak, and the טומאה was still very strong. This process of separating and strengthening the קדושה continued with יצחק and יעקב on the one hand and the separation of ישמעאל and עשו on the other. The end of this purification process was יציאת מצרים³.

אבות פ"ה ב: עשרה דורות מאדם עד נח ... (ג) : עשרה דורות מנח ועד אברהם להודיע כמה ארך אפים לפנינו שכל הדורות היו מכעיסין ובאין עד שבא אברהם אבינו וקבל שכר כלם

The Maharal⁴ explains how from Noach until the Egyptians the actions of man had banished spirituality (the Shechina) to exist only in the very spiritual planes removed from this world⁵. Avraham and his descendents, in turn, gradually reversed this process, bringing spirituality back down into the world⁶.

¹ אברבנל

² ילקוט עג: אברהם העברי – כל העולם בעבר זה והוא בעבר זה

³ רמח"ל, מאמר הגאולה: ועל כן גם דורות נח לא הצליחו, אלא שבסופם לא הצטרפו כלייה. אבל שם נעשה ענין הפלגה, והוא כי נתן מקום וגזע מיוחד, והוא שרש אברהם אבינו, עליו השלום, ועדיין היתה מתפשטת בשאר העולם בערבוביא. ובצאת עשו וישמעאל אז גם נסדרו, וזה היה תקון לעולם להיותם מתחלקים אלו לכאן ואלו לכאן ... אך צד הקדושה לא נתחזק עדיין, וצד החול שלט הרבה ... וסוף טהרתם היה במצרים כור הברזל ששם נטהרו.

⁴ גבורות ד' פ' טו

⁵ שמעשיותם גרמו שתסתלק השכינה לרקיע הז

⁶ והיינו על פי המדרש

	1	2	3	4	5	6	7
The Sinners and their Sins	חטא אדם הראשון : חמדה	קין : שפיכות דמים	דור אנוש : ע"ז	דור המבול : גזל	דור הפלגה : ברכת ד'	סדום : דין	מצרים : עריות
	נסתלקה שכינה מהארץ לרקיע ראשונה	נסתלקה שכינה לרקיע שניה	נסתלקה שכינה לרקיע שלישית	נסתלקה שכינה לרקיע רביעית	נסתלקה שכינה לרקיע חמישית	נסתלקה שכינה לרקיע הששית	נסתלקה שכינה לרקיע שביעית
The Tikun	משה : שפירש מאשתו ¹	עמרם : לא היה ראוי למיתה ²	קהת : כנגד ע"ז ³	לוי : הפך הגזל ⁴	יעקוב : מקדש ד'	יצחק : צדיק בדין	אברהם : גדור בערוה
	הוריד השכינה לארץ	הוריד השכינה לרקיע הא'	הוריד השכינה לרקיע הב'	הוריד השכינה לרקיע הג'	הוריד השכינה לרקיע הד'	הוריד השכינה לרקיע הה'	הוריד השכינה לרקיע הו'

There was an overlap of the two eras, the 2,000 years of חרבן and the 2,000 years of Torah. For, although Avraham and his descendents began to reverse the process on the one hand, the Mitzrim were still busy banishing the Shechina on the other. Thus, according to the Ramchal (Daas Tevunos), although the 1,000 years of Torah began with Avraham Avinu, the 1,000 years of Tohu that preceded the 1,000 years of Torah only ended with the downfall of the Egyptians at Yitzias Mitzraim.

Avraham Avinu, through a life-time of effort, was able to bring the Shechinah up one level (See chart). There were still six more levels to go. Yet, this was a phenomenal achievement. G-d was now again seen as the אדון, the Master of the universe, and mankind reconnected to their source⁵.

To achieve this, Avraham was given 10 tests⁶; "Never in history had an unaided individual made such a complete break with his environment, overcoming all

¹ מהר"ל, גבורות ד': [ש]אם לא היה ראוי שיהיה פורש מאשתו כדי שלא יבא לידי חטא ...

² שם: עמרם היה צדיק גדול עד שלא חטא ... שעמרם מת בעטיו של נחש, כלומר שלא היה ראוי לו המיתה ... ולפיכך היה נגד קין ... שקין הביא מיתה לאחר ועמרם אף ... לעצמו ... לא היה מביא

³ שם: משפחתו עובדים בגופם, לא כמו בני גרשון ומררי שהיה להם עגלות אבל משפחת הקהתי בכתף ישאו

⁴ שם: לא היה לשבטו חלק ונחלה בארץ. ולכך היה לוי נבדל מעניי הממון ורדיפת הממון

⁵ מסכת ברכות דף ז עמ' ב: אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי מיום שברא הקדוש ברוך הוא את העולם לא היה אדם שקראו להקדוש ברוך הוא אדון עד שבא אברהם וקראו אדון שנאמר ויאמר אדני (אלהים) במה אדע כי אירשנה אמר רב אף דניאל לא נענה אלא בשביל אברהם שנאמר ועתה שמע אלהינו אל תפלת עבדך ואל תחנוניו והאר פניך על מקדשך השמם למען אדני למענך מבעי ליה אלא למען אברהם שקראך אדון:

⁶ רע"ב אבות ה ג: עשרה נסיונות - א' אור כשדים שהשליכו נמרוד לכבשן האש. ב' לך לך מארצך. ג' ויהי רעב. ד' ותוקח האשה בית פרעה. ה' מלחמת המלכים. ו' מעמד בין הבתרים שהראהו שעבוד מלכיות. ז' המילה. ח' וישלח אבימלך ויקח את שרה. ט' גרש האמה הזאת ואת בנה. י' העקדה:

See next week's Parsha where we discuss the concept of a Nisayon and Avraham Avinu's specific Nisyonos in depth.

obstacles for a yet unknown faith."¹ The Maharal says that the ten Nisyonos were necessary so that Avraham Avinu could be tested with a complete range of Nisyonos, ten being a complete idea (as we see with the ten plagues and the Ten Sayings of Creation²). These ten tests fulfilled every aspect of his potential so that Avraham was able to serve G-d in a very complete way³. More than anything, the tests deepened his faith to the point where his internal strength was great enough on which to build a whole nation⁴. (We deal with these tests in greater detail under the Akeidah in next week's parsha.)

Avraham is mekarev others at great personal cost

Avraham Avinu, once he gained a mature G-d idea, set out to convince others of this idea at great personal risk and with a high personal price⁵. He had to expend enormous time, spiritual energies and resources into dedicating his life to being mekarev people who were often very far from even basic moral and spiritual standards. And often, as in his attempts to show his father the absurdity of praying to idols⁶, his efforts were wasted. As a result, he did not achieve the exalted levels of spirituality and Kabbalistic heights that Chanoch, Shem and Ever did before him.

Avraham is told to leave everything

Eventually Avraham was instructed to leave everything he had built up⁷. Avraham's Exodus story was no less dramatic than his descendants' Exodus from

¹R. Aryeh Kaplan, Handbook of Jewish Thought, vol. 1 - 4.15

²דרך חיים (מהר"ל) אבות ה'ג - הקב"ה היה מנסה את אברהם בעשר נסיונות שיהיה אברהם מנוסה בכל מיני נסיונות שהם מחולקים (וכמו עשר המכות ועשרה מאמדות של מעשה בראשית)

³אור גדליהו עמ' יט: ניתן אלו הנסיונות, להוציא אלו הכוחות מן הכח אל הפועל ... עד שהיה מתאים הצורה של אברהם למטה עם הציור של אברהם למעלה

⁴מהר"ל, גבורות ד' פ"ז: אברהם תחילת בחינתו היה שנבחן באמונתו כאשר הושלך לכבשן האש מאחר שהוא חזק באמונתו, יש לו מציאות חזק, וראוי להיות עיקר המציאות בעולם הזה ועיקר המציאות בעולם הבא.

⁵רמב"ם הל' עכו"ם פ"א הל' ג: וכן ארבעים שנה הכיר אברהם את בוראו. כיון שהכיר וידע התחיל להשיב תשובות על בני אור כשדים ולערוך דין עמהם ולומר שאין זו דרך האמת עד שיחזרהו לדרך האמת.

See the next essay in this parsha

⁶בראשית רבה לח יג: יוצא אחד ... שבר את כל הפסלים עם מקל ושם את המקל ביד הגדול שביניהם. כיון שבא אביו שאלו: מי שבר את הפסלים? אמר לו: באה אשה אחת והביאה מנחה לפסל

⁷חתם סופר הקדמתו לשו"ת יורה דעה הנקראת פתוחי חותם וז"ל שם: ולמה זה חיבה יתירה נודעת לאברהם אע"ה משאר אבות העולם שקרא אותו המקום בשם אוהבו? בירור ענין זה נודע לנו ממאמר השי"ת [בראשית י"ח]: כי ידעתי למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך ה' וגו' [ידעתינו פי' רש"י לשון חבה]. הורה בזה כי נפלאה אהבת ה' לאברהם אע"ה על שלימד דעת את העם וקירבם לעבודתו, והיא שעמדה לו יותר מכל מעשה הטוב וזכות הנפש אשר היה לו לעצמו, כי באמת גם לפניו היו יחידי סגולה אשר ידעו את ה' ודעת דרכיו יחפצו ובאהבתו ישגו תמיד. מי לנו גדול מחנוך אשר מעוצם תשוקתו ודביקותו בה', נתפרדה החבילה חברת ארבע היסודות, חדל מלהיות אדם ונתעלה להיות כאחד מצבא מרום העומדים את פני המלך לשרתו: [ואינו כי לקח אותו אלקים] ולא מצינו באברהם אע"ה שנזדכך עפוריותו כל כך אך לא מצד פחיתות וחסרון נפשו לא הגיע אל המעלה הזו, לא, כי אם אע"ה היה עושה כאשר חנוך להתבודד עצמו מחברת בני אדם התעלה גם הוא להיות ממלאכי א-ל. ואשר לא עשה כן, הוא כי התבונן בחכמתו כי לא באלה חפץ ה' שישלם האדם את נפשו לבד. ואת אנשי דורו ישאיר אחריו תרבות אנשים חסאים ומכעסי ה', כמקרה אשר קרה לדורו של חנוך ודור המבול, הנסיון הזה לימד אותו כי טוב לאדם למעט בהשלמת נפשו, למען רבות כבוד ה' למעט את מורדיו ולהרבות עבדיו ויודעיו. כי מה יתן ומה יוסיף האדם אם יוסיף מלאך אחד על אלפי

Egypt centuries later¹. It is the defining moment of his transition. In fact, our parsha skips everything that happened before and begins from this moment.

This instruction came at a stage when things were going extremely well for Avraham. He had begun a single-handed campaign to spread the G-d idea², and was achieving enormous success, to be measured in the tens of thousands of returnees. Miraculously escaping the death penalty of the king, he had become something of a celebrity, wealthy and honored by some³, even as he was being persecuted by others. He had everything to look forward to, with the possibility of turning tens of thousands into hundreds of thousands – perhaps the entire world – and perhaps, perhaps, a child of his own.

In a surprising turn, G-d tells Avraham to leave everything and start anew. לך – go to yourself. Go on a spiritual journey of self-discovery⁴, for this will be לך – for your own spiritual benefit, as it will bring you closer to enjoying your relationship with Me and will allow you to be an even greater example to others⁵. Faced with Nimrod's furnace, you were willing to die to serve Me; but now, I will give you an even bigger test – to see whether you can live for Me⁶.

To do this, Avraham was not only being asked to rid himself of the culture of his country (לך מארצך) but to go deeper into himself and get rid of all the influences of his youth (ממולדתך). Indeed, go deep into your very concept of self and

רבבות מלאכי מעלה, הלא ה' בורא וממציא כהנה וכהנה חדשים ובקרים. ואם כה יעשו יחידי סגולה בכל דור ודור, ימצא אחד מני אלף קדש לה' ורוב העולם מקולקל. הארץ תשם מרעת יושביה וחפץ הבריה תשאר מעל... והאוחז במדה זו מראה אהבתו אל ה' ביתר שאת וביתר עז, כי מדרך אוהב את המלך להתאמץ ולהשתדל בכל האפשר להכניס בני אדם תחת עול מלכותו. ולהרבות לו עבדים כיד המלך, ויען כי זכה אאע"ה למדה זו טרם צוה ה' עליה. רק משכלו ומדעתו עמד בראש כל חוצות, בנה מזבחות וקרא בשם ה'. העמיד תלמידים הרבה, את הנפש אשר עשה בחור, לכן לו יאות להקרא אוהבו של המלך ית"ש, זרע אברהם אוהבי, וכגמול נפשו השיב לו ה' וחלף אהבתו אל ה' היה אהבת ה' אליו, וזהו שהודיענו ית"ש באמרו כי ידעתי [אהבתיו] למען אשר יצוה את בניו ואת אחרייו ושמרו דרך ה'".

¹מהר"ל, גבורות השם, פ"ה: והיו הבנים דומים לאב שהוציא הקדוש ברוך הוא את אברהם אבינו מאור כשדים כדכתיב (בראשית ט"ו) אני ה' אשר הוצאתיך מאור כשדים לתת לך הארץ הזאת לרשתה, שמה תראה כי באור כשדים נגלה עליו מלך מלכי המלכים והוציא אותו משם כמו שהוציא את ישראל ממצרים. ויש דמיון גדול ביניהם, שהיו ישראל יושבין בארץ מצרים שלא היה עם מקולקלים כמותם וישבו ישראל ביניהם זרע קודש וטהור

²רמב"ם הל' עבודת כוכבים פ' א: (ג) כיון שהכיר וידע התחיל להשיב תשובות על בני אור כשדים ולערוך דין עמהם ולומר שאין זו דרך האמת שאתם הולכים בה ושיבר הצלמים והתחיל להודיע לעם שאין ראוי לעבוד אלא לאלוק העולם ולו ראוי להשתחוות ולהקריב ולנסך כדי שיכירוהו כל הברואים הבאים וראוי לאבד ולשבר כל הצורות כדי שלא יטעו בהן כל העם כמו אלו שהם מדמים שאין שם אלוך אלא אלו

³רמב"ם הל' עבודת כוכבים פ' א ג: כיון שגבר עליהם בראיותיו בקש המלך להורגו ונעשה לו נס ויצא לחרון והתחיל לעמוד ולקורא בקול גדול לכל העולם ולהודיעם שיש שם אלוך אחד לכל העולם ולו ראוי לעבוד והיה מהלך וקורא ומקבץ העם מעיר לעיר ומממלכה לממלכה עד שהגיע לארץ כנען והוא קורא שנאמר ויקרא שם בשם ה' אל עולם וכיון שהיו העם מתקבצין אליו ושואלין לו על דבריו היה מודיע לכל אחד ואחד כפי דעתו עד שיחזירוהו לדרך האמת עד שנתקבצו אליו אלפים ורבבות והם אנשי בית אברהם ושתל בלבם העיקר הגדול הזה וחבר בו ספרים והודיעו ליצחק בנו

⁴נתיבות שלום עמ' סו: לך "לך", לך ליעודך

⁵נתיבות שלום: וזהו פירוש לך לך להנאתך ולטובתך, שבדאי הנאות של אברהם אבינו לא היתה לעניני עולם הזה שלא היה לו כל שייכות אליהם, אלא הכוונה לאז תתענג על ד', ... וכמש"כ המסילת ישרים ... [שהו] התענוג הגדול ביותר מכל התענוגים שבעולם.

⁶נתיבות שלום עמ' סט: ובזה היתה מעלה יתירה על הנסיון הראשון באור כשדים. באור כשדים היה נסיון של מסירת נפש שגופו לא נחשב אצלו לכלום באהבתו את השי"ת, אך בנסיון של לך לך הובטחו לו הבטחות בענינים גשמיים וגם מדרישות רוחניות ואף הם היו טפלות אצלו לגבי אהבת ד'.

rid yourself of the vestiges of your home (ומבית אביך).¹ (This, says the Nesivos Shalom, is the reason for the reverse order of the requirement – for physically one has to first leave one's house, then one's birthplace, then one's country².)

And so, Avraham breaks all his ties with is past. In fact, the discontinuity between Terach and his son Avraham was so great that Avraham was considered to have begun the world from scratch³.

This was a radical and complete break at the age of 75, a time when most people are looking to wind down their lives and enjoy the fruits of their labor. He left, penniless, to continue his mission elsewhere, leaving an aged Father⁴. There could not have been a worse time to tell Avraham Avinu to leave⁵. He was not a young man, he was at the peak of his activities and he was not being offered anything on the other side. He wasn't even told where he was heading. He was to become a citizenless person, a refugee, where his family connections would count for naught, without even progeny to hope for some remembrance or continuity of his work⁶. People would look at his abandoned land, his former exalted position, nod their heads and say, "There goes a madman." There was no guarantee that those he had mekareved would go with

¹נתיבות שלום עמ' סד - סה: וי"ל בזה דהכוונה כאן על עניני מדות ותכונות שיש באדם, דהנה יש אצל האדם מדות רעות המושרשות בו מצד הארץ שנמצא בה, ... ויש ממולדתך ... שמדות ... מושרשות יותר עמוק ... ועוד יש יותר עמוק מבית אביך

²נתיבות שלום עמ' סד: הרי סדר היציאה הוא להיפך, קודם יוצאים מהבית ואח"כ ממולדתך מהמשפחה ורק אח"כ יוצאים מהארץ

³מהר"ל, גבורות השם, פ"ה: אילו התחיל הכתוב לספר אלה תולדות אברהם, כמו שאחר מיתת נח מתחיל ואלה תולדות בני שם, בודאי שפיר נוכל לומר שהכתוב מספר המשך הדורות זה אחר זה. ... אבל לומר ויהיו ימי תרח וגו' ויאמר ה' אל אברהם לך לך זה קשיא גדולה, דמשמע שאחר מיתת תרח ויאמר ה' אל אברהם לך לך, שאין כאן המשך הדורות זה אחר זה. ... אבל יש בזה דבר נפלא מאוד ... כי יש באברהם דבר שלא תמצא בכל אדם, כי אברהם אינו נקשר ואינו מתיחס אל אביו תרח, כמו שאין יחוס וקישור האור אל החושך. כי אברהם הוא האור, שהרי הדורות הראשונים היו תהו וחושך ואברהם הוא האור של מציאות, ומפני כך אמר הקדוש ברוך הוא לך אני פוטר אותך מכיבוד אב, שהרי אברהם מציאות חדש שאין לו קשר עם הראשונים ואין אני פוטר אחר, שהרי לא תמצא זה רק באברהם שהוא היה התחלת מציאות העולם, ולפיכך הוא פטור מכיבוד אב ואם שאין לו יחוס וקשר לאביו. ולא עוד שלא די שאין לאברהם התקשרות ויחוס אל אביו, אך כי מכיר מיתתו והעדרו ואחר כך מכיר אברהם מפני שכן נותן הדעת, כי ביאת האור הוא סלוק החושך וכאשר האור זורח נסתלק החושך, הנה לא היה יחוס אברהם אל תרח רק כמו האור אל החושך, וידוע כי האור והחושך ביאת האחד סלוק האחר, ולא היה שום התקשרות לאברהם עם תרח אביו ולפיכך כתיב וימת תרח בחרן ויאמר אל אברהם, כי ענין אברהם מתדבק אל מיתתו והעדרו לא אל מציאותו כי אברהם הוא אור וכאשר זורח האור אין כאן חושך בעולם. ואף על גב שהיה תרח חי הרי חיייו של תרח כאלו מת כי הרשעים קרויים מתים אף בחייהם היה האור זורח בעולם כי כבר נחשב כאלו מת.

אור גדליהו ב: במדרש (פ"ט ז) ... לך אני פוטרך מכיבוד אב וגו' ... שאצל אברהם היה נחשב תרח כמת ... [שהיה] התהוות מציאות חדשה שאין לו שייכות עם תרח ... וכן מבאר המהר"ל האריכות בגבורת ד' פ"ה, ששייכות אברהם לתרח היה כמו הקשר בין האור לחושך, שעל ידי סילוק החושך בא האור, אבל אין החושך גורם התהוות האור, כן תרח לא גרם כלל להתהוות של אברהם.

⁴בכור שור

⁵It is true that, according to Rashi, he had already left his original city: מארצך וממולדתך - כתב רש"י והלא כבר יצא משם עם אביו ובא עד חרן, אלא כך אמר לו הקב"ה, התרחק עוד מבית אביך

But that was just an internal move. He still had his reputation, his family connections and presumably was able to sell and rebuy land. (There is considerable machlokes around this assertion of Rashi, see the Ibn Ezra and Ramban.)

⁶רמב"ן יב א: מארצך וממולדתך - וטעם להזכיר "ארצך ומולדתך ובית אביך", כי יקשה על האדם לעזוב ארצו אשר הוא יושב בה ושם אוהביו ורעיו וכל שכן כשהוא ארץ מולדתו ששם נולד, וכל שכן כשיש שם כל בית אביו, ולכן הוצרך לומר לו שיעזוב הכל לאהבתו של הקב"ה:

See R. SR Hirsch, pg. 225, vs. 2

him (they would have to be equally mad) or that, if they stayed, they would survive as Monotheists¹.

Avraham went to Canaan where we might have thought he would be less successful in his mission, facing strange cultures and languages. Ultimately, however, he was rewarded with enormous success. Tens of thousands joined his ranks².

By sharing his beliefs, Avraham becomes a universal spiritual father.

The great difference between Avraham Avinu and those who came before him was not only that he reached out to others to teach Monotheism and its consequences, but that unlike Shem, Ever and others, he was the first person who took responsibility for fulfilling the purpose of the world. To do this, he had to communicate not just the grand idea of One G-d, but that this G-d is personally involved, at every moment, with each individual, as well as with all of history³. Eventually, his spirituality reached such heights that his soul was able to envelop all the nations of the world – אב המון⁴. Through this he was able to reach out not only to those limited numbers whom he was able to convert to Judaism entirely, but to provide the spiritual light (אור לגוים) for all members of the human race to understand G-d⁵. He therefore represents the prototype for which the world was created, as the Sages understand the verse: *Through Avraham (in his merit), these became the generations of the heavens and the*

¹In the end, they do go with him, as the verse says:
ואת הנפש אשר עשו בחרן

²רמב"ם הל' עבודת כוכבים פ' א: (ג) עד שנתקבצו אליו אלפים ורבבות והם אנשי בית אברהם

³משך חכמה בראשית יז ד: והיית לאב המון גוים - יתכן כי אברהם מסר נפשו באור כשדים ונחשב בכותא (בבא בתרא צא סע"א) עבור פרסום דיעותיו בכפירה בע"ז ובטול האלילים אמנם לא היה יכול להוכיח לבאי עולם מה שנתאמת אצלו שהשי"ת משגיח בפרטיות ומתראה לבחיריו בשפע נבואה פרטית להשגיח בפרט ולצוות האדם על מצוה פרטית חוקיית לכן במצות מילה שמל נפשות כל ב"ב ונפש עצמו הראה שמאומת אצלו בלא פקפוק הנבואה וההשגחה האלקית בפרט לכן אמר כי עכשיו ע"י המולד את עצמו ובניו יהיה לאב המון גוים שיתאמת שיטתו באלקות לכל היודעים שמו שבלא שום פקפוק הוא עושה ויהיה לרב נזהר מורה שם אב כמו אב לפרעה (בראשית מה, ח) להמון גוים. ומפני זה הסעם עשה משתה גדול ביום הגמל שיראו שמל בן זקונים הנולד ע"ד פלא בטח אין לו שום ספק בשיטתו ונבואתו מהשי"ת ודו"ק.

⁴רמב"ן יז ד: הנה בריתי אתך והיית לאב המון גוים הוא ברית המילה כאשר יפרש זאת אות הברית, ואחרי הברית תהיה לאב המון גוים

⁵העמק דבר יז ד: הנה בריתי אתך. לעורך למה שאני מדבר אתך והיית לאב המון גוים שעד כה שקרא אברהם בשם ה' וגירר כמה אנשים לא ה' אלא אותם אנשים שנתגייירו לגמרי ונכנסו בכלל עובדי ה' בתורתו שלמדם אברהם וכמבואר בגמ' סנהדרין דצ"ט ע"ב ובעבודת כוכבים ד"ט דמשמעות ואת הנפש אשר עשו בחרן. הוא שלמדם תורה. ודבר זה א"א בכל העולם ... אבל זה ה' הרצון והתכלית שיהיו כל אוה"ע יודעים את ה'. והאלילים כליל יחליף ולדבר זה הזהיר הקב"ה את אברהם שיהי' רצונו להשקיע דעתו להיות לאב המון גוים להכיר את ה' ... כמו שאמר ישעיה הנביא מ"ט ואצרך ואתנך לברית עם לאור גוים. ... וזהו תכלית הבריה כמו שאמר ה' ליהושע ד' כ"ד למען דעת כל עמי הארץ את יד ה' כי חזקה היא למען יראתם את ה' אלקיכם כל הימים הרי דלכל עמי הארץ אין הרצון אלא שידעו את יד ה' ולא כמו תכלית סגולת ישראל שיהיו גם יראים את ה' כל הימים. והיה לזה התכלית. ההתחלה בימי יהושע האבנים שנצטוו לכתוב עליהם תורה שבכתב בשבעים לשון. וכתוב בזה הענין שלא האבנים. היום הזה נהיית לעם גוי' כמו שביארנו במקומו בס' דברים כ"ז ט'. ואח"כ בא והגיע ע"י הפיזור הגדול של ישראל לזה התכלית כמו שנבאר ג"ז שם בעזרו ית'. אמנם מראש הזהיר הקב"ה כ"ז לא"א ראש האומה הנבחרת. וכח כל האומה נכלל בשורשה. ובוה מובן הא דקיי"ל כר"י דגר יכול לומר אלקי אבותינו אלקי אברהם כו' והוא משום דכתיב כי אב המון גוים נתתיך כמש"כ התוס' בב"ב דפ"א בשם היר' והקשה בח' ריטב"א מכות פ"ג ד"ט נהי דאברהם אב לגוים. יצחק ויעקב מא"ל ונדחק בישוב. ולדברינו מבואר דאברהם וכל זרעו אבות המון גוים הם ... ובוה נתבאר דבר ה' הקודם התהלך לפני היינו שיפרסם אלקותו אפי' לפני אוה"ע שאינם מוכשרים לקבל גירות גמור:

earth¹. Just as he had perfected his soul, G-d gave him circumcision to perfect his body as a sign to the world that core spirituality would now revolve around him². Since G-d wanted all mankind to serve Him, Avraham Avinu only became a true צלם אלוקים when he became the vehicle through which others could connect to G-d³.

Lot and Yishmael

Avraham wrote books for future generations, but, more importantly, he was able to impart this idea very deeply into his son Yitzchak⁴. Avraham had also been very close to Lot and to his first-born Yishmael. Both were very influenced by Avraham and, in particular, by his chesed⁵. However, neither was able to purify himself to the point where he could sustain this independently in any consistent fashion. Both eventually took their chesed and turned it on themselves, becoming takers rather than givers⁶. Lot got so caught up in his possessions that he made a business decision to move away from Avraham (ויפרדו איש מעל אחיו) and relocate to the area of Sdom, which was great for pasture but was a spiritual disaster⁷. He became so self-centered that he began to see the G-d idea as a contradiction to his needs⁸.

Despite this, some remnants of giving were so ingrained in Lot that even in Sdom he defied the society to be hospitable. Somehow, he thought that he could have it both ways – be steeped in Sdom and still be holy⁹. Nevertheless, the rot had set in to

¹בבראשית רבה (פ' י"ב) אלה תולדות שמים וארץ בהבראם אמר רבי יהושע בן קרחה בזכותו של אברהם אבינו נברא העולם אותיות באברהם שנאמר אתה ה' לבדך אתה עשית את השמים וגו' הארץ וכל אשר עליה ולמה כל זה אתה הוא האלקים אשר בחרת באברהם והוצאתו מאור כשדים ושמת שמו אברהם וגו'

²כלי יקר יז ד: אני הנה בריתי אתך. לשון הנה מורה על דבר המצוי כבר, וי"ל כבר בריתי מצוי בך. והאמת כן הוא כי סתם מילה חיצונית זו, היא לתכלית נכבד והוא שממנה יוקח מופת על מילת ערלת הלב וטהרתו. ובלי ספק שקודם סתם מילה כבר היה לאברהם לב טהור ונמוץ, ע"כ א"ל הש"י יודע אני בך שכבר הנה בריתי אתך כי טהור לב אתה. אמנם לפי שעכשיו אני רוצה לעשותך אב המון לכל גוים, צריך אני ליתן פתחון פה לכל באי עולם למה אני ממנה אותך אב המון גוים, וזהו לפרסם מעלתך וטהור לבך נגד עיני כל העמים, ע"י מילה חיצונית זו המעידה על טהרת הלב, למען ידעו דורותיכם כי בדין עשיתך אב המון גוים, ז"ש והקיימותי את בריתי ביני וביניך, ר"ל אותך ברית לבבי פנימי אשר היה כבר כמוס ביני וביניך ולא ידעו בו כל באי עולם, הנה עכשיו הקמתי דגל נס הברית ההוא למען ידעו בו כל באי עולם וזה שאמר לברית עולם. ר"ל אותך ברית שהיה ביני וביניך יהיה עתה לברית כל העולם כי כל באי עולם ידעוהו ויסתכלו בו:

³העמק דבר יז ד: והיה תמים. דבזה יהי' נשלם צורת האדם השלם. כאשר ע"י יהי מתגלה כבוד ה' בכל הבריאה ויהי בזה כדמותו כצלמו ... וא"כ אין האדם שלם כדמותו אם לא שהוא ראוי שיתגלה כבודו ע"י בכל העולם. ... ובה שעשה אותו הקב"ה לאב המון גוים נתבאר כוונת המאמר ואברהם אותך במאד מאד. שיהיו כל אוה"ע מודים ומכירים טובה לאברהם במה שהוא הכיר אלקות בעולם. וע"י זרעו שהלכו אחריו נסתבב שלא יבערו גם המה באיללים:

⁴רמב"ם הל' עבודת כוכבים פ' א: (ג) וחבר בו ספרים והודיעו ליצחק בנו

⁵אצל לוט: כי אנשים אחים אנחנו

⁶נתיבות שלום עמ' פג: אחז"ל (בר"ר מא ט): לוט שטוף בזימה היה ... והיינו שמדתו היתה כמו אצל אאע"ה חסד ואהבה, אך אצלו היה זה אהבה נפולה. ...

⁷יג (י) וישא לוט את עיניו וירא את כל ככר הירדן כי כלה משקה לפני שחת ה' את סדם ואת עמרה כגן יהוה כארץ מצרים באכה צער: (יא) ויבחר לו לוט את כל ככר הירדן ויסע לוט מקדם ויפרדו איש מעל אחיו: (יב) אברהם ישב בארץ כנען ולוט ישב בערי הככר ויאהל עד סדם: (יג) ואנשי סדם רעים וחטאים לה' מאד:

⁸רש"י יג יא: מקדם - ... הסיע עצמו מקדמונו של עולם אמר אי אפשר לא באברהם ולא באלקיו:

⁹נתיבות שלום עמ' פג: בחינת לוט ענינו עירוב טוב ורע שיחד עם זה שהיה שטוף באהבות נפולות של עוה"ז רצה ליהנות גם מרוחניות

such a degree that later generations were no longer compatible with Jews, even after they had converted¹. Avraham already saw this coming and demanded² הפרד נא מעלי.

The holiness Lot had imbibed never got lost, however. Lot's descendents were Amon and Moav. Moav produced Rus, who converted and became a great-grandmother of David haMelech, a forefather of the Moshiach. Amon produced Naama who married Shlomo HaMelech³ and also became a part of the Messianic lineage⁴.

Yishmael went even further, willing to become savage in order to do chesed for himself⁵. Yishmael took the impurities of his father's chesed, leaving an even purer line in Avraham's other son, Yitzchak. On the other hand, being that Yishmael was Avraham Avinu's firstborn son, he absorbed Avraham's lessons much more deeply and in the end did Teshuva, just as his progeny is destined to do Teshuva at the end of days⁶.

Yitzchak, Yaakov and the Jewish people

Yitzchak, although less activist than his father, continued in his father's footsteps, teaching others of the idea of G-d and the moral commitments that this idea demanded⁷. But, the survival of the G-d idea was still not guaranteed. It was Yitzchak's extraordinary care to ensure that his son would study and teach all those around him that gave some permanence to Avraham's revolution.

Yaakov was the third generation, forming a triple-cord of Avos that now had the potential for long-term continuity of the G-d idea and what serving Him meant, as the verse says, ⁸ החוט המשולש לא במהרה ינתק - the triple cord cannot easily be cut.

Humans are unique in that they, amongst all the species, recognize their grandparents, the third generation. Animals may recognize their parents, though not all do for a whole lifetime, but they never know who their grandparents are. This is because animals are always starting anew. Each generation starts completely from

¹ חזקוני יג יא: ויפרדו איש מעל אחיו - פרידה גדולה היתה, וכן הוא אומר לא יבא עמוני ומואבי וגו'.

² נתיבות שלום עמ' פג: כי לא יתכנו ב' הדברים כאחד, להנות מרוחניות יחד עם ההנאה מעוה"ז, שהם היפוך וסתירה בעבודת ד'.

³ מלכים א יד כא: ורחבעם בן שלמה המלך ביהודה ושם אמן נימה העמונית. (ושם בפסוק לא ובדברי הימים)

⁴ מסכת יבמות דף יד עמ' כא: אמר לו הקב"ה לאברהם: שתי בריכות טובות יש לי להברוך בך, רות במואביה ונעמה המואבית. מבכת בבא רמא דף לח עמ' ב: רות המואבית ונעמה העמונית – בשביל שתי פרדות טובות, חס הקב"ה על שתי אומות גדולות ולא החריבן.

⁵ טז (יב) והוא יהיה פרא אדם ידו בכל ויד כל בו ועל פני כל אחיו ישכון

⁶ משן חכמה טו טו: תקבר בשיבה טובה - שיעשה תשובה ישמעאל בימיו, (בראשית רבה ד-ט) הנה מעשה אבות סימן לבנים (ע' סוטה לד וב"ר ע' ו) הוא רמז שבני ישמעאל באחרית הימים יתקרבו להאמת ויאמינו בד' אחד (רמב"ן פ' בראשית ב ס"פ ג) ויבדלו מהעו"ג כמוש"כ רבינו (בתשובה ע' הוצאת פריימן סימן שסד) וזה שביקש יצחק (מגלה ו סע"א) על עשו יוחן רשע (ישעיה כו,) שגם הוא יתרחק מעו"ג באחרית הימים והי' התשובה בארץ נכוחות כו' לכן בל יראה גאות ד' ויהי' עובד עו"ג עד ביום ההוא יהי' ד' אחד כו'.

⁷ רמב"ם הל' עבודת כוכבים פ' א ג: וישב יצחק מלמד ומזהיר

⁸ קהלת ד (יב) ואם יתקפו האחד השנים יעמדו נגדו והחוט המשולש לא במהרה ינתק:

scratch. There is no 'animal civilization' where the efforts of one generation provide the basis on which the next is built.

Humans have a concept of יחוס, of the connection between generations, and the possibility that each subsequent generation will build on the efforts of the previous generation. But, until the Avos, no three generations had ever implemented this idea. Now there were three legs to the stool, the first combination where stability can be achieved. Therefore, the generations of the Avos were completed and the generations of their progeny, the twelve tribes, began.

The Avos did not only achieve a spiritual greatness that became the spiritual-genetic inheritance of all, but in addition, they set up historical and spiritual patterns that were to form the underlying themes and cycles of later history (מעשה אבות סימן לבנים)¹.

Now began the generations of the תולדות, of the progeny. Continuity required a more permanent, institutionalized expression of the spiritual achievements of the Avos. Levi and his descendents were appointed to be dedicated specialists, devoted to spreading belief in G-d and all that it implied². This core family formed the beginnings of an entire nation dedicated to knowing and serving G-d³; all of Yaakov's children followed in his way and the term Israel is now first used⁴.

But, despite the enormous progress of the previous four generations, the G-d-idea was still sufficiently tenuous that a historic upheaval could uproot the belief and overturn all that had been achieved⁵. Yet, in Egypt they held fast⁶.

¹רמב"ן ריש פרשת וישלח: ויש בה עוד רמז כי כל אשר אירע לאבינו עם עשו אחיו יאירע לנו תמיד עם בני עשו שפת אמת תולדות - שנת [תרל"ב]: גם עשרה נסיונות שנתנסה אאע"ה הי' ג"כ רק עבור בני' לדורות. חז"ש במשנה להודיע חיבתו של א"א. פי' כי נקודה יש בכל איש ישראל מאברהם אע"ה כן שמעתי מאא"ז מורד"ל. וכן פי' מגן אברהם שהש"י מגין על נקודה זו כו'. ועיי' הנסיונות נתברר כי נקודת אאע"ה שיש בכל איש ישראל. בכוחה לגבור נגד כל הסתורות עוה"ז. שהרי עשר נסיונות הם נגד כל בחי' הסתר שיש בעוה"ז. ורק מי שבוחר בדרכיהם ורוצה בלב שלם להתדבק ולבטל עצמו אליו ית' יש לו סיוע מכל עבודת אבותינו ע"ה. וגם עקידת יצחק הי' נכלל במסירת נפשו כל זרעיו הבוחרים בדרכו ועושים כמעשיו. וזה שמבקשין זכירת עקידתו כנ"ל (שהוא כעין מסירת מודעא) מאחר שכבר מטרנו עיקר החיות אליו ית' שכל חיותינו שהי' נכלל באבינו יצחק נעקד אליו כנ"ל:

²רמב"ם הל' עבודת כוכבים פ' א ג: ויעקב אבינו למד בניו כולם והבדיל לוי ומינהו ראש והושיבו בישיבה ללמד דרך השם ולשמור מצות אברהם וצוה את בניו שלא יפסיקו מבני לוי ממונה אחר ממונה כדי שלא תשכח הלמוד והיה הדבר הולך ומתגבר בבני יעקוב ובנלוים עליהם

³ונעשית בעולם אומה שהיא יודעת את ד'. (רמב"ם שם)

⁴The other names for the Jewish people, שארית ישראל & יהודים are used only after his children in turn.

⁵רמב"ם שם: עד שארכו הימים לישראל במצרים וחזרו ללמוד מעשיהו ולעבוד כוכבים כמותן

⁶וחזרו ללמוד מעשיהו ולעבוד כוכבים כמותן משבט לוי שעמד במצות אבות. ומעולם לא עבד שבט לוי עבודת כוכבים.

Yet, it was by no means clear that this would be sufficient to save the whole nation from reverting to complete idolatry:

וכמעט קט היה העיקר ששתל אברהם נעקר וחזרין בני יעקוב לסעות העולם ותעיותן.

And in the end, only G-d's special intervention saved the Jewish people from turning the clocks back to the dark, pre-Abraham ages:

ומאהבת ד' אותנו ומשמרו את השבועה לאברהם אבינו עשה משה רבינו רבן של כל הנביאים ושלחו כיון שנתנבא משה רבינו ובחר ד' ישראל לנחלה הכתירן במצות והודיעם דרך עבודתו ...

Finally, at Sinai there stood not a small group of exceptional people, nor even a national movement within the nation. Sinai was a commitment by every single member of the nation present¹.

In certain respects, our forefathers acted with such perfection that their character traits became a permanent spiritual inheritance to all Jews:

יבמות עט. שלשה סימנים יש באומה זו, הרחמנים הביישנים וגומלי חסדים
תניא פי"ח: אפילו קל שבקלים ופושעי ישראל מוסרים נפשם על קדושת ד'

Therefore, G-d's choosing us is a response to our first choosing Him, again and again, over many generations², under the most trying of circumstances and exacting of standards³.

*How odd of G-d to choose the Jews
It's not so odd the Jews chose G-d*

Appendix 1 – G-d's Promises to Avraham

1: "I promise you," G-d says to Avraham, "that I will protect you"⁴. I promise you that in the end you will be greater – you will have more to show, you will be blessed in all that you do⁵. You will give more to the world. By breaking out of your current reality and becoming a new⁶ and holier person, I promise you that I will give you the holy land despite the fact that its current inhabitants, the mighty Canaanites, seem unconquerable⁷; Your children will go into a bitter

¹ עיין במהר"ל, תפארת ישראל פ' יז; כוזרי מאמר א' ס' צה

See A. Kaplan, Handbook of Jewish Thought: 4: 21-22

²The רשב"א explains that the process of choosing G-d and purifying each generation began from the First Man. Although there were twenty-two generations from the First Man until the שבטים, he identifies seven special individuals who were instrumental in this purification: אדם and the אבות, הרשון, שת, נח, שם.

(בקול יהודה על הכוזרי מאמר א: מז ד"ה והיו יחידים)

³ אומר להם הקב"ה לישראל אתם עשיתוני חטיבה אחת בעולם ואני אעשה אתכם חטיבה אחת בעולם (עיי"ש)

⁴ בכור שור יב ג ד"ה ואברך מברכין: ... כלומר: לא תתן ללבך לומר אין לי קרוב וגואל בארץ. ואם ישנאני אדם ויבקש לי רעה מי יעמוד נגדו. אני אהיה לך לווה ולגואל

⁵ בכור שור א יב ד"ה והיה ברכה: שתהא ברכה מצויה בכל אשר תעשה

⁶ ראש השנה דף טז ע"ב: יש אומרים שינוי מקום קורע גטר דינו של אדם, שנאמר ויאמר ד' אל אברם לך לך מארצך וממולדתך והדר ואישך לגוי גדול

⁷ יב (ו) ויעבר אברם בארץ עד מקום שכס עד אלון מורה והכנעני אז בארץ: (ז) וירא יהוה אל אברם ויאמר לזרעך אתן את הארץ הזאת ויבן שם מזבח ליהוה הנראה אליו: (ט) ויסע אברם הלך ונסוע הנגבה: (י) ויהי רעב בארץ וירד אברם מצרימה לגור שם כי כבד הרעב בארץ: יג (א) ויעל אברם ממצרים הוא ואשתו וכל אשר לו ולוט עמו הנגבה: (ב) ואברם כבד מאד במקנה בכסף ובזהב: (ג) וילך למסעיו מנגב ועד בית אל עד המקום אשר היה שם אהלה בתחלה בין בית אל ובין העי: (ד) אל מקום המזבח אשר עשה שם בראשונה ויקרא שם אברם בשם יהוה: (יד) ויהוה אמר אל אברם אחרי הפרד לוט מעמו שא נא עיניך וראה מן המקום אשר אתה שם צפנה ונגבה וקדמה וימה: (טו) כי את כל הארץ אשר אתה ראה לך אתננה ולזרעך עד עולם: (יז) קום התהלך בארץ לארכה ולרחבה כי לך אתננה: (יח) ויאהל אברם ויבא וישב באלני ממרא אשר בחברון ויבן שם מזבח ליהוה:

exile where they are seemingly doomed forever, but I will bring them back¹. On this I will make a covenant with you². If you raise your eyes – שא עיניך – to the higher spiritual processes that govern this world, you will see all of this³.

2: I will make you into a great nation⁴, despite the fact that you are childless at the age of 90⁵. Your own spirituality will be so encompassing that you will reflect the spiritual reality of a whole nation, as it says אלוקי אברהם⁶. (When we say אברהם at the end of the first blessing of Shemoneh Esreh we mean the whole Jewish nation.) Because you will have such a big Neshama, you will no longer be subject to the laws of Mazel that apply only to the individual. The Jewish nation, all contained now in you, is beyond the laws of mazel⁷.

¹ טו (יג) ויאמר לאברהם ידע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום וענו אתם ארבע מאות שנה: (יד) וגם את הגוי אשר יעבדו דן אנכי ואחרי כן יצאו ברכש גדול: (טו) ואתה תבוא אל אבתיך בשלום תקבר בשיבה טובה: (טז) ודור רביעי ישובו הנה כי לא שלם עון האמרי עד הנה:

² טו: (ז) ויאמר אליו אני יהוה אשר הוצאתיך מארץ כשדים לתת לך את הארץ הזאת לדשתה: (ח) ויאמר אדני יהוה במה אדע כי אירשנה: (ט) ויאמר אליו קחה לי עגלה משלשת וענ משלשת ואיל משלש ותר וגזול: (י) ויקח לו את כל אלה ויבחר אתם בתוך ויתן איש בתרו לקראת רעהו ואת הצפר לא בחר: (יא) וירד העיט על הפגרים וישב אתם אברהם: (יב) ויהי השמש לבוא ותרחמה נפלה על אברהם והנה אימה חשכה גדלה נפלת עליו: (יג) ויהי השמש באה ועלטה היה והנה תנור עשן ולפיד אש אשר עבר בין הגזרים האלה: (יד) ביום ההוא כרת יהוה את אברהם ברית לאמר לזרעך נתתי את הארץ הזאת מנהר מצרים עד הנהר הגדל נהר פרת: (טו) את הקיני ואת הקניזי ואת הקדמני: (כ) ואת החתי ואת הפרזי ואת הרפאים: (כא) ואת האמרי ואת הכנעני ואת הגרגשי ואת היבوسی:

וברמב"ן טו יח: ביום ההוא כרת ה' את אברהם ברית לאמר הנה הקב"ה הבטיח את אברהם במתנת הארץ פעמים רבים, וכולם לצורך ענין בבואו בארץ מתחלה אמר לו לזרעך אתן את הארץ הזאת (לעיל יב ז), ולא באר מתנתו, כי אין במשמע רק במה שהלך בארץ עד מקום שכס עד אילון מורה: ואחרי כן כשרבו זכויותיו בארץ הוסיף לו שא נא עיניך וראה צפונה ונגבה וקדמה וימה (לעיל יג יד), כי יתן לו כל הארצות ההן בכללן ואין הטעם אשר אתה רואה בעיניך, כי ראות האדם איננו למרחק, רק שיתן לו לכל מראה עיניו הרוחות או שהראהו כל ארץ ישראל כאשר היה במשה רבינו והוסיף לו בברכה השנית הזאת עוד ולזרעך עד עולם, ושירבה זרעו כעפר הארץ: ובפעם השלישית באר לו תחומי הארץ, והזכיר לו כל העמים עשרה אומות, והוסיף לכרות לו ברית עליהן שלא יגרסו החטא, וכאשר צוהו על המילה אמר לו לאחזת עולם (להלן יז ח), לאמר שאם יגלו ממנה עוד ישובו וינחלוהו והוסיף והייתי להם לאלהים, שהוא בכבודו ינהיג אותם ולא יהיו בממשלת כוכב ומזל או שר משרי מעלה, כאשר יתבאר עוד בתורה (ויקרא יח כה): ואמר הכתוב בפעם הראשונה לזרעך אתן, בלשון עתיד, וכן בשנית, כי עד הנה לא נתנה אליו כולה, ולפיכך אמר לו אתננה, אבל בשלישית בשעת הברית אמר לזרעך נתתי, לאמר שיכרות לו ברית על המתנה שכבר נתן לו וכן בעת המילה כשאמר "לאחזת עולם" אמר לו "ונתתי לך" בעתיד ורש"י כתב לזרעך נתתי, אמירת הגבוה כמו שהיא עשויה ואין צורך במקום הזה:

³ משך חכמה יג יד: שא עיניך למעלה להתבונן על רוחניות ההשגחה וההנהגה וראה כי כל הארץ לך אתננה שגם לך היא נתונה והיא נתקדשה בקדושה שראויה לך ולבניך

⁴ יב (ב) ואעשך לגוי גדול וגו' יב (ה) ויקח אברהם ... את הנפש אשר עשו בחרן ויצאו ללכת ארצה כנען ויבאו ארצה כנען: יג (טז) ושמתי את זרעך כעפר הארץ אשר אם יוכל איש למנות את עפר הארץ גם זרעך ימנה: טו (א) אחר הדברים האלה היה דבר יהוה אל אברהם במחזה לאמר אל תירא אברהם אנכי מגן לך שכרך הרבה מאד: (ב) ויאמר אברהם אדני יהוה מה תתן לי ואנכי הולך ערידי ובן משק ביתי הוא דמשק אליעזר: (ג) ויאמר אברהם הן לי לא נתתה זרע והנה בן ביתי יורש אתי: (ד) והנה דבר יהוה אליו לאמר לא יירשך זה כי אם אשר יצא ממעיך הוא יירשך: (ה) ויוצא אותו החוצה ויאמר הבט נא השמימה וספר הכוכבים אם תוכל לספר אתם ויאמר לו כה יהיה זרעך: (ו) והאמן ביהוה ויחשבה לו צדקה: בכור שור טו ב ד"ה מה תתן לי: ... ואע"פ שאמר לו הקב"ה כמה פעמים "לזרעך אתן ת הארץ הזאת" היה סבור אברהם שבני משפחתו קורא זרעו ואליעזר שבא מארם, דדמשק מארץ ארם, שמא היה קרובו, ולפיכך פירש לו כאן "כי אם אשר יצא ממעיך הוא יירשך".

⁵ רש"י ושם אעשך לגוי גדול כאן אי אתה זוכה לבנים. ועוד שאודיע טבעך בעולם:

⁶ עלי שור ח"א השגחה וגולה דף שז אות ד: אברהם אבינו יסד את עם ישראל – לא רק בזה שהוא אביו הראשון: הוא בעצמו היווה כל כאומה שלמה, בזה שהקב"ה ייחד שמו עליו, ואין הקב"ה מייחד את שמו על אדם פרטי. "ואעשך לגוי גדול" אותך עצמך - "זה שאומרים אלוקי אברהם" (ריש לך לך וברש"י בשם חז"ל

⁷ משך חכמה טו ה: ויוצא אותו החוצה - הוציאו חוץ ממזל שלו אברהם אינו מוליד אברהם מוליד אין מזל לישראל (נדרים ל"ב). כי ישראל בכלל אינם תחת המזל אבל בפרט מסובבים במזל. זה הוא אב המון גוים (לקמן יז, ד) ר"ל ענין כללי וכאמרו ז"ל בתענית (ט סע"א) שאני משה כיון דרבים צריכים לו כרבים הוא וזה הוא אין מזל לישראל כי ישראל יאמר על הכלל כולו כידוע.

אור גדליהו, לך-לך: אבל הכח הזה לאחד את כל באי העולם ה' לו רק בכח, ועדיין לא באו כוחות אלו לידי גילוי ונחשו שממשיך רבי ברכי' במדרש, קטנה שעדיין לא נעשו לה ניסים, כי זה שלא נעשה לה ניסים מורה שהכוחות שלו הם בקטנות ולא באו לידי שכלול, כי ידוע מדברי המהר"ל שאין הניסים נעשים בלי סדר

3: I will make you a source of blessing to the whole world, despite the fact that your current experience is one of significant persecution¹. Your Neshama will become so broad that it will cover all the nations of the world². This will also be the possibility of Geirus in the future, something which is necessary in order to retrieve the Kedusha that was scattered around the world after the sin of the First Man. Jews will go into exile to retrieve that Kedusha, in part through the Geirim that will bring this Kedusha with them³. Even your enemies will understand that their blessing comes from you⁴.

4: Your actions will be so great that you will actually be a Tikun to the all the generations which preceded you⁵. You will restore the unity of higher spirituality with the world down here, so tragically destroyed by the previous generations⁶.

5: There will be permanence to your legacy. This is because of the complete break from your past (therefore leave without any intention of ever coming back⁷), the fact that your wife Sarah will need a whole new womb, the fact that you are תחילה לגרים – means that the Jewish nation did not emerge out of the natural order⁸. The moment you were thrown into האש you made a new beginning⁹. The fires of the furnace purified you and created you anew.

ומשטר, רק יש סדר מיוחד לניסים, סדר למעלה מסדר הטבע, והוא סדר מיוחד לאלו האנשים אשר הם בעולם הנבדל, למעלה מסדרי הטבע אשר עליהם משגיח הקב"ה ביותר, כדכ' עני ה' אל צדיקים, וכמבואר ברמב"ן עה"פ בראשית י"א י"ט – "כי ידעתיו" (ואברהם אבינו) אף שהי' לו כוחות גדולים עדין לא נעשה לו נס, כי עדין לא באו הכוחות לידי גילוי, (ולא הי' עדין תחת השגחה המיוחדת של למעלה מהטבע).

¹ יב (ג) ואברהם מברכין ומקללך אאר ונברכו בך כל משפחת האדמה:
יד (יח) ומלכי צדק מלך שלם הוציא לחם ויין והוא כהן לאל עליון: (יט) ויברכהו ויאמר ברוך אברהם לאל עליון קנה שמים וארץ:

² יד אני הנה ברייתי אתך והיית לאב המון גוים:

³ פסחים פז: ואמר ר"א לא הגלה הקב"ה את ישראל לבין האומות אלא כדי שיתוספו עליהם גרים (והא דאמר ביבמות קט: רעה אחר רעה תבא למקבלי גרים - היינו כשאנו גר אמיתי)
נצח ישראל פ' י"ד: דע כי מה שספרו כאן מן הרשעים שזרעם התגייר... כאשר הם מופלגים ברשע .. א"א שלא יהיה מצורף כח שלהם אל כח עליון...רק שהיה אצלם בטומאה אבל אצל הבנים כאשר נתגיירו נצרך ונזדכך...ולפיכך היו בניהם גדולים
יבמות דף סג ע"א: א"ר אלעזר, מאי דכתיב ונברכו בך כל משפחות האדמה, אמר ליה הקב"ה לאברהם, שתי ברכות טובות יש לי להברוך בך, רות המואביה ונעמה העמונית

⁴ העמק דבר על בראשית פרק כד פסוק ט: ויירש זרעך את שער שונאיו. ... ואנשים לא ידעו הפלא הלז כי אם יראו אשר אפי' שונאיו בפועל יהיו נצרכים לחכמת ישראל:

⁵ מכתב מאליהו ח"ב עמוד 82: ולא רק את העבר שלו תיקן, אלא גם את עשרת הדורות שלפניו ... וקיבל שכר כולם (אבות פ"ג מג) כי הפך את כל החושך שלהם לטיבת האור.

⁶ אור גדליהו, לך-לך: אבל בדור המבול ודור ההפלה נעשה פירוד זה בין עליונים לתחתונים, ואברהם הי' לו הכח לחבר שוב התחתונים לעליונים

⁷ בכור שור א יבד"ה מארצך וממולדתך: סלק עצמך לגמרי משם שך א יהא עוד דעתך לחזור

⁸ אור גדליהו, לך-לך: אמרו חז"ל (חגיגה ג') אברהם תחילה לגרים, ודבר זה אינו סיפור היסטורי מי הי' הגר הראשון אלא כונתם ז"ל הוא, (שאברהם אבינו חידש הענין של גירות הוא מה שבכוונו לעקור את עצמו מיחוס שלו) ולהיעשות חלק מכלל ישראל, (וכמו שמבאר הרשב"ם לפי עומק הפשט פ' הקרא (י"ב ג') ונברכו בך כל משפחות האדמה, שנברכו מל' מברין ומרכיב, מל' הרכבת האילן, שיהו ביכולת של כל משפחות האדמה להרכיב עצמם לתוך אילנו של אברהם אבינו, שעליו כתיב אב המון גוים, וגם גר ביכולתו לומר אלקי אברהם, שיש לו שיכות לאברהם אבינו, וזה הכח של אברהם אבינו שהשריש בנו הכח שיהא ביכולתו לעקור את עצמינו מן העבר ולהתחיל מחדש, עד שנהי' כברי' חדשה)

⁹ אור גדליהו ב: ומציאות [החדשה] הזה של אברהם נתהווה בעת שהשליכו נמרוד לכבשן האש, שבאותו שעה עבר אברהם מבן נח למציאות חדשה, מציאות שאין לו שייכות עם העבר שלו. ... שהאש צרפו ויצר אותו מחדש, וליבן אותו מכל הפסולת ... ובה יובן מה שלא מצינו הנסיון של אור כשדים בפירוש בקרא, והנסיון הראשון שמצינו בפירוש, הוא הנסיון של לך לך, שנאמר בתורת צווי' ... והנסיון של אור כשדים נזכר ברמז במה שכתוב (טו ז) אני ד' אשר הוצאתיך מאור כשדים ... [ו] שייך בזה כלל לשון אמירה, כי השבר עדיין אינו

fact that you could not have children until now will also be a part of the blessing – for there will be no natural continuity from your impure past¹.

במציאות שיהא שייך לשון ויאמר אליו, וכמו שמצינו אותו הדבר גם בבריאת העולם, אשר המאמר בראשית, אשר אמרו חז"ל (ראש השנה דף לב) בראשית נמי מאמר היא, לא כתוב בה לשון ויאמר, והוא כי באותו מאמר נברא העולם, ולא היה עדיין בריאה שיהיה שייך לומר אליה לשון ויאמר ... וכן מצינו אותו דבר אצל עשרת הדברות, אשר ידוע שהם מכוונים אצל עשרה מאמרות, שהדיבור הראשון של אנכי ד' אלוקים לא נאמרה בלשון צווי, שהעשרת הדברות הם היצירה של כלל ישראל, כמו שבהעשרה מאמרות נברא העולם. ... ובואתה שעה עברו מאין ליש לא דייך כלל לשון ציווי ומעונין מאד מה שכתוב ברמב"ן (יא כח) שהלשון הקרא של אשר הוצאתיך מאור כשדים משמעו כמו אשר הצאתיך מארץ מצרים התוב אצל הדיבור של אנכי ד' אלוקיך, כי באמת הם שייכים זה לזה, שהעשרה נסיונות שבהם נתנסה אברהם אבינו, על ידם היה היצירה של אברהם אבינו, עד שנשלם יצירתו בנסין העקידה

¹אור גדליהו ב: במדרש (פ"ט ז) ... לך אני פוטרך מכיבוד אב וגו' ... שאצל אברהם היה נחשב תרח כמת ... [ש]היה התהוות מציאות חדשה שאין לו שייכות עם תרח ... וכן מבאר המהר"ל האריכות בגבורת ד' פ"ה, ששיכוות אברהם לתרח היה כמו הקשר בין האור לחושך, שעל ידי סילוק החושך בא האור, אבל אין החושך גורם התהוות האור, כן תרח לא גרם כלל להתהוות של אברהם.

2. Avraham Avinu: The Man of Science Transcends Himself

Rav Hutner once said, "Everyone wants to talk about the Chofetz Chaim after he became the Chofetz Chaim. But what is more important is to understand how the Chofetz Chaim grew to be that way to begin with¹." The same is true of the Avos. Avram ben Terach was not born Avraham Avinu. He had to work incredibly hard on himself to become that way. Below is some of that story.

Discovering G-d through nature

Both Jewish and non-Jewish historians recognize that the great contribution of the Jews to the world was monotheism, an achievement that not only *transformed subsequent history* but can be regarded as the greatest *single contribution from whatever source since human culture emerged from the Stone Age*². By teaching this concept, Avraham Avinu forever changed the way in which we would relate not only to G-d, but also to man.

By the time our Parsha starts to tell us about Avraham Avinu, 75 years of his life have already passed³. At this stage, Avraham Avinu already had an advanced relationship with G-d. How did he get there?

Avraham Avinu discovered G-d by looking at nature⁴. Described by the Alter of Slobodka as the first and perhaps the greatest of the philosophers⁵, Avraham did not take anything for granted. Avraham began his G-d search at the age of 3⁶, but it took him another 37 years of total absorption and thought to reach a mature understanding of and relationship with G-d⁷. It was only then that Avraham was

¹ פחד יצחק, אגרות ומכתבים

² H. and H. A. Frankfort, John A. Wilson, Throkeld Jacobsen, William Irwin, *The Intellectual Adventure of Modern Man*.

³ בראשית, יב

⁴ רב צדוק הכהן, צדקת הצדיק ס' קפט: ב' מיני השגות אלוקות יש: א מצד הבריאה מכיר שיש בורא וזה נקרא מעשה בראשית ב מצד ההנהגה וזה נקרא מעשה מרכבה איך הש"י רוכב על הברואים. והם ב' מדריגות דראיה וידיעה של אבות ומרע"ה הנזכר בזוהר וארא כג א ע"ש שהאבות השיגו מצד הברואים כמשאז"ל (בר"ר ר"פ לך לך) באברהם אבינו ראה בירה דולקת וכו' והיא נקרא ראייה דאתגליא ולכן נקרא אותו שם אצלם שם בכתוב המורה שאמר לעולמו די דרז"ל (חגיגה יב.) ופי' הרבי רב בונים זצ"ל שיש די בבריאה זו להכיר אלוקותו על ידו ... וידיעה הוא בהנהגה כמ"ש הוידעני נא דרכיך וגו' ע"ש

⁵ ראש הפילוסופים
ובמשך חכמה כב יד: אברהם התפלסף מאד בחכמה ולמד כל דרכי הטועים והתווכח עמהם וחקר בשכלו כי יש ד' אחד משגיח על הכל

⁶ נדרים ל"ב ע"א
השגת הראב"ד הלי' עבודת כוכבים פ' א: א"א יש אגדה בן שלש שנים שנאמר עקב אשר שמע אברהם בקולי מנין עקב. וכן בנדרים לב ע"א: בן ג' שנה הכיר אברהם את בוראו אמנם הרבמב"ם כתב שב40 הכיר את בוראו והכסף משנה על הרמב"ם שם תירץ שבג' התחיל להכיר ובארבעים נשלם הבנתו
רמב"ם שם הלי' ג: כיון שנגמל איתן זה התחיל לשוטט בדעתו והוא קטן והתחיל לחשוב ביום ובלילה והיה תמיה היאך אפשר שיהיה הגלגל הזה נוהג תמיד ולא יהיה לו מנהיג ומי יסבב אותו כי אי אפשר שיסבב את עצמו ולא היה לו מלמד ולא מודיע דבר אלא מושקע באור כשדים בין עובדי כוכבים הטפשים

⁷ רמב"ם הלי' עבודת כוכבים פ' א: (ג) ובן ארבעים שנה הכיר אברהם את בוראו

finally willing to give up all idol-worship¹. It took another 35 years for him to be ready for G-d's command at the beginning of our parsha, Lech Lecha.

As exalted as Avraham became, his basic conclusions are very accessible to mortals like ourselves. Everywhere Avraham looked he saw incredible order, demanding a higher intelligence overseeing and guiding the whole process². Whether the starting point is physics, biology, astronomy or any exploration of the world of nature, all will lead us back to G-d³. It was Rav Hirsch who said: "Two revelations are given to us, Nature and the תורה"⁴. The Maharal calls the world of nature a ladder which we can climb to reach the higher realms of Torah⁵.

Avraham Avinu was a spiritual and intellectual genius. But, once discovered, his lessons are available to all. The Avos endowed us with a spiritual, genetic sensitivity to access a basic appreciation of G-d through nature⁶. Be it the shepherding of our great forbears⁷, the glorious praises of שירה, פרק, or the Psalms we say every day⁸, our lives are informed by a sensitivity to "the G-d of nature". Rav Shamshon Raphael Hirsch spoke of us all when he once commented: "What will I answer when asked, 'Rephael, did you see my beautiful Alps?'"

¹ רמב"ם ה' עבודת כוכבים פ' א: (ג) ואביו ואמו וכל העם עובדי כוכבים והוא עובד עמהם ולבו משוטט ומבין עד שהשיג דרך האמת והבין קו הצדק מתבוננת הנכונה וידע שיש שם אלוהים אחד והוא מנהיג הגלגל והוא ברא הכל ואין בכל הנמצא אלוהים חוץ ממנו וידע שכל העולם טועים ודבר שגרם להם לטעות זה שעובדים את הכוכבים ואת הצורות עד שאבד האמת מדעתם

² בראשית רבה (ריש פ' לך לך – לט א): אמר רבי יצחק משל לאחד שהיה עובר ממקום למקום וראה בירה אחת דולקת. אמר תאמר שהבירה זו בלא מנהיג? הציץ עליו בעל הבירה. אמר לו 'אני הוא בעל הבירה'. כך שהיה אביו אברהם ואומר תאמר שהעולם הזה בלא מנהיג? הציץ עליו הקב"ה ואמר לו, 'אני הוא בעל העולם'.

³ דרך ה': ח"א פ"א ס"ב: אמנם, גם מצד החקירה במופתים הלמודיים יאמתו כל העניינים האלה, ויוכח היותם כן מכח הנמצאות ומשיגיהם אשר אנחנו רואים בעינינו על פי חכמת הטבע, ההנדסה, התכונה ושאר החכמות, שמהם תלקחנה הקדמות אמיתיות אשר יולד מהן ברור העניינים האמיתיים האלה. רמב"ם פ"ב מהל' יסודי התורה ה' ב: והיאך היא הדרך לאהבתו ויראתו. בשעה שיתבונן האדם במעשיו וברואיו הנפלאים הגדולים ויראה מהן חכמתו שאין לה ערך ולא קץ מיד הוא אוהב ומשבח ומפאר ומתאווה תאוה גדולה לידע השם הגדול

ושם ה' א: הקל הנכבד והנורא הזה מצוה לאהבו וליראה אותו שנאמר ואהבת את ד' א-לקיך. ונאמר את ה' אלקיך תירא (ואילו בספר המצוות מ"ע ג ג (אהבתו): היא שצונו באהבתו יתעלה. וזה שנחשוב ונתבונן במצותיו ומאמרי ופעולותיו עד שנשיגהו ונהנה בהשגתו בתכלית ההנאה, וזאת היא האהבה המחוייבת, ולשון ספרי לפי שנאמר ואהבת את ה' אלקיך איני יודע כיצד אוהב את המקום תלמוד לומר והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על לבבך שמתוך כך אתה מכיר את מי שאמר והיה העולם. עכ"ל ושניהם אמת)

⁴ Note at end of 18th letter in the Nineteen Letters.

⁵ מהר"ל נתיב התורה פ"ד - ודבר זה בארו חכמים במסכת ברכות (נ"ח ע"א) הרואה חכמי אומות העולם אומר ברוך שנתן מחכמתו לבשר ודם והרואה חכמי ישראל אומר ברוך שחלק מחכמתו ליראיו ... שם חכמה עליה רק שאין חכמתן חכמה אלקית נבדלת מן הגשמי לגמרי. ואם כן מזה נראה כי יש ללמוד חכמת האומות, כי למה לא ילמד החכמה שהיא מן השם יתברך שהרי חכמת האומות גם כן מן השם יתברך שהרי נתן להם מחכמתו יתברך ... אבל החכמות לעמוד על המציאות וסדר העולם בודאי מותר ללמוד ... כי החכמה הזאת היא כמו סולם לעלות בה אל חכמת התורה ... (מס' שבת עה:). מנין שמצוה (על האדם) לחשוב תקופות ומזלות שנאמר (ושמרתם ועשיתם) כי היא חכמתכם ובינתכם לעיני כל העמים איזו חכמה שהיא לעיני כל העמים הוי אומר זה החושב תקופות ומזלות ... ומה שאמר כי היא חכמתכם לעיני כל העמים, מפני כי האומות הם שרוצים להתחכם בחכמה הזאת ביותר ... ומזה נלמוד כי כל דבר שהוא לעמוד על מהות העולם יש לאדם ללמוד, ומחויב הוא בזה כי הכל מעשה השם הוא ויש לעמוד עליהם ולהכיר על ידי זה בוראו

⁶ צדקת הצדיק קפט: השגת הראייה של האבות שהם כוללים כל הנפשות כולם מישראל זה אפשר לכל אחד אף שאינו תלמיד חכם להשיג. שהשגה זו מוטבע בו מאבותיו מצד שהוא זרע אברהם יצחק ויעקוב

⁷ The Avos, Moshe Rabbeinu and David Hamelech all learned to be great leaders by first being shepherds and being with nature.

⁸ תללו את ה' מן הארץ. תניינים וכל תהמות: אש וברד שלג וקיטור. רוח סערה עשה דברו: ההרים וכל גבעות. עץ פרי וכל ארזים: החיה וכל בהמה. רמש וצפור כנף:

Why the discovery of G-d was unusual

Despite the fact that the world is, as Rav Elchanan Wasserman¹ tells us, biased in favor of seeing G-d, Avraham's achievements are still remarkable to an extreme. The world that Avraham was born into had become completely idolatrous. One thin line of Monotheism remained: Chanoch, Noach, and Shem to Ever; but these people lived and died with their secret². Meanwhile, the idolators were able to show tangible results for their efforts by tuning into real intermediaries used by G-d³. And so, Avraham Avinu himself was given the best education in idolatry of the time⁴. Brilliant as he was, his own book of idolatry stretched to 400 chapters!!⁵ It required enormous courage and a radical breakthrough for Avraham to see the world through different eyes.

Secondly, Avraham Avinu took his understanding to profound new depths. In the end, he reconstructed for himself the whole of creation, including the higher spiritual realms. His legacy to us is the great Kabbalistic work, the Sefer Hayetzirah, which explains how the letters of the Hebrew alphabet were used by G-d to create the world⁶. Avraham Avinu was able to trace any object back up its spiritual trajectory⁷. He was able to understand, as Adam HaRishon once did, how the word actually sustains the physical reality it produces⁸. Man is a whole universe, an עולם קטן made up of all 22 letters, whose every action has cosmic implications⁹.

¹ קובץ מאמרים א

² רמב"ם הלכות עבודת כוכבים פ' א: אבל צור העולמים לא היה שום אדם שהיה מכירו ולא יודעו אלא יחידים בעולם כגון חנוך ומתושלח נח שם ועבר ועל דרך זה היה העולם הולך ומתגלגל עד שנולד עמודו של עולם והוא אברהם אבינו: השגת הראב"ד ה' עבודת כוכבים פ' א: א"א ותמה אני שהרי היו שם שם ועבר איך לא היו מוחין ואפשר כי מוחים היו ולא אירע להם שישברו את צלמיהם לפי שהיו מתחבאים מהם עד שבא אברהם ושבר צלמי אביו:

³ רמב"ם הלכות עבודת כוכבים פ' א: (א) בימי אנוש טעו בני האדם טעות גדול ... אמרו הואיל והאלקים ברא כוכבים אלו וגלגלים להנהיג את העולם ונתנם במרום וחלק להם כבוד והם שמשים המשמשים לפניו ראויין הם לשבחם ולפארום ולחלוק להם כבוד וזהו רצון האל ברוך הוא לגדל ולכבד מי שגדלו וכבדו כמו שהמלך רוצה לכבד העומדים לפניו וזהו כבודו של מלך כיון שעלה דבר זה על לבם התחילו לבנות לכוכבים היכלות ולהקריב להן קרבנות ולשבחם ולפארום בדברים ולהשתחוות למולם כדי להשיג רצון הבורא בדעתם הרעה וזה היה עיקר עבודת כוכבים ... (ב) ואחר שארכו הימים ... אומרים לכל העם שזו הצורה מטיבה ומריעה וראוי לעובדה וליראה ממנה וכהניחם אומרים להם שבעבודה זו תרבו ותצליחו ועשו כך וכך ואל תעשו כך וכך והתחילו כוזבים אחרים לעמוד ולומר שהכוכב עצמו או הגלגל או המלאך דבר עמהם ... וכיון שארכו הימים נשתכח השם הנכבד והנורא מפי כל היקום ומדעתם ולא הכירוהו ונמצאו כל עם הארץ הנשים והקטנים אינם יודעים אלא הצורה של עץ ושל אבן וההיכל של אבנים שנתחנכו מקטנותם להשתחוות לה ולעבדה ולהשבע בשמה וגו' וכעין זה פירש הרמב"ן, החינוך, הכוזרי וספר העיקרים.

⁴ רמב"ם הלכות עבודת כוכבים א' ג: ולא היה לו מלמד ולא מודיע דבר אלא מושקע באור כשדים בין עובדי כוכבים הטפשים ואביו ואמו וכל העם עובדי כוכבים והוא עובד עמהם

⁵ מס' ע"ז דף יד ע"ב: גמירי דע"ז דאברהם אבינו ד מאה פירקי הויין

⁶ כוזרי מאמר ד' ס' נה

⁷ השתלשלות

⁸ ר' צדוק הכהן - מחשבות חרוץ ריש ס' יא דף 83.

⁹ נפש החיים שער א פ"ג: כן בדמיון זה כביכול, ברא הוא יתברך את האדם והשליטו על רבי רבון כחות ועולמות אין מספר. ומסרן בידו שיהא הוא המדבר והמנהיג אותם עפ"י כל פרטי תנועות מעשיו ודבוריו ומחשבותיו ... בכל העולמות שם פ"ו: וזה כל האדם שכל כח פרטי שבו מסודר נגד עולם וכח אחד פרטי מסודר השעור קומה של כלל הכחות והעולמות

The G-d of morality and of Hashgacha Pratis

Avraham Avinu does not just understand these things; he is able to harmonize his entire being with what he sees. This allows him to intuit all of the Torah and its Mitzvos, since the Torah is but a higher level of the creation-reality¹ and therefore completely in harmony with the inner logic of creation. His spiritual and intellectual clarity was such² that it was now obvious to Avraham that he would keep the Mitzvos, just like someone would not think twice about his need for air and water³. Along with that clarity went his phenomenal giving and kindness which further put him in harmony with the Torah, whose essence is Chesed⁴.

Avraham Avinu does not rest with the discovery of the G-d of the philosophers, the G-d of nature (*Hashgacha Klalis*). He does not simply replace the gods with one G-d. He provides a radically different model of how that G-d acts. The gods of his contemporaries have no interest in lowly man. They are too busy competing amongst themselves. Avraham Avinu comes to understand that if G-d had created man, He did so to give – to share His goodness⁵. Perforce this must be not only to man in general, but to each man in particular. This is the principle of *Hashgacha Pratis*⁶, wherein G-d tailor-makes the universe to perfectly fit the growth needs of every human⁷.

Avraham then takes this further. He comes to understand G-d's Ways so deeply that he begins to model his own behavior after G-d's ways. He sees that G-d relates to man in multiple tiny acts of Divine Providence – of G-d lowering Himself, so to speak, into the nitty-gritty of man and his needs⁸. Avraham Avinu perfects his

¹ מהר"ל, ספר תפארת ישראל - פרק כ וזה כי אברהם היה מיוחד ביותר לקיים כל התורה, כי מעלת אברהם דבקה בחכמה העליונה, לכך היה אברהם בפרט מיוחד אל התורה שהוא השכל העליון כאשר ידוע כי בן ג' שנה הכיר אברהם את בוראו (נדרים ל"ב ע"א)

² מהר"ל, ספר תפארת ישראל - פרק כ וזה כי אברהם היה מיוחד ביותר לקיים כל התורה, כי מעלת אברהם דבקה בחכמה העליונה, לכך היה אברהם בפרט מיוחד אל התורה שהוא השכל העליון כאשר ידוע כי בן ג' שנה הכיר אברהם את בוראו (נדרים ל"ב ע"א)

³ קובץ מאמרים ואגרות, מאמר על תשובה: ובשביל זה היה ראוי לעשות המצוה אפילו לא נצטוו עליה, וע"כ קיימו האבות את התורה קודם שנצטוו עליה מפני שהבינו התועלת והתיקון מזה ... וכן בעבירה

⁴ מהר"ל שם: ועוד יש לך להבין בחכמה, כי מדת אברהם היא מדת התורה כי התורה תקרא תורת חסד דכתיב (משלי ל"א) ותורת חסד על לשונה, וזה מצד כי התורה דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום, ואף כאשר תמצא בתורה מיתות וכריתות אין תכלית התורה רק להעמיד הטוב בעולם שלא יהיה נמצא שום רע. ודבר זה רמזו חכמי האמת בפרק קמא דסוטה (י"ד ע"א) תניא ר' שמלאי אומר התורה תחלתה גמילות חסדים וסופה גמילות חסדים

⁵ רמח"ל, דעת תבונות (סי' יח) מחק הטוב הוא להטיב

⁶ עלי שור ח"א דף שז ס"ג: תהילים קיג: (ה) מי כה' אלקינו המגביהי לשבת: (ו) המשפילי לראות בשמים ובארץ: (ז) מקימי מעפר דל מאשפת ירים אביון: (ח) להושיבי עם נדיבים עם נדיבי עמו: (ט) מושיבי עקרת הבית אם הבנים שמחה הללויה: ... הנהגה זו נקראת השגחה פרטית לעומת ידיעת ד' והנהגת הטבע שהיא השגחה הכללית

⁷ אפיקי מים, סוכות, ענין ו עמ' פד: פירושו של השגחה פרטית הוא שכל ההנהגה כולה וכל הנבראים כולם הם בשבילו, והוא בעצמו משתייך אל הרצון העליון כביכול לכל פרטיה ותולדותיה.

⁸ עלי שור ח"א דף שז: בדורות ההם חשבו למעוט כבודו יתברך, שיהיה יודע מקטנות הנעשה בעולמו: "רם על כל גוים ד'. על השמים כבודו". גילה אברהם אבינו את גדלות החסד, ממנה לא ידעו בני דורו. גמל הוא חסד עם כלם וכשהכירו את גדלותו של חסד לימדו להכיר את אלקי החסד ושעולם חסד יבנה. בזה הכירו כי חסדו יתברך, השפעתו, ידעתו והנהגתו – הוא הוא כבודו

giving and kindness as a way of imitating G-d – of walking in G-d's ways in his giving and kindness¹. He then uses his own kindness to teach people how great G-d's kindness really is².

By the end of his life Avraham's spiritual greatness was so vast, his desire to give to others so total, that he became אב המון גוים³ - he and Sarah became the spiritual father and the mother of all of the nations of the world⁴. (It is forbidden to call Avraham and Sarah by their original names, Avram and Sarai⁵, because this inaccurately portrays them as being only the forefathers of the Jewish people.) In so doing, Avraham Avinu was able to go beyond the limitations of his own specific Mazal. Avraham's *neschama* now covered the entire spectrum of spirituality - אלה⁶ תולדות השמים והארץ בהבראם - באברהם⁷. This idea, of an encompassing spirituality, was then passed onto the entire Jewish nation. (אין מזל לישראל)⁸ such that every Jewish soul from then on would span the entire order of the world⁹.

Anyone could now convert to Judaism because all were connected under the vast canopy of the Abrahamic soul. And every geir can safely make the bikkurim declaration that his Forefathers left Egypt⁹. For, he too is a child of Avraham. This giant soul not only covered individuals – it covered entire nations. When G-d bestowed blessing on all the nations, therefore, it went through Avraham¹⁰.

¹ מה הוא נקרא רחום אף אתה היה רחום, מה הקב"ה נקרא חנון אף אתה היה חנון (רמב"ם שם ע"פ הספרי סוף עקב) ובגמ' שבת (קלג ע"ב) דרשין זה קלי ואנוהו להידור מצוה שצריך לולב נאה שופר ציצית נאה וכו' אבא שאול אומר מה הוא חנון ורחום אף אתה חנון ורחום

מהר"ל, נתיב גמילות חסדים, פ"ג: כי מצד המשפט הש"י נבדל מן העולם כאשר עושה בו משפט, ... ולפיכך מצד המשפט אין קיום גמור לעולם כאשר מצד המשפט אין דביקות בו ית'. רק הדביקות בו יתב' מצד החסד

² תלמוד בבלי מסכת סוטה דף י עמ ב: אלא ויקריא מלמד שהקריא אברהם אבינו לשמו של הקדוש ברוך הוא בפה כל עובר ושב כיצד לאחר שאכלו ושתו עמדו לברכו אמר להם וכי משלי אכלתם משל אלהי עולם אכלתם הודו ושבחו וברכו למי שאמר והיה העולם

³ בראשית יז (ה) ולא יקרא עוד את שמך אברם והיה שמך אברהם כי אב המון גוים נתתיך: רש"י: (ה) כי אב המון גוים - לשון נוטריקון של שמו ור"ש שהיתה בו בתחלה שלא היה אב אלא לארם שהוא מקומו ועכשיו אב לכל העולם ואפילו ר"ש שהיתה בו בתחלה לא זזה ממקומה שאף יו"ד של שרי נתרעמה על השכינה עד שהוסיפה ליהושע שנאמר (במדבר יג) ויקרא משה להושע בן נון יהושע:

⁴ ברכות יג ע"א: אברם הוא אברהם בתחלה נעשה אב לארם ולבסוף נעשה אב לכל העולם כולו שרי היא שרה בתחלה נעשית שרי לאומתה ולבסוף נעשית שרה לכל העולם כולו:

⁵ ברכות שם: תני בר קפרא כל הקורא לאברהם אברם עובר בעשה שנאמר והיה שמך אברהם רבי אליעזר אומר עובר בלאו שנאמר ולא יקרא עוד [את] שמך אברם אלא מעתה הקורא לשרה שרי הכי נמי התם קודשא בריך הוא אמר לאברהם שרי אשתך לא תקרא את שמה שרי כי שרה שמה

⁶ ילקוט בראשית, רמז יח ובאפיקי מים, סוכות, ענין י (א): הרי שאברהם הוא הבריא עצה במדרש הנעלם וירא שא"א כנגד דרגת נשמה

⁷ בראשית טו (ה) ויוצא אותו החוצה - הוציאו חוץ ממזל שלו אברם אינו מוליד אברהם מוליד אין מזל לישראל (נדרים ל"ב). כי ישראל בכלל אינם תחת המזל אבל בפרט מסובבים במזל. וזה הוא אב המון גוים (לקמן יז, ד) ר"ל ענין כללי וכמאמרם ז"ל בתענית (ט סע"א) שאני משה כיון דרבים צריכים לו כרבים הוא וזה הוא אין מזל לישראל כי ישראל יאמר על הכלל כולו כידוע.

⁸ כל ספר נפש החיים הולך על נקודה זו

⁹ רמב"ם הל' בכורים פ"ד הל' ג: הגר מביא וקורא שנאמר לאברהם אב המון גוים נתתיך הרי הוא אב כל העולם כולו שנכנסין תחת כנפי שכינה ולאברהם היתה השבועה תחלה שיירשו בניו את הארץ וכן כהנים ולוים מביאין וקורין מפני שיש להן ערי מגרש:

¹⁰ אור התורה, לך לך ד"ה רבי בנאה

Personalizing the G-d relationship - Love, respect and trust

Avraham Avinu realized that this G-d he had discovered was not just a cold director of affairs. G-d wanted an active relationship, and Avraham Avinu embraced this invitation with a deep and enduring love of G-d¹ (see note).

We know from our relationships with our parents, spouses and children that we can sometimes feel close to them and sometimes quite distant. When we have our disagreements or feel estranged, the question is whether our connection with the other person goes deep enough to carry us through these times of darkness. Do we remain trustworthy – true to the relationship even when we do not see what the relationship is doing for us at that time?

It is just this question which G-d asked of Avraham, and he began to answer when at 75, G-d asked him to leave absolutely everything and to go to an unknown land – לך לך. The Torah leaves out everything that came before this command, because G-d was saying, “My choosing you is not dependent on anything that you have achieved thus far². Nothing of what you have done so far will have prepared you for the giant leap of faith that you must now take.” Avraham lived that faith, until the faith itself became an entire reality – a powerful source of his existence³.

And so began another chapter in Avraham Avinu's life – a chapter of 10 trials that tested his love for G-d. G-d trusted that Avraham would close the 2,000 years of תהו that the world had endured since its inception and, in a dramatic break, lead it into the 2,000 years of Torah⁴. The trials numbered 10 – meaning that every aspect of Avraham Avinu's personality was brought to potential and connected to G-d⁵. Avraham had to reach deep into himself, go beyond the normal and the natural, and find the miracle within in himself to satisfy G-d that his commitment was total⁶. The challenge was to choose a path that would have continuity. G-d provided the formula

¹ משנה מסכת אבות פרק ה (ג) עשרה נסיונות נתנסה אברהם אבינו עליו השלום ועמד בכלם, להודיע כמה חבתו של אברהם אבינו עליו השלום:

On which Rav Shimshon Rephael Hirsch comments:

According to the context, it would seem that חבתו של אברהם אבינו has an active connotation, denoting Abraham's love for G-d. If, however, one should wish to construe this phrase in the more customary manner, that is, as denoting the love of G-d for Avraham, then the repeated trials should be regarded as evidence in themselves of the high regard in which G-d held Avraham. As the Mishna has it: “The potter will strike only those pots that are good and whole to test them, because he knows that they will withstand even repeated blows.”

² ממעמקים, בראשית, מאמר יב

³ מהר"ל, גבורות ד' פ' ז: כי מאחר שהוא חזק באמונתו, יש לו מציאות חזק, וראוי להיות עיקר המציאות בעולם הזה ועיקר המציאות בעולם הבא.

⁴ מהר"ל, דרך חיים על אבות, פ"ה משנה ג: כי הדור שהיה בו אברהם כולו תוהו וחושך שלא היה בהם מציאות, והוא יתברך רצה שיהיה אברהם התחלת אור המציאות בעולם, ובזה שנתנסה אברהם בעשרה נסיונות יוצא צדקתו לפעל לגמרי היה אברהם אור המציאות. ולפיכך נתנסה אברהם בעשרה נסיונות דוקא, כי מאחר שהיה לו לאברהם חבור אל הדורות שהיו כלם חושך ולא אור, רצה השי"י להבדיל ביניהם שיהיה יוצא אור המציאות של אברהם לפועל לכך נתנסה:

⁵ מהר"ל, שם: הנסיון שהקב"ה מנסה את הצדיק כדי שיהיה נמצא צדקתו בפעל נגלה ולא שיהיה צדיק נסתר

⁶ מהר"ל, דרך חיים על אבות, פ"ה משנה ג: כל לשון נסיון מלשון נס שכשם שהנס הוא בלתי טבעי כך הנסיון הוא בלתי טבעי, כי אם אין המנוסה נוהג שלא בטבע אינו יכול לעמוד בנסיון, כי אין הטבע נותן שישחוט האדם בנו וכן כל שאר נסיונות, ולפיכך א"א שלא יהיו האבות מנוסים שאינם אנשים טבעיים כמו שאר אנשים ואם היו נוהגים בדרך הטבע לא היו ראויים לאותה מדרגה עליונה.

with final test – one that would allow the connection over to all future generations¹. But there was a price to be paid - not all his progeny would have the purity to continue this path. The process required sifting, and some were left behind².

¹ בספר התנ"י א' שהמסירת נפש למסור את חייו על ידי אפילו אלה שהם רחוקים מהתורה ירושה היא מעקידת יצחק.

² משך חכמה, בראשית כב (א) והנה העקידה אשר עליה התפלל אברהם ד' יראה הוא לזכרון טוב לישראל ... משמע דרך ישראל נקראו זרעו של יצחק ולא עשו. ... הלא הנודר מזרעו של אברהם מותר באומות (נדרים לא) כי בזרעך יקרא לך זרע בזרעך ולא כל זרעך וא"כ אין זה זכות רק ליעקב ולא לעשו שבסיבתו מת אברהם חמשה שנים קודם שיצא לתרבות רעה (רש"י בראשית טו, טו ב"ר ס"ג-טז) ולכן אינו זרעו כלל ולכן תלה המלאך בשם ד' יען אשר עשית כו' ולא חשכת בנך יחידך כו' את זרעך שזה אינו רק של יעקב, וגו'

וירא

1. Why is Giving such a Jewish Trait - Why is it such a Spiritual Act

The Sefas Emes tells us that Avraham the monotheist (of last week's parsha) was a gift to the whole world. Avraham the Giver, however, was a special gift to the Jewish people¹. It is clear that Avraham Avinu's giving was rooted in the sublime; he wasn't just a giver because he was naturally kind and it gave him pleasure to give. The chesed elevated Avraham Avinu to the degree that his very name אברהם means אב רם, the elevated father of the Jewish people². The Akeidah was meant to prove that Avraham's Chesed was not just a natural midah, not just something he did because he enjoyed doing³. In the words of the Gra, he completed his giving personality by also showing the opposite⁴, thereby proving that the giving was all motivated by a desire to do the Will of G-d.

Our Parsha opens with Avraham Avinu having a prophetic conversation with G-d:

בראשית יח א: וירא אליו ד' באלוני ממרא

The prophecy itself, clearer and more connecting than anything Avraham had experienced before⁵, took place in the clearness of the day and without the isolation and intense meditation which prophecy normally requires⁶. He was far from the altar he had built, he was in pain and sitting in the heat of the day, and he was sitting rather than prostrated – none of which facilitates prophecy⁷. Yet, after his Milah, Avraham Avinu now merited prophecy even under such adverse circumstances¹.

¹ שפת אמת שנת תר"ם ד"ה וירא אליו: ... כל השנים שעברו עליו קודם המילה היה לקיום הבריה. ועתה התחיל להיות הנהגה מיוחדת בעבור בני ישראל

² מהר"ל, נתיב גמילות חסדים, פ"א: כי גמילות חסד מדת אברהם שנקרא אב רם שהיה מתעלה ומתרומם בשביל מדה זאת, ועוד כי בעל גמילות חסדים משפיע לאחר וכל משפיע לאחר הוא מתרומם.

³ סנהדרין פט ע"ב: ויהי אחר הדברים האלה והאלקים נסה את אברהם (אחר מאי) [מאי אחר] אמר רבי יוחנן משום רבי יוסי בן זימרא אחר דבריו של שטן דכתיב ויגדל הילד ויגמל וגו' אמר שטן לפני הקדוש ברוך הוא רבונו של עולם זקן זה חננתו למאה שנה פרי בטן מכל סעודה שעשה לא היה לו תור אחד או גזל אחד להקריב לפניך אמר לו כלום עשה אלא בשביל בנו אם אני אומר לו זבח את בנך לפני מיד זובחו

⁴ גר"א ברכות לג ע"ב ד"ה וחד אמר: לפי שבשני מדות הללו נשים האדם בתכלית ... וז"ש בעקידה עתה ידעתי כי ירא אלוקים אתה וקשה מאי לשון עתה ידעתי והלא הוא היה צדיק גם מקודם לכן. אבל לפי מ"ש א"ש לפי שקודם לכן לא היה אלא רחמן מאד שהיה מכניס אורחים וגומל חסדים אבל המדה של אכזריות עדיין לא היה ניכר בו והיו אומרים שאברהם איננו צדיק גמור אבל בעקידה שעשה מדת אכזריות ג"כ עתה נשלם וניכר שהוא צדיק גמור

⁵ רב שמחה בונים, קול שמחה א. וירא אליו ה' וכו' (י"ח א). ולעיל נאמר וירא ה' אל אברהם. נראה, כי קודם עד שלא מל עצמו לא נתראה הנראה עד שנתראה, והיה העתקה והתראות מצד הנראה. ואחר שמל עצמו, תיכף נתראה הנראה. וזהו אליו, כי התראות היו על ידו. והבן ידו. כשמל עצמו וסר המסך המבדיל מאברהם, היה הקב"ה יכול לגלות אליו באספקלריא המאירה בלי התלבשות.

⁶ מלבי"ם

⁷ מלבי"ם שם. וכתב שכחום היום היינו שלא היה במנוחת הנדרש (הנפש?) הדרוש לנבואה. ורוב מפרשים הולכים בקו הזה ודלא כהרשב"ם שאומר שרק היה פה גילוי מלאכים ולא כהרמב"ם במורה נבוכים (ח"ב פ' מב, מובא ברמב"ן) שאומר שכל זה (כולל בקור המלאכים) היה בחלום. ועיין בהגות לפרשיות התורה עמ' 57 בסוף שמבאר את שיטת הרמב"ם ע"פ האברבנאל והעקדה

JEWISH DISTINCTIVENESS LEADS TO GREATER ENGAGEMENT

The Bris Milah was a covenant between Avraham and G-d². By its very nature, it excluded all other peoples of the world. The decision to go ahead with such a covenant was an extremely difficult one for Avraham Avinu³, as by separating himself from the rest of the world, the act of Milah contradicted everything that he had stood for and worked towards up till now⁴. Avraham Avinu's whole life was spent reaching out to people - and now he stood alone; Avraham HaIvri, he on one side with a special covenant, and the rest of the world on the other⁵.

Reality turned out to be quite different. After circumcision, Avraham Avinu found himself more engaged with the world than ever before. He was immediately faced with the challenge of looking after the three idolaters, after which he pleads with G-d to save the idolatrous Sedom⁶. He finds himself more concerned than ever with the fate of all of mankind and each individual as well⁷.

Avraham was now reaping the rewards of his special new 'covenantal' relationship: a private conversation with G-d⁸. Since he had perfected his body through removal of the Orla, Avraham became a human Mishkan, the perfect receptacle to receive G-d's presence⁹. In the middle of this prophetic conversation, Avraham was faced with a challenge. Three idolatrous men showed up at his tent door, and he was challenged to end his special, prophetic conversation¹⁰ - the greatest

¹ הרמב"ן כותב שגילוי זה היה בשכר המסירת נפש של המילה וכך משמע ג"כ מהמדרש מ"ר ד: רבי יצחק פתח מזבח אדמה תעשה לי וגו'. א"ר יצחק מה אם זה שבנה מזבח לשמי הריני נגלה עליו ומברכו, אברהם שמל עצמו לשמי על אחת כמה וכמה ע"כ. ולדעת רש"י בשם חז"ל לבקר חולים היה בא. ואפשר שכולם לאותו דבר מתכוונים. אמנם האברבנאל הבין ששני דעות יש כאן. והספורנו כתב שגילוי זה לשם כריתות ברית היתה

² וכמו שכותב הספר העיקרים והמהר"ל, שכל ברית צריך שני צדדים לכוונת אחד אם השני.

³ עיין בשפתי חכמים ריש פרשתינו אות ג

⁴ קול אליהו ריש פרשת וירא: אברהם אבינו היה כל השתדלותו להכניס גרים תחת כנפי השכינה שלא על מנת לקבל פרס ... ואמנם עכשיו ... נתיירא אאע"ה שמא על ידי [המילה] לא ימשכו אחריו הבאים להתגיייר ונוח היה לו להפסיד משכרו הטוב ורק לקבץ מאמינים בעולם וגו'

⁵ Actually, although this is what he thought, the result proved to be the opposite. The Midrash says that people flocked to him afterwards in ever greater numbers:

מדרש רבה וירא ב: אחר שמלתי עצמי הרבה גרים באו להדבק בזאת הברית

⁶ בראשית יח: ב – לג

⁷ מלבי"ם

R. S.R. Hirsch (א: יח): [The Jews have been falsely accused of] how just this segregating sign is supposed to strip them of all cosmopolitan feelings and thoughts for mankind in general. The Abrahamites flourishing in the circumcision isolation are to be the most humane mortals.

⁸ בראשית יח א: וירא אליו ד' באלוני ממרא

⁹ שם משמואל ריש הפרשה

¹⁰ In fact, the Malbim tells us that he did not end the conversation in the end:

מלבי"ם יח ג: ויאמר אדוני: שם זה קודש שאמר זה אל השכינה וכן מה שכתוב וישתחו ארצה היה אל השכינה ... וכשרץ לקראתם לא סר מראות ד' מעליו, ובקש שלא יעבור ממנו עד יקיים מצוות הכנסת אורחים ... והיה מדרך השלמים הדבקים אל ד' שגם בדברם אל אנשים ואל מלכי הארץ היה עקר דבורם אל ד', ודברו דבור כעל שני פנים

joy imaginable on earth¹ - and to reach out to them. Would it not be a Chillul HaSh-m to ignore G-d when He is conversing with you²? Yet, Avraham Avinu does just that, giving mankind the eternal lesson of the principle:

גדולה הכנסת אורחים מקבלת פני שכינה³

Doing a maaseh mitzvah, is a greater level of spirituality than having a private mediation with HaSh-m⁴. The latter is a gift, and therefore never really becomes a part of the person, while the former is an acquisition and internalization of a real G-d-like quality⁵. *"It is not abstract contemplation but fresh pulsating faithful-to-G-d active life that attains proximity to G-d."*⁶ But the fact that an act of chesed was chosen to teach this principle has special significance.

Astonishingly, Avraham Avinu, in fact, asked HaSh-m to wait for him while he ran out to greet these G-dless people⁷. Remarkably, G-d did just that⁸. He waited patiently while Avraham Avinu engaged in the messy business of washing feet, slaughtering animals, running back and forth as an old man still in pain from his circumcision⁹.

The Midrash tells us that when Avraham ran out to meet the Malachim, blood dripped from his fresh circumcision¹⁰. The bris of milah - the covenant separating the Jewish people - was thereby mixed with the bris of chesed - the covenant of separation

¹ חכמה ומוסר ח"א מאמר קנה: והנה אברהם אבינו עליו השלום זכה לעונג הנפלא הזה בחיים

² מכתב מאליהו ח"ב דף 180: והוא דבר מתמיה, כי על כל פנים נראה ח"ו כחילול ד' להניח להקדוש ברוך הוא לחכות בביכול באמצע השראת השכינה

³ שבת דף קצ"א: אמר רב יהודה אמר רב, גדולה הכנסת אורחים מקבלת פני שכינה דכתיב ויאמר אדני אם נא מצאתי חן בעיניך אל נא תעבר (היינו שדבר לד' ולא להמלאך)

⁴ מכתב מאליהו ח"ב דף 180: עולם החסד והטהור, שהוא עולם הנתינה, גבוה מעולם הנבואה, שהוא עולם הדבקות וקבלת השפע. וממילא לא שייך חשבון של חילול בזה וכדומה בהעמק דבר

⁵ מכתב מאליהו ח"א דף 140: והטעם כי הנבואה היא מתנה ולא קנין, ועל כן אין לה קביעות באדם כמו מדריגה מעשית

⁶ R. S.R. Hirsch, בראשית יח: ב-ג

⁷ בראשית יח ב: ויאמר אדני אם נא מצאתי חן בעיניך אל נא תעבר מעל עבדך ורש"י בדבר אחר שם: קודש הוא והיה אומר להקב"ה להמתין לו וכו'

⁸ בראשית יח כב: ופנו משם האנשים וילכו סדמה ואברהם עודנה עומד לפני ד' רש"י: היה לו לכתוב וד' עודנה עומד לפני אברהם אלא תיקון סופרים הוא זה

⁹ רש"י ריש הפרשה כתב ע"פ ב"מ דף פו ע"ב ששלישי למילה היתה וד' בא לבקר חולים חכמה ומוסר ח"א מאמר קנה: היה ישר בעיניו (של א"א) לבקש מהקדוש ברוך הוא שיפסיק מהעונג הבלתי משוער הזה, עד שיכניס האורחים ובנחת היה עוסק עמהם ולא בחפזה.

¹⁰ מדרש תנחומא וירא פרק ד: וישא עיניו וירא והנה שלשה אנשים נצבים עליו וירא וירץ לקראתם התחיל הדם מילה לטפטף

engaging them to give to the rest of the world¹. Just as it seemed to Avraham that he was being forced to disengage from the world, he saw that his very act of separation provided the purification that was to enable an even higher level of engagement and giving. In fact, immediately after this act Avraham Avinu found himself going even further, pleading for the lives of a corrupt group of city-states, Sodom and its partners², people whose lives were the total opposite of the act of chesed he had just done to the Malachim³.

CHESED TO THREE ANGELS – A GIFT TO ALL JEWS

The Torah goes into unusual detail in describing this event of greeting the Angels: what Avraham said, what Sarah prepared, Avraham's running to and fro, etc., because this was the culminating event of Avraham Avinu's life of giving and kindness. Why do these details of this mitzvah receive such pride of place in our holy Torah?

We see from this that greatness lies in details and not in grand ideas. Beware the man who talks of love of the whole universe but pushes on line; of the one who talks big but does little⁴. Greatness lies in the running to and fro¹, in the fact that Avraham so

¹ פחד יצחק, פסח, מאמר יח ו. וזה שחסד נקרא ברית מבואר ברש"י על מסכת כתובות זף ח עמ' ב ורש"י שם מסביר מהפסוק דויטע אשל

² נתיבות המוסר ד' 126: בכל נסיונותיו וזמניו הקשים לא ראינוהו מתפלל אבל כאן הדבר נוגע לאחרים

³ כלי יקר על בראשית פרק יח פסוק א: ודאי תכלית מראה זו היתה לאברהם להודיעו רשעת אנשי סדום, והפסיק באמרו והנה שלשה אנשים נצבים עליו דהיינו הכנסת אורחים כי על ידי זה יסכים אברהם עם הקב"ה להפוך את סדום, שנאמר בהם (יחזקאל טז מט) הנה זה היה עון סדום אחותך וגוי ויד עני ואביון לא החזיקה. ... וכאז"ל (שבת פט ע"ב) לעתיד יאמר הקב"ה לאברהם בניך חטאו כו' וכמ"ש המכסה אני מאברהם וגוי כי ידעתיו וגוי לעשות צדקה ומשפט.

⁴ מדרש תנחומא וירא פרק ד מכאן שנו חכמים שהצדיקים אומרים מעט ועושין הרבה שאמר להן אברהם ואקחה פת לחם וסעדו לבכם ובאחרונה עשה להן שלשה שוורים ותשעה סאין שנאמר וימהר אברהם האהלה וגוי מהרי שלש סאים כמשמען קמח שלשה הרי ו' סלת שלש הרי תשעה ... אף הקב"ה אמר לישראל מעט ועשה הרבה שנא' (בראשית טו) ידוע תדע כי גר יהיה זרעך וגוי וגם את הגוי אשר יעבדו דן אנכי לא אמר לו אלא בדל"ת ונו"ן לסוף נפרע מהן בע"ב אותיות שנאמר (דברים ד) או הנסה אלקים לבא לקחת לו גוי וגוי א"ר יודן מלבא לקחת לו גוי עד מוראים גדולים ע"ב אותיות הוא ומנין שהרשעים אומרים הרבה ואפי' מעט אינן עושין שכן מצינו בעפרון שאמר לאברהם השדה נתתי לך וגוי' (בראשית כג) ולסוף אמר ארץ ארבע מאות שקל כסף ביני ובינך מה היא מה דלא הוי שויה דא"ר חנניה כל שקלים האמורין בתורה סלעים ושבנביאים ליטרין ושבכתובים קנטרין בר משקלי עפרון דאינון קנטרין דכתיב בכסף מלא יתננה לי בתוכם לאחות קבר:

badly wanted to give but was still able to say the equivalent of, “and if all you want to do is have a drink, I won’t keep you².” Greatness lies in the fact that Avraham Avinu was on the third day after his circumcision and still in great pain – yet he did not allow that to stop his kindness. Avraham and Sarah did these things personally and did not just delegate them to servants³ because this was no chore; they were genuinely happy to receive people⁴ and much holier because of it. Three people, one tongue for each, three slaughtered animals⁵ served with delicacies⁶. Clearly, just taking care of hunger was not the goal⁷. The Tanchuma tells us that these were no little acts. They triggered a relationship with G-d which was to protect the Jewish people centuries into the future⁸. (See note for the midah keneged midah).

¹ יח ו : וימחר אברהם האהלה אל שרה ויאמר מהרי שלש סאים קמח סלת לושי ועשי עגות : (ז) ואל הבקר רץ אברהם ויקח בן בקר רך וטוב ויתן אל הנער וימחר לעשות אתו :

² יח ד : יקח נא מעט מים ורחצו רגליכם והשענו תחת העץ :

³ רמב"ן יח ז : וטעם ואל הבקר רץ אברהם להגיד רוב חשקו בנדיבות כי האדם הגדול אשר היו בביתו שמונה עשר ושלש מאות איש שולף חרב והוא זקן מאד וחלוש במילתו הלך הוא בעצמו אל אהל שרה לזרז אותה בעשיית הלחם, ואחרי כן רץ אל מקום הבקר לבקר משם בן בקר רך וטוב לעשות לאורחיו, ולא עשה כל זה על יד אחד ממשרתיו העומדים לפניו :

⁴ הכתב והקבלה על בראשית פרק יח פסוק א וירא וירץ. התעוררו המפרשים על כפל מלת וירא ועל יתור מפתח האהל, דכשהיה יושב בפתח האהל ידענו כשרץ לקראתם מפתח האהל היה, ויראה שהודיענו הכתוב בזה ענין גדול להוראת הפלגת זריזותו אל קבלת פני האורחים, שלא במרוצתו לקראתם לבד הראה חשקו וחפצו הנמרץ לקבלת פניהם, אף גם זאת עשה שבכל פסיעה ופסיעה היה רואה ומבט בשמחה גדולה עד בואו אליהם, כדרך הולך אל עיר אשר שם מקום מחוז חפצו שעיניו לא תשבענה מלהביט מרחוק מקום מחוז חפצו כי בכל פסיעה ופסיעה תתגדל השמחה בלבו להתקרב אליו, ועז"א וירא וירץ לקראתם מפתח האהל כלומר הראייה והריצה לקראתם שתיהן התחברו יחד אצלו בעמדו מפתח האהל (הינשויענד ליעף ער איהנען ענטגענען) :

⁵ מדרש תנחומא וירא פרק ד ומנין שהיו ג' שוורים דכתיב ויקח בן בקר רך וטוב בן אחד בקר שנים רך ג' וי"א רך וטוב ד

⁶ יח ח : ויקח חמאה וחלב ובן הבקר אשר עשה ויתן לפניהם והוא עמד עליהם תחת העץ ויאכלו : רש"י פסוק ז : ג' פרים היו כדי להאכילן ג' לשונות בחרדל (ב"מ פז) :

⁷ רמב"ן יח ו : בבראשית רבה (מח יב) ... פירשו שהיו שלש סאים לכל אחד ולא ידענו למה הרבה בלחם כל כך לשלשה אנשים והוא כמרבה עולות למזבח, או שסעדו גדולי ביתו עמהם לכבודם ועל דרך הפשט, מהרי שלש סאים קמח לעשות מהן סלת, והנה הוציאה מכל השלש סאין סלת נקיה מעט :

⁸ מדרש תנחומא וירא פרק ד ... א"ל הקב"ה בשכר שלש ריצות שרצת אני ארוץ לפני בניך שלש ריצות בשעת מתן תורה ואלו הן שלש ריצות של אברהם וירא וירץ לקראתם ואל הבקר רץ אברהם וימחר לעשות אותו מה פרע לבניו בסיני שנאמר ויאמר ה' מסיני בא וזרח משעיר למו הופיע מהר פארן (דברים לג) אתה אמרת להן יוקח אני נותן לבניך מצות פסח שנאמר (שמות יב) ויקחו להם איש שה אתה אמרת להן נא אני נותן לבניך מצות פסח אל תאכלו ממנו נא (שם) אתה אמרת מעט אני אגרש את שונאיהן מעט מעט שנה' (שם כג) מעט מעט אגרשנו מפניך אתה אמרת מים אני נותן להם באר מים במדבר שנאמר (במדבר כא) עלי באר אתה אמרת ורחצו רגליכם אני ארחצם מכל טומאה שנאמר (ישעיה ד) אם רחץ ה' את צואת בנות ציון אתה אמרת והשענו תחת העץ אני נותן להם מצות סוכה דכתיב (נחמיה ח)

Avraham's chesed was perfected to the degree that this became a spiritual genetic endowment of Jews for all time, one of the three signs of any Jew anywhere¹. It was so powerful that even after Lot went to live with the evil Sodomites and participated in some of their evil² he was still willing to risk his life to be hospitable to the three Malachim, one of whom came to tell him of the destruction of Sodom³. For Lot had imbibed Avraham's chesed into his very bones however perverted it became⁴. After the destruction of Sodom, Lot's daughters entrap their father into an incestuous relationship. One child is appallingly called מואב – אב – מ – a child from my father⁵ – and yet still, Avraham's chesed enters into this new nation, to be redeemed by Rus the Moavi on her conversion to Judaism and to enter into the spiritual genetic stream of Moshiach himself!⁶

CHESED AS THE WAY TO HARMONIZE WITH G-D'S ACTIONS

We need to understand why it was that the father of the Jewish People was characterized by perfection in kindness and giving. Wherein lies the particular Kedusha of Chesed, that Avraham made this his spiritual core?⁷

The uniqueness of this Mitzvah lies in the fact that it draws on us imitating G-d's ways. והלכת בדרכיו – you should walk in His ways⁸ – is a methodology to harmonize ourselves with His actions⁹. G-d manifests in this world with actions of kindness: He clothes the naked, as he did with the Adam and Chava¹⁰; He visits the

צאו ההר והביאו עלי זית ועלי עץ שמן ועלי הדס וגוי' אתה אמרת ואקחה פת לחם אני ממטיר לכם לחם (שמות טז)
אתה לקחת חמאה וחלב אני אתן לכם חמאת בקר וחלב צאן (דברים לב)

¹ יבמות עט - שלושה סימנים יש באומה זו הרחמנים והביישנים והגומלי חסדים

² רש"י יט יז ד"ה אל תביט

³ בראשית יט: א-ח

⁴ He thought nothing of giving his daughters to be profaned by the Sodomites outside his door.

⁵ בראשית יט: לא – לח, רש"י פסוק לו שם.

⁶ ב"ר נ י: "קום קח את אשתך ואת שתי בנותיך הנמצאות". שתי מציאות – רות המואביה ונעמה העמונית. אמר רבי יצחק: "מצאתי דוד עבדי". היכן מצאתי אותו – בסדום (תהילים פט).
ספר התודעה, סיון (מאת ד' היתה זאת עמי שכא): אחרי אברהם נחלק האור הזה, אורו של משיח, לשנים. חציו נטמן בתחתיות ארץ, בזרע עמון ומואב, וחציו השני נשאר גלוי, ועבר ליצחק, וממנו ליעקוב, וגוי'.

⁷ נתיבות המוסר ד 126: מהיכן שאבו [האבות] את ידיעתם בתורת דרך ארץ

⁸ סוטה דף יד ע"א: אמר רבי חמא בר' חנינא מאי דכתיב אחרי ד' אלוקיכם תלכו וכו' אפשר לו לאדם ללכת אחרי הקב"ה אלא מה הקב"ה מלביש ערומים אף אתה הלבש ערומים, מה הקב"ה מבקר חולים אף אתה תבקר חולים מה הקב"ה קובר מתים אף אתה תקבור מתים מה הקב"ה מנחם אבלים אף אתה תנחם אבלים
רמב"ם ספר המצוות עשה ח: הוא שצונו להדמות בו יתעלה לפי יכולתנו
חינוך (תרי"א בסוף): ועובר על זה ואינו משתדל להישר דרכיו ולכבש יצרו ולתקן מחשבותיו ומעשיו לאהבת הקל וללקים המצוה הזאת בטל עשה זה

⁹ חכמה ומוסר (רב שימחה זיסל) ח"א מאמר יד: כי איך יכול קרוץ מחומר להיות קרוב אליו יתברך, ומלאכי מעלה שואלים זה לזה איך מקום כבודו, אבל חז"ל בקדושתם הודיעו לנו, במה יתקרב האדם אליו ית' – הדבק במדותיו וכו'

בראשית יח יט: כי ידעתי למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריי ושמרו ד (בראשית יח: יז-יט) SR. Hirsch.

ד

¹⁰ בראשית ג: ויעש ד' אלוקים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבשם

sick, as He did with Avraham Avinu after his circumcision¹; He comforts the mourners as He did with Yitzchak over the loss of Avraham² and He buries the dead, as he did to Moshe Rabeinu³. Although G-d has other manifestations in this world, such as His attribute of Justice, it is only through walking in His ways of Chesed that we cleave to Him⁴ – just as He does acts of kindness and is righteous, so should we⁵.

G-d set up the world in such a way that we are His creation partners in completing the world⁶. This insures that our acts of giving have the maximum effect. G-d's actions in this world are acts of giving⁷ and it was Avraham who was first to discover and then teach this 'דרך ד'. Avraham understood that the master host is G-d – we are all guests in “His home”, every second of our existence⁹, and that therefore hospitality is the way par-excellence of following in His ways¹⁰. He also discovered that our giving triggers that Midah of HaSh-m's – it allows HaSh-m to do just what He wants to do – give to us¹¹.

AVRAHAM SACRIFICES OBVIOUS SPIRITUALITY FOR SOMETHING HIGHER

¹ בראשית יח: וירא אליו ד' באלוני ממרא

² בראשית כה: ויהי אחרי מות אברהם ויברך אלוקים את יצחק בנו

³ סוטה יד. על פי דברים לד: ויקבר אותו בגיא

⁴ מהר"ל, נתיב גמילות חסדים, פ"ג: כי מצד המשפט הש"י נבדל מן העולם כאשר עושה בו משפט, ... ולפיכך מצד המשפט אין קיום גמור לעולם כאשר מצד המשפט אין דביקות בו ית'. רק הדביקות בו יתבי מצד החסד

⁵ מה הוא נקרא רחום אף אתה היה רחום, מה הקב"ה נקרא חנון אף אתה היה חנון (רמב"ם שם ע"פ הספרי סוף עקב) ובגמ' שבת (קלג ע"ב) דרשין זה קלי ואנוהו להידור מצוה שצריך לולב נאה שופר ציצית נאה וכו' אבא שאול אומר מה הוא חנון ורחום אף אתה חנון ורחום

⁶ דעת תבונות (עמ קסח): ותראי כמה גדול חלק הבורא ב"ה אל הצדיקים שחשבם לשותפים אליו... , עד שנמצא תיקון הבריא מחולק בין הקב"ה והצדיקים, שאינו נשלם אלא בשניהם... וכמו שארז"ל (זוהר ח:א, ה.): "עמי (פתח תחת העיין) אתה – עימי אתה". כי באמת חלק הניחו להם בתיקונם של עולם ושכלול הבריא.

⁷ מהר"ל נתיב החסד פ"א (דף קמח קטע המתחיל ובפרק: ומה שעל ידי המדה הזאת [של חסד] בפרט אפשר להתדמות לבורא, מפני שזאת המדה היא מה שעושה האדם בעצמו ... ואילו המשפט הוא מחוייב לעשות ... וכן [אפילו במדת] הרחמים כאשר יש עני ומרחם עליו ונותן צדקה אין בכלל זה שיאמר שהולך בדרכי ד' יתברך. כי אם לא היה העני בצרה אפשר לא היה עושה.

ובחידושי אגדות סוטה דף יד ע"א (דף נח ד"ה הלוך): מה שאמר דוקא הלוך אחר מדותיו לעשות חסד ולא לעשות משפט, כי אי אפשר שיהיה עושה משפט כמו שעושה משפט כמו שעושה הש"י, רק גמילות חסד דבר זה ראוי אל הכל, אבל מדת המשפט אין יחוס משפט האדם אל משפט הש"י, שהרי אפשר שיטעה האדם ממשפט ולכך עליו אין שייך לומר הלוך אחר מדותיו, רק בחסדי הש"י שייך לומר כך, כי החסד הוא שייך אל האדם ויכול האדם ללכת בדרכי הש"י ושייך בזה הלוך אחר מדותיו וכבר בארנו זה. ועוד כי אין נחשב שהולך אחר הקב"ה רק ע"י גמילות חסדים, שזאת המדה שעושה חסד וטוב והוא יתברך הטוב הגמור, ומפני זה דוקא במדה הזאת נקרא שהולך אחר הש"י בעצמו וזה עיקר.

⁸ בראשית יח יט

⁹ של"ה: כי הקב"ה מכניס אורחים בכל זמן ועידן, בכל שעה ובכל עת ובכל רגע, כי אם לא היה מכניס אורחים ברגע כמימרא, היה העולם אבד, רצוני לומר, כי כל העולם אורחים הם לגבי ד' יתברך כאורח נטה ללון כי גרים אנחנו.

¹⁰ של"ה: הכנסת אורחים, אע"פ שאינה מצוה פרטית מתרי"ג המצוות, מכל מקום היא בכלל מצוות עשה של "והלכת בדרכיו".

(אבל ברמב"ם, הל' אבילות כתב שהמקור הוא מצוה מדבריהם של ואהבת לרעך כמוך. עיין בפחד יצחק, פסח, ס' יח ד למה הרמב"ם לא הביא את הפסוק של והלכת בדרכיו)

¹¹ נתיבות שלום, מאמר א, פרשת חיי שרה

Avraham's culminating act of holiness was to run out to meet a bunch of heathen idolaters, wash their feet and serve them food and drink, hardly the stuff of high spiritual trips we might think. Having just perfected his own body through cutting off the extra foreskin¹, it would have been tempting for Avraham Avinu to follow the models of great kabbalists, high and spiritual people² who spent their days meditating on G-d and the cosmos – models which Avraham rejected. "G-d has enough Angels in Shamayim," he reasoned³. "Can I possibly add to the world by being angel one million and one, leaving the rest of the world to despair and alienation?"⁴ He did not create me as a human in order to be an angel, but to be something greater than that." And how right he was!⁵ It was Avraham, his hands dirtied by the dust of idolatry, who became the Forefather of the Jewish people, not the holy Shem, Chanoch or Ever⁶.

G-d created this opportunity for Avraham so that he would be faced with the stark choice of giving up his prophecy for the sake of a higher goal, of walking in G-d's Ways.

Ironically, Avraham's chesed was not really successful, for Malachim don't really need to eat. But G-d's intention was to prod Avraham to do the action, to model real spirituality for Jews of all time⁷.

The Parsha begins with this act of Chesed and it ends with the Akeidas Yitzchak⁸, which proved the true intent of that Chesed. The (apparent) recipient of that Chesed, the Malach at the beginning of the Parsha announced the birth of

¹ חינוך ב: כי ידוע למבינים שתשלום צורת האדם בהסיר ממנו אותה ערלה שהיא תוספת בו

² חתם סופר הקדמתו לשו"ת יורה דעה הנקראת פתחי חותם וז"ל שם: כי באמת גם לפניו היה היו יחידי סגולה אשר ידעו את ה' ודעת דרכיו יחפצו ובהבנתו ישגו תמיד. מי לנו גדול מחנוך אשר מעוצם תשוקתו ודיקתו בה', נתפרדה החבילה חבית ארבע היסודות, חדל מלהיות אדם ונתעלה להיות כאחד מצבא מרום ממרום העומדים את פני המלך לשרתו

³ חתם סופר שם: ולא מצינו באברהם אע"ה שנזדכך עפרוריותו כל כך אך לא מצד פחיתות וחסרון נפשו לא הגיע אל המעלה הזו, לא, כי אם אאע"ה היה עושה כאשר עשה חנוך להתבודד עצמו מחברת בני אדם התעלה גם הוא להיות ממלאכי א-ל. ואשר לא עשה כן, הוא כי התבונן בחכמתו כי לא באלה חפץ ה' שישלים האדם את נפשו לבד. ואת אנשי דורו ישאיר אחרי תרבות אנשים חטאים ומכעסי ה', כמקרה אשר קרה לדורו של חנוך דור המבול, הנסיון הזה לימד אותו כי טוב לאדם למעט בהשלמת נפשו, למען רבות כבוד ה' למעט את מורדיו ולהרבות עבדיו ויודעיו. כי מה יתן ומה יוסיף האדם אם יוסיף מלאך אחד על אלפי רבבות מלאכי מעלה, הלא ה' בורא וממציא כהנה וכנהנה חדשים ובקרים.

⁴ חתם סופר שם: ואם כה יעשו יחידי סגולה בכל דור ודור, ימצא אחד מני אלף קדש לה' ורוב העולם מקולקל. הארץ תשם מרעת יושביה וחפץ הבריא תשאר מעל...

⁵ חתם סופר שם: והאוחז במדה זו מראה אהבתו אל ה' ביתר שאת וביתר עז, כי מדרך אוהב את המלך להתאמץ ולהשתדל בכל האפשר להכניס בני אדם תחת עול מלכותו. ולהרבות לו עבדים כיד המלך

⁶ חתם סופר שם: ולמה זה חיבה יתירה נודעת לאברהם אע"ה משאר אבות העולם שקרא אותו המקום בשם אוהבו? בירור ענין זה נודע לנו ממאמר השי"ת [בראשית י"ח]: כי ידעתינו למען אשר יצוה את בניו ואת אחריו ושמרו דרך ה' וגו' [ידעתינו פ"י רש"י לשון חבה]. הורה בזה כי נפלאות אהבת ה' לאברהם אע"ה על שלימד דעת את העם וקירבם לעבודתו, והיא שעמדה לו יותר מכל מעשה הטוב וזכות הנפש אשר היה לו לעצמו ... ויען כי זכה אאע"ה למדה זו טרם ציוה ה' עליה. רק משכלו ומדעתו עמד בראש כל חוצות, בנה מזבחות וקרא בשם ה'. העמיד תלמידים הרבה, את הנפש אשר עשה בחרן, לכן לו יאות להקרא אוהבו של המלך ית"ש, זרע אברהם אוהבי, וכגמול נפשו השיב לו ה' וחלף אהבתו אל ה' היה אהבת ה' אליו, וזהו שהודיענו ית"ש באמרו כי ידעתינו [אהבתיו] למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך ה'.

⁷ נתיבות המוסר ד' 126: שבעצם לא היה כאן מי שיקבל טובתו ... ברם מדת טובו של הקב"ה כל כך גדולה, עד שעמד וברא בריאה גדולה וכבירה ובלבד שיהא על מי להטיב.

⁸ בראשית כב

Yitzchak¹, which takes place in between these two events. The parsha begins with Avraham and Sarah doing individual acts of chesed, taking care of a living person's needs, and it peaks with Avraham and Sarah doing fundamental chesed - the birth of Yitzchak, giving life to a new human being. Now they are truly imitators of G-d, His partners in producing life itself².

Sarah, as we know, needed a huge miracle to be able to have children, lacking as she did a womb. But this was turned into a strength; an utterly unnatural beginning to the Jewish people, placing them forever above the plane of natural, historical laws. Avraham and Sarah had no normal continuity from the past. Within the realm of the natural Sarah was childless. Neither Terach, Avraham Avinu's father, nor Besuel or Lavan, Rivka's and Leah and Rachel's fathers respectively, were fit to be considered ancestors of the Jewish people. Therefore, it was necessary for the Jewish people to have a clean break from their ancestry. Sarah was barren and so was Rivkah, Rachel and Leah, creating a discontinuity between their progeny and their ancestors, so that the Jewish people begin from them³.

בראשית יח יט: כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת אחריו ושמרו דרך ד'
לעשות צדקה ומשפט למען הביא ד' על אברהם אשר דבר אליו.

צדקה ומשפט: לעשות דרך ד' שמרו דרך ד'. "The generation must be born and brought up not to a "belief in G-d" but to fulfilling His commands." (Rav Hirsch⁴)

Avraham Avinu showed us that being kind is not simply a value on the menu of optional events – rather it is one of the fundamentals demanded of man⁵, a key to unlocking reaching all the rest of the Torah⁶. If man is not good to his fellow-man, he loses, to some degree, his right to exist⁷. For ultimately, as we have seen the quality of being a giver is nurtured by one's love and connection with G-d - G-d therefore calls Avraham Avinu – אברהם אברהם⁸.

¹ בראשית כא: א-ג

² הרב מנחם רקנטי, טעמי המצוות, א (לישא אשה לקיים פריה ורביה): ונעשה שותף ליוצר כל שהוליד בנים קיים הצלם כשבניו טובים קיים הדמות

³ האלשיך: שלא תרח ולא בתואל ולא לבן ראויים להקרא אבות ישראל, שהרי אברהם ושרה עקרים היו וכן רבקה רחל (ונדצה לי שהאלשיך כתב שאפילו לאה היתה עקרה) היו עקרות, ובהם נפסק כח התולדה מהקודמים, וכן בלעם אמר מראש צורים אראנו אלו האבות ומגבעות אשורנו אלו האמהות כי יחוס ישראל מתחיל מהם

Shem Mishmuel gives a similar explanation for the slavery. The slavery was totally non-productive and therefore literally soul-destroying, undermining any sense of human dignity of the Jews. It was as if the Jews were destroyed in Egypt and recreated anew.

⁴ בראשית שם, דף 322

⁵ רבינו יונה, שערי תשובה ג-יג: חייב אדם לטרוח בעמל נפשו על תקנת חבריו אם דל ואם עשיר וזאת מן החמורות ומן העקרים הנדרשים מן האדם.

⁶ מיכה ו ח: הגיד לך אדם מה טוב ומה ה' אלקיך דורש מעמך כי אם עשות משפט ואהבת חסד והצנע לכת עם אלקיך

⁷ מהר"ל, אבות א א: רק מצד הטוב שיש שנמצא בכל אחד יש לו קיום... לכן תמצא בכל מעשה בראשית שאמר וירא ה' כי טוב... ומה שהאדם הוא טוב... הבחינה... השלישית שראוי שיהיה טוב אל זולתו מבני אדם אשר נמצאים אתו

⁸ ש"ח: ומדת החסד היא מדת האהבה הפנימית להקב"ה

2. The Akeidah – Human Potential and its Fulfillment

SUMMARY:

After G-d created man, the world was declared not only טוב but טוב מאד. The letters of the word are the same letters as אדם, Man. Adam is the being that can become increasingly more, who has a gap between who he is and who we can be. Adam comes from Adameh LeElyon – I will be like that which is above me. In order for man to be able to relate to that Ultimate Being who cannot be seen or heard in any normal sense, man had to be created with the power of imagination (Adam from Dimyon). This capacity, the ability to see beyond oneself, to have a vision and goals, opens endless opportunities for man's growth.

This growth is facilitated by life-circumstances that are a perfect match, each one to our unique potential. The potential-package itself is a gift from G-d; the actualization is our gift to ourselves and to the world.

To further ensure that we fulfill our potential, G-d gives us a nisayon. In a nisayon, G-d pushes us to greater heights by hiding Himself. This makes us dig deeper into ourselves to call upon inner reserves, reserves we sometimes never realized we had. It helps us bring out the miracle of our own potential (נסיון מלשון נס).

Nisayon also comes from נס, a banner or ensign which flies high above a ship. Hence the phrase נסה את אברהם וְהָאֱלֹקִים נִסָּה אֶת אַבְרָהָם would be rendered: *And G-d exalted Abraham [through the Akeidah]...– to model behavior for the rest of the world.*

Avraham Avinu was given 10 such nisyonos, to ensure that he develop every aspect of himself – hence 10, a number of completion. The Akeidah was the greatest of these, the only one specifically described in the Torah as a test, נסה את אברהם. Its spiritual resonances are there for us to call upon to this day, nurturing our strength to stand up to any test.

This Akeidah was the only test that was not meant to be completed; G-d never intended that Yitzchak actually be slaughtered. Yet, Avraham Avinu was to receive all the spiritual benefits as if he had carried the act to completion.

Avraham lived a century dreaming and praying for this child, and after birth, Yitzchak seemed the only hope to continue his work. Avraham Avinu's massive kiruv effort was a shocking failure. The hordes he attracted did not stick. Avraham Avinu's chesed had no vessel of Gevurah to hold and maintain it. Yitzchak, now 37 years old, provided that Gevurah. Avraham loved his son so deeply that if he had a thousand lives he would have given them all instead of Yitzchak's.

That same G-d that promised him this son now says to him: "Avraham! Show me that your love for me is even greater than that. Show me that you are willing to give up even Yitzchak for my sake. Give him up, and give up all your future. And don't only give him up, but be the one to slaughter him."

As we know, Avraham Avinu went above what was known to be humanly possible and passed this test. He did it deliberately and with clarity of mind, not confused and without a taint of resentment.

The logical thing to do would be to announce his dramatic undertaking in advance and to proceed with the largest entourage possible to witness the event. Yet, he decided to pass this test utterly alone (without even Sarah to have strengthened and encouraged him) to prevent some personal arrogance from creeping in, showing off to the crowds.

After the event, G-d declared: עתה ידעתי כי ירא אלקים אתה. A cycle of ten tests was completed, tests that denoted not just Avraham's love for G-d, but also G-d's love for Avraham. As the Midrash has it: "The potter will strike only those pots that are good and whole to test them, because he knows that they will withstand even repeated blows." These ten tests parallel the Ten Sayings of Creation and the Ten Commandments. כבשן האש was like Avraham's exodus from the natural order similar to the Exodus of the Jews stated in the first of the Ten Commandments. Avraham's creation was completed by the remaining Nisyonos, ending with the Akeidah.

Whereas Avraham thought that he was sacrificing his whole future, G-d now shows him that he has achieved the very opposite. He shows him a ram caught in the bushes. The Jewish people (the ram), may get caught in the thickets of Egypt, but on the top of our heads we will carry the Shofar – the sound of redemption which will be heard at Sinai. So too, we may be caught in the thickets of exile, but – תקע בשופר גדול – we will always carry within us the seeds of redemption. At that very point where we think that all hope is lost, that our love for G-d demands our very destruction, G-d will show us the ram with its Shofar of redemption.

Each one of the Avos had a particular midah which they perfected and through which they reached all the other midos. Thus, through his Chesed, Avraham was able to reach all the other traits, just as Yitzchak did through his Gevurah. G-d ensured this by challenging each one to seemingly go against his trait in order to ensure that he complete all of his potential.

For example, Avraham Avinu was told to circumcise himself. Certainly, after being thrown by Nimrod into the furnace, the actual challenge of circumcising his body at a ripe old age was not in and of itself a great Nisayon for Avraham Avinu. Rather, the Nisayon was that in entering into a Bris Milah, Avraham Avinu was thereby making a special covenant between him and G-d. Avraham felt conflicted by having to say, "I am different from you, more special, with a unique relationship with G-d." Yet he overcame his natural trait of Chesed and acted with Gevurah to do as G-d wanted. It was only when Avraham Avinu expressed this Gevurah that he received news that he was to have Yitzchak. For until then his pure chesed could never give birth to the Gevurah of Yitzchak.

Certainly, the test of the Akeidah was for Avraham all the more difficult in that he was a giver down to the very fiber of his being. This is why the verse says that it was Avraham's, and not Yitzchak's, test.

Avraham entertained strong thoughts telling him why he should not be doing this. His logic told him that the prophecy can't be true, since why would G-d want to destroy the nation He had just chosen? Yet he persevered to complete what had actually been a life-long process of the unfolding of his personality. It showed that his chesed was not just a natural trait which brought him pleasure. Rather, this was a genuine instrument in the service of his Maker. And where the Will of G-d required something else, he was capable of that too.

During the Akeidah, the Malach calls Avraham's name twice – אברהם אברהם – i.e. now the Avraham down here is completely in harmony with the Avraham which is up there – He had now reached his full potential. Therefore, G-d no longer had a reason to address him for there was no higher purpose for which he could possibly be elevated. Indeed, the עקידה was the last time where we see that G-d contacted Avraham.

Avraham Avinu died feeling blessed – בכל, because he saw everything that G-d gave him, including all his tests, as blessings. Each one of us undergoes our own,

personal ten tests. We can pass them and be fulfilled like Avraham or give in and have to struggle anew.

DETAIL:

Human Potential

The characteristic distinction between man and all other creations is that while the rest of creation is made in its complete form, man is created incomplete, with potential to grow and become. Animals have instincts which program them to do G-d's will; angels have intelligence which serves to do the same¹. Neither one grows spiritually in their lifetime, and both are stuck within the narrow confines of spirituality within which they were created.

Man, on the other hand, was created with enormous potential to grow. After G-d created man, He said that the world was not only טוב but טוב מאד². Man, the microcosm of the world, was also intended as the recipient of this statement, as man is also טוב מאד³. The word מאד connotes the ability to add and the ability to actualize a potential⁴. The letters of the word are the same letters as אדם, Man. Adam is the being that can become increasingly more.

Additionally, Adam is paralleled to the adamah from which he was created, the soil that nurtures growth. He is also called Adam from Adameh LeElyon – I will be like that which is above me. In order for man to be able to relate to that Ultimate Being who cannot be seen or heard in any normal sense, man had to be created with the power of imagination (Adam from Dimyon). This capacity, the ability to see beyond oneself, to have a vision and goals, opens endless opportunities for man's growth and, by the same measure, for massive self-deception⁵.

We all have such potential, yet no two humans share the same potential. Each individual is unique. Nobody can do someone else's tikkun in this world⁶.

In order to accomplish the awesome obligation of fulfilling one's potential a person is given the exact personality makeup, parents, and broader environment. His

¹The intelligence of the animals is their instincts, while the instinct of the angels is their intelligence. (Rabbi Alexander Safran, the Kabala)

²בראשית א לא:
שפת אמת, חיי שרה - שנת [תרס"ד]: ... כתיב וירא אלקים את כל אשר עשה והנה טוב מאוד דהעולם
נברא בפרט ובכלל. ובכל פרט כתיב כי טוב. וכל אשר עשה זה הכלל טוב מאוד.

³שפת אמת, חיי שרה - שנת [תרס"ד]: ובאמת האדם כולל כל הבריאה לכן דרשו חז"ל מאד זה אדם.

⁴הרב משה שפירא שליט"א

⁵רב צדוק הכהן, מחשבות חרוץ, אות א: וחטא אדם הראשון היה במחשבה כמו שמובא בתיקוני זוהר שם ושם, וזהו הדמיון שהכניס בו הנחש במה שאמר (בראשית ג', ה') והייתם כאלקים וגו' כי זהו שורש של כל המחשבות של תוהו והבלים ודמיונות שבאדם לדמות עצמו שיהיה באיזה מעלה וענין שהוא למעלה ממנו ושאינו ראוי לה כל אחד כפי השגתו, ואדם הראשון שהיה בתכלית השלימות על דרך (תהלים פ"ב, ו') אני אמרתי אלקים אתם וגו' הכניס בו דמיון שיהיה ממש כן:
שם, אות ג: דיש שני חדרים במוח באחד הוא כח החכמה ובשני כח המדמה וכשזה קם זה נופל. וכשמוח החכמה גובר אז הוא מושך כח המדמה עמו להיות גם כל דמיונותיו רצה לומר ההרהורים שעולים מעצמם במוח בלא העמקת המחשבה בחכמה גם הם יהיו רק לה' לבדו.

⁶נתיבות שלום טב: הנה מובא ביסוד העבודה (חלק ד א ב) בשם האר"י הקדוש, דאינו דומה אדם לאדם מיום בריאת אדם והלאה ואין אדם אחד יכול לתקן מה שעל חברו לתקן. והיינו שלכל אדם יש את יעדו ותפקידו אותו עליו לתקן בחייו

life's circumstances are a perfect match to his task without which he would be unable to achieve his mission¹. Since everyone has a different task to accomplish in this world, each person has different life circumstances² and is blessed with a different set of good and bad characteristics³. If one does not use his good attributes they will atrophy and ultimately get lost⁴. As Rav Yerucham put it: A man can sit all day and think about kindness but still remain cruel. Yet, if he gives but a prutah he is on his way to becoming a genuinely giving person⁵.

This is the great tradition of Judaism: to stress that the arena of this world requires action (actualized potential)⁶. The potential itself is a gift from G-d; the actualization is our gift to ourselves and to the world. Holiness lies neither in lofty spheres nor in abstract realms. It is in the earthy world of actions where true Kedusha lies⁷.

The Definition of a Nisayon

Even with this knowledge that man has to complete his own potential, a person may find it hard to focus on developing all of himself – his weak points, his

¹ נתיבות שלום לך לך (דף סב): כל תנאי האדם בגשמיות וברוחניות, הטובים והרעים, כולם ניתנו לו כפי השייך לתיקון עולמו, שרק על ידי תנאים אלו יוכל להגיע ליעודו, ובלעדיהם לא יוכל לתקן את אשר תפקידו לתקן.

² נתיבות שלום לך לך (דף סב): וכיון שלכל אחד יש תפקיד ויעוד מיוחד, לכך שונים החיים של כל אחד, לזה חיי קלים ולשני חיים קשים יותר

³ נתיבות שלום לך לך (דף סב): גם התכונות הרעות והמדוות הרעות, שעל ידי שמתגבר עליהם ומשבר מדותיו הרעות מגיע לתפקידו ויעודו בעולמו

⁴ אור גדליהו, לך-לך: כתיב (קהלת ז' י') אל תאמר מה הי' שהימים הראשונים היו טובים מאלה כי לא מחכמה שאלת על זה, ומפרש הרבי ר' בונים מפרשיסחא ז"ל כי כונת הקרא, כי בעת אשר האדם מתחיל בעבודת השי"ת מרגיש בעצמו שיש לו התלהבות ורצונות טובים וגם מרגיש כי יש לו כוחות גדולים ביותר, כי מן השמים נותנים לו אלו הכוחות ובעת אשר אין האדם משתמש באלו הכוחות בכל יכולתו, ואינו מוציאם מן הכוח אל הפועל, אז לפתאום הוא מרגיש שאין לו עוד אותן כוחות, ואין לו אותן התלהבות והתשוקה שהי' לו מלפנים, ושואל האדם לעצמו למה הוא זאת, הלא הימים הראשונים היו טובים מאלה, שהי' לו רצונות טובים, ואומר שלמה המלך שאלה הכוחות שהיו לך מקדם לא היו ממך, כי לא מחכמה- שלא היו הכוחות האלו מחכמתך, אלא מן השמים השאילו לך כוחות אלו- שאלת על זה, ואם אין האדם משתמש באלו הכוחות, לפתאום הוא מרגיש שאין לו עוד אותן הכוחות, כי אם אין אדם משתמש בהם אזי נועלים אותן ממנו, וכדברי המדרש אצל אברהם אבינו, שאם דלת היא אז נוח הוא להתעשעש כלוח ארז.

⁵ דעת, חכמה ומוסר (ר' ירוחם ליבוביץ) ח"ב דף ערה (מובא חכמת המצפון, וירא, דף רסו): ישב אדם כל היום ויחשב על אודות חסד ישאר אכזרי, ואם יתן פרוטה אחת יעשה "טוב" – "טוב" הלא הוא שכינה.

⁶ רמב"ן כב א: והאלקים נסה את אברהם ענין הנסיון הוא לדעתי, בעבור היות מעשה האדם רשות מוחלטת בידו, אם ירצה יעשה ואם לא ירצה לא יעשה, יקרא "נסיון" מצד המנוסה, אבל המנסה יתברך יצוה בו להוציא הדבר מן הכח אל הפועל, להיות לו שכר מעשה טוב לא שכר לב טוב בלבד ודע כי השם צדיק יבחן (תהלים יא ה), כשהוא יודע בצדיק שיעשה רצונו וחפץ להצדיקו יצוה אותו בנסיון, ולא יבחן את הרשעים אשר לא ישמעו והנה כל הנסיונות שבתורה לטובת המנוסה:

⁷ דעת חכמה ומוסר (ר' ירוחם ליבוביץ) ח"ב דף ערה (מובא חכמת המצפון, וירא, דף רסו): כתב הרמב"ן שענין הנסיונות אינו אלא החילוק בין לב טוב למעשה טוב, אבל מה שהיה קודם, שהי' מוכן לזה, זה אינו כלום. "עתה ידעתי כי ירא אלוקים אתה". ... ב"לבבות" בלי מעשה אין שום יראה כלל. ... לא כמו שמורגלים לחשוב שגם כאן בעולם המעשה יש שכינה כמו בעולמות העליונים, דוקא בעולם המעשה יש שכינה ולא בחכמה דעה ובינה, חכמה בינה ודעה הן חשך וצל לגבי מעשה ששם הוא עיקר שכינה. ... אמרו חז"ל על שלמה המלך כשאמר "אני ארבה ולא אסור". כלומר ע"י החכמה לא יסור לבבי, עלתה יו"ד שבירבה וכו' א"ל הקב"ה שלמה ואלף כיוצא בו יהיו בטלין וקוצה ממך איני מבטל" (שמו"ר ו' א'). הרי שלמה שהי' חכם מכל אדם לא חסר לו כל חכמה, סו"ס "ויהי לעת זקנת שלמה נשיו הטו את לבבו" (מלכים א' י"א ד') ולא הועיל ולא כלום, ורק ע"י מעשה של לא ירבה אז לא יסור לבבו, שזהו סוד המעשה, משום שעיקר שכינה דוקא במעשה, דוקא בתחתונים.

strong points, and everything in between. G-d therefore contributes to our part of the deal. One of the things He gives us is nisayon. A nisayon is the exact opposite of the Heavenly help we might anticipate from G-d. In a nisayon, G-d, who knows exactly what we are capable of, pushes us to greater heights by hiding Himself¹. This makes us dig deeper into ourselves to call upon inner reserves, reserves we sometimes never realized we had. It helps us bring out the miracle that is our own potential (נסיון מלשון)², of acting out in deed what we already have within ourselves.

The lives of the Avos were full of Nisyonos. G-d repeatedly tested the patriarch Avraham, and with each trial that he overcame, Avraham actualized more of his potential, thereby reaching a higher state of being³. Eventually, Avraham Avinu restored the צורת האדם, the image of man which existed in the First Man and was destroyed by the first sin. In that sense, he recreated man and therefore he belongs in ספר בראשית, the book of the creations of new things⁴.

The word נס also means banner, and a נסיון, then, is the holding up of a higher vision of ourselves⁵ both as a self-revelation and as a model, a flag bearer to others⁶. Hence the phrase ויהא אברהם נסה את אברהם would be rendered: *And G-d exalted Abraham [through the Akeidah]...* G-d purposefully gave our patriarchs trial upon trial in order that they should have the opportunity to become greater and reach higher spheres, which would then give G-d the opportunity to *exalt them in the world like a ship's ensign [נס] flying aloft*, not only for their own good, but for the rest of the world to learn from as well⁷.

Every person has an ideal imprint in the higher realms of spirituality (the high and pure levels of a person's soul). A nisayon is designed to close the gap between the lower person and his ideal self, the gap between the 'is' and the 'ought'⁸. Avraham

¹ שפת אמת תולדות - שנת [תרל"ב]: שהרי עשר נסיונות הם נגד כל בחי' הסתר שיש בעוה"ז.

² Rabbi Miller of Gateshead Zatz"l

ספורנו כב א: נסה את אברהם כיון שיהיה בפעל אוהב וירא כמו שהיה בכח ובזה ידמה יותר לבוראו שהוא טוב לעולם בפועל כי אמנם הכונה במציא' האדם היתה שידימה לבוראו כפי האפשר כאשר העיד באמרו נעשה אדם בצלמנו כדמותנו:

³ בכיוון זה, היינו שתכלית הנסיון הוא להביא את האדם מהכח אל הפועל, להתאים את המעשה הטוב עם המחשבה הטובה ושיהיה טוב בעולם בפועל, הלך הרבה מפרשים ביניהם הרמב"ן, הרד"ק, הר"ן, הכוזרי (ה כ), ספר העיקרים (ה יג), והספורנו

⁴ רב משה שפירא, שליט"א

⁵ אור גדליהו לך לך א: והנסיונות היו כדי להרים את האדם, וכמו שפירשו המפרשים שנסיון הוא מלשון הרמה – מלשון נס, כי על ידי מה שעומד האדם בנסיון נתעלה האדם העמק דבר כב א: והאלהים נסה את אברהם. ... אי' ברבה ע"ז נסה מלשון נתת ליראיך נס להתנוסס היינו תגביהו על נס.

⁶ המורה נבוכים (ח"ג לג) כתב שתכלית העקידה היתה פרסום שמו של אברהם אבינו בין העמים. המלה ידעת מתפרשת אצלו כאילו היה כתוב הודעתי (הגות בפרשיות התורה עמ' 69)

⁷ כתב וקבלה כב א: ולרבותינו נסה גדלו כנס הזה (ב"ד), וכ"א במכדרשב"י (ויקרא דח"י) כד"א ואל אמים ארים ניסי, פי' לשון התרוממות, כענין כנשוא נס הרים תראו, כי הפעל הנפלא הלזה שעשה אברהם בדבר ה', עומד לנס עמים כדגל רם ונשא, אליו כולם ידרשו ויביטו אחריו, כי אחר שהעיד הקב"ה בתורתו על המעשה הנפלא הלזה, עדות ה' נאמנה וכל בני אדם מודים ומאמינים באמתות הספור הזה, כאלו בעינינו ראינו את המעשה כי נורא הוא, ובזה אברהם כדגל ונס לכל העולם ללמוד ממנו להתדמות אליו לעבוד את ה' ... ויש ליתן תבלין לזה, כי עיקר הוראת שם נס הוא אות וסימן, כי תרגום ונשא נס לגוים (ישעיה ה') ויזקף אות, עד מתי אראה נס (ירמיה ד') תרגומו סימן, וכ"כ רש"י שם בישעיה, ויהיה לנס (פינחס כ"ו) תרגומו ויהיו לאות, וגו'

⁸ אור גדליהו לך לך א: עד שהיה מתאים הצורה של אברהם למטה עם הציור של אברהם למעלה

merited achieving this exalted state. Hence, during the Akeidah, the Malach calls Avraham's name twice - אברהם אברהם - i.e. now the Avraham down here is completely in harmony with the Avraham which is up there¹.

The Akeidah – The Last Nisayon

Avraham Avinu was given 10 such nisyonos², though he experienced many more challenges and difficulties. The Maharal tells us that he required so many Nisyonos to ensure that he develop every aspect of himself. This is why there were ten nisyonos, as 10 is a number of completion (as we see with the ten plagues and the Ten Sayings of Creation)³. Hence, both the first Nisayon the Torah talks about – Go from your land – as well as the last, the Akeidah – states לך לך⁴ – go to yourself – to your core – and discover your potential⁵.

The Akeidah is regarded as the greatest of the Nisyonos of Avraham Avinu, both because of its difficulty and because of the unusual level of love of G-d which Avraham showed in passing this test. The spiritual resonances of the Akeidah are there for us to call upon to this day,⁶ nurturing our strength to stand up to any test⁷. For this reason, this piece has become the Torah reading on the very Day of Judgement, Rosh Hashana⁸.

העמק דבר כב א: הסבירו חז"ל שבזה הנסיון הגביה כחו של א"א והעלהו לתכלית גדולת האומה הישראלית כאשר יבואר.

¹ אור גדליהו לך לך א: וכמו שאיתא בילקוט על מה שכתוב אצל העקידה שקרא לו המלאך אברהם אברהם לעילא אברהם לתתא, פי שואחר שעמד בנסיון העשירי, הוא נסיון העקידה, כבר היה מתאים צורתו של אברהם אבינו בעוה"ז עם צורתו למעלה

² רע"ב אבות ה ג: עשרה נסיונות - א' אור כשדים שהשליכו נמרוד לכבשן האש. ב' לך לך מארצך. ג' ויהי רעב. ד' ותוקח האשה בית פרעה. ה' מלחמת המלכים. ו' מעמד בין הבתרים שהראהו שעבוד מלכיות. ז' המילה. ח' וישלח אבימלך ויקח את שרה. ט' גרש האמה הזאת ואת בנה. י' העקדה

³ דרך חיים (מהר"ל) אבות ה: ג - הקב"ה היה מנסה את אברהם בעשר נסיונות שיהיה אברהם מנוסה בכל מיני נסיונות שהם מחולקים (וכמו עשר המכות ועשרה מאמדות של מעשה בראשית)

⁴ אצל העקידה: כב ב: ויאמר קח נא את בנך את יחידך אשר אהבת את יצחק ולך לך אל ארץ המריה והעלהו שם לעלה על אחד ההרים אשר אמר אליך: נתיבות שלום עמ' סו: לך "לך", לך ליעודך

⁵ אור גדליהו עמ' יט: ניתן אלו הנסיונות, להוציא אלו הכוחות מן הכח אל הפועל ... עד שהיה מטאים הצורה של אברהם למטה עם הציור של אברהם למעלה

⁶ רבינו בחיי כב א: והאלקים נסה את אברהם - זו היא פרשת העקדה אשר ישראל בטוחים להיות זכות העקדה מגין עליהם בכל דור ודור. רש"י כב יד היום: ומ"א ה' יראה עקידה זו לסלוח לישראל בכל שנה ולהצילם מן הפורענות כדי שיאמר היום הזה בכל הדורות הבאים בהר ה' יראה אפרו של יצחק צבור ועומד לכפרה.

⁷ אור גדליהו, לך-לך: אברהם אבינו השריש הכח בכל אחד מישראל שיהי' בכוחו לעמוד בניסיון ... כמו שפי' הר"מ מה שכתוב (ט"ו א') שהבטיח הקב"ה לאברהם "אנכי מגן לך", שיש בכל אחד נקודה מאברהם אבינו, שזה הנקודה יש עליו שמירה מיוחדת שלא יתקלקל לעולם, וזהו שחזתמין "מגן אברהם", הינו הנקודה שבכל אחד מאברהם אבינו.

⁸ Artscroll Machzor: On the second day of Rosh Hashanah, we read the Torah's account of the Akeidah, the Binding of Issac, in which Abraham and Isaac demonstrated their willingness – indeed, their eagerness – to make any sacrifice to comply with G-d's will, and which (according to Pesikta Rabbasi 40) took place on Rosh Hashanah. The shofar of Rosh Hashana is customarily made of a ram's horn to recall the merit of the Akeidah, because a

The Meforshim point out that the Akeidah is the only Nisayon that is specifically described in the Torah as a test, נסה את אברהם.¹ This is because G-d actually required Abraham to carry the other nine to completion, while the test here was not meant to be completed; G-d never intended that Yitzchak actually be slaughtered. Yet, Avraham Avinu was to receive all the spiritual benefits as if he had carried the act to completion². So, while the other נסיונות had some benefit other than the action itself – the action itself was beneficial – the אקידה was pure נסיון.

The Purpose of the Akeidah: To Combine Gevurah with Chesed and Love of G-d

The purpose of this test was to bring out a new level of Avraham's love for G-d. Rabbeinu Bachaya explains that there are 3 levels of Ahavas HaSh-m: Level one is a love from which the person draws to communicate to the whole world the greatness of G-d. But such a person does so only so long as no significant lifestyle change and certainly no drop in socio-economic status take place³. The second level is someone who is willing to give up all, to go from riches to rags, if need be, for the sake of his love for G-d⁴. The third is someone willing to give up his life⁵.

Avraham Avinu had long since reflected all three levels and had become G-d's beloved, his אוהבי⁶. He had dedicated his life to proclaiming G-d's Providence, he had opened his tent to all comers no matter what the expense, and he had shown, with the Kivshan HaEish, that would give his own life for the sake of G-d⁷.

With the Akeidah, Avraham Avinu went a step further. Avraham had waited a century for this son, who seemed the only hope to continue his work. Avraham Avinu's massive kiruv effort was a shocking failure. The hordes he attracted did not stick. This was because, the Sages tell us, Gevurah was lacking in the world. Avraham

ram was substituted for Issac on the altar. In return for Abraham's superhuman dedication to G-d, he was given the promise of Jewish survival and triumph that sustains us to this day. The prayers of Rosh Hashanah are filled with references to the Akeidah, so central is its place in our faith.

This section constitutes the very reason for Israel's existence in G-d's eyes. It has therefore become part of our daily prayers and accordingly warrants a more penetrating study than other sections (Abarbanel).

¹ אברבנל, נתיבות שלום

² בכור שור כב יב ד"ה אל תשלח ידך אל הנער: כי כבר עשית את המצוה שם כב טז ד"ה ולא חשכת את בנך את יחידך: אתה הקרבת לפני בנך יחידך

³ רבינו בחיי כב א: האחד ... מתוך אהבתו יספור בשבחו ויפרסם מעלותיו ... אבל לא היה חוסר ממנו כלום בשביל אהבתו.

⁴ רבינו בחיי כב א: השני מי שאוהב אותו יותר מן הראשון יספור בשבחו ויתן כל ממנו בשבילו אבל לא ימסור עצמו למיתה בשבילו.

⁵ רבינו בחיי כב א: השלישי מי שאוהב אותו יותר משניהם יספור בשבחו ויתן כל ממנו בשבילו וימסור עצמו למיתה.

⁶ רבינו בחיי כב א: ולפי שהשיג מדריגת האהבה ועבר על ג' החלקים קראו הש"י אברהם אוהבי.

⁷ רבינו בחיי כב א: והנה אברהם היה שלם בג' חלקים אלה. האחד ספור בשבחו של מלכי המלכים הקב"ה ופרסם אלקותו ויחודו בעולם כענין שכתוב ויקרא שם בשם ה' אל עולם. ... השני ... שהיה בעל אכסניא ופתחו פתוח לכל עובר ושב. ... הג' מסר עצמו למיתה בשביל אהבת ה' כשהושלך לכבשן האש על קדושת ה' יתברך.

Avinu's chesed had no vessel of Gevurah to hold and maintain it. Yitzchak, now 37 years old, provided that Gevurah. Avraham loved his son so deeply that if he had a thousand lives he would have given them all instead of Yitzchak's¹. He lived a century dreaming and praying for this child, and after birth, his love grew daily over almost 4 decades². That same G-d that promised him this son³ now says to him: "Avraham! Are you ready for even greater heights⁴? Show me that your love for Me is even greater than that. Show me that this is not some rash act but how, after three days of deliberation, you are willing to give up even Yitzchak for my sake⁵. Give him up, and give up all your future – the Jewish people that was invested in him. And don't only give him up, but be the one to slaughter him⁶. Show me, even though I am giving you permission to refuse my request (אין נא אלא לשון בקשה)⁷."

Avraham Avinu, as we know, went above what was known to be humanly possible⁸ and passed this test⁹. He did it deliberately and with clarity of mind, not confused and not spontaneously¹⁰. There was not a taint of resentment to tarnish his ever-growing love for the Almighty. We see Avraham saddling his own donkey as an expression of pure affection to fulfill every detail of the Almighty's word by himself¹¹. But he did even more. Here was a chance for him to show the world what

¹ רבינו בחיי כב א: ראוי היה אברהם אילו היו לו מאה גופין למסור את כולם למיתה על יצחק.

² רבינו בחיי כב א: שיהיה אדם עקר וזקן בן מאה שנה ולו עושר ונכסים וכבוד והיה מתאוה לבן בתכלית התאוה והיה לו בן אחר היאוש היה ראוי לחשב תוקף האהבה החזקה לבן ההוא ותכפל האהבה יותר ויותר לסוף שנה ממה שהיה בן שמונה ימים ותכפל לחמש ועשר שנים יותר ממה שהיה בהיותו בן שנה שכבר הוא מגודל ומבחין בין טוב לרע ותכפל האהבה בהיותו קרוב לארבעים שנה הוא הזמן ששכלו של אדם עומד על השלמות.

³ אור החיים כב א: אחר כמה הבטחות מה' כי ביצחק יקרא זרעו הוא אומר לו שיקריבהו ולא הרהר בלבו

⁴ אור החיים כב א: ויאמר אליו אברהם - טעם הקריאה, להודיעו קודם כי בא האלקים לשאול ממנו דבר גדול, והבין אברהם ואמר אליו הנני פירוש הרני מוכן לכל אשר תאמר אלי:

⁵ רבינו בחיי כב א: ולחזק כח הפלגת האהבה החזקה הזאת שהיתה לו לאברהם בשם יתברך היתה נקלה בעיניו אהבת יצחק ובקש לשחטו אחר שלשה ימים שנאמר לו הדבור. כי אילו יעשה כן בפתע פתאום במקומו היתה פעולתו במהירות ובהלה. אבל כשהיה אחר מהלך שלשה ימים כבר נעשה בישוב דעת ועצה. והוא שאמרו בבראשית רבה למה ביום שלישי ולא ביום ראשון ולא ביום שני שלא יהו אומות העולם אומרים הממו ערבבו והלך לשחוט את בנו על כן עשה הפעולה ההיא ממש בידיים.

⁶ בכור שור כב א: ולא נתרעם לומר ... ולא די אם היה נשחט על ידי אחרים

⁷ סנהדרין פט ע"ב: והאלקים נסה את אברהם ויאמר קח נא את בנך אמר רבי שמעון בר אבא אין נא אלא לשון בקשה משל למלך בשר ודם שעמדו עליו מלחמות הרבה והיה לו גבור אחד ונצחן לימים עמדה עליו מלחמה חזקה אמר לו בבקשה ממך עמוד לי במלחמה זו שלא יאמרו ראשונות אין בהם ממש אף הקדוש ברוך הוא אמר לאברהם ניסיתין בכמה ניסיונות ועמדת בכלן עכשיו עמוד לי בניסיון זה שלא יאמרו אין ממש בראשונים (מובא ברש"י כאן, בקצרה)

תורה תמימה: נראה ענין הבקשה שביקש אותו שלא יבקש ולא יתפלל לבטל צווי זה ובשפת אמת [תרל"ד] כי מאחר שהבטיחו ביצחק יקרא לך זרע ... לא נאמר בלשון צווי

⁸ רבינו בחיי כב א: הנסיון הזה לא היה כשאר הנסיונות אין הטבע יכול לסובלו ואין הכח המדמה יכול לחשבו

⁹ רבינו בחיי כב א: ואברהם ... הכיר כי ראוי שתתגבר אהבת ה' יתברך על אהבת יצחק.

¹⁰ רש"י כב ד: ביום השלישי - למה איחר מלהראותו מיד כדי שלא יאמרו הממו וערבבו פתאום וסירד דעתו ואילו היה לו שהות להמלך אל לבו לא היה עושה:

רש"י כ ב: ולמה לא גילה לו מתחלה שלא לערבבו פתאום ותזוז דעתו עליו ותטרף וכדי לחבב עליו את המצוה וליתן לו שכר על כל דבור ודבור:

¹¹ רש"י כב ג: ויחבש - הוא בעצמו ולא צוה לאחד מעבדיו שהאהבה מקלקלת השורה:

he was really made of. The logical thing to do would be to announce his dramatic undertaking in advance and to proceed with the largest entourage possible to witness the event. Yet, he decided to pass this test utterly alone. Who knows if he would have been able to prevent some personal arrogance from creeping in, showing off to the crowds¹? Even taking Sarah into the circle would have strengthened and encouraged him greatly². But he chose to do it completely by himself: nothing was to compromise this act³.

All this showed the incredible love Avraham Avinu had for G-d⁴. But Avraham's love of G-d alone was not enough to pass this test⁵. Avraham had to call on great inner strength and self-discipline, on Yitzchak's trait of Yirah, in order to overcome the challenge he faced. This is the deeper meaning of what the Chumash means when it says that at the outset Avraham Avinu walked alone, but later on, he walked together with Yitzchak, i.e. together with Yitzchak's midah⁶.

This is why, after the event, G-d declared:

עתה ידעתי כי ירא אלקים אתה⁷

G-d calls Avraham not a lover of G-d but a fearer of G-d, for this was just what Avraham was lacking and which he had now acquired⁸.

¹ Rav Hirsch points out that, after the Akeidah, it says ויקמו וילכו יחדו for the third time. On his occasions it means that, even after achieving such lofty spiritual heights, they nevertheless returned to their two attendants and went together with them, unaffected by pride, and not considering themselves any better than anyone else.

² אבני שוהם כותב שגם השם לא שיתף את שרה בפעולה. אילו היה משתפה היה הדבר קל לאברהם מבחינה נפשית, היא היתה מעודדת אותו, וגם השם אמר לו: כל אשר תאמר אליך שרה שמה בקולה. (בהגות בפרשיות התורה, עמ' 69)

³ רבינו בחיי כב א: וראה גם ראה זריזותו של אברהם וחריצותו במצוה זו כי היה יכול להוליך עמו חבורת אנשים מאנשי ביתו ולא להוליך עמו כי אם שנים הוא שכתוב שני נערי עמו ישמעאל ואליעזר ואפילו אותן שני נערים לא היו עמו בשעת העקדה אבל אמר להם שבו לכם פה עם החמור. והענין כדי שלא יבטלו ממנו המעשה הזה ושללא ימחו בידו:

⁴ שם משמואל - שנת תרע"א (עמ' קמח): ענין נסיון העקידה, יש לומר שהעיקר הי' האהבה והרצון שהיו לו לאברהם ע"ז. כי בלי זה מה הי' לו לעשות כי אם לא ישחוט אותו הלא הברירה בידו של הקב"ה ליטול נשמתו בלא זה. והאות על האהבה והרצון היתה הזריזות כמ"ש וישכם וגו'. וכמו שבת ע"י שממהרים לבא וגו' מורה ע"ז שמקבלין את השבת בשמחה. וע"י שקיבל ציווי הש"י בשמחה ע"ז לא נשחט יצחק, דאל"כ לא הי' ראוי לקבל מאמרו ונביאותו של השי"ת שנית אל תעש לו מאומה, דאין השכינה שורה אלא מתוך שמחה: שם, תרע"ב (עמ' קנה): ענין נסיון העקידה איננו מה שעשה במעשה ציווי הש"י, כי זה איננו כ"כ רבונתא, כי בידו יתברך נפש כל חי ואם לא יקריבנו הוא הרבה שלוחים למקום. אך נראה שעיקר הנסיון הי' הרצון שהי' לו לאאע"ה בזה ולא עשה כפורע את חובו וכפוסט עצמו מחיובו. ...

⁵ נתיבות שלום, עמ' קכט: וראה אברהם שעל ידי מדת אהבה לבד לא יוכך לעמוק בסיון, ע"כ הוצרך לקחת לעצמו גם את מדתו של יצחק מדת היראה

⁶ נתיבות שלום, שם: דבתחלה כתיב ויקח בידו את האש ואת המאכלת וילכו שניהם יחדו, דאש ידע רק אברהם את ענין העקדה ... וראה אברהם שעל ידי מדת האהבה לבד לא יוכל לעמוד בנסיון, וע"כ כתיב וילכו שניהם יחדו, שעקד אברהם אבינו במדתו של יצחק.

⁷ רבינו בחיי כב א: ועמה נבחן במדת היראה ובמדת האהבה יראה לא ליראת עונש ואהבה לא לתוחלת גמול כלומר על מנת לקבל פרס כי זאת לא תהיה אהבה גמורה שהרי יש שותה המשקה המר מדעתו שיועיל לו באחרית. וזהו שאמר עתה ידעתי כי ירא אלקים אתה:

⁸ נתיבות שלום עמ' קכט: שלכאורה היה צ"ל כי אוהב אלוקים אתה, שהרי אברהם אבינו היה מדת אהבה, אלא הפירוש שמה שעמד בנסיון היה מכח זה שכלל את עצמו עם מדת היראה של יצחק.

Although the test was primarily Avraham's¹, Yitzchak was not able to sacrifice himself on the altar based on his Yirah alone. He had to draw on his love for G-d, Avraham Avinu's midah, to pass his challenge. And so וילכו שניהם יחדו: Avraham and Yitzchak now walked together, each having acquired the other's midah².

So both Avraham and Yitzchak achieved the combination of גבורה and חסד which was to allow their spiritual achievements to have permanence. Yaakov consolidated and deepened this combination. Whereas Avraham thought he was going to sacrifice Yitzhak and with him his entire future, G-d now shows him that he has achieved the very opposite. He shows him a ram caught in the bushes. The Jewish people (the ram), may get caught in the thickets of Egypt, but on the top of our heads we will carry the Shofar – the sound of redemption which will be heard at Sinai. So too, we may be caught in the thickets of exile, but – תקע בשופר גדול – we will always carry within us the seeds of redemption. At that very point where we think that all hope is lost, that our love for G-d demands our very destruction, G-d will show us the ram with its Shofar of redemption³.

The Results of the Ten Tests

And hence a cycle of ten tests was completed⁴, starting with Kivshan HaEish and serving to complete all aspects of Avraham Avinu's personality. The Mishnah in

¹הנמק דבר כב א: עוד יש להעיר הא דלא כתיב הנסיון גם על יצחק שהרי כבר הי' בן ל"ז שנה. אבל לפנינו יבואר דתכלית פעולה זו על יצחק בא בשביל ישוב ישראל בארצם והוקבע לחמם ע"י תמידיו והי' ראוי להיות כן ביצחק ביחוד אשר בלידתו יצא חוק בועלם כמ"ש לעיל כ"א ג'. ולא הי' לשם נסיון והי' כשארי נסיונות שנתנסה אברהם ולא כתיב בהו שהיה נסיון. אך מה שהעלים הקב"ה מא"א הכונה זה היה רק בשביל נסיון: וע"ע ב משך חכמה על בראשית פרק כב פסוק א

²נתיבות שלום, שם: ובפעם הב' כתיב ויאמר אברהם אבינו יראה לו השם לעולה בני וילכו שניהם יחדו, זה היה אחר שנודע ליצחק ענין העדקה, וראה שבמדתו מדת היראה לבדה לא יוכל להתגבר על המסיון, לכך עקד עת עצמו גם עם מדת האהבה של אברהם.

³ רבינו בחיי, בראשית כב יג: ועל דרך המדרש (בראשית רבה נו, ט) אחר נאחז בסבך בקרניו, אחר שישראל נאחזין בעבירות כל ימות השנה ומסתבכין בצרות נוטלין בראש השנה השופר של איל, אחר שישראל נאחזין בעבירות ומסתבכין במלכויות, מבבל למדי וממדי ליון ומיון לאדום, סופן להגאל בקרנו של איל, שנאמר (זכריה ט, יד) והי' בשופר יתקע: ודעת חז"ל (פרקי רבי אליעזר פרק לא) כי שופר של מתן תורה שכתוב בו וקול שופר חזק מאד, שופר אילו של יצחק היה. ובראש השנה שהוא יום הדין נצטוו לתקוע בשופר, ואף על פי ששנינו כל השופרות כשרין, מצוה מן המובחר בשל איל:

⁴משנה מסכת אבות פרק ה ג: עשרה נסיונות נתנסה אברהם אבינו עליו השלום ועמד בכלם, להודיע כמה חבתו של אברהם אבינו עליו השלום:

יש קצת חילוקי דעות בין רע"ב, רמב"ם, רש"י ור' יונה מה הם 10 הנסיונות, ובצירוף כל הדעות יש 13 ואלה הם:

1. אור כשדים - כבשן האש. (חוק מהרמב"ם)
2. לך מארצך.
3. ויהי רעב.
4. שרה תוקח לבית פרעה.
5. מלחמת המלכים.
6. לקחו הגר לאשה אחר שנאש מהוליד משרה (רמב"ם)
7. מעמד בין הבתרים שהראהו שעבוד מלכויות. (חוק מהרמב"ם ור' יונה)
8. מילה בגיל תשעים ותשע.
9. וישלח אבימלך ויקח את שרה. (חוק מרש"י)⁴
10. גרש האמה הזאת (הגר) ואת בנה.
11. הרחקת בנו ישמעאל ... וירע הדבר מאד בעיני אברהם (רמב"ם)
12. העקדה
13. קבורת שרה (ר' יונה)

Avos tells us that these tests denoted **חבתו של אברהם אבינו**, the high regard and affection which G-d had for Avraham. As the Midrash has it: "The potter will strike only those pots that are good and whole to test them, because he knows that they will withstand even repeated blows¹." The tests also showed the love Avraham had for G-d, more than his keeping all of the Torah². For a man can seemingly live his whole life dedicated to G-d, but it is only at the time of his testing that we can really know how deep this goes³.

Ohr Gedalyahu likens these ten tests to the Ten Sayings of Creation and to the Ten Commandments⁴. In each one of these cycles, the first act created a new beginning – the beginning of the world, of Avraham Avinu and of the Jewish People, and hence none were expressed in the form of a command but rather a statement. In the case of Avraham Avinu, the first test, **כבשן האש**, was only hinted at, but paralleled Avraham's exodus from the natural order into a new reality to that of the Exodus of

¹ מדרש רבה בראשית פרשה לב פסקה ג: כתיב (שם) ה' צדיק יבחן ורשע ואוהב חמס שנאה נפשו אמר רבי יונתן היוצר הזה אינו בודק קנקנים מרועים שאינו מספיק לקוש עליהם אחת עד שהוא שוברם ומי הוא בודק בקנקנים יפים אפילו מקיש עליהם כמה פעמים אינם נשברים כך אין הקב"ה מנסה את הרשעים אלא את הצדיקים שנאמר ה' צדיק יבחן וכתיב (בראשית כב) והאלקים נסה את אברהם אמר רבי יוסי בן חנינה הפשטני הזה בשעה שהוא יודע שהפשתן שלו יפה כל שהוא כותשה היא משתבחת וכל זמן שהוא מקיש עליה היא משתמנת ובשעה שהוא יודע שהפשתן שלו רעה אינו מספיק לקוש עליה אחת עד שהיא פוקעת כך אין הקב"ה מנסה את הרשעים אלא את הצדיקים שנאמר ה' צדיק יבחן א"ר אלעזר משל לבעל הבית שהיה לו ב' פרות אחת כחה יפה ואחת כחה רעה על מי הוא נותן את העול לא על זאת שכחה יפה כך הקב"ה מנסה את הצדיקים שנאמר ה' צדיק יבחן זה נח שנאמר ויאמר ה' לנח כי אותך ראיתי צדיק לפני אמר ר' אלעזר בן עזריה מצינו שאומרים מקצת שבחו של אדם בפניו וכולו שלא בפניו שכן הוא אומר בנח איש צדיק תמים היה שלא בפניו וכתיב כי אותך ראיתי צדיק לפני בפניו ר' אליעזר בנו של ר' יוסי הגלילי אמר מצינו שאומרים מקצת שבחו של מי שאמר והיה העולם בפניו שנאמר (תהלים סו) אמרו לאלקים מה נורא מעשיך שלא בפניו אמר (שם קלו) הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו:

העמק דבר כב א: וכבר המשילו חז"ל בבר"כ כ"פ ענין נסיון בשלשה משלים. א' בקדירה שהקונה מנקש על קדירה טובה ולא על רעועה. ב' על פשתן טוב מכים הרבה וכל שמכים יותר משביח משא"כ פשתן רע. ג' על חמור טוב מוסיפים משאי הרבה ומבחינים אולי ישא עוד יותר. וענין שלשה משלים. ללמדנו שנסיון בא בשלש בחינות. פעם בא כמשל קדירה שלא בא הנקיש על הקדירה הטובה כדי שיושבב בזה. אלא כדי לדעת כמה חזק הקדירה. ופעם בא כמשל הפשתן דלא בא הניקוש כדי לדעת אלא כדי להשביח. ופעם בא כמשל החמור שלא בא כדי לדעת או כדי להשביח אלא באשר יש לבעליו רוב משא ומנסה את חמורו אולי ישא יותר וטוב לו. וכל מה שמוסיף החמור לישא מוסיף בעליו אח"כ במזונו. כך פעם בא נסיון לדעת כח צדקת האדם. וזה נקרא בחינה. פעם בא כדי שיוסיף להצטדק. דאע"ג שבכח האדם מונח זו הפעולה מ"מ כל עוד לא בא מעשה לידו ולא הוציא מכח אל הפועל לא נשרש זה הכח אצלו ע"כ מביא הקב"ה ליד נסיון. והוא מתחזק ומוציא מכח אל הפועל ומשריש זה הכח בקרבו. ופעם בא הנסיון לעון הדור. ומטילים על הצדיק משא יסורים ואח"כ מקבל שכרו משלם. מעתה מלמדנו המדרש בפרשו זו שלא נחשוב דזה הנסיון בא כמשל הקדירה לבד בתורה בחינה וא"כ לא נתעלה א"א בזה לא כן אלא הגביה הקב"ה כח נפשו הק' של א"א בפעולה זו וזה משמעות נסה את אברהם מלשון נתת ליראיך נס להתנוסס ובמה שנשרש זה הכח בנפש אברהם שורש האומה הישראלית נשארה פעולה זאת לדורות. כאשר יבואר עוד במקרא י"ז. ועי' שמות ט"ז ד' דברים ח' ב' וט' ז'.

² רמב"ן

³ נתיבות שלום עמ' קיז – קיח ע"פ הרמב"ן

⁴ אור גדליהו, לך-לך: כתיב ויאמר ה' אל אברם לך לך וגו', ובבעל הטורים כותב כי נכתב לשון אמירה בלשון שבו נברא העולם, וכולו לא נאמר אלא בזכות אברהם, וכדכ' אל תקרי בהבראם אלא באברהם, ויש באמת להעמיק הענין יותר לאור דברים האמורים לעיל. (שכמו שעל ידי העשרה מאמרות נברא העולם כן ע"י העשרה נסיונות נתגלו הכוחות של אאע"ה, ונתהוה המציאות של אברהם) והעשרה נסיונות הם מכוונים נגד העשרה מאמרות, ולכן כתיב ל' ויאמר. (ומצינו בזה"ק שאמרו ויהי אור דא אברהם, שעל ידי אאע"ה הי' התגלות אורו ית' בהבריאה)

ונסיון השני מכוון נגד המאמר של יהי אור, (וכן מצינו הלשון במדרש (פ"ל י') "עד שאתה מאיר לפני באספמיא לך והאיר לפני בכל העולם כולו", שהמאמר של לך לך הי' עין של התגלות הארת מלכותו ית' בעולם, מכוון נגד המאמר של ויהי אור, נסיון השני מכוון נגד מאמר השני.)

the Jews stated in the first of the Ten Commandments¹. Avraham's creation was completed by the remaining Nisyonos, ending with the Akeidah².

In next week's parsha we will deal with the Midos of the Avos in great depth. Each one of the Avos had a particular midah which they perfected and through which they reached all the other midos. Thus, through his Chesed, Avraham was able to reach all the other traits, just as Yitzchak did through his Gevurah. G-d ensured this by challenging each one to seemingly go against his trait, to ensure that he complete all of his potential.

For example, Avraham Avinu was told to circumcise himself. Certainly, after being thrown by Nimrod into the furnace, the actual challenge of circumcising his body at a ripe old age was not in and of itself a great Nisayon for Avraham Avinu³. Rather, the Nisayon was that in entering into a Bris Milah Avraham Avinu was thereby making a special covenant between himself and G-d. Avraham saw this as a division between him and all of those people with whom he was trying to connect. He felt conflicted by having to say, "I am different from you, more special, with a unique relationship with G-d." Yet he overcame his natural trait of Chesed and acted with Gevurah to do as G-d wanted⁴. And, says the Shem MiShmuel, it was only when Avraham Avinu expressed this Gevurah that he received news that he was to have Yitzchak. For until then his pure chesed could never give birth to the Gevurah of Yitzchak⁵. Now he was Tamim, i.e. a complete and whole person⁶ Meshech Chochma goes so far as to say that Avraham Avinu had to learn cruelty so that he and his descendents would be able to fight and destroy evil when it arose. Avraham received a special brocha that this cruelty should not be misapplied⁷.

¹ אור גדליהו ב: ומציאות [החדשה] הזה של אברהם נתהווה בעת שהשליכו נמרוד לכבשן האש, שבאותו שעה עבר אברהם מבן נח למציאות חדשה, מציאות שאין לו שייכות עם העבר שלו. ... שהאש צרפו ויצר אותו מחדש, וליבן אותו מכל הפסולת ... ובה יובן מה שלא מצינו הנסיון של אור כשדים בפירוש בקרא, והנסיון הראשון שמצינו בפירוש, הוא הנסיון של לך לך, שנאמר בתורת צווי ... והנסיון של אור כשדים נזכר ברמז במה שכתוב (טו ז) אני ד' אשר הוצאתיך מאור כשדים ... [ו] שייך בזה כלל לשון אמירה, כי השבר עדיין אינו במציאות שיהא שייך לשון ויאמר אליו, וכמו שמצינו אותו הדבר גם בבריאת העולם, אשר המאמר בראשית, אשר אמרו חז"ל (ראש השנה דף לב) בראשית נמי מאמר היא, לא כתוב בה לשון ויאמר, והוא כי באותו מאמר נברא העולם, ולא היה עדיין בריאה שיהיה שייך לומר אליה לשון ויאמר ... וכן מצינו אותו דבר אצל עשרת הדברות, אשר ידוע שהם מכוונים אצל עשרה מאמרות, שהדיבור הראשון של אנכי ד' אלוקים לא נאמרה בלשון צווי, שהעשרת הדברות הם היצירה של כלל ישראל, כמו שבהעשרה מאמרות נברא העולם. ... ובואתה שעה עברו מאין ליש לא דייך כלל לשון ציווי ומעונין מאד מה שכתוב ברמב"ן (יא כח) שהלשון הקרא של אשר הוצאתיך מאור כשדים משמעו כמו אשר הצאתיך מארץ מצרים הכתוב אצל הדיבור של אנכי ד' אלוקיך, כי באמת הם שייכים זה לזה

² אור גדליהו שם: שהעשרה נסיונות שבהם נתנסה אברהם אבינו, על ידם היה היצירה של אברהם אבינו, עד שנשלם יצירתו בנסיון העקידה

³ שם משמואל וירא שנת תרע"ט דף קצ: לא היה שייך להקרא נסיון לאיש שהושלך לכבשן האש על קדושת שמו יתברך, ומה רבנותא היא לחבול בעצמו באבר אחד

⁴ שם משמואל וירא שנת תרע"ט דף קצ: שזה ... היתה היפוך מדתו לגמרי

⁵ שם משמואל וירא שנת תרע"ט דף קפט: לא היה יתכן שאברהם איש החסד יוליד את יצחק איש הדין, ע"כ נתבשר ביצחק רק בשעה שקיבל על עצמו מצות מילה שהיא ענין דחוי הערל הפסולת האדם ... זוהי בחינת מדת הדין

⁶ שם משמואל וירא שנת תרע"ט דף קצ: וזהו שנאמר לו התהלך לפני והיה תמים, היינו שיהיה שלם ותמים מכל צד, ותחת אשר עד כה היה שלם המדת החסד קו הימין לבד, מעתה יהיה שלם גם במדת הדין קו השמאל, וע"כ אז דוקא גם במדת הדין.

⁷ משך חכמה כב טז: יען אשר עשית את וכו' וירש זרעך את שער שונאיו והתברכו בזרעך וכו' - הנה האכזריות הוא מדה נשחתה והיא מחלה המתנדבכת כי אם יעשה האדם זה פעם אחד יקנה בו מדה הפחותה הזאת ויהי כחיתי טרף להשחית ולחבל גם לבלי תועלת והפליגו בזה עד כי השובר כלים בחמתו כו' אמרו בשבת (דף קה:) כי הוא כעובד ע"ז ואף אם עושה האדם דין ומשפט במקום המועיל אבל אין דרך בני אדם להתברך בו

Certainly, the test of the Akeidah was for Avraham all the more difficult in that he was a giver down to the very fiber of his being. This is why the verse says that it was Avraham's, and not Yitzchak's, test¹. More strikingly, Avraham completed his personality with Akeidas Yitzchak². He entertained strong thoughts telling him why he should not be doing this. His logic told him that the prophecy can't be true, since why would G-d want to destroy the nation He had just chosen?³ Yet he persevered to complete what had actually been a life-long process of the unfolding of his personality⁴.

The fact that Avraham overcame these challenges showed that his chesed was not just a natural trait which he happened to enjoy expressing. He wasn't kind simply because it brought him pleasure⁵. Rather, this was a genuine instrument in the service of his Maker. And where the Will of G-d required something else, he was capable of that too.

Jews throughout the ages received this gift from Avraham Avinu – the ability to sacrifice not only themselves but their children whenever history demanded this⁶.

After Avraham passed the test of the עקידה and reached his full potential, G-d no longer had a reason to address him for there was *no higher purpose for which he*

אמנם עכשיו שאברהם השתמש במדת האכזריות לשחוט את בנו יחידו הנולד לו לזקנותו אשר נגד הטבע ולא כוון רק לקיים רצון השי"ת ולפרסם אלקותו לכן מעתה ירש זרעך את שער שונאיו שמעתה נתונים העמים הנשחטים הם הז' אומות שבארץ ישראל שנאמר עליהם לא תחיה כל נשמה (דברים כ, טז) ואסור לחמול אף על עולל ויונק שלזה צריך אכזריות לכאורה ובכ"ז אני יודע כי והתברכו בזרעך כו' שלא יכונו בהאכזריות רק לקיים מצות השי"ת וכמו שדרך יהושע בעצמו על צוארי המלכים (יהושע י, כד) לקיים מצותו יתברך בלבד אבל לא שיקנה בהם מדת האכזריות חלילה והבן.

¹משך חכמה כב א: ויהי אחר וכו' נסה את אברהם - תלה הכתוב הנסיון באברהם ולא ביצחק

²ג"ר אברהם ברכות לג ע"ב ד"ה וחד אמר: לפי שבשני מדות הללו נשלים האדם בתכלית ... וז"ש בעקידה עתה ידעתי כי ירא אלוקים אתה וקשה מאי לשון עתה ידעתי והלא הוא היה צדיק גם מקודם לכן. אבל לפי מ"ש א"ש לפי שקודם לכן לא היה אלא רחמן מאד שהיה מכניס אורחים וגומל חסדים אבל המדה של אכזריות עדיין לא היה ניכר בו והיו אומרים שאברהם איננו צדיק גמור אבל בעקידה שעשה מדות אכזריות ג"כ עתה נשלם וניכר שהוא צדיק גמור

³סנהדרין פט ע"ב: את בנך שני בנים יש לי את יחידך זה יחיד לאמו וזה יחיד לאמו אשר אהבת תרוייהו רחימנא להו את יצחק וכל כך למה כדי שלא תטרף דעתו עליו קדמו שטן לדרך אמר לו הנסה דבר אליך תלמה הנה יסרת רבים וידיים רפות תחזק כושל יקימון מליך כי עתה תבוא אליך והלא אמר לו אני בתומי אלך אמר לו הלא ידאתך כסלתך אמר לו זכר נא מי הוא נקי אבד כיון דחזא דלא קא שמיע ליה אמר ליה ואלו דבר יגונב כך שמעתי מאחורי הפרגוד השה לעולה ואין יצחק לעולה אמר לו כך עונשו של בדאי שאפילו אמר אמת אין שומעין לו

⁴העמק דבר כב א: ... אחר כל המאמרים והדיבורים שהי' בין הקב"ה ובין אברהם. והגביהו לאט לאט מעלה מעלה מתחלה ברכו בא"י וזרע כעפר הארץ. ואח"כ ברבוי בנים ככוכבי השמים היינו בא"י גדולי ערך. ואח"כ ברכו בעת מילה שהיו' אב המון גוים. שהיו' בכחו להכיר שם אלוך עולם גם לאוה"ע שיהיו מכונים בשם גוים ולא יתגייירו לגמרי ועדיין היו' חסר עוד פרט אשר יבוא. ואחר כל הדברים היו' ענין עקידה שבזה נשלם גדלות של א"א וזרעו מה שא"צ עוד יותר ומשם והלאה שוב לא דבר הקב"ה עמו. ולא היו' עוד ענין והוספה על התכלית הנרצח. ומש"ה כתיב:

⁵סנהדרין פט ע"ב: ויהי אחר הדברים האלה והאלקים נסה את אברהם (אחר מאי) [נאמי אחר] אמר רבי יוחנן משום רבי יוסי בן זימרא אחר דבריו של שטן דכתיב ויגדל הילד ויגמל וגו' אמר שטן לפני הקדוש ברוך הוא רבונו של עולם זקן זה חננתו למאה שנה פרי בטן מכל סעודה שעשה לא היה לו תור אחד או גזול אחד להקריב לפניך אמר לו כלום עשה אלא בשביל בנו אם אני אומר לו זבח את בנך לפני מיד זובחו מיד

⁶עיין בהגרי"ז הלוי כב יב: ועוד היום חיים אנו וחוכים אנו בדין בזכות העקדה כמבואר בתפילת ר"ה ובדברי חז"ל כיידוע, ויש לעיין הרי רבים מסרו נפשם ונפש בניהם על קדושת השם וקיום מצותיו ובכל דור ודור ישנם כאלה ומה מעלה המיוחדת באברהם וגו' (ע"ש תירוצו). ולדרכינו הכח לעשות זה מונח בכל יהודי כירושה מאברהם אבינו

could possibly be elevated¹. Indeed, the עקידה was the last time where we see that G-d contacted Abraham.

Avraham, Yitzchak and Yaakov were blessed כל², מכל, בכל respectively³. The happiness of the Avos resulted from the completion they felt through the challenges they faced, the fact that their souls on earth found no incompatibility with the body that surrounded them⁴. Happiness is always a result; never a goal. Rav Hirsch⁵ points out that the word שמח is related to the word צמח – to grow or flourish. He states: *A man can be blessed with all prosperity and remain unhappy. Everything he has done prospered but he himself does not grow, does not blossom internally. But Abraham did feel himself blessed and 'blossomed' through all his blessings. ... Isaac [too, finds that] carrying out the task which misfortune brings makes him happy. אוכל – he "eats", draws sustenance from everything. ... The highest blessing is... Jacob's כל לי כל. He has everything because he wants nothing more than what he has. Because altogether what he wants is "to do", not "to have".*

Similarly, says the Maor Einayim, each of us undergoes our own, personal ten tests. We can pass them and be fulfilled – or give in and have to struggle anew⁶. Avraham Avinu's story holds the secrets and the inspiration for us all.

¹ מחזור לראש השנה Artscroll

² אברהם אבינו נתברך בכל שנאמר כד א: וה' ברך את אברהם בכל

³ וברבינו בחיי כד א: וה' ברך את אברהם בכל - ע"ד הפשט פירושו בכל דבר, כלומר שהיה שלם בכל, בעושר ונכסים וכבוד ואורך ימים, אין חסר לנפשו מכל אשר יתאוה רק שיראה בנים לבניו, ומפני שהתאוה לזאת השביע את עבדו שילך בשליחות זה:

וע"ד המדרש וה' ברך את אברהם בכל ר' מאיר אומר שלא היתה לו בת, ר' יהודה אומר בת היתה לו, אחרים אומרים בת היתה לו ובכל שמה. כוון ר"מ לומר כי הברכה היא שלא היתה לו בת מפני שלא היה יכול להשיאה כי אם לבני כנען הזרע המקולל, ואף אם יתחתן עם אנשי ארץ מולדתו גם שם היתה עובדת עבודה זרה בכללם כי האשה ברשות בעלה. וכוון ר' יהודה לומר כי בת היתה לו, ואפילו בת לא חסריה רחמנא, והיא הברכה בכל, כי היה לו כל מה שיש בסבע בני אדם להתאוות להם בנים, ובנות. וכוונת אחרים באמרו בת היתה לו ובכל שמה, גלה לנו במאמר זה סוד גדול, ובאר שאין הכוונה בברכה זאת במה שהיתה לו בת או לא היתה לו בת, אין הכוונה בברכת עסקי הגוף כלל כי אם בברכה בעסקי הנפש:

וע"ד הקבלה באור הענין שזכה אברהם ע"ה והשיג המדה ששמה כל, אשר כל המתברך בה מתברך בשמים ובארץ. ומזה אמרו אחרים בת היתה לו, כלומר מדה היתה לו, מלשון (מלכים א' ז) אלפים בת יכיל, ואמרו ובכל שמה, מפני שהיא בתוך מדת הכל, נאצלת מן המדה ששמה כל, והנאצלת הזאת תקרא בת, והיא בית דינו של הקב"ה, ולכך אמר וה' ברך, ולא אמר ויברך ה'. והבן הכלל הזה כי הענין נסתר. והרמב"ן ז"ל גלהו בפירושו והרחיב בו הבאור יותר מדאי:

⁴ שפת אמת, חיי שרה - שנת (תרס"א): ברש"י שני חיי שרה כולן שוין לטובה. עפ"י מ"ש במדרש למה שני חיי שרה באחרונה לומר לך שחביבין חייהם של צדיקים לפני הקב"ה בעוה"ז ובעוה"ב. ... שהנשמה ... כמו שהיתה בעולם העליון כך היתה בעוה"ז. ועושיית שליחות הקב"ה בשלימות. ז"ש כולן שוין לטובה. החיות בעוה"ז והחיות שלעולם הבא. וע"ז כתיב חי חי יודוך. חיי עולם וחיי שעה. כמ"ש לעיל מזה וזה ההשתוות הוא מדריגה גדולה מאוד:

⁵ פרשת חיי שרה כד א (דף 388-389)

⁶ מאור עינים מובא בפר' וארא מובא בנתיבות שלום עמ' קיז שכמו שאברהם אבינו נתנסה בעשרה נסיונות כך כל יהודי עובר בימי חייו עשרה נסיונות לפי ערכו וגו' ובזה רוצה לתרץ קושיית המהר"ל מדוע רק אצל אברהם מצינו שנתנסה בעשרה נסיונות, ולא בשאר אבות וגם למה כתבה התורה הקדושה באריכות גדולה את כל פרשיות הנסיונות

חיי שרה

1. The Midos and Nisyonos of the Avos

SUMMARY:

Each one of the three Avos, Avraham, Yitzchak and Yaakov, perfected a particular character trait which was then passed on as a legacy to all Jews. Avraham perfected Chesed, Yitzchak Gevurah, and Yaakov Tiferes, or Torah, which was a synthesis of the two. Through the perfection of these midos the Avos were able to complete themselves in all other respects as well.

Each one of the Avos approached G-d from a different angle. Each one had a relationship with G-d which started from his own unique personality and character, and yet each, despite his different starting point, achieved a holistic perspective of G-d. Hence we say אלוקי אברהם, a whole perspective of G-d through Avraham, and so too אלוקי יצחק ואלוקי יעקוב.

Chesed, Avraham's quality, is an expanding trait; the person starts from within a point of his own reality and draws on that to go outside of himself and sustain and nurture others. Someone who lacks Chesed is selfish. Someone who turns his chesed inwards to himself will be overly sensual.

Yitzchak's trait was Gevurah, which is a contracting midah: the person turns inwards, to himself, to control himself and to exclude from himself all that may not be good. When a G-d-fearing person has gevurah he expresses it as יראה, awe of G-d and fear of disobeying him. Such gevurah leads to a limitation of actions lest one transgress or lest the slightest wrong thought taint one's action with a drop of impurity. It is the midah we need for סור מרע, not to transgress the negative commandments, and completes the mida of ahava which is the midah to fulfill the positive commandments.

Someone who lacks Gevurah is morally and spiritually out of control. Someone who has Gevurah but turns it in the wrong direction, i.e. outwards, is a tyrant, delighting in the control and manipulation of others.

Emes is a synthesis of these two traits. Emes is the trait which determines the right balance of Chesed and Gevurah – when to be outward-directed and when to be inward-directed.

The Avos brought these three great Torah-principles down into the earth as a spiritual-genetic inheritance for Jews of all time. This was the preparation for the forming of the Jewish people and the giving of the Torah. And it needed to be specifically in this order.

Avraham Avinu's Chesed included spiritual-Chesed, and he converted tens of thousands to the Monotheism idea. Because the Torah is a Toras Chesed, Avraham Avinu was able to intuit the Torah. Therefore the first of the Avos had to start with this midah.

Yitzchak saw that all his father's actions had dissipated. All those converts had simply disappeared. He therefore set the boundaries, created the framework and nurtured the environment which would allow his father's spiritual achievements to have continuity. As such, he was completely *batul* to his father – he did not see himself as having any independent reality. Only after the Akeidah, when he was prepared to give his very life for his father's avodah, did he begin to live his own life

and have his own spiritual reality. Only then was it possible for his future wife to be born.

Yaakov introduced a balance between the two previous Avos. This is the balance which we have inherited as the Golden Mean to which the sum total of the Torah and its Mitzvos direct us.

As long as the forefathers had yet to perfect a balanced set of midos there were some negative consequences to their efforts. Yishmael took Avraham's chesed and turned it inwards, becoming sensual, selfish and wanting to give to himself instead of to others. Eisav took Yitzchak's gevurah and instead of using it to control himself turned it outwards, leading to a desire to colonize and control others and if need be, to destroy them. It took three generations of sorting out purity from impurity before a Yaakov was able to have 12 sons, all holy and G-d-serving.

This does not mean to say that Avraham or Yitzchak remained incomplete, unbalanced beings. Through his Chesed, Avraham was able to reach all the other traits just as Yitzchak did through his Gevurah. G-d ensured this by challenging each one to seemingly go against his trait in order to ensure that he complete all of his potential.

Thus Avraham was told to circumcise himself, creating a division between him and all of those people with whom he was trying to connect. Yet, he overcame his natural trait of Chesed and acted with Gevurah to do as G-d wanted. Now that he expressed this Gevurah he could give birth to the Gevurah of Yitzchak. The binding of Yitzchak was a similar challenge.

The fact that Avraham overcame these challenges showed that his chesed was not just a natural trait which he happened to enjoy expressing. He wasn't kind simply because it brought him pleasure. Rather, this was a genuine instrument in the service of his Maker. And where the Will of G-d required something else, he was capable of that too.

Similarly, Yitzchak's test went against his nature. Yitzchak's awe of HaSh-m was such that it led to him to limit his actions in fear of being imperfect in his doing the Will of G-d. His tests came to add the dimension of chesed to his personality.

Comparatively, Yaakov, whose trait was truth, was tested by having to deal with deviousness all his life, but he came out with a heightened sense of what truth was all about.

The 3 midos of the Avos are the three primary midos of any human being. Each one can serve as a starting point to reaching all the others. Avraham was now ready to achieve his gevurah through his chesed just as Yitzchak achieved chesed through his gevurah.

For example, someone who is a giving person may simply want to give as a natural desire. But he may also express his giving because he is concerned that he had not given as much as he ought to (יראת ד'). Or, he may be committed to ensuring that his giving would be true giving according to Torah principles. Thus, his giving will lead him to יראה and to אמת as well. This is known as חסד שבחסד, גבורה שבחסד, אמת שבחסד. So, too, with the traits of יראה and אמת. Each one, correctly applied, will lead to an acquiring of the others.

The Sages sum this up with their words in Avos: *The world stands on three things: On Torah (Emes), on Avodah (Yirah) and on Chesed.* They also tell us that in contrast to these three there are three anti-Midos which remove a person from the world: Kinah, which is anti-Chesed, Taavah which is anti-Gevurah, and Kavod which is anti-Emes.

Here is the whole story of every man, the whole world of psychology and of any other science of man: all must extend from this starting point.

DETAIL:

Each one of the three Avos, Avraham, Yitzchak and Yaakov, perfected a particular character trait which was then passed on as a legacy to all Jews. Avraham perfected Chesed, Yitzchak Gevurah, and Yaakov Tiferes, or Torah, which was a synthesis of the two. Through the perfection of these midos the Avos were able to correct each aspect of the Cheit of Adam HaRishon¹.

In the שמונה עשרה we say:

אלוקי אברהם, אלוקי יצחק ואלוקי יעקוב.

If all these words were trying to communicate is that each one of these 3 generations of Avos faithfully served G-d, then it would have been enough to write:

אלוקי אברהם, יצחק ויעקוב

This seems to imply, however, that each one of the Avos approached G-d from a different angle. Each one had a relationship with G-d which started from his own unique personality and character, and yet each, despite his different starting point, achieved a holistic perspective of G-d. אלוקי אברהם implies a complete understanding of G-d through Avraham and the way he used his character to serve G-d, and so too with אלוקי יצחק ואלוקי יעקוב.

Each one of the three Avos perfected a Midah: Avraham perfected Chesed while Yitzchak perfected Gevurah, the opposite of Chesed. Yaakov synthesized and perfected these two with the Midah of Emes. Each one used his midah, in turn, to reach and complete himself in all other respects as well².

Chesed, Avraham's quality, is an expanding trait; the person starts from within a point of his own reality and draws on that to go outside of himself and sustain and nurture others³. A giving orientation to serving G-d leads to אהבת ד', to wanting to do positive things, מצוות עשה, to express that love.

Someone who lacks Chesed is simply selfish. It is also possible for someone to have the trait of chesed but to turn it inward, to himself. This leads to sensuality, the desire to give to oneself. Hence the Torah calls sexual immorality חסד⁴. In fact, this is

¹ אור גדליהו ריש תולדות (עמ' מה): ידועים הדברים שהאבות באו לתקן את החטא של אדם הראשון ... וכל אחד תקן החטא במדה שלו – אברהם שהיתה מדתו חסד תקן את החטא מצד מדת החסד, ויצחק שהיתה מדתו גבורה "פחד יצחק" תיקן החטא מצד על פי הדין

² מכתב מאליהו, ח"ב פרשת לך לך מאמר מדות האבות: אופיו המיוחד של האדם מבוסס על אחד משלושה הכוחות העיקריים האלה... האבות- קודם כל הגיע לשלמותו ע"פ מידה המיוחדת לו, וא"כ המשיך לפתח גם את המידות האחרות המשניות, ולהביאן לשלימות ע"פ מידתו העיקרית

³ פחד יצחק, בהסברו של הרמב"ן שמות כ ח

⁴ ויקרא כ יז

what happened to Yishmael, who received Avraham Avinu's chesed as a gift but turned it in the wrong direction. Finally, it is possible for someone to give, but according to the wrong value system – to give impurity instead of purity¹.

Yitzchak's trait was Gevurah, which is a contracting midah: the person turns inwards, to himself, to control himself² and to exclude from himself all that may not be good. It is a midah of setting boundaries, of defining what is good and within the boundaries and what is not good and outside of the boundaries. When a G-d-fearing person has gevurah he expresses it as יראה, awe of G-d and fear of disobeying him. Such gevurah leads to a limitation of actions lest one transgress or lest the slightest wrong thought taint one's action with a drop of impurity³. It is the midah we need for סור מרע, not to transgress the negative commandments, and completes the midas HaAhava which is the midah to fulfill the positive commandments⁴.

Someone who lacks Gevurah is morally and spiritually out of control. One who has Gevurah but turns it in the wrong direction, i.e. outwards, is a tyrant, delighting in the control and manipulation of others⁵. This, in fact, is what happened to Eisav, whose Brocha became על חרבך תחיה.

Emes is a synthesis of these two traits. Emes is the trait which determines the right balance of Chesed and Gevurah – when to be outward-directed and when to be inward-directed. Unlike Yitzchak who fled from evil, Yaakov embraced it, to harness it and channel it to good⁶. For Yaakov, evil was but an invention of G-d to challenge him to do the opposite, to choose good. As such, it was a catalyst for more good⁷. But such an approach has its dangers. Instead of harnessing evil it may overtake a person, and one will fall under its spell. Yaakov, however, reached wholeness and completion – using his Midah of Emes he was able to stand all the challenges of evil and emerge pure and complete⁸. Yaakov is therefore able to combine all of reality into

¹ שפתי חיים, מועדים, עמ' רסח: זאת ועוד, המתחסד עם הזולת הסכנה בכך שעלול להשפע חסד למקום שאינו צריך – חסד שלילי, כדוגמת חסד דטומאה

² פחד יצחק, שם

³ מכתב מאליהו, ח"ב פרשת לך לך מאמר מדות האבות: ביצחק ... היתה מדתו העיקרית מדת היראה- פחד יצחק, ונבחר להיות קרבן כליל לה', כפי שמלמדנו ניסיון העקידה. הוא מעריך את כבוד ה' למעלה עד אין ערך מחיייו הפרטיים, והנה האדם הירא פונה בעיקר אל תוך עצמו, עד שהדבר מביאו למעט במעשים, ובפרט באותם הנעשים בפרהסיא, מחשש שמא יכשל ויטעה, או שיתערב בתוך כוונתו איזה סיג של פניה חיצונית. וכן, בניגוד לאברהם, לא מצאנו שבנה יצחק מזבח לקרא בשם ה' עד שעלה לבאר שבע...

⁴ רמב"ן שמות כ' ח: כי מדת זכור רמזו במצות עשה, והוא היוצא ממדת האהבה והוא למדת הרחמים, כי העושה מצות אדוניו אהוב לו ואדוניו מרחם עליו, ומדת שמור במצות לא תעשה, והוא למדת הדין ויוצא ממדת היראה, כי הנשמר מעשות דבר הרע בעיני אדוניו ירא אותו

⁵ שפתי חיים, מועדים ח"ג עמ' רסט: אבל כשהבקורת מפנית רק כלפי אחרים ללא תועלת בדבר, היא יכולה להיות חרסנית וקטלנית, עד כדי ששפיכות דמים.

⁶ שפתי חיים, מועדים, ח"ג עמ' רסג: יעקוב איש תם – מדתן אמת "תתן אמת ליאעקוב", על ידי מידת השלימות שהיה בו תיקן את ההרע (לא כיצחק שברח מהרע מפחד שמא יהיה מושפע ממנו),

⁷ שפתי חיים, שם: יעקוב לקח את הרע כשליחות מאת הקב"ה הקורא לו לעשות היפך מהסתת היצר

⁸ שפתי חיים, שם: אמנם להשתמש ברע כסיבה לבחירה בטוב, היא דרך מסוכנת, ח"ו לא להיות מושפעים מהרע, אבל יעקוב שרכש לעצמו את מידת האמת – שלימות, לא היה סכנה אצלו שמא יכשל, וגם בזאת הגיע יעקוב אל השלימות, רק לאחר שזיככו אברהם ויצחק את מידת החסד והגבורה, היה היכולת ביד יעקוב לרכוש את מידת האמת – שלימות.

a higher unity. Hence, when he puts his head down on the stones to sleep, they unite to form one stone¹.

It was necessary for the Avos to bring these three great Torah-principles down into the earth as a preparation, a sub-structure for the whole future foundation of civilization,² and it was necessary that it be specifically in this order. This was the preparation for the forming of the Jewish people and the giving of the Torah.

Avraham Avinu perfected Chesed and thereby gave this trait as a spiritual-genetic inheritance for Jews of all time. His chesed included spiritual-Chesed, and he converted tens of thousands to the Monotheism idea. There is a corollary to this. Avraham Avinu was the discoverer of the Torah, and his whole reality was in basic harmony with the Torah. The Maharal says that this is because the Torah is a Toras Chesed³, and therefore the first of the Avos had to start with this midah.

The spiritual giver, however, always faces a danger that he will be influenced by those to whom his giving, and, in the worst case scenario, descend to his level. Avraham Avinu is therefore the only one of the Avos to be given a special protective blessing of מִן אַבְרָהָם⁴.

Yitzchak, however, saw that all his father's actions had dissipated. All those converts had simply disappeared. He understood that unless there would be a solid, inner personal strength, there would be nothing to sustain the great spiritual achievements of man. Having turned inward, we know little of his life. He seemed to deliberately repeat the history of his father, visiting the same places and undergoing the same events while adding a component of Gevurah. Avraham Avinu went to Egypt when there was famine, and Yitzchak's instinct was to do the same (although G-d stopped him)⁵. Yitzchak redug the same wells (of Torah) which his father had

¹שפתי חיים, שם: המהר"ל (גור אריה פר' ויצא) מבאר את ענין איחוד האבנים הנאמר אצל יעקוב "ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו (בראשית כח יא) לרמז על עבודת השלימות של יעקוב שאיחד את כל הבריה הנחשבת והן הרע ככלים לעבודת ד'. זוהי שיא השלימות להשתמש בכל חלקי הבריה לעבודת ד', ". בשמי לכבודי בראתיו" – בכללו גם הרע.

²אבות א על שלושה דברים העולם עומד – על התורה (=אמת) ועל העבודה (=גבורה/יראה) ועל גמילות חסדים.

³Avraham Avinu kept the whole Torah. The Maharal's opinion is that it was only Avraham Avinu of the Avos who kept the Torah. He gives two reasons for this:

תפארת ישראל למהר"ל פ"כ:
אברהם אבינו היה מיוחד ביותר לקיים כל התורה, כי מעלת אברהם דבקה בחכמה עליונה ... [ו]התורה הוא השכל העליון
ועוד ... כי מדת אברהם היא מדת התורה כי התורה תקרא תורת חסד דכתיב (משלי לא) ותורת חסד על לשונה, וזה כי התורה דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום, ואף כאשר תמצא בתורה מיתות וכריתות אין תכלית התורה רק להעמיד הטוב בעולם שלא יהיה נמצא שום רע.

⁴שפתי חיים, מועדים ח"ג עמ' רסח: אמנם בעל החסדף עם כל טוב חסדו נשקפת לו סכנה גדולה. מו"ר הגרא"א דסלר זצ"ל (ממ"א ח"ב עמ' 33) אמר בשם החתם סופר, שרק אצל אברהם מצינו ברכה מיוחדת "מגן אברהם", ע"ש הפסוק "אנכי מגן לך" (בראשית טו א), כי אברהם היה זקוק לשמירה מיוחדת ממדומים, אלמלא אותה השמירה לע היה יכול לעמוד במידת החסד, כי לפעמים בעל החסד צריך להוריד את דרגתו אל אותם שמתחסד עמם, נוסף לכך בעל החסד שמהנה אחרים בעניני עוה"ז, צריך זהירות מיוחדת שח"ו לא להיות מושפע מהם, כי מדרך המתחסד להבין את האדם שמתחסד עמו, לרדת לדרגתו ולהכרתו, וע"כ מתוך ירודה זו יש סכנה בדבר שח"ו יהיה מופע מהם.

⁵כו א: ויהי רעב בארץ מלבד הרעב הראשון אשר היה בימי אברהם וגו' (ב) וירא אליו ד' ויאמר אל תרד מצרימה שכן בארץ אשר אמר אליך

originally dug. He, like his father, told Avimelech that his wife was his sister¹. So too, he made a covenant with Avimelech.

Yitzchak set the boundaries, created the framework and nurtured the environment which would allow his father's achievements to have continuity. As such, he was completely batul to his father – he did not see himself as having any independent reality. Only after the Akeidah, when he was prepared to give his very life for his father's avodah, did he begin to live his own life and have his own spiritual reality. Only then was it possible for his future wife to be born².

Yet in the end, none of this was meant as an opposing approach to his father – it was rather in order to ensure that the work of his father had continuity and permanence. This became clear when Eliezer specifically looked for signs of Chesed in choosing Rivka to combine with Yitzchak's Gevurah in a new synthesis for the next generation³. In fact, it was only by drawing on the Chesed which he inherited from his father that Yitzchak was able to overcome the limiting and defining realities of his Midah and to do that ultimate Chesed, the granting of life to another, i.e. having children⁴.

Ultimately, Yitzchak's Midah was a limiting one. His Gevurah translated into a relationship with HaSh-m which was through Yirah rather than Ahava. Yitzchak's Yirah was so great that it prevented him from being as active in his Avodas HaSh-m as had Avraham Avinu⁵. In fact, his Midah reflected the human side of G-d's Midas HaDin⁶. For this reason he saw himself only as an extension of his father, coming to complete his father's work.

¹ כו ז: וישאלו אנשי המקום לאשתו ויאמר אחתי הוא כי ירא לאמר אשתי פן יהרגני אנשי המקום על רבקה כי טובת מראה הוא:

² אור החיים וירא כב כ ד"ה ויהי אחרי הדברים האלה ויגד וגו': טעם ספור זה, גם טעם אומרו אחרי הדברים כי אין לו קשר לדת האומרים לצד מה שקדם, זה הוא להודיע שנולדה רבקה בת זוגו של יצחק. וטעם עד עתה ולא קדם כבר הקדמנו כי היה מסטרא דנוקבא ולא היה לו דוכרא עד אחר העקדה שנתעברה בו נפש הזכר, אחר הדברים האלה ויגד לאברהם וגו' ובתואל ילד את רבקה וגו' זה הוא עקר הספור. וגו'

³ משך חכמה, חיי שרה בראשית כד יד (דף 26 בדפוס הישן): כי עשית חסד עם אדוני פירושו ע"ד האמת כי יצחק מדת גבורה ומהתדבקות גבורה עם החסד נעשה בריח התיכון אמת ולכן כאשר הרגיש ברבקה מדת החסד אמר ברוך ד' אשר לא עזב חסדו ואמתו שנולד מדת אמת מהתמזגות חו"ג וזה הוא מדתו של יעקוב. ולכן ותשא רבקה וכו' ותפול מדת פחד יצחק. וזה מי האיש הלזה ההולך בשדה עוצם הדינין ותתכם ודו"ק

⁴ אור החיים, ריש תולדות: צל"ד א' במקום שיזכיר תולדות יצחק הזכיר לידת יצחק ב' לא היה צריך להודיע כי אברהם הוליד את יצחק אכן כוונת הכתוב היא ע"ה ואלה תולדות יצחק פירוש האמורים בסוף הפרשה וכיון שזכר בניו של יצחק וכבר קדם לנו כי יצחק כשנולד לא היה במדרגה שיוליד כי בא מסטרא דנוקבא וכמו שכתבנו למעלה א"כ מנין לו תולדות לזה גמר אומר אברהם הוליד את יצחק פ' הפעיל כח החידה ביצחק שהמשיך אליו נפש שהיא במדרגת המוליד וזה היה באמצעות העקדה כמ"ש ... והוא אומרו אברהם הוליד את יצחק בחינת הטוב שבו באה מכח המוליד משא"כ אברהם כי אביו ע"ז היה והוא נתעצם להשיג בוראו ומעלת אברהם נשגבה ולזה נקרא אברהם אוהבו יתברך פ' הוא קדם להיות אוהב לקונו קודם שיאיר ד' אליו אהבתו בו הוא רדף אחריו בהתעצמות נפלא משא"כ יצחק.

שם משמואל, תולדות (דף רסד): והנה מדתו [של יצחק] פחד ... וזה היפוך העמדת תולדות ... [ולכן] היה צריך שיתוף כח אברהם שמדתו חסד

⁵ מכתב מאליהו ח"ב דף 163: וכן בניגוד לאברהם, לא מצאנו שבנה יצחק מזבח לקרא בשם ד' עד שעלה לבאר שבע ... כי בראותו את צרותיו חשש שמא איננו ראוי וכדאי לכך. רק אחר שנתן לו הקב"ה אות ברכה והשפעה בלי התנגדות מהסביבה – "כי עתה הרחיב ד' לנו ופרינו בארץ" – אז נתעורר לעלות לבאר שבע, מקום עיקר התחסדותו של אברהם אבינו ("ויטע אשל בבאר שבע"). ושם נתחזק על ידי נבואת ד' "אל תירא כי אתך אני" כנ"ל, והבין שאין לו לחשוש עוד.

⁶ ויגש, בראשית מו ב: ויזבח (יעקוב) זבחים לאלוקי אביו יצחק: ... תלה ביצחק ולא באברהם ... כי כאשר בא יעקוב לרדת מצרים ראה כי הגלות יתחיל בו ובזרעו ופחד ממנו זבח זבחים רבים לפחד אביו יצחק שלא תהא מדת הדין מתוחה כנגדו ... ואמר הכתוב זבחים, להודיע שלו היו עולות כאבותיו ... אבל ... הקריב שלמים להשלים אליו כל המדות וגו'

“If Abraham is the root of the Jewish People, Isaac is the growth towards the trunk, Jacob is the trunk itself. That is also why Isaac said to him ויתן לך ברכת אברהם רכנ'. For Jacob is the one who was to give the heritage of name and history to the future nation. We are not called the People of Abraham but Israel. So we see Jacob carrying out a second לך לך Abraham went with his household, with his wife and entourage, relation and fortune. We see Jacob, driven by circumstances, doing away without anything at all to take with him. ... Jacob went away to found a Jewish house.”¹

Yaakov introduced a balance between the two², but because his Midah was rooted in Rachamim, the balance he achieved was tilted slightly towards the chesed of Avraham rather than the gevurah of Yitzchak³. This is the balance which we have inherited as the Golden Mean to which the sum total of the Torah and its Mitzvos direct us⁴.

If we will follow the whole Torah system, some of the Mitzvos will direct us toward giving and some of them will direct us towards self-restraint, some toward the right and some towards the left, (with a slight emphasis towards chesed)⁵. We ought not be angry people, but we have should not become totally unresponsive⁶. We ought to live simply, but we need to know how to look after ourselves⁷. The overall effect is to avoid the unhealthy extremes⁸ and to become well-rounded and holy Torah personalities

Each one of the forefathers stressed a slightly different part of the Torah (through which they achieved a relationship with the whole of the Torah). Even the rabbinic decrees they initiated reflected these differences. In fact, each one's whole relationship with the world unfolded in a different way⁹.

Rav Hirsch, beginning of¹ פרשת ויצא

²מאור ושמש ריש פרשת תולדות: אח"כ בא יעקב ונעשה מרכבה למדת הרחמים מדה הממוצעת בין השני מדות הנ"ל

³מאור ושמש שם: והכריע ביניהם והטה כלפי חסד שיכריע קו הימין מדת החסד ושיוכללו החסדים בגבורות ועי"ז נתקיים העולם

⁴רמב"ם פ"א מהל' דעות ובשמונה פרקים

⁵רמב"ם שמונה פרקים פ"ד: שהתורה לא אסרה מה שאסרה ולא צותה מה שצותה אלא ... כדי שנתרחק מן הצד האחד יותר על צד ההפוך

⁶רמב"ם פ"א מהל' דעות הל' ד: לא יהא בעל חמה נח לכעוס ולא כמת שאינו מרגיש אלא ביוני. לא יכעוס אלא על דבר גדול שראוי לכעוס עליו כדי שלא יעשה כיוצא בו פעם אחרת

⁷רמב"ם שם: וכן לא יתאוה אלא לדברים שהגוף צריך להן ואי אפשר להיות בזולתן כענין שנאמר "צדיק אוכל לשובע נפשו" (משלי יג כח). ועיין שם ברמב"ם שהביא עוד דוגמאות

⁸רמב"ם הל' דעות פ"א הל' ג: שתי הקצוות הרחוקות זו מזו בכל דעה אינן דרך טובה.

⁹משך חכמה (לב, לג): ואין השכינה שורה אלא באלפי רבבות ישראל... כללות הפרוצופים ולכן אברהם... כי הוא יחידי ואח"כ ראה כי ישמעאל יצא ממנו ולכן נטע אשל להכניס כל באי עולם לברית ואמר בריש עו"ג שני אלפים תורה מוהנפש אשר עשו בחרן דשעבידו לאוריייתא. וגם היה זה בכוונה שהלך למצרים ולא לארץ אחר דדוקא בישראל היה רעב מקום החכמה והחרטומים לפלפל ולקרובם לשיטותיו באחדות ובתורה. לא כן יעקב ראה שמתתו שלמה ובזרעו די שיהיו מעון ומרכבה לשכינה וכמו שהבטיחו וראה שד' נצב עליו ראה להיפוך כי בניו יהיו נפרדים מעמים אחרים מוגבלים בתחום ואף ללבן חותנו הניחו בטעותו וכעס על רחל שגנבה התרפים להבדילו מעו"ג כן במצרים היו יושבים בארץ גושן נפרדים מנעמים. וכן לדורות באומה אין מקבלין גרים בימי דוד ושלמה שזה כהכרח או למקנא לגדולתם וזה מליצתם שאברהם קיים עירובי תבשילין להכניס אורחים ולקבל גרים תחת כנפי השכינה אבל לא קבע תחומין שמא ימנע אחד מלבוא לשמוע דיעותיו.

As long as the forefathers had yet to perfect a balanced set of midos there were some negative consequences to their efforts. Yishmael took Avraham's chesed and turned it inwards, becoming sensual, selfish and wanting to give to himself instead of to others. Eisav took Yitzchak's gevurah and instead of using it to control himself turned it outwards, leading to a desire to colonize and control others and if need be, to destroy them. Neither Avraham nor Yitzchak were able to produce a perfect lineage of children all committed to serving G-d with absolute honesty and integrity. It took three generations of sorting out purity from impurity before a Yaakov was able to have 12 sons, all holy and G-d serving¹.

This does not mean to say that Avraham or Yitzchak remained incomplete, unbalanced beings. Through his Chesed Avraham was able to reach all the other traits, just as Yitzchak did through his Gevurah. G-d ensured this by challenging each one to seemingly go against his trait in order to ensure that he complete all of his potential.

Thus, Avraham was told to circumcise himself, which was considered as one of his ten Nisyonos. Certainly, after being thrown by Nimrod into the furnace, the actual challenge of circumcising his body at a ripe old age was not in and of itself a great Nisayon for Avraham Avinu². Rather, the Nisayon was that by entering into a Bris Milah, Avraham Avinu was thereby making a special covenant between him and G-d. Abraham saw this as a division between him and all of those people with whom he was trying to connect. He felt conflicted by having to say, "I am different from you, more special, with a unique relationship with G-d." Yet, he overcame his natural trait of Chesed and acted with Gevurah to do as G-d wanted³.

Moreover, says the Shem MiShmuel, it was only when Avraham Avinu expressed this Gevurah that he received news that he was to have Yitzchak. Until then, his pure chesed could never give birth to the Gevurah of Yitzchak⁴. Now he was Tamim, i.e. a complete and whole person⁵.

More strikingly, this was so with the binding and with what he thought would be the sacrificing of Isaac.

לא כן יעקב קבע תחומין... במרה עדיין לא איפקוד אתחומין משום שהיו נוסעים במחלוקת ולא היו ראויים לראות משכן לאלקות עד כי הארה האלקית תהא די להאיר לעולם השפל... אבל בסיני איפקוד על תחומין... ואז ניתן תחומין... ליעקב שלכן אמר וישכון בטח בדד עין יעקב. וזה שאמר הנביא אם תשיב משבת רגליך זה על תחומין כמוש"כ ז"ל סוף פרק מי שהוציא והוא האכלתיך נחלת יעקב אבין זה יעקב שקבע תחומין וזכה למדה בלא גבול ופרצת ימה וקדמה בשכר שהוא קבע גבול ותחומין. וזכה לנחלה בלא גבול ודו"ק היטב. ויקן את חלקת השדה כו'. עפ"י מה דאיתא בזה"ק כל אתר דלית שמושא כו' לית תמן שכינתא... לכן ויקרא לו אל אלקי ישראל והבן:

¹משך חכמה ריש פרשת וישלח: שג' אבות ביררו וזיקקו ... זה ששלח [יעקוב לעשן] עם לבן גרתי ותר"ג מצוות שמרתי ויהי לי שור וחמור [ולא אמר גמל] כי הטוב עם הרע נפרדים המה ולא כגמל [ש]יש לו סימן שומא [וסימן טהרה היינו שיש ערבוב של הטוב עם הרע]

²שם משמואל וירא שנת תרע"ט דף קצ: לא היה שייך להקרא נסיון לאיש שהושלך לכבשן האש על קדושת שמו יתברך, ומה רבותא היא לחבול בעצמו באבר אחד

³שם משמואל וירא שנת תרע"ט דף קצ: שזה ... היתה היפוך מדתו לגמרי

⁴שם משמואל וירא שנת תרע"ט דף קפט: לא היה יתכן שאברהם איש החסד יוליד את יצחק איש הדין, ע"כ נתבשר ביצחק רק בשעה שקיבל על עצמו מצות מילה שהיא ענין דחוי הערל הפסולת האדם ... זוהי בחינת מדת הדין

⁵שם משמואל וירא שנת תרע"ט דף קצ: וזה שנאמר לו התהלך לפני והיה תמים, היינו שיהיה שלם ותמים מכל צד, ותחת אשר עד כה היה שלם המדת החסד קו הימין לבד, מעתה יהיה שלם גם במדת הדין קו השמאל, וע"כ אז דוקא גם במדת הדין.

The fact that Avraham overcame these challenges showed that his chesed was not just a natural trait which he happened to enjoy expressing. He wasn't kind simply because it brought him pleasure. Rather, this was a genuine instrument in the service of his Maker. And where the Will of G-d required something else, he was capable of that too.

After these tests, not only did Avraham show that he was capable of fulfilling the Will of G-d when it contradicted his basic nature, but he also brought his giving to a new high. He showed that his giving, too, wasn't just because his natural instincts moved him in that direction. Rather, his giving was a tool which he really used to get closer to and to serve his Maker.

Similarly, Yitzchak's test went against his nature. Yitzchak's awe of HaSh-m was such that it led to him to limit his actions in fear of being imperfect in his doing the Will of G-d. Thus, while we see that Avraham Avinu built a Bamah to G-d several times throughout his lifetime, we only see Yitzchak doing this much later in his life¹. Certainly, Yitzchak must have had an intense need to turn to G-d and later overflow with gratitude through his life's circumstances: in the difficulty of the famine, with Rivka being taken by Avimelech, the envy of the Philistines, the blocking up of and later argument over the wells, etc. None of these events stimulated Yitzchak to build a bamah and call out as Avraham might have done². Yitzchak's immediate reaction to these difficulties was to consider his own imperfections and to presume that he was not worthy of G-d's blessings³. Only when G-d gave him a clear sign that he merited G-d's brocha, without any indication of opposition to this from his surroundings, did Yitzchak build an alter to G-d in that place where Avraham Avinu had reached the heights of his chesed⁴. It was only then that Yitzchak really reached completion, by adding the dimension of chesed to his personality.

Comparatively, Yaakov, whose trait was truth, was tested by having to deal with deviousness all his life. There is nothing that Yaakov wanted more than just to sit in his tent and learn Torah all day, ביקש יעקוב לישב בשלום, and yet his life was full of conflict and intrigue. He was born outwitted by Eisav who should have come out second. He had to trick Eisav into selling his birthright, and he had to trick his father into blessing him instead of Eisav. He had to appease Eisav when he met him in adulthood after leaving Lavan. Despite his best attempts to outwit Lavan, the latter tricked him into marrying Leah instead of Rochel. Yaakov outwitted him in the end, but had to leave like a thief in the night. Yosef's disappearance, Dinah's abduction and rape, famine and forced exile from the Chosen Land – Yaakov had to deal with these events that were so much against his nature, but he came out with a heightened

¹ מכתב מאלהו, ח"ב פרשת לך לך מאמר מדות האבות: והנה האדם הירא פונה בעיקר אל תוך עצמו, עד שהדבר מביאו למעט במעשים, ובפרט באותם הנעשים בפרהסיא, מחשש שמא יכשל ויטעה, או שיתערב בתוך כוונתו איזה סיג של פניה חיצונית. וכן, בניגוד לאברהם, לא מצאנו שבנה יצחק מזבח לקרא בשם ה' עד שעלה לבאר שבע

² יצחק אבינו ע"ה- הרעב, סכנת רבקה מאבימלך, קנאת הפלשתים, סיתום הבארות גירושו מארץ פלשתים, המריבות על הבארות- בכל אלה לא נתעורר לאחוז במידת אברהם במלואה, לבנות מזבחות ולקרא בשם ה'

³ מכתב מאלהו, שם: כי בראותו את צרותיו חשש שמא אינו כדאי וראוי לכך.

⁴ מכתב מאלהו, שם: רק אחר שנתן לו הקב"ה אות ברכה והשפעה בלי התנגדות מהסביבה- "כי עתה הריב ה' לנו ופרינו בארץ"- אז נתעורר לעלות לבאר שבע, מקום עיקר התחסדותו של אברהם אבינו ("ויטע אשל בבאר שבע"). ושם נתחזק ע"י נבואת ה' "אל תירא כי אתך אני" כנ"ל, והבין שאין לו לחשוש עוד, שלא יכשל, נגש לבניית מזבח ולהשפעה על הסביבה כדרכו של אברהם. ולבסוף נתנסה עוד יצחק אבינו במידתו, ויותר על תוקף מידת הגבורה שלו, ובא לידי שלימות מידת החסד.

sense of what truth was all about. It could not have been much comfort to Yaakov that each time he was forced to engage a crooked world he paid the price in full for what he was forced to do¹.

Ultimately, each of the Avos reached all the other qualities through their particular starting point. They achieved a complete relationship with G-d –

אלוקי אברהם, אלוקי יצחק ואלוקי יעקוב

For example, someone who is a giving person may simply want to give as a natural desire. But he may also express his giving because he is concerned that he had not given as much as he ought to (יראה ד'). Or, he may be committed to ensuring that his giving would be true giving according to Torah principles. Thus, his giving will lead him to יראה and to אמת as well². This is known as

חסד שבחסד, גבורה שבחסד, אמת שבחסד³

So too with the traits of יראה and אמת. Each one, correctly applied, will lead to an acquiring of the others. As Rav Dessler explains, a person who has Yirah can also use it to be in fear that he has not fulfilled his obligation unless he does an incredible amount of Chesed. He may also be frightened that he has not fulfilled his obligation unless he does everything at a real level of truth, Yaakov's midah. Hence, his Yirah will lead to chesed and emes as well⁴. This is known as:

גבורה שבגבורה, חסד שבגבורה ותפארת שבגבורה⁵

Similarly, someone with the midah of emes will recognize the truth that lies in chesed and the truth that lies in yirah⁶. Hence we find:

וכן גם תפארת שבתפארת, חסד שבתפארת, וגבורה שבתפארת⁷

¹ צדקת הצדיק קפ: וכן יעקוב אבינו עליו השלום (שנתן דורון לעשו) נענש על זה תיכף בצלעתו ברגליו על ידי נתינת מעות לנכרי ... וכן כשהאכיל לו עדשים אע"פ שהיה בשביל קניית הבכורה מ"מ נאמר תיכף אחר כך ויהי רעב בארץ על ידי שהאכיל לנכרי בא רעבון לצדיקים אע"פ שהוא לצורך

² מכתב מאלהו, ח"ב פרשת לך לך מאמר מדות האבות: מי שמידתו העיקרית-חסד: אפשר שידבק בחסד מרצונו הפשוט להשפיע טוב לאחרים; ואפשר שיתירא שמא יקצר בחובת החסד; או שישאף שיהיה חסדו אמיתי-שיפיק המקבל ממנו את התועלת הנכונה.

³ מכתב מאלהו, שם: וזהו שמצאנו בספרים הקדושים שישנן בחינות חסד שבחסד, גבורה שבחסד ותפארת שבחסד

⁴ מכתב מאלהו, ח"ב פרשת לך לך מאמר מדות האבות: וכן ביראה: אפשר שיתירא מעברה בכל מעשה ממעשיו; ואפשר שיראתו תביאהו גם לגמול חסדים כי יירא שלא יצא ידי חובתו מבלי שירבה בחסד, בהבינו שגם החסד הנו מהחובות המוטלות על האדם; וכן אפשר שיתירא שמא לא יצא ידי חובתו אם לא יעשה את כל מעשיו על דרך האמת.

⁵ מכתב מאלהו, שם

⁶ מכתב מאלהו, שם: וכן במידת האמת: לפעמים ישאף האדם אל האמת מפני עצם היותה אמת; ויש השאיפה לאמת תכריחנו להרבות בחסד, כי כל איש אמיתי וישר מכיר באמיתת החסד; ושאיפת האמת תביאהו גם לחשוש שמא יתרחק מן האמת.

⁷ מכתב מאלהו, שם

According to this we see a new and unusual perspective on the tests of Avraham Avinu, and indeed the other Avos. The 3 midos of the Avos are the three primary midos of any human being¹. Each one can serve as a starting point to reaching all the others. Avraham was now ready to achieve his gevurah through his chesed, and it was this that the tests came to bring out². This included the war of the four kings against the five kings, bris milah which was an act of separation from the rest of mankind, the expelling of Yitzchak and the Akeidah³. Each one of these deepened his relationship with G-d because they deepened his faith, but also because they served to complete him: he now had greater perfection to dedicate to G-d⁴.

The Sages sum this up with their words in Avos: *The world stands on three things: On Torah (Emes), on Avodah (Yirah) and on Chesed*⁵. They also tell us that in contrast to these three there are three anti-Midos which remove a person from the world: Kinah, which is anti-Chesed, Taavah which is anti-Gevurah, and Kavod which is anti-Emes⁶.

Here is the whole story of every man, the whole world of psychology and of any other science of man: all must extend from this starting point.

¹ מכתב מאלהו, ח"ב פרשת לך לך מאמר מדות האבות: אופיו המיוחד של האדם מבוסס על אחד משלושה הכוחות העיקריים האלה...

² מכתב מאלהו, שם: האבות- קודם כל הגיע לשלמותו ע"פ מידה המיוחדת לו, וא"כ המשיך לפתח גם את המידות האחרות המשניות, ולהביאן לשלימות ע"פ מידתו העיקרית... וכמעט כל נסיונותיו שבאו א"כ היו בכיוון הגבורה: "לך לך" – לעזוב.

³ מכתב מאלהו, שם: מלחמת המלכים; ברית מילה, שהפרידה בינו לבין שאר האנושות, וכן טען (ב"ר מ"ו) "עד שלא מלתי היו באים ומזדווגים לי, תאמר משמלתי הם באים ומזדווגים לי? (פי' שלא יבואו עוד להתגייר); א"ל הקב"ה דייך שאני אלקיך... פי' שהנסיון היה קשה בשבילו כי היה בניגוד למידת החסד הטבועה בו ... וכן בגירוש ישמעאל והגר ע"פ מצוות ה'; בנסיונו הקשה ביותר, ניסיון העקידה.

⁴ מכתב מאלהו, שם: אבל דווקא ע"י ניגוד זה התעורר להכיר את אלוקותו יתברך באופן הרבה יותר נעלה, כי מה שעשה מקודם רק ע"פ מידתו, עושה הוא כעת ע"פ הכרה עמוקה ומחוזקת הרבה יותר באמונתו יתברך. ... בנסיונו הקשה ביותר, ניסיון העקידה, שבעמדו בו נאמר לו מאת ה' "עתה ידעתי כי ירא אלוקים אתה", כלומר שזכה אברהם לקנות את שלימות מידת היראה במובנה העליון ביותר- שמקבל על עצמו עול מלכותו יתברך בלי שום הסתייגות, ומוכן לוותר על כל קניניו הגשמיים והרוחניים כאחד מפני הדר גאון עוזו.

⁵ מכתב מאלהו, ח"ב פרשת לך לך מאמר מדות האבות: כנגד שלוש בחינות עיקריות אלה נאמר "על שלושה דברים העולם עומד: על התורה, על העבודה ועל גמילות חסדים"; כי התורה היא הרי בחינת אמת (וכנגדה 'תפארת' בפי המקובלים); ועבודה- קרבות, ביטול היש- בחינת יראה (וכנגדה 'גבורה' בפי המקובלים); וגמילות חסדים הרי היא בחינת חסד.

⁶ מכתב מאלהו, שם: והמידות המתנגדות להם מצד הרע הן אותם שלוש מידות המוציאות האדם מן העולם: הקנאה- היפך החסד; התאוה – היפך הגבורה, כי גבורה ענינה האמיתי כבישת היצר; והכבוד- היפך האמת, כי הכבוד המדומה של העולם הזה אינו אלא שקר.

2. Sarah and Rivka – Two Generations of Female Holiness

Our parsha is named after the first of the four¹ matriarchs, and is dedicated to the lessons that Sarah and her daughter-in-law Rivka, as two of the greatest female spiritual forces the world has ever seen, come to teach us. Every Friday night, we sing the Eishes Chayil song², which, according to the Tanchuma was the hesped which Avraham Avinu gave to Sarah (and which Shlomo was later to include at the end of Mishlei³). (And it is not accidental that a second way of interpreting Eishes Chayil is as a mashal for the Torah⁴.)

Sarah was the first and greatest of the seven prophetesses⁵, and greater than Avraham Avinu himself⁶. Her essence was coated with Ruach Hakodesh⁷.

Sarah's life was not filled by days and years, rather her life filled the days – filled them with meaning and accomplishment - שני חיי שרה (i.e. the years were defined as those of (חיי שרה). (Zohar). This was because she never stopped growing and working on herself⁸. The rest of mankind compared to Sarah was like a monkey compared to a man, say the Sages⁹.

Sarah died with her soul spiritually whole - בת ק' כבת כ' - In fact she reached such perfection in her life that her physical body reflected her inner spiritual completeness - בת¹⁰. Her greatness was reflected not only in her life but also in her death,

¹ מסכת ברכות דף טז ע"ב: תנו רבנן אין קורין אבות אלא לשלשה ואין קורין אמהות אלא לארבע

² משלי, פ' לא: י – לא (סוף משלי)
ובילקוט שמעוני, שם, הכל הולך על שרה.

³ מדרש תנחומא חיי שרה פרק ד

⁴ ילקוט שמעוני, שם

⁵ מגילה י"ד ע"א: שבע נביאות מאן נינהו שרה מרים דבורה חנה אביגיל חולדה ואסתר שרה דכתיב אבי מלכה ואבי יסכה ואמר רבי יצחק יסכה זו שרה ולמה נקרא שמה יסכה - שסכתה ברוח הקדש שנאמר כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקולה דבר אחר יסכה שהכל סוכין ביופיה
מדרש לק"ט בראשית כ"ג, א': כל הנשים הצדקניות דבר הקב"ה עמהם על ידי מלאך, ועם שרה על פי הדיבור
סוטה ז', ה"א: לא מצינו שדיבר המקום עם אישה אלא עם שרה בלבד

⁶ בראשית כא (יב) ויאמר אלהים אל אברהם אל ירע בעיניך על הנער ועל אמתך כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקלה כי ביצחק יקרא לך זרע:
רש"י שמע בקולה - (בקול רוח"ק שבה) למדנו שהיה אברהם טפל לשרה בנביאות: (אמנם עיי בהעמק דבר)

⁷ מגילה י"ד: "יסכה" זו שרה, ולמה נקרא שמה יסכה שסכתה ברוח הקודש

⁸ רבינו בחיי על בראשית פרק כג פסוק א: וע"ד המדרש מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים, בת מאה כבת עשרים לחטא, ובת עשרים כבת שבע ליופי. ובאורו שהיה יפיה הולך ומוסיף בהיותה בת עשרים שהוא זמן העמידה, כמו בת שבע שהוא זמן התוספת, בשכבר ידעת כי זמנו של אדם ג' חלקים, נערו, ובחרות, וזקנה. הנערות הוא זמן התוספת והעלוי, הבחרות הוא זמן העמידה בתכונה אחת, הזקנה הוא זמן החסרון והירידה:

i.e. she continued to work on aspects of herself during periods of one's life where the natural maturation processes would lead one to concentrate on other areas

⁹ בבא בתרא נח: הכל בפני שרה, כקוף בפני אדם, ושרה בפני חוה כקוף בפני אדם

¹⁰ גור אריה: כג א בת עשרים כבת שבע ליופי וכו'. ואם תאמר למה משבח אותה הכתוב ביופי, והלא כתיב (משלי לא, ל) "שקר החן וגו'", ונראה לומר דקרא לא איירי ביופי, רק מפני שהאדם הוא מחובר מב' חלקים - מגוף ונפש, והגיד לך הכתוב ששרה היתה שלימה בכל אלו הב' חלקים, ולא היה בה חסרון - אם שלימות הגוף, ואם שלימות

for she was the first of the Avos or the Imahos to be buried together with Adam and Chava in the Mearas Hamachpelah – literally the double cave, or the cave of the Patriarchs – the place where four couples were destined to be buried¹. The parents of mankind were to be joined by the parents of the Jewish people, the spiritual parents of mankind². This was no ordinary place³.

The Imahos set up patterns of spirituality which nourish and inspire the Jewish female soul⁴. Thus Sarah's 127 years of life (the dimension of time) translated into Esther's rule over 127 states (the dimension of space)⁵. All future generations of Jewish women inherit from Sarah the potential for her holiness and are therefore challenged to model her greatness. Just as every Jewish male is required to say, "When will my actions reach the level of the actions of Avraham, Yitzchak and Yaakov?", so every Jewish female ought to say "When will my actions reach those of the Foremothers?"⁶

Since the Parsha is named after Sarah's life, all the things in the parsha - Eliezer's mission to bring Rivka as a wife for Yitzchak, the return of Hagar (Ketura) as a wife to Avraham, and the progeny of Yishmael - must have in some way emerged out of her life (even though they all occurred after her death). Mearas Hamachpelah teaches us something about what Sarah lived for, and Rivka must, and does, come to continue Sarah's life task. More difficult is the connection to the return of Hagar, for did not Sarah expel her from Avraham's home? And, so too, the listing of Yishmael's descendants: for was it not Yishmael that Sarah came to exclude from the Jewish people⁷? As we shall see, it was Sarah's ability to define the boundaries of the Jewish people, that lead to the new nations produced by Hagar.

A great outreach worker, all Geirim and G-d fearing people in the world are from those who suckled the milk of Sarah, say the Sages⁸. Sarah was not only Avraham's partner in spiritual and physical chesed⁹, but she was also the first and greatest of the Jewish women.

הנפש, היתה שלימה בכל אלו השני חלקים, ולא היה בה חסרון. אם שלמות הגוף - דהא בת כ' היתה כבת ז' ליופי, והיופי הזה שהוא אינו לפי הטבע ולפי המנהג יורה על שהגוף הוא נקי והוא בהיר מבלי סיג, וכמו שתמצא אצל משה רבינו "לא כהתה עינו ולא נס ליחה" (דברים לד, ז), שגם זה מורה בהירות הגוף. ומה שהיתה בת ק' כבת כ', יורה על מעלת הנפש, והנה היתה שלימה בכל:

¹רש"י כג ב: בקרית ארבע - ד"א על שם ד' זוגות שנקברו שם איש ואשתו (ב"ר) אדם וחווה. אברהם ושרה. יצחק ורבקה. יעקב ולאח

²R SR Hirsch, v. 19, pg. 385

³ עיין בסוף המאמר הזב משכתבנו עוד על מערת המכפלה

⁴פרי צדיק שם: והיינו שהם נטעו בלב זרעם שיוכל כל אחד ואחד מישראל להסתייע מעבודת האבות והאמהות כשיבא לטהר. וממילא יוכל כל אחד מישראל למצוא מקום אף בדברי תורה הגבוהין ויוכל לצפות מתי יגיעו מעשי על כל פנים באיזו פרט למעשה אבותי

⁵ בשפת אמת ריש פרשתינו ד"ה במדרש יודע ושם: ... וז"ש ויהיו חיי שרה ולא כתיב שחיתה כך וכך. רק שבימלי ה' כל החיות של העולם שלה. שע"י הצדיק הטבע מתעלה. ... זה נקרא עולם ... וע"י הצדיק מתקיים ההעלם שעולה להפנימיות. ... וע"י ששרה עוררה חיים בכל השנים הללו זכתה אסתר למלוך על ק"ז מדינות.

⁶רב צדוק הכהן פרי צדיק חיי שרה - אות יא (סוף הפרשה, דף 70): דכמו שכל אחד מישראל חייב לומר מתי יגיעו מעשי למעשה אברהם יצחק ויעקב. כן הנשים הכשרות חייבות לומר מתי יגיעו מעשי למעשה אמהות

⁷ליקוטי שיחות תשל"ה - תשל"ו

⁸פסיקתא רבתי מ"ג, כ"ג: כל גרים המתגירים בעולם, וכל יראי שמים שיש בעולם, מן אותם שינקו מחלבה של שרה

⁹לך לד: (י"ב: ה) אברהם מגייר את האנשים ושרה מגיירת את הנשים

She was the pioneer of women's avodah, bringing to the surface important differences in the nature of male and female chesed.

The Zohar itself explains that Sarah derived her greatness from the fact that she found herself closeted with two famous Kings of the period, Pharaoh and Avimelech, and did not attach herself to either of them¹. Here lies Sarah's great contribution to the Jewish People². Avraham, the male, was the Sechel, the head. Sarah was the heart. The heart is the source of the Teshukah, the desire to attach oneself something³. (See note) This is also why women excel in Yiras Shamayim, especially the type of trustfulness required in times of challenge⁴. For during these times, when the clarity of the intellect is clouded, the person has to draw on deeper levels of commitment to pull through.

In the words of the Shem Mishmuel: Avraham passed onto the Jewish people the inheritance of being straight and clear thinking. ... Sarah provided the dimension of passion and desire for the holy. Therefore her test was to be captured by Pharaoh and Avimelech, to be faced with cleaving to the wrong parties ... Sarah is like the heart of the Jewish people. ... As the Zohar puts it, Avraham and Sarah are like the soul and the body, the mind and the heart, the form and the material which holds the form ... This intense passion for spirituality which Sarah had was vital to be able to attain higher dimensions of spirituality, and that is why Abraham's merits are attributed to Sarah⁵.

¹ שם: אתה שרה ונחתת וסלקת ולא אתדבקת ב' ... ועל דא ויהיו חיי שרה דזכתה בהו בכלהו ולא כתיב בכלהו נשי ויהי חיי חוה וכן בכלא כ'. ולהבין למה נקט הזוה"ק דווקא זכות זו שלא אתדבקת במצרים

² שם משמואל חיי שרה - שנת תרע"א: ולהבעו למה נקט הזוהר הקודש דווקא זכות זו שלא אתדבקת במצרים

³ The female תשוקה must be distinguished from the male רצון. רצון is more of an abstract desire or will; תשוקה is the ability to engage the reality of the world down here with the desire to elevate it. רצון starts from top down; תשוקה works from bottom up.

Rav Tzadok HaCohen explains that *Shleimus* has fifteen levels, represented by the 15 steps in the *Beis HaMikdash* between the *Ezras Nashim* and the *Ezras Yisrael* where the Leviim used to sing the 15 Psalms beginning with *Shir HaMaalos*. The first level is the female who embodies desire. The last is the male which reflects the fulfillment of that desire. When male and female merit to work together, G-d's name – יה – is between them. Therefore this name is numerically fifteen. The ה of the name is the female, for through this letter this world was created, and it is in this world that the desire for holiness exists. But the fulfillment of that desire will only be in the world to come, the world of reward, and that is the male י.

³ רב צדוק הכהן, דובר צדק ס"ח (דף ט.):

בשלימות עצמו יש מעלות והם חמשה עשר ... (ד) יש טו מעלות מעזרת נשים לעזרת ישראל ... שהאשה היא המעלה הראשונה שהוא תוקף התשוקה ... והאחרונה הוא האיש שהוא מילוי התשוקה ... וכשזכו איש ואישה שם ק"ה ביניהם שהוא בגימטריא ט"ו המעלות ... והה"א היא באשה ובו נברא העה"ז שבו היא התשוקה והיום לעשותם ולא המילוי לתשוקה בהשגה שהוא הקבול שכן ... והוא העה"ב שנברא ביו"ד שהוא באיש .

⁴ צדקת הצדיק קפד: הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים שהוא מדת הנוקבא והתעוררת דלתתא בחשק ורצון

⁵ שם משמואל, חיי שרה שנת תרפ"א דף רנט:

... אברהם ... הוריש לישראל בחינתו להיות ישרי המוח והשכל ... ושרה היתה בחינת התשוקה וחפץ לאלקות, והיתה הנסיון שלה שנלקחה לבית פרעה ואבימלך, ולא את דבקת בהו ... וכאילו שרה היא בחינת הלב שבישראל ... והם דברי הזוה"ק שהמשיל את אברהם ושרה לנשמה וגוף דהיינו בחינת המוח והלב, והמחקרים לצורה וחומר ... ובזה יתפרשו דברי הזוה"ק ... (ד) שרה זכתה לחיין עלאין להו לבעלה ולבנהא בתראה. ... שתלה לאברהם בזכות שרה ... דהשגת חין עלאין זוכין לעומת העבודה בתשוקה עצומה ...

Rabbi Joseph B. Soleveichik, in a hesped for the Tolne Rebbetzin¹, gave eloquent testimony to how this Teshukah plays out in Toras Imecha:

She taught me that there is a flavor, a scent and warmth to mitzvot. I learned from her the most important thing in life – to feel the presence of the Almighty and the gentle pressure of His hand resting on my frail shoulders. Without her teachings, which quite often were transmitted to me in silence, I would have grown up a soulless being, dry and insensitive.

The laws of Shabbat, for instance, were passed on to me by my father; they are a part of mussar avikha. The Shabbat as a living entity, as a queen, was revealed to me by my mother; it is a part of torat imekha. The fathers knew much about the Shabbat; the mothers lived the Shabbat, experienced her presence and perceived her beauty and splendor.

The fathers taught generations how to observe the Shabbat; the mothers taught generations how to greet the Shabbat and how to enjoy her twenty-four hour presence.

But Teshukah in this world is not a simple thing. After the Cheit of Adam HaRishon, good and evil were mixed up². Teshukah can easily be attached to the wrong thing. To have proper Teshukah, one must first sort and divide the good from the bad. Avraham Avinu in his hesped on Sarah says:

דרשה צמר ופשתים³

Sarah was able to sort out wool from linen – i.e. a shaatnez mixture. This, says the Midrash, was the act of kicking Yishmael out of her home, leaving Yitzchak to provide the future lineage of the Jewish people⁴. Sarah and Avraham Avinu had been locked in a fundamental argument about what the borders and parameters of the Jewish people should be, and G-d clearly came out on the side of Sarah⁵. It was she who was able to draw from Avraham Avinu only the good and give birth to Yitzchak, allowing the impurities to be taken

¹Delivered at the conclusion of the *shloshim* for the Tolne Rebbetzin, Rebecca Twersky, on Jan. 30, 1977.

²רמח"ל, מאמר הגאולה, ח"ב: וכאשר חטא האדם, אז נתערב החול בקדש עיין עוד בר' בחיי ובכתב והקבלה על בראשית ג ה
מכתב מאליהו ח"ב מאמר חטא אם הראשון (דף 138): במצב שלאחר החטא, נשמעים לנו דברי היצר הרע בגוף ראשון: "אני" רוצה, "אני" מתאוה, והיצר הטוב טובע מאתנו בלשון נוכח: "אתה" מחוייב, אסור "לך", וכדומה. כלומר השכל והמצפון תובעים מאתנו הטוב והישר, ורצוננו בתחלה, מזדחה עם התאוה.

³בתנחומא בסוף משלי דורש את כל אלה על שרה שכך אמר אברהם אבינו בהספדו ובפסוק דרשה צמר ופשתים בין יצחק לישמעאל, וכתב על זה השם משמואל [תרע"ז]: היינו כמו מדתה שמירת הטוב שלא ידבקו בו חלקי הרע, ע"כ הבחינה ההפך, שישמעאל אף שבודאי בחיצוניותו ה' נראה כצדיק והתפאר עצמו שנימול ל"ג ולא עיכב, מ"מ היא באשר מדתה להפריש בין טוב לרע, היפוך חוה שערבה טוב ורע, הפרישה בין יצחק לישמעאל באמרה גרש את האמה הזאת ואת בנה.

⁴מדרש תנחומא חיי שרה פרק ד: דרשה צמר ופשתים בין יצחק לישמעאל שאמרה גרש האמה הזאת ואת בנה שם משמואל חיי שרה - שנת תרע"א: ולפי"ז ישמעאל ויצחק הם קין והבל. וזהו צמר ופשתים ... ושרה הרגישה בזה והפרישה ביניהם, וכענין איסור צמר ופשתים יחדיו. והבן

⁵בראשית כא יב: ויאמר אלקים אל אברהם אל ירע בעיניך על הנער ועל אמתך כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקלה כי ביצחק יקרא לך זרע:

away by Yishmael¹. Sarah's very name came from the word to rule over² – to determine the parameters.

This is why יחוס בתר האם (the mother determines identity)³. It is she who provides the physical context (the womb) in which the child exists, and it is she who provides the spiritual context (i.e. whether this child will exist within a Jewish or non-Jewish framework).

The male contribution is infinitely small in space and time, yet contains the germ of life. It contains no effort and no pain. The female dimension is opposite. She has the ability to hold this minute speck within herself and build up a complete life. The child is formed physically within the mother over a considerable time; effort and pain are involved and finally a child is born. Both mother and father harmonized their different energies into a new and unique existence – a third component, the child. It is therefore through the holiness of this intimate relationship that the ultimate feeling of accomplishment prevails and so the שכינה can be a part of this couple's life.

Sarah's resistance to Pharaoh and Avimelech also drew on the ability to resist any mixture of good and bad, and to be able to take only the good in the end. Avraham and Sarah were able to correct the sin of Adam and Chava, as Sarah's nachash was Pharaoh (reaching Avraham through Sarah as the original Nachash had reached Adam through Chava)⁴ and her resistance was the Tikun HaCheit. She further redeemed the sparks of Kedusha from Mitzraim through the gifts that were given to her husband because of her, ולאברהם הטיב (setting up the historic pattern for the Jews of the Exodus who would do the same – Ramban).⁵

Rather than drawing boundaries as Sarah did, Avraham Avinu did just the opposite. He was the Av Hamon Goyim – the father of all nations of the world. His spiritual vision was to envelop rather than exclude. Even his exclusive Bris (Bris Milah) with HaSh-m only

¹ משך חכמה כא יב: כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקולה ... והנה אמרו שבת קמ"ו עד ג' דורות לא פסקה כו' כי מאברהם נטלה שרה את הטוב והזוהמה נטלה הגר ובאברהם היה הזוהמה מה שטעה בידיעת אלקות טרם שהכיר את בוראו ושרה בררה ממנו הצדק והטוב לבד לכן ילדה את יצחק ולכן נאמר כל אשר כו' שהיא אינה בוררת רק הטוב לכן המליצו ז"ל בפרק חזקת (בבא בתרא נח) לר' בנאה וכו' דחזי דגני אברהם בכנפי' דשרה וקא מעיינה בראשו שרואה רק לברור הטוב מראש' והדיעות הצודקות והקדושות אשר העלה בעצם עיונו אחרי הכרתו את בוראו בשלמות

² (טו) ויאמר אלהים אל אברהם שרי אשתך לא תקרא את שמה שרי כי שרה שמה רש"י: (טו) לא תקרא את שמה שרי - דמשמע שרי לי ולא לאחרים כי שרה סתם שמה שתהא שרה על כל (ברכות יג):

³ משנה מסכת קידושין פ"ג מש' יב על פי דברים ז ג-ד, מסכת קידושין סח: שם משמואל [תרע"ז]: באשר גם חטא אדה"ר ה' באמצעות חוה, ובלעדיה לא ה' לנחש שום מקום להתקרב אליו, ע"כ גם במצרים, שפרעה הוא נחש שבא לנסיון ולמירוק לאברהם, ה' צריך להיות בכה"ג, שהרי לגודל מעלת אברהם לא ה' לנחש שום קירוב לאברהם, אלא שתחילה לקח את שרה וחשב שתחילה יטיל בה זוהמא ובאמצעותה ילכוד גם את אברהם.

⁵ שם משמואל תרע"ז: והנה ידוע שהאבות תקנו חטא אדה"ר עוד זאת הוציאה מבית פרעה כל חלקי הקדושה שהיו שקועים שמה וה' דוגמא על העתיד שישאל יעשוה כמצולה שאין בה דגן כבמדרש שכל מה שכתוב באברהם כתיב בישראל, וע"כ כמו שעצת נחש היתה לדבוק באברהם באמצעות שרה נעשה להיפוך אשר כל חלקי הקדושה שהיו במצרים נמשכו ונדבקו באברהם באמצעות שרה, וזש"ה בטח בה לב בעלה ושלל לא יחסר, היינו שהי' בטוח בה שלא תתפתה לפרעה, ע"כ ושלל לא יחסר היינו חלקי הקדושה שהוציאו משם. וזהו שאה"כ גמלתהו טוב ולא רע, שלעומת עצת הנחש שחשב שבאמצעותה ידבקו באברהם כוחות רעים, נהפך הדבר שגמלתהו טוב היינו חלקי הקדושה שנמשכו אליו באמצעותה. וזהו שהביא הכתוב ולאברהם הטיב בעבורה שהוא השלל כנ"ל, ובעבורה הפירוש באמצעותה. עוד שם היתה כאניות סוחר ממרחק תביא לחמה, ותוקח האשה בית פרעה, וישלח אבימלך וגו' היינו שלא לבד שלא הניחה את חלקי הרע לדבוק בטוב, אלא הוציאה כל חלקי הטוב שהיו מעורבים ונתונים בעמקי הרע, וזהו ממרחק תביא לחמה שהיו רחוקים מאד מהקדושה ושקועים בבית פרעה ואבימלך.

served to make him Av Hamon Goyim¹. Sarah, however, knew that this would be wrong for the Jewish people, that Yishmael was taking Avraham Avinu's chesed, turning it on himself, and becoming a taker rather than a giver².

And just as the wall protects the city, so too, the female who completes the male, protects him. Therefore [when G-d created woman] it is written ויבן – and He built. For every building forms a protective fence and wall³.

The second generation appeared to be just the opposite. Yitzchak developed Gevurah because he saw that the myriads of people whom his father had brought close had disappeared. Yitzchak developed Gevurah, but only as a way of completing his father's chesed, of providing it with its missing ingredient⁴. Yitzchak's midah of Gevurah required that Eliezer specifically search for a Baalas Chesed to complement this⁵. This combination guaranteed that Avraham's chesed would be passed through the generations⁶.

Avraham and Sarah, Yitzchak and Rivka, all found in their respective partners unique attributes which they were lacking. To view Yitzchak or Rivka on their own, is to miss the vital idea that they were able to unite with each other to achieve completion.⁷

Eliezer's prayers are answered immediately – Rivka's character is tested and she passes with flying colors. Eliezer asked for a bit of water; she quenched all his thirst; he said "from your jug" – don't trouble yourself to go to the well; but she went anyway, giving not only to him but to all his camels until they, too, were satisfied⁸. This is the way of a person

¹רמב"ן יז ד: הנה בריתי אתך והיית לאב המון גוים הוא ברית המילה כאשר יפרש זאת אות הברית, ואחרי הברית תהיה לאב המון גוים (ענין משך חכמה, שם)

²מכתב מאלהו, ח"ב עמ' 164 ענין חסד שבטומאה שהיא התאוה. וברב צדוק הכהן, מחשבות חרוץ, שתאוה הוא חסד לעצמו – היינו בכוון לא נכון. ובנתיבות שלום עמ' פג: אחז"ל (בר"ר מא ט): לוט שטוף בזימה היה ... והיינו שמדתו היתה כמו אצל אאע"ה חסד ואהבה, אך אצלו היה זה אהבה נפולה. ...

³וכמו שהחומה מגינה על העיר, כך האשה מצד שהיא משלמת האיש היא מגינה עליו, מפני כך כתיב ויבן (את הצלע) שכל בנין עושה גדר וחומה (מהר"ל חידושי אגדות נדה מה: ד,ה מלמד)

⁴רב צדוק הכהן

⁵נתיבות שלום (כולן שוין לטובה דף קלא): כיון שיצחק כולו גבורה וכאשר רבקה תהיה כולה חסד יוכל לצאת מהם יעקוב שהוא תפארת הכוללת חסד וגבורה

מכתב מאלהו, חלק ב 160-165: ביצחק... היתה מידתו העיקרית מדת היראה- פחד יצחק...ביראה פונה האדם אל תוך עצמו בחוששו לתוצאות מעשיו...וכן מדת הגבורה...עלולה למעט את המעשים טובים...כי בהתרכזו בעצמו נופלת בעיניו חשיבות חבריו...זהו גורל הגבורה כשאינה ממוזגת עם החסד ואהבת הזולת, ומודרכת על פיהם

⁶משך חכמה כד יד: כי עשית חסד עם אדוני - פירושו ע"ד האמת כי יצחק מדת גבורה ומהתדבקות גבורה עם החסד נעשה בריח התיכון אמת, (זוהר תרומה קעה:) ולכן כאשר הרגיש ברבקה מדת החסד אמר ברוך ד' אשר לא עזב חסדו ואמתו שנולד מדת אמת מהתמזגות חסד וגבורה וזה הוא מדתו של יעקב. ולכן ותשא רבקה כו' ותפול מדת פחד יצחק. וזה מי האיש הלזה ההולך בשדה עוצם הדינין ותתכס ודו"ק.

⁷מהר"ל (חידושי אגדות שם דף קו קטע המתחיל אמנם): ... כי מה שחשר בזה גלה בזה כי יש בזכר מה שאין בנקבה ויש בנקבה מה שאין בזכר ... כאשר נמצא האחד בלבד הוא חלק בלבד וכאשר נמצא זיווג אליו והזוג הוא דבר שלם הרי כל אחד הוא חלק הכל.

⁸כד (יז) וירץ העבד לקראתה ויאמר הגמייאני נא מעט מים מכדך: (יח) ותאמר שתה אדני ותמהר ותתן כדה על ידה ותשקהו: (יט) ותכל להשקתו ותאמר גם לגמליך אשאב עד אם כלו לשתת: (כ) ותמהר ותער כדה אל השקת ותרך עוד אל הבאר לשאב ותשאב לכל גמליו:

מדרגת האדם מאמר ברור המדות פ' ה: לא שאל אותה [אליעזר] רק הגמייאני שמשמעותו לו לבד, "מעט מים" משמע מעט ולא הרבה "מכדך" היינו שלא תשאוב מים מבאר אלא להשקות רק "מכדך" והיא השקתה אותו ואת גמליו עד תומם.

with a whole and complete character – he is not moved to just do what he has to. He goes as far as he can to reach perfection in every detail¹.

But, perhaps ... perhaps her mercy aroused her momentarily to give drink to a thirsty man², but only a true giver would notice that the camels were thirsty³. And she avoids alerting Eliezer in advance that she would go to so much trouble⁴.

Eliezer saw one other striking thing: The parsha referred to Eliezer throughout as “the servant”⁵. Rivka, though, called him אדני⁶. She related to everyone in such a way that it built them up, empowering and inspiring them to not only feel good but to be of greater help to themselves⁷. This sensitivity with words also leads her to make a clear distinction between Eliezer, a glorious human, and the camels⁸.

Imagine, says Rav Simcha Zissel (the Alter of Kelm), if Rivka had left watering the camels to one of the helpers in Eliezer’s entourage. Imagine if, just this once, she had felt herself too tired to put herself out for a bunch of animals. She would have missed the opportunity to be Yitzchak’s wife and the whole of world history would have been different⁹. Our actions, even our smallest ones, often have cosmic implications.

Rivka returned with Eliezer and, as Providence decreed, she saw Yitzchak under circumstances that were to forever create in her an impression of his Gevurah and Pachad¹⁰.

¹מדריגת האדם שם: האדם הבלתי שלם כשנבקש ממנו דבר, די לו אם יתן לנו את הדבר הנשאל לבד בכמותה ואיכותה ... אבל האדם השלם ... ישקוד להשלים הדבר לפי האפשרות

²מדריגת האדם מאמר ברור המדות פ' ה: מצינו ... [ש]אליעזר בחן אותה בדבר קטן. אשר הרבה תמהים איך בנה את הפעולה הזאת כי אותה הוכחת ליצחק? ועוד שמא עשתה הפעולה משום כיסופא או משום כבוד. ועוד אפילו עשתה באמת, מפני מה סמך שהיא בכל המדות כולם כ"כ מושלמת! ...

³נתיבות שלום (עמ' קלב): אלא דעדיין קשה ... היה יכול לנסותה בענין גם לאנשיך אשקה ... ומכאן יש ללמוד דין חדש במדת החסד, ע"פ מה דאיתא בבאר מים חיים

⁴אור החיים, בראשית כד: יח
ותאמר שתה- פירוש כנגד שאמרת גמיאה מעט שתה כחפצך..וטעם שלא אמרה תכף ומיד גם לגמליך וגו'... שאם היתה מקדמת לומר גם לגמליך וגו' קודם שישתה הוא יש מקום לו למהר להקל טורחה כיון שעוד לה טרחת הגמלים, מה שאינו כן קודם שהודיעתו יחשוב כי הוא זה כל הטורח, וישתה כחפצו לאט לאט ואחר ששתה תכף אמרה גם לגמליך וגו'

⁵כד (ט) וישם העבד ... (י) ויקח העבד ... (יז) וירץ העבד (נב) ויהי כאשר שמע עבד אברהם את דבריהם וישתחו ארצה לה: (נג) ויוצא העבד כלי כסף וכלי זהב ובגדים ויתן לרבקה ומגדת נתן לאחיה ולאמה:

⁶כד (יח) ותאמר שתה אדני ותמהר ותרד כדה על ידה ותשקהו: (כו) ויקד האיש וישתחו לה:

⁷שמעתי מהרב אלעזר רוסנר

⁸הכתב והקבלה, בראשית כד יט: ותכל להשקותו- היא דקדקה בדבריה ולא אמרה כמו שאמר העבד שתה וגם גמליך אשקה במאמר אחד, כי בזה תשוה אותו לגמלים, לכן פסקה ואמרה שתה אדני לבד, ואחר שעה אמרה גם לגמליך אשאב, גם שינתה ולא אמרה גם לגמליך אשקה

⁹חכמה ומוסר ח"א מאמר ד: רבקה השתדלה לגמול חסד כל דהוא, לשאוב מים בעד הגמלים. למען לא יטריחו עבדי אליעזר לשאוב. ... [ואם] לא עשתה זאת, לא היתה כלתו של אברהם אבינו ע"ה, ולא אשתו של יצחק אבינו, ולא אמו של יעקוב אבינו ולא האם של כלל ישראל. ראה שכר נושא בעול כל דהוא מה זאת. וגו'
ושם מאמר רד: אטו אנשים שהלכו עם אליעזר היה קשה להם לשאוב מים לגמלים ... והנה אם היתה מחסרת הפעם לומר גם לגמליך אשאב היתה מפסדת הכל

¹⁰העמק דבר כד סב: ויצחק בא וגו'. סיפר הכתוב כי המכין מצעדי גבר ית' סיבב שיפגע יצחק ברבקה בדרך ותהא נבעתת ממנו בתחלת הכרתה אותו ואם ה' העבד בא עמה תחלה לבית אברהם ה' אברהם מקבלה תחלה ומדבר על לבה עד שה' מתחונן דעתה עליה ולא היתה נבעתת מפחד יצחק. והיתה מתנהגת עמו כמו כל אשה עם בעלה.

Yitzchak gave Rivka, the woman of chesed, access to the midah of Yirah and she reciprocated by giving him access to the Midah of chesed¹.

Yitzchak brings Rivka into his mother's tent, making it clear that he was looking for continuity – and he finds the peace he was looking for:

בראשית כד סז: וַיָּבֹאֶהָ יִצְחָק, הָאֵלֶּלֶה שָׂרָה אִמּוֹ, וַיִּקַּח אֶת-רִבְקָה וַתְּהִי-לוֹ לְאִשָּׁה, וַיֵּאָהֱבָהּ; וַיִּנָּחֶם יִצְחָק, אֶחָרֵי אִמּוֹ

Rashi tells us that there were three things that had left when Sarah died which returned with Rivka²: Sarah's (Shabbos) candle burned from one Shabbos eve to the next, her blessing was found in the dough (through the Mitzvah of taking Challah), and the cloud of the Shechinah continuously hovered over the tent from the purity of keeping the laws of family purity³. (See a forth thing in the note⁴.)

⁵ שבת שלום - the unifying force - produces the light that brings in the שבת שלום. Women light the candles because they are uniquely suited to this מדה שלום⁶ Shabbat, in turn, is the soul of the week. Sarah and Rivka generated such a flourish of holiness through this Mitzvah, that it stretched right over the week – the candles burned until the next Shabbos.

The מצוה of חלה is that special מצוה which helps to direct and release the spiritual nurturing that is in the bread. Physical bread (as the archetype food) can "feed" the נפש and provide it with sustenance because the bread is ultimately a creation of השם and has within it

אבל הקב"ה סיבב שיצחק בא באותו עת מבוא באר לחי רואי שה' לו אותו מקום מיוחד לתפלה והתבודדות על באר שנראה המלאך:

¹ משך חכמה כד יד: (יד) כי עשית חסד עם אדוני - פירושו ע"ד האמת כי יצחק מדת גבורה ומהתדבקות גבורה עם החסד נעשה בריח התיכון אמת, (זוהר תרומה קעה:) ולכן כאשר הרגיש ברבקה מדת החסד אמר ברוך ד' אשר לא עזב חסדו ואמתו שנולד מדת אמת מהתמזגות חסד וגבורה וזה הוא מדתו של יעקב. ולכן ותשא רבקה כו' ותפול מדת פחד יצחק. וזה מי האיש הלזה ההולך בשדה עוצם הדינין ותתכס ודו"ק.

² רש"י כד סז: האהלה שרה אמו - ויביאה האהלה והרי היא שרה אמו כלומר ונעשית דוגמת שרה אמו שכל זמן ששרה קיימת היה נר דלוק מע"ש לערב שבת וברכה מצויה בעיסה וענן קשור על האהל ומשמחה פסקו וכשבאת רבקה חזרו (ב"ר)

³ שפתי חכמים: וענן קשור הוא ענן השכינה וזהו לכבוד קדושת טהרה שהיתה זהירה בנדתה לטהר עצמה כי הטהרה מביאה לידי רוח הקודש. גור אריה כד סז: [מן] כל זמן ששרה קיימת וכו'. נגד ג' מצות; ברכה מצויה - נגד חלה. ונר דלוק - נגד הדלקה. וענן קשור על האהל - כי הענן הכבוד הוא שכינת הכבוד יתברך, וזהו לכבוד הקדושה והטהרה, כי הטהרה מביא לידי רוח הקודש כדאמרינן במסכת ע"ז, ולפיכך שרה שהיתה שומרת הטהרה מן הנדות - זכתה שיהיה ענן הכבוד שורה על האהל.

⁴ גור אריה כד סז: אמנם בב"ר (ס, טז) אמרו עוד אחד, והוא שאמרו 'כל זמן ששרה היתה חיה היה ביתה פתוח לרווחה'. וד' דברים זכרו רז"ל במדרש, ורש"י השמיט אחד וקיצר דבריהם, ואולי עשה זה מפני כי לשלשה שזכר יש טעם כמו שנתבאר למעלה, אבל 'כל זמן שהיתה שרה חיה היה ביתה פתוחה לרווחה' אין טעם: ועיין עוד בגור אריה שם שאלה דברים נגד ארבעה דברים שאמר הקב"ה לאברהם – כי הם נתקיים כל זמן ששרה היתה חיה, להודיע כי עמה יזכה ועכשיו חזרו

⁵ שבת לד. רבינו חננאל: ואין שלום אלא באור שנאמר וירא אלוקים את האור כי טוב.

⁶ כתב השו"ע (או"ח ס' רסג ס' ג) שניות שבת מדליקות הנשים ולא האנשים כאשר נשותיהם בבית וברמב"ם (פ"ה מהל' שבת ה"ג) שהם עוסקות בצרכי הבית ועיין בהקדמתינו הכללית למצוות הנשים ששם הבאנו הטעם מפני שהאשה כבתה אורו של העולם הוא אדם הראשון וכן מובא טעם שה בערוה"ש ס' רסג ס"ז והמג"א (רסג ז) הביא בשם הב"ח שהיות שהאיש חייב במצות ההדלקה ג"כ לכן נוהגים שהם מכינים את הנרות כדי להשתתף איפא בקיום המצוה.

great spiritual potential¹. Women have a special capacity to harness the קדושה in this מצוה. Moreover, dough is made by combining fragmented ingredients (the grains of flour) – a new unity - and then taking חלה from that to create קדושה. This reflects man who is like the חלה that was taken from all the earth to create a new reality of קדושה.² So, as with the candles, Sarah and Rivka were able create this קדושה in a very tangible way.

Family purity – Tahara - is a state of spiritual and moral fitness in life. טומאה represents the loss of that state. Pure טהרה is the highest stage of דעת.³ Similarly, pure טומאה represents the furthest from קדושה conceivable⁴, because humans have a finely-tuned sensitivity to spiritual realities. Sarah and Rivka were able to turn their built-in cycles – their loss of potential⁵ and their regaining it – into such an act of holiness that the Shechinah itself descended⁶.

Sarah, and Rivka after her, were so complete as people that they were already, each one, a microcosm of the entire spiritual scope of the Avos⁷. The Avos, in turn, were a microcosm of the whole world. Another such microcosm was the Mishkan, and it is therefore no surprise that we see these same elements, menorah, lechem hapanim, and the resting of the Shechinah, in the Mishkan as well⁸.

¹ לא על הלחם לבדו יחיה האדם כי על כל מוצא פי ה' (דברים ח ג)

² מהר"ל (נתיב התורה פ"א ד"ה ובפ"ק דקידושין) (אבל עיין במהר"ל (חדושי אגדתא קדושין לו))

³ רב צדוק ליקוטי מאמרים (בסוף דברי הסופרים דף 228) טהרות הוא המדרגה היותר גדולה בדעת.

⁴ שם

⁵ The approach of Rav S. R. Hirsch is to define Tumah as a loss of control in moral matters due to our physical taavos taking over (or for some other reason.) The word טמא, he says, is related to the דמע and טמע which means a mixture of things – something prohibited with something permitted. (See the *Hirsch Chumash*, ויקרא א, pg. 302, ד"ה ונטמתם במ, ויקרא א, pg. 302, ד"ה ונטמתם במ)

⁶ רב צדוק הכהן: טומאתן דבני ישראל [הוא] טומאה קלה לפי שעה שיש לה טהרה במקוה ישראל לד' כמ"ש (יומא פה:) מי מטהרן אביהן שבשמים כאשר דבוקים בו שהוא שרשם הרי זה כמו השקה למעיין דמועיל לטהר מים טמאים. ... ולכן שכינת הש"י בתוך בני"ג גם בתוך טומאתם ... וזהו טומאותם (ולא טומאה סתם) דייקא אצלם מצידם נקרא טומאה (רסיסי לילה ס' יט דף 21)

A woman during her menstrual flow is focused on re-preparing her body for a new cycle, a kind of healing process. Since her bodily energies are more focused on this, she is less available for the kind of holistic spiritual, intellectual and emotional unity which ought to accompany relations with her husband. As such, relations during this time would become more of a base, physical act. Hence the Torah prohibited it, as it did other form of illicit unions. (ע"פ טוהר רחל פ"ג)

⁷ גור אריה כד סז: אמנם מי שרוצה לעמוד על דברי רז"ל יש לו לדעת כי אלו הדברים נפלאים מורה על מעלת שרה, שהיתה מתברכת בכל הברכות.

כי מה שהיה ענין קשור על האהל - הוא למדת אברהם, ודבר זה מבואר. וברכה מצויה בעיסה - כמו שאמרנו למעלה בתחלת לך לך (יב, ב, אות ה) "ואברכך" - 'זה שאומרים אלקי יצחק' (רש"י שם), ומשם הברכה, ולפיכך ברכה מצויה. ודלתותיה פתוחים לרווחה - הוא רמז לברכות יעקב, כי משם הרווחה באה לעולם, והוא ידוע. ונר דלוק מליל שבת לליל שבת - הוא ענין רביעי, והבן זה היטב:

⁸ ספר שם משמואל פרשת חיי שרה - שנת תרע"א: הנה הרמב"ן ז"ל (בהקדמה לספר שמות) כתב שהאבות ה' סוד ה' עלי אהלם, והמשכן שה' אח"כ ה' דוגמת האבות. והנה שלשה דברים הללו מצינו במשכן שה' הנר המערבי דולק בנס שממנו ה' מדליק ובו ה' מסיים, ובלחה"פ לחם חם ביום הלקחו ושנשתלחה ברכה בלחה"פ, ועוד זה כי ענין ה' על המשכן, וכל אלה היו נסים. והם עצמם הדברים שנאמרו בשרה. וענין נר דולק מע"ש לע"ש, היינו שימי החול לא קלקלו את האור שהשיגו בש"ק וא"כ כשבאה שבת שניה ניתוסף אור על אור, והוא כענין נר המערבי שממנו ה' מדליק ובו ה' מסיים, וכעין הכוונה הנ"ל, דתוספת האור שבא ה' מתוסף על האור הקודם לו, וברכה

Rivka came from Bavel, a place where good and evil is Balul – mixed up¹, where in fact the original nations lost their common language during the building of Migdal Bavel. In this milieu, Rivka was taught nothing about goodness and holiness. Rivka had to intuit her values, all the while living with her brother Lavan, meaning white, i.e. he who whitewashed falsehood to look like truth. Seemingly all on her own, Rivka reached great heights of sensitivity, spirituality and giving, rejecting the evil and subterfuge she saw around her. It was such a person who had to occupy Sarah's tent.

And at the end of her life, she had to draw also on Sarah's midah of צמר ופשתים. Just like the dispute of Avraham and Sarah over Yishmael, a similar dispute erupted between Yitzchak and Rivka over Eisav. Yitzchak felt that Eisav's scientific, industrial and financial powers should be a part of the Jewish people. Rivka disagrees and makes a fateful decision - that Eisav must be pushed out of the Jewish people, to develop his own civilization. Yaakov must "steal" his blessings. Once again, she, the woman, will be decisive in creating the boundaries of the Jewish people. Rivka had to force Yaakov, backed by the full force of her prophecy², crying and bent over, to go along with the deception³.

This discerning ability to provide the parameters, to fine tune what should be within and what should be without, of setting the environment and creating the elements of nurturance is rooted in female power, set for the generations.

Although Avraham Avinu takes Hagar back he gives all her children some form of gifts and sends them away⁴, again following Sarah's boundaries. This is the very last thing that is recorded about Avraham's life⁵. He was to die content, knowing that even Yishmael had done Teshuva, thereby recognizing Yitzchak as the spiritual heir of his father⁶. And hence at Avraham's funeral Yishmael follows the lead of Yitzchak⁷. Sarah's victory was complete. Avraham could now be buried by her side –

מצוי' בעיסה הוא כעין שה' במשכן שנשתלחה ברכה בלחה"פ וממנה בא שובע לעולם, וזהו הרמז שה' הלחם חם ביום הלקחו שלא נתישן, שמאחר שנשתלחה בו ברכה, הרי היתה החיות שבו שופעת עליו תמיד, ואינו כמו דבר טבעי שכמו שנשפעת בו חיות מתחילה כן היא לעולם. וכ"ז כאשר היו ישראל זכאים והחליפו כח בעבודתם בכל עת, וזהו עצמו ה' בשרה שלא נתישנה אצלה העבודה והכל ה' בכלל הכנה אצלה ולכך היתה הברכה מצוי' בעיסה וה' המאכל ג"כ נסי כמו שהיתה היא עצמה בעבודה, וענן קשור על האוהל זוהי השראת השכינה, כמו על המשכן:

¹ שם משמואל חיי שרה - שנת תרע"א: ויקח העבד עשרה גמלים. וכן כמה פעמים נזכר בפרשה גמלים, ובודאי אין זה במקרה ח", כי אילו ה' במקרה לא הוזכר זה בתורה, כי מה נ"מ אם היו גמלים או סוסים או חמורים. ונראה דהנה במד"ר (ויקרא פ' י"ג) את הגמל זו בבל. והנה בבבל נאמר כי שם בבל וגו' וזהו עירוב טוב ורע, והמגדל וצלמו של נבוכדנצר שה' שם חקוק בפיו, ואמרו ז"ל (זוה"ק ח"ב קכ"ה ע"ב) מיכלא דההוא רשע בשרא בחלבא הוה, והדברים עתיקים. והנה גמלי אברהם יצאו זמומים שלא ירעו בשדות אחרים מפני הגזל. וגזל הוא ג"כ ענין עירוב, כי כל ממונו של אדם שייך דווקא אליו וגו'

² כז' יג: ותאמר לו אמו עלי קללתך בני ותרגם אונקלוס: עלי אתאמר בנבואה

³ בראשית רבה: וילך ויקח ויבא לאמו - אנוס וכפוף ובוכה (מובא בהכתב והקבלה כז' יד בסוף עיין דבריו במלאו בהארה בהמשך)

The Radak explains that the verse has 3 ו (and-and-and) connoting Vay-Vay-Vay – i.e. reluctance and misery

⁴ כה (ה) ויתן אברהם את כל אשר לו ליצחק: (ו) ולבני הפילגשים אשר לאברהם נתן אברהם מתנת וישלחם מעל יצחק בנו בעודנו חי קדמה אל ארץ קדם:

⁵ כה (ז) ואלה ימי שני חיי אברהם אשר חי מאת שנה ושבעים שנה וחמש שנים:

⁶ כה (ח) ויגוע וימת אברהם בשיבה טובה זקן ושבע ויאסף אל עמיו:

⁷ כה (ט) ויקברו אתו יצחק וישמעאל בניו אל מערת המכפלה אל שדה עפרן בן צחר החתי אשר על פני ממרא:

Sarah's victory was complete. Avraham could now be buried by her side – the Patriarch and the Matriarch of the Jewish people. The Torah now sums up the generations of Yishmael¹, for it has completed its discussion on them². The very next Parsha is called תולדות – the offspring of Yitzchak, and there it states that Avraham begat Yitzchak³. Yitzchak, Sarah's miracle child, is mentioned as Avraham's exclusive progeny. We now see why all of these events truly belong in the Parsha called *the Life of Sarah*, even though they occurred after her death.

Shem Mishmuel tells us that the cave of Machpelah is half way between this world and Gan Eden, and that all souls pass through there on their way to Olam HeNeshamos⁴. Indeed, the passions of man on earth go up into the heavenly realms through this awesome place. Sarah, who reflected this connecting teshukah, was in total harmony with Mearas Hamachpelah⁵. Her burial next to Adam and Chava in the Cave of Patriarchs was to show that the core neshamos of Adam and Chava would be carried on by the Jewish people⁶.

רש"י כה ט: יצחק וישמעאל - (ב"ר) מכאן שעשה ישמעאל תשובה והוליד את יצחק לפניו והיא שיבה טובה שנאמר באברהם:

¹ כה: יב - יח

² רד"ק

³ כה (יט) ואלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק:

⁴ שם משמואל, חיי שרה - שנת תרפ"א: ונראה... מערת המכפלה ... ממוצע בין עוה"ז לג"ע ... [נשמות ישראל העולות למעלה עולות דרך פתח ג"ע שבמערת המכפלה כדאיתא בספ"ק רבינו בחיי כג ב: ויתכן לומר עוד בשם קרית ארבע היא חברון היא נקראת חברון על שם שכל הקבור שם נפשו מתחברת למעלה בעיר אלקים עם ד' מחנות שכינה, ולא לחנם חמדוה אבות העולם אלא שממש זוכות הנשמות להתחבר לשרשן שהוא כסא הכבוד וזהו קרית ארבע היא חברון:

⁵ שם משמואל שם: ולפי האמור תובן התיחסות מערת המכפלה לשרה, שכל מהותה של מערת המכפלה שהיא מקום התשוקה שהתחוננים נמשכין ומתדבקים בעליונים מחמת תשוקת הלב ממטה למעלה וגורמת התחברות העולמות ע"כ מתיחסת לשרה וכמו הזכות לחיין עלאין שמתחיסת אלי' כנ"ל.

⁶ ולכן מערת המכפלה בחברון – לשון חבר ושמם גם קרית ארבע שמארבעת הרוחות חוזרים ומתחברים שם (הג"ה על השל"ה)

Index of Chumash Topics

Note: This index is for all Chamishei Chumshei Torah:

Categories:

1. Bereishis – Unfolding of World History
2. Family, Women, Chinuch
3. Food, Environment
4. G-d - Providence, Bitachon, Miracles, Choice, Reward
5. Israel: Nation, Land and Beis HaMikdash
6. Israel & the Nations
7. Legal & Political
8. Life – Death; Purity and Impurity
9. Leadership & Authority
10. Monetary, Wealth & Property
11. Self
12. Others
13. Shabbos & Festivals
14. Torah & Mitzvos
15. Good & Evil

1. Bereishis – Unfolding of World History

Avraham Avinu- his growth:	P1 Lech Lecha
Cheit of Adam Harishon:	P1 Bereishis
Creation:	P1 Bereishis
Joseph & His Brothers:	P1 VeYeshev
Noach's Failed Greatness:	P1 Noach
Study of History	P5 Haazinu
The Creation of Man & Woman	P1 Bereishis
The Avos:	P1 Lech Lecha
Yaakov & His Family:	P1 VeYechi

2. Family, Women, Chinuch

Family:	P1 Chayeh Sarah
Homosexuality:	P3 Acharie Mos
Hair Covering:	P4 Naso
Marriage:	P4 Naso
Sarah and Rivka – Mothers and Wives:	P1 Chayeh Sarah
Tznius:	P3 Naso

3. Food, Environment

Engagement vs. Prishus:	P4 Naso
Kashrus:	P3 Shmini
Sanctifying the Material	P3 Shmini (Kashrus)

Science & Nature – as a source of belief:
Cruelty to Animals:

P1 Lech Lecha
P5 Ki Seitzei

4. G-d - Providence, Bitachon, Miracles, Choice, Reward

Bitachon:	P1 VaYishalch
Brochos & Kelalos, Reward in This World & The Next:	P3 Bechukosai
Happy Endings are not always so happy:	P1 VaYigash
Kidush & Chillul HaSh-m:	P4 Emor
Miracles & the Makos:	P2 VaEreh
Prayer:	P5 Eikev
Providence, Punishment and Rehabilitation	P3 Metzora
Providence vs. Choice:	P4 Balak
Science – as a source of belief:	P1 Lech Lecha
Skepticism:	P5 Devarim
The Golden Calf:	P2 Ki Sisa
The Last 3 Makkos:	P2 Bo
Truth:	P1 VaYetzeh
Understanding G-d:	P2 Ki Sisa
Walking in His Ways:	P5 Eikev

5. Israel: Nation, Land and Beis HaMikdash

Bigdei Kehuna:	P2 Tezaveh
Difference between Jew & non-Jew:	P4 Balak
Eretz Yisroel:	P4 Masay
Fire on the Mizbeach:	P3 Tzav
Individual and Community:	P4 Bamidbar
J People & the Holy Land:	P5 Ki Savo
J People: commitment to G-d and His Torah	P5 Ki Savo
Korbanos:	P3 Vayikra
Korbanos in our Day:	P3 Vayikra
Korbanos of the Sinner:	P3 Tzav
Mishkan and Beis Hamikdash:	P2 Trumah
G-d's Presence in One Place	P2 Trumah
The Beis HaMikdash Today	P2 Trumah
Shemita & Yovel:	P3 Behar
Study of History	P5 Haazinu
The Miracle of The Land:	P5 Eikev
The Spies and the Land:	P4 Shelach
The Tribes and Their Blessings:	P5 Vezos HaBracha
The Unity of the Jewish People:	P2 Pikudei
This is My Bread:	P3 Vayikra
Uniqueness of J People	P5 Ki Savo
What does it mean to be Chosen:	P5 Ki Savo

6. Israel & the Nations

Conquering other lands:
Difference between Jew & non-Jew:
Galus:
Galus Yavan
Geirus:
Intermarriage:
Rome & Jerusalem:
Yaakov & the Sar Shel Eisav
Seven Noachide Mitzvos:
The Chosen People:
Eternal Bris with the Chosen People
War:

P5 Devarim
P4 Balak
P1 VaYigash
P1 Chanuka
P5 Eikev
P4 Pinchus
P1 Toldos
P1 VaYishlach
P1 Noach
P5 Ki Savo
P5 Netzavim
P5 Ki Tetzei

7. Legal & Political

Democracy:
Eved Ivri:
Judging Fairly:
Torah Civil Law – The Limits of Man's Genius:
Using a Beis Din
Requirement to Listen to Chachamim

P4 Korach
P2 Mishpatim
P5 Devarim
P2 Mishpatim
P2 Mishpatim
P5 Shoftim

8. Life – Death; Purity and Impurity

Leprosy:
Parah Adumah:
The Cheit of Adam HaRishon:
The Golden Calf:
Tumah & Tahara:

P3 Tazria
P4 Chukas
P1 Bereishis
P2 Ki Sisa
P4 Metzora

9. Leadership & Authority

Chachamim:
Cohanim & Leviim:
Communal Responsibility:
Noach's Failed Greatness:
Prophecy:
Pursuing One's Dreams:
The Avos:
The Making of Moshe:
The Sins and Death of Moshe:

Yehoshua, the Mysterious Leader:
Kings

P5 Shoftim
P4 Korach
P1 Noach
P1 Noach
P5 Shoftim
P1 MiKetz
P1 Lech Lecha
P2 Shemos
P5 Haazinu/
Vezos Habracha
P5 Vayeshev
P5 Shoftim

10. Monetary & Property

Charity and Giving:
Joy & the Challenge of Wealth
Damages
Sanctifying the Material

P5 ReEh
P5 Ki Savo
P2 Mishpatim
P3 Shmini
(Kashrus)

11. Self

Creativity balanced with Discipline (The Mishkan):
Fulfilling One's Potential:
HaKaras HaTov:
Midos: The Midos and Nisyonos of the Avos:
Nisayon:
Nisayon – On One's Own: Yaakov & the Sar Shel Eisav

P2 Vayakhel

P5 Ki Savo
P1 VaYishlach
P1 Veyerah

Purity and Impurity:
Pursuing One's Dreams:
Spiritual Creativity:
The Akeidah – Man's Potential and its actualization:
The limits of Man's Genius:
Tznius:
Women's Hair Covering:
Arrogance, Humility & Fear
Jacob – Sanctifying the World:
Sanctifying the World:

P1 VaYishlach
P3 Metzora
P1 MiKetz
P4 Matos
P1 VaYerah
P2 Mishpatim
P3 Acharei Mos
P4 Naso
P5 Eikev
P1 VaYetze
P3 Shmini

12. Others

Charity and Giving:
Eved Ivri:
Giving:
Hate:
Hakaras HaTov
Healing and Saving Lives, Physically & Spiritually:
Lifnei Iver:
Love your Neighbor:
Machlokes:
Shalom and Machlokes:
Speech:
Speech – Loshon Hora:
Tochacha:
Tochacha:
To Walk in His Ways:

P5 ReEh
P2 Mishpatim
P1 Vyereh
P3 Kedoshim
P5 Ki Savo
P2 Mishpatim
P3 Kedoshim
P3 Kedoshim
P4 Korach
P4 Pinchus
P4 Matos
P3 Tazria
P3 Kedoshim
P1 VaYigash
P5 Eikev

13. Shabbos & Festivals

Parshas Zachor:	P2 Tetzave
Pesach, Krias Yam Suf:	P2 BeShalahc
Pesach, Yezias Mitzraim:	P2 BeShalach
Rosh Chodesh:	P2 Bo
Rosh Hashana – Day of Judgement	P5 Rosh Hashana
Rosh Hashana – Teshuva MeAhava	P5 Rosh Hashana
Shabbos:	P1 Bereishis
Shabbos HaGadol – Korban Pesach:	P3 Tzav
Tisha B’Av	P5 after Devarim
Yom Kippur Avodah:	P4 Acharei Mos
Yom Kippur - The Seir HaMistaleach:	P4 Acharie Moshe
Teshuva & Yom Kippur	Yom Kippur (after Haazinu)

14. Torah & Mitzvos

The Purpose of the Mitzvos	P5 Ki Seitzei
Bikurim - Hakaras Hatov	P5 Ki Savo
Chukim:	P4 Chukas
Cruelty to Animals	P5 Ki Seitzei
Krias Yam Suf:	P2 BeShalach
Ma’amad Har Sinai:	P2 Shemos
Moshe Rabbeinu’s Prophecy:	P4 Behaaloscha
Nadav & Avihu – Holy & Unholy Logic	P3 Shmini
Preservation of the Torah: Hakhel and Writing a Sefer Torah:	P5 Reeh
Requirement to Listen to Chachamim:	P5 Shoftim
Ten Commandments	P2 Shemos
Teshuva	P5 – Netzavim
Teshuva & Yom Kippur	P5 – Yom Kippur
Teshuva MiAhava & Rosh Hashana	P5 – Rosh Hashana
The Limits of Man’s Genius	P2 Mishpatim
The Nation Witnessed the Revelation Themselves:	P2 Shemos
The Torah –True Forever:	P5 VeEschanan
Torah Study:	P5 VeEschanan
Torah Study: Yisachar-Zevulun	P5 Vezos Habrachah
Tzitzis	P4 Korach
Yezias Mitzraim:	P2 BeShalach

16. Good & Evil

The Corruptor	P5 Reeh
Yaakov & the Sar Shel Eisav	P1 VaYishlach

BIBLIOGRAPHY

Most Frequently Used Sources:

אור גדליהו
אור החיים
בכור שור
גור אריה (מהר"ל)
הגות בפרשיות התורה
כתב וקבלה
העמק דבר (הרב נפתלי צבי יהודה ברלין)
ספר החינוך
כלי יקר
משך חכמה
מדרש רבה
נתיבות שלום
ספורנו
רמב"ן
ר' בחיי
ר' שמשון שפאל הירש
שפת אמת
שם משמאל
תלמוד בבלי

Other, frequently used sources:

אונקלוס
אברבנאל
אבן עזרא
בית הלוי
בעל הטורים
דעת זקנים
זהר, תקוני זהר, זהר החדש
חזקוני
חתם סופר
מדרש תנחומא
מהר"ל: חידושי אגדות
גבורות ד'
תפארת ישראל
נתיבות
דרך חיים על אבות
מי שלוח
מלבי"ם
רב צדוק הכהן: מחשבות חרוץ
צדקת הצדיק
פרי צדיק
שיחת מוסר
תלמוד ירושמי

Less frequently used sources:

אבות דרבי נתן

דובר צדק (רב צדוק הכהן)
 ילקוט שמעוני
 מאור ושמש
 מדרש שוחר טוב
 מהרש"א על ש"ס
 מכתב מאלהו
 נפש החיים
 ספר היצירה
 ספר העיקרים (ר' יוסף אלבו)
 ספר התודעה (רב אליהו כי טוב)
 פחד יצחק (ר' יצחק הוטנר)
 פרקי אבות
 קול אליהו (הגר"א)
 רוח חיים
 רמח"ל: דרך ד'
 דעת תבונות
 מסילת ישרים
 רשב"ם על התורה
 שפתי חכמים
 תקנת השבים (רב צדוק הכהן)
 תרגום יונתן בן עוזיאל

The Stone Chumash

Occasionally used Meforshim:

אדרת אליהו
 אלשיך
 הרב משה שפירא שליט"א
 חכמה ומוסר (ר' שמחה זיסל מקלם)
 חתם סופר
 לב אליהו
 מדרש שוכר טוב
 מנחת יהודה (רב יהודה פתיה)
 ספר הפרשיות (רב אליהו כי טוב)
 עלי שור
 רמב"ן, דרשת תורת ד' תמימה
 תנא דבי אליהו
 תפארת יהונתן, הרב יהונתן אייבשיץ

Also Quoted:

אבן שלימה להגר"א
 גשר החיים
 דרש משה (רב משה פיינשטיין)
 מדרגת האדם (רב יוסף יוזל הורוביץ)
 מדרש לק"ט
 נתיבות המוסר
 ספר לקט הקמח החדש
 עולות הראייה של הרי"א קוק
 פני יהושע
 פסיקתא רבתי
 פרקי דרבי אליעזר
 קהלות יעקוב
 קובץ שעורים

רב דוד צבי הופמן
ר' חיים פרידלנדר, שפתי חיים, פרקי אמונה ובחירה ח"ב
רלב"ג
רמב"ן: שער הגמול
רמח"ל: מאמר הגאולה
ש"ך על השו"ע
תרגום יונתן בן עוזיאל

Rav Yaakov Kaminetzky
Rav Moshe Feinstein
Holocaust & Halacha
Rav Aryeh Kaplan, Waters from Eden
Rabbi Freundel, Journal of Halacha and Contemporary Society
The Secret of Sabbath, From The Sabbath: A Guide To Its Understanding and
Observance by Dayan Dr. I. Grunfeld